

Årsredovisning 2002

Om Skandia

Skandia bildades 1855 och har varit noterat på Stockholmsbörsen sedan 1863. Därmed är Skandia det enda noterade bolag som varit inregistrerat sedan Stockholmsbörsen startade.

Skandia har sedan starten varit ett internationellt företag med verksamhet i Europa, Amerika, Asien och Australien. Verksamheten har alltid varit inom områden som rör långsiktig finansiell trygghet och välfärd. Under de senaste åren har Skandia utvecklats från att ha varit ett försäkringsbolag med tyngdpunkt i skadeförsäkring till ett internationellt försäkringsbolag med ledande produkter inom långsiktigt sparande.

Skandias affärsidé är att tillgodose kundernas behov av långsiktigt sparande genom att erbjuda innovativa produkter och tjänster som kan motsvara behoven i varje skede av livscykeln och den ekonomiska konjunkturen. Strategin är att inrikta sig på de delar i värdekedjan där Skandia har sin kärnkompetens och att bygga nätverk av samarbeten med distributörer, leverantörer och partner som är världsledande inom sina områden.

Skandia är specialiserat på urval och utvärdering av fondförvaltare, produktutveckling, marknadsföring samt säljstöd till distributörerna, i syfte att erbjuda kunderna hög kvalitet, valfrihet och kostnadseffektivitet.

Året som gått

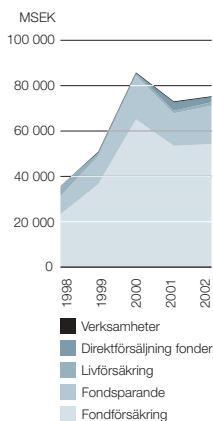
År 2002 var ett mycket svårt år på de finansiella marknaderna och för företag som erbjuder tjänster och produkter beroende av dessa.

- Den 20 december 2002 träffade Skandia en överenskommelse med Prudential Financial, Inc. (USA) som innebär att Prudential Financial förvärvar American Skandia. Beslutet innebär att Skandias finansiella ställning förbättras väsentligt.
- Den 12 februari 2003 meddelade Standard & Poor's att Skandias s.k. long-term counterparty credit rating höjs från triple-'B' till single-'A', negative outlook. Efter genomförd affär med Prudential kan 'negative outlook' komma att ändras till 'stable'.
- Transaktionen avseende American Skandia medförde en förlust efter skatt om 4,4 miljarder SEK under fjärde kvartalet. Rörelseresultatet inom den amerikanska verksamheten för perioden januari-september 2002 var -4,1 miljarder SEK. Efter genomförd transaktion är Skandia, pro forma, i princip skuldfritt.
- Årets resultat, inklusive USA, uppgick till -4,3 miljarder SEK. Enligt Redovisningsrådets rekommendation RR19 föreskrivs att verksamheter under avveckling fortsätter att konsolideras tills dess att fullständig avveckling skett.
- Koncernens operativa resultat, exklusive USA, uppgick till 2,1 (3,0) miljarder SEK. Den operativa avkastningen var 8 (12) procent.
- Försäljningen, exklusive USA, uppgick till

75,4 miljarder SEK och ökade med 7 procent i lokal valuta och nettoinflödet i fonder var positivt med 45,9 miljarder SEK. Den underliggande lönsamheten i Skandias viktigaste produktgrupp fondförsäkring var god. Vinstmarginalen för fondförsäkring, exklusive USA, var 13,5 (13,3) procent.

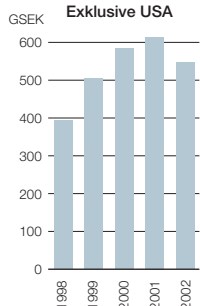
- En genomgång av kostnadsnivån har gjorts i samtliga enheter, vilket beräknas medföra kostnadsminskningar med 1 miljard SEK som fullt ut kommer att realiseras under 2003.
- Koncernens finansiella ställning är god liksom likviditeten. Kassaflödet från den löpande verksamheten förbättrades och uppgick till 0,2 (-1,2) miljarder SEK. Upplåningen minskade under året med 8,0 miljarder SEK. Konsolideringskapitalet uppgick till 27 (37) miljarder SEK.
- Under första kvartalet förvärvades Bankhall, en ledande leverantör av tjänster till oberoende rådgivare. Ett strategiskt viktigt steg mot bakgrund av den kommande avregleringen på den brittiska marknaden.
- Under andra kvartalet slutfördes försäljningen av Skandia Asset Management, vilket medförde en vinst på 2,0 miljarder SEK.
- Försäkringsbeståndet för fondförsäkring i den svenska verksamheten har överförts till moderbolaget Skandia. Därmed är moderbolaget åter rörelsedrivande med samma verksamhetsinriktning som koncernen i övrigt.

FÖRSÄLJNING Exklusive USA

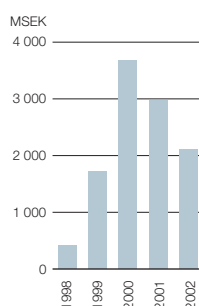
Skandias geografiska diversifiering har haft en stabiliserande effekt på försäljningen under svåra marknadsförutsättningar.

TILLGÅNGAR UNDER FÖRVALTNING Exklusive USA

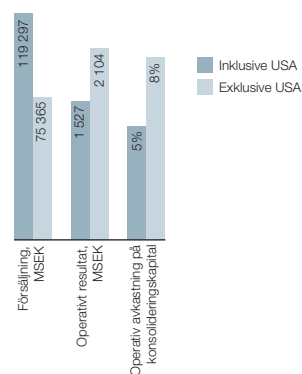
Tillgångar under förvaltning minskade på grund av börsnedgången. Nettoinflödet i fonder under förvaltning var fortsatt positivt.

OPERATIVT RESULTAT Exklusive USA

Lägre försäljningsvolymerna och minskade tillgångar under förvaltning efter börsnedgången har haft en negativ effekt på resultatutvecklingen.

ETT MINDRE MEN FINANSIELLT STARKARE SKANDIA

Försäljningsvolymerna är på en lägre nivå. Den amerikanska verksamheten bidrog negativt till resultat och avkastning. Förutsättningarna för att uppnå koncernens långsiktiga avkastningskrav för verksamheten utanför USA bedöms vara goda.

Innehåll

VD har ordet	2
Skandiaaktien	4
American Skandia	8
Med den ständiga utvecklingen som idé	10
Skandias idé	12
Skandias organisation	18
Produkter och marknader	20
Resultat och avkastning	30
Riskanalys	34
Förvaltningsberättelse	
Koncernöversikt	37
Samhällsansvar	46
Humankapitalet	48
Koncernledning	50
Styrelse och revisorer	52
Ägarstyrning och styrelsearbete	54
Förslag till vinstdisposition	56
Revisionsberättelse	57
Redovisningshandlingar	
Redovisningsprinciper	58
Resultaträkning	62
Rörelseresultat	64
Balansräkning	66
Eget kapital	68
Kassaflödesanalys	69
Fem år i sammandrag	70
Noter	73
Fakta om placeringstillgångar	80
Moderbolaget	87
Skandia Liv	94
Ordlista och nyckeltal	96
Adresser	98

VD har ordet

År 2002 har varit ett år av svårigheter och utmaningar för alla företag vars verksamhet har något samband med de finansiella marknaderna. Förhoppningarna om en återhämtning efter nedgången 2000-01 kom på skam när världens börser fortsatte nedåt under våren och sommaren 2002. Därmed måste man gå tillbaka till 1930-talet för att hitta jämförelser med de senaste årens nedgång. För 2003 finns det flera tecken som verkar positiva. Men riskerna på de geopolitiska och ekonomiska scenerna gör att osäkerheten är stor.

Det långsiktiga sparandet

De senaste årens nedgång på världens aktiemarknader kan skapa en osäkerhet hos sparare och investerare. Något som i sin tur kan fördröja en återhämtning och på sikt vara negativt för välfärd och tillväxt i samhälls-ekonomi.

Den demografiska utvecklingen, med den starka förändringen av relationen mellan antalet yrkesaktiva och antalet äldre, medför stora utmaningar för offentliga finanser och välfärdssystem. Välfärdssystemen är därför under reformering i många länder. Inriktningen på reformerna är att de olika trygghetssystemen skall kunna bära de demografiska påfrestningarna samtidigt som reformerna skall passa i en global ekonomi samt vara ekonomiskt och socialt hållbara.

Att öka det privata långsiktiga sparandet är en nödvändig förutsättning för att kunna möta dessa utmaningar. Det kräver i sin tur att de finansiella marknaderna har förmåga att ge spararna en trygg avkastning och stabil värdetillväxt. Det långsiktiga sparandet är en av de mest centrala delarna i samhällets infrastruktur för trygghet och utveckling.

Mindre men starkare

Mest påtaglig har nedgången och omsvängningen av marknaderna under de senaste åren varit i USA. Detta har kraftigt påverkat Skandias verksamhet. Med American Skandias stora tyngdpunkt på engångsbetalda fondförsäkringar har nedgången lett till såväl minskade volymer som ökade risker. När de fortsatta utsikterna på den marknaden och investeringskostnaderna för att förändra

American Skandias produktinriktning å den ena sidan, vägdes mot alternativa möjligheter på andra marknader å den andra, blev det rationella valet det som gjordes.

Skandia blir, mätt i affärsvolym, mindre än det var med American Skandia. Samtidigt blir det i lönsamhetshänseende och riskmässigt hänseende ett finansiellt starkare företag. Det är också viktigt att komma ihåg att även efter transaktionen med Prudential, är Skandia i dag väsentligt starkare än vi var för fem år sedan. Antalet marknader är fler och basen är bredare. Såväl tillgångar under förvaltning som eget kapital har utvecklats väl. Därtill kommer Skandias förstärkta finansiella ställning. Det gör oss väl rustade, för såväl fortsatt lågkonjunktur som en kommande vändning.

Långsiktighet och lönsamhet

Kärnan i det moderna Skandia är försäkringsprodukter för långsiktigt sparande. Det viktiga motivet för denna bransch handlar inte om konjunktur utan struktur – den demografiska förändringen, reformering av välfärdssystemen och det växande behovet av långsiktigt sparande i alla moderna samhällen.

Argumenten för Skandias affärsstrategi är alltså stabila och långsiktiga. Det betyder inte att utvecklingen står still. För Skandias del betyder det att vi fortsätter fokusera på de led i värdekedjan som är strategiskt viktigast och där Skandias fördelar är starkast. Tendensen talar också för en ökad tyngd på den del i värdekedjan som ligger närmare kunden. Förvärvet av Bankhall i Storbritannien, som är en verksamhet för att hjälpa rådgivarna att möta och tjäna sina kunder, är ett exempel på detta.

Att de långsiktiga förutsättningarna för Skandias affärsstrategi styrs av strukturella förutsättningar betyder heller inte att den står över konjunkturer. I likhet med alla finansiella tjänster är vår verksamhet känslig för konjunkturers svängningar. Man kan beklaga detta. Vi strävar ju efter att i vår egen verksamhet vägledas av samma långsiktiga tänkande som vi råder våra produkters kunder till. Och vi strävar efter att bli granskade och bedömda med långsiktigt värdeskapande som måttstock.

Samtidigt är marknadernas snabba svängningar ett faktum som vi måste leva med och anpassa oss till. Vi har

formulerat tre krav på verksamheten i det avseendet. För det första, måste vi ha en produktportfölj som tillgodoser marknads önskemål i olika konjunkturskedan. För det andra, måste vi i varje marknadsläge ha ett tillfredsställande kassaflöde. För det tredje, måste vi ha en finansiell styrka som ger oss handlingskraft. Att tidigt se nya marknader och affärsmöjligheter, men också att kunna bryta upp och förändras när förutsättningarna gör det, är en central del av Skandias kultur. Ständig förändring är en av hörnstenarna i vår idé.

Trots att 2002 varit ett resultatmässigt dåligt år, har Skandia idag bättre förutsättningar än vi hade för ett år sedan. Skälen är bl.a. de under året genomförda strukturförändringarna, de omfattande kostnadsminskningarna och – inte minst – det dagliga vardagsarbetet med att förbättra effektivitet och arbetsmetoder. Även kommande år kommer att ägnas åt att förbättra och utveckla våra marknadspositioner. Det betyder att Skandia under 2003 har goda möjligheter att nå våra målsättningar.

Långsiktigt värdeskapande

Målet för Skandias verksamhet är långsiktigt värdeskapande. För att understryka just detta vill jag avsluta mitt VD-ord med samma vägledande nyckelord som tidigare år:

Långsiktig lönsamhet

Vi skall erbjuda våra kunder innovativa produkter och tjänster i världsklass. Verksamhetsgrenar som inte långsiktigt motsvarar våra mål och avkastningskrav kommer att omstruktureras.

Kundorientering

Vi skall ha ett utbud av konkurrenskraftiga produkter och tjänster som är lättillgängliga och möter kundernas behov.

Ledarskap

Våra ledare skall tänka och agera affärsmässigt. Resultat och förmåga att stimulera medarbetares utveckling är nyckelbegrepp.

Medarbetarskap

Vi premierar kompetens, initiativ och drivkraft. Vi vill ha medarbetare som utvecklas, känner stimulans i arbetet och tar ansvar.

Aktieägarvärde

Att skapa bestående värde för våra aktieägare ligger till grund för vår verksamhet.

Avslutningsvis, är det glädjande att kunna konstatera att vi under 2002 i praktiskt taget alla marknader erhållit flera utmärkelser och erkännanden från kunder och samarbetspartner.

Jag är stolt över allas engagemang och vill tacka alla medarbetare för goda insatser under det krävande år som gått.

Stockholm i februari 2003

Lars-Eric Petersson
VD och koncernchef

Skandiaaktien

Skandiaaktien inregistrerades på Stockholmsbörsen 1863 och Skandia är därmed det enda bolag som varit inregistrerat sedan Stockholmsbörsen startade. Skandiaaktien är också noterad vid börserna i London, Köpenhamn och Frankfurt.

Aktiekapitalet i Försäkringsaktiebolaget Skandia uppgår till 1 023 542 520 SEK, fördelat på lika många aktier om nominellt 1 SEK per aktie.

Andelen aktieägare registrerade i Sverige uppgick vid årsskiftet till 59,1 (59,1) procent. Svenska institutioner, inklusive aktiefonder, svarade för 40,8 (46,0) procent och svenska privatpersoner för 18,3 (13,1) procent av totala antalet aktier.

Antalet aktieägare ökade under året med 22 697 till 132 867, en ökning med 21 procent.

Den rösträttsbegränsning som tidigare fanns i Skandias bolagsordning togs slutligt bort under 2000. Aktieägare får således rösta för det fulla antalet aktier som de innehar.

Skandias Aktieägarförening syftar till att tillvarata de små och medelstora aktieägarnas intressen och verka för ett starkt Skandia. Medlemsantalet är för närvarande drygt 2 300.

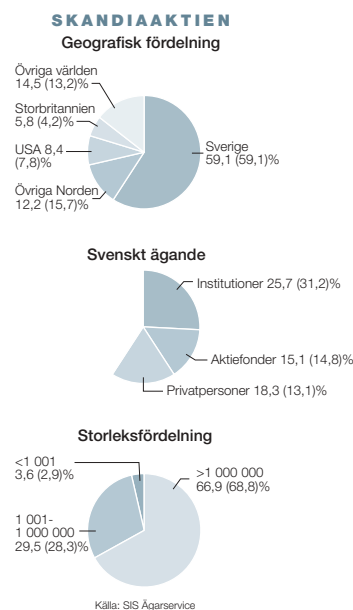
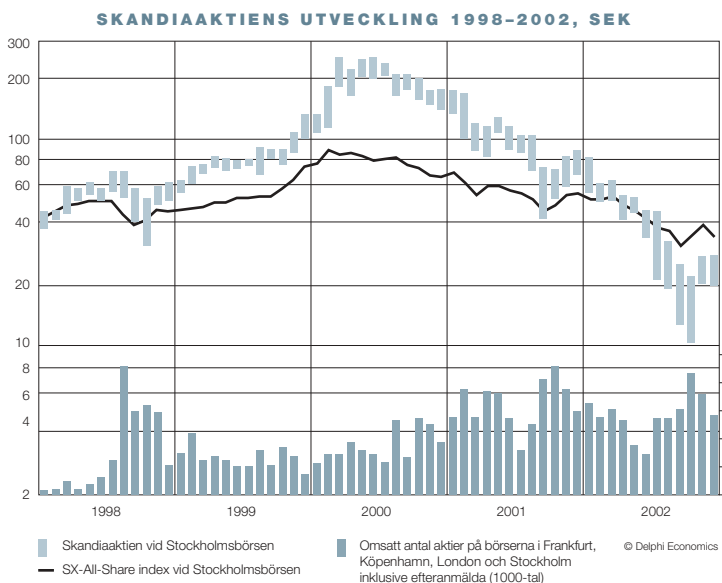
Kursutveckling och omsättning 2002

I likhet med andra europeiska försäkringsbolag har Skandias aktiekurs haft en negativ utveckling under det gångna året. Kursutvecklingen för europeiska försäkringsbolag

präglades under året av aktiemarknadens påverkan på försäkringsbolagens finansiella ställning. Dow Jones European Insurance Index sjönk under året med 51,6 procent samtidigt som FTSE 350 Insurance Index sjönk med 59,2 procent. Skandias produktsortiment domineras av aktierelaterade produkter vilket medför en relativt sett större känslighet för utvecklingen på aktiemarknaden, och därmed påverkan på både försäljningsvolym och resultat. Därutöver fanns en tilltagande osäkerhet avseende den amerikanska försäkringsmarknadens utveckling och dess påverkan på Skandias amerikanska verksamhet. Detta sammantaget förklarar Skandiaaktiens negativa utveckling i jämförelse med ovanstående index.

Totalavkastningen för Skandiaaktien inklusive utdelning uppgick till -69,1 procent, vilket kan jämföras med Findatas Avkastningsindex på -35,9 procent. Högsta och lägsta betalkurs under året var 83,00 respektive 10,50 SEK. Vid årets utgång noterades aktien i 23,20 (76,00) SEK.

Under 2002 omsattes totalt 3 456 (3 927) miljoner Skandiaaktier på Stockholms, Köpenhamns, Londons och Frankfurts fondbörser. På Stockholms Fondbörs omsattes 3 127 (2 792) miljoner Skandiaaktier, en ökning med 12 procent jämfört med 2001 vilket motsvarar en omsättningshastighet på 305 (272) procent. Under samma period uppgick omsättningshastigheten generellt på Stockholms Fondbörs till 122 (134) procent.

Betavärde

Betavärdet är ett riskmått som visar en akties kurssvängning jämfört med börsen som helhet. Om betavärdet är större än 1, betyder det att aktien varierar mer än börs-genomsnittet. Ett värde mindre än 1 innebär att aktien är mindre känslig än börsen som helhet. Skandiaaktiens betavärde enligt SIX mätningar, som baseras på värden för de senaste 48 månaderna, uppgick till 2,02.

Avnotering

Under senare år har aktiehandeln över nationsgränser underlättats. Som en följd av detta har handeln med Skandiaaktien på Köpenhamnsbörsen gradvis minskat till en mycket låg nivå. I december 2002 beslutade Skandias styrelse därför att ansöka om avnotering från Köpenhamnsbörsen.

Utdelningspolitik

Styrelsens ambition är att utdelningen skall följa koncernens långsiktiga resultatutveckling och uppgå till mellan 15 och 25 procent av årets resultat efter skatt och minoritetsintressen.

Föreslagen utdelning

Styrelsen föreslår för 2002 en oförändrad utdelning på 0,30 (0,30) SEK per aktie.

Finansiell information på Internet

Skandias ambition är att ha en levande hemsida med korrekt och snabb informationsgivning, inte minst inom investor relations-området. Skandias hemsida, www.skandia.com, har uppdaterad information om Skandiakoncernens finansiella ställning och aktiekursens utveckling, rapporter och presentationer samt en finansiell kalender. Det finns också möjlighet att beställa Skandias finansiella trycksaker direkt via hemsidan. I en artikel i *Financial Times* den 6 november 2002 publicerades Hallvarsson & Halvarssons ranking av de 500 största europeiska börsnoterade bolagens webbsidor där Skandia kom på 14:e plats.

Skandias stock option-program 2000-2003

Bolagsstämman har tidigare beslutat om ett stock option-program för åren 2000-2002 och beslöt på extra bolagsstämma i maj 2002 om ett stock option-program också för 2003.

Stock options i program A tilldelas i princip alla anställda med samma antal stock options. Programmet omfattar cirka 5 000 anställda. Stock options i program B för 2000-2002 har tilldelats cirka 200 nyckelmedarbetare. Huvuddelen av den ursprungliga tilldelningen av program B har skett till medarbetare bosatta i Storbritannien och USA. Tilldelningen beslutas av styrelsens ersättningskommitté. Någon tilldelning har inte skett till externa styrelseledamöter. I och med Prudentials förvärv av American Skandia kommer en stor del av de tidigare tilldelade optionerna att förverkas, eftersom personalen hos American Skandia förlorar rätten till sina optioner 6-18 månader efter det att de lämnar Skandiakoncernen. Antalet ursprungligt tilldelade optioner och nu utestående optioner framgår av tabellerna på sidan 6.

Tilldelningen av stock options för år 2000 skedde en vecka efter offentliggörandet av kvartalsrapporten för första kvartalet 2000 och för åren 2001, 2002 och 2003 en vecka efter offentliggörandet av bokslutsrapporten för 2000, 2001 respektive 2002. Den ram om 13 333 300 stock options som den extra bolagsstämman beslutade om i maj 2002 kommer endast att tas i anspråk i begränsad omfattning. Den tänkta tilldelningen till anställda i American Skandia kommer ej att genomföras.

Varje stock option ger rätt att köpa en Skandiaaktie till en på förhand bestämd teckningskurs. Optionerna ger inte innehavaren rätt till utdelning eller rätt att delta och rösta på Skandias bolagsstämmor. Mot varje stock option svarar en teckningsoption som innehåser en för ändamålet särskilt bildad trust. Teckningsoptionerna ligger i lager hos trusten i avvaktan på att medarbetarna uppfyller villkoren för stock options och väljer att utnyttja optionerna. Om villkoren ej uppfylls kan teckningsoptionerna ej användas för något annat ändamål utan förfaller och kan ej utnyttjas.

Teckningskursen för program 2000-2002 utgörs av den genomsnittliga kursen för Skandiaaktien veckan före respektive års tilldelning. För program 2003 utgörs teckningskursen av den genomsnittliga kursen för Skandiaaktien veckan före tilldelning jämte en "tröskel" på 10 procent, dvs. marknadspriset vid tilldelningstillfället ökat med 10 procent. Teckningskursen fastställdes till 233,95 SEK för tilldelningen avseende år 2000, 123,15 SEK för tilldelningen avseende år 2001, 52,60 SEK för tilldelningen avseende år 2002 och 20,33 SEK för tilldelningen avseende år 2003 (inklusive den tioprocentiga uppräkningsen). Skandiaaktien måste överträffa respektive teckningskurs för att något värde överhuvudtaget skall komma innehavarna till del.

SKANDIA JÄMFÖRT MED
DOW JONES EURO STOXX INS 2002

Löptiden för optioner är tre år när det gäller program A och sju år när det gäller program B. Optioner i program A kan utnyttjas tidigast ett år efter tilldelning och optioner i program B kan utnyttjas tidigast tre år efter tilldelning.

Stock options tilldelas, i enlighet med vad som är brukligt internationellt, utan kostnad för medarbetaren. För att medarbetaren skall kunna tillgodogöra sig värdet på stock options krävs emellertid att medarbetaren kvarstår i tjänst minst ett år när det gäller medarbetare generellt och minst tre år när det gäller nyckelmedarbetare. Stock options är inte överlåtbara för medarbetaren.

Bolaget har inte genomfört någon säkring av optionsprogrammen, förutom att ha reserverat en viss andel av optionerna för tillkommande sociala kostnader vid utnyttjande av optionerna. Bolaget har inte heller haft andra kostnader än begränsade konsultkostnader för stock option-programmen under år 2002.

För ytterligare upplysningar om stock option-programmen kan broschyrerna "Information om Skandias Incitamentsprogram 2000-2002" och "Förslag till koncernövergripande incitamentsprogram för Skandiakoncernen 2003" beställas från Skandia Bolagsjuridik.

Andra aktierelaterade incitamentsprogram

Några andra utestående aktierelaterade incitamentsprogram, utöver ovan angivna stock option-program för 2000-2003, finns inte i Skandiakoncernen.

För ytterligare information om Skandias riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare hänvisas till avsnittet "Ägarstyrning och styrelsearbete".

INFORMATION OM UNDER RESPEKTIVE ÅR UTGIVNA STOCK OPTIONS

	2000 A	2000 B	2001 A	2001 B	2002 A	2002 B
Teckningskurs, SEK	233,95	233,95	123,15	123,15	52,60	52,60
Utställda	15 maj 2000	15 maj 2000	21 feb 2001	21 feb 2001	20 feb 2002	20 feb 2002
Inlösen till aktier fr.o.m.	15 maj 2001	15 maj 2003	21 feb 2002	21 feb 2004	20 feb 2003	20 feb 2005
Förfalldag	15 aug 2003	15 maj 2007	21 maj 2004	21 feb 2008	20 maj 2005	20 feb 2009
Antal optioner, utgivna till anställda	1 962 750	11 042 400	1 767 450	12 016 000	1 674 300	10 847 000
Värde vid utgivandet, MSEK ¹⁾	186	1 542	80	807	33	312
Värde per option 2002-12-31, SEK ²⁾	0,00	2,14	0,42	4,31	5,39	8,11
Värde inklusive USA 2002-12-31, MSEK ²⁾	0	18	0	42	7	82
Värde exklusive USA 2002-12-31, MSEK ^{2,3)}	0	10	0	24	7	50
Kvarstående optioner 2002-12-31	960 900	8 451 900	1 121 550	9 708 250	1 388 250	10 146 000
Varav fullt intjänade (oantastbara) 2002-12-31	960 900	0	1 121 550	0	0	0
Kvarstående optioner exklusive USA 2002-12-31 ³⁾	859 650	4 748 400	997 350	5 621 500	1 217 550	6 202 500
Varav fullt intjänade exklusive USA 2002-12-31 ³⁾	859 650	0	997 350	0	0	0
Fullt intjänade (oantastbara optioner) 2001-12-31	1 105 050	0	0	0	—	—

¹⁾Värde har beräknats i enlighet med en utveckling av Cox-Ross-Rubinsteins trinomialmodell, där volatiliteten har beräknats till 55 procent för 2000 och 2002 års program och 50 procent för 2001 års program.

²⁾Värde har beräknats i enlighet med en utveckling av Cox-Ross-Rubinsteins trinomialmodell, där volatiliteten har beräknats vara fallande från 85 procent vid den kortaste löptiden till 60 procent vid den längsta löptiden.

³⁾Optionsinnehavare anställda i American Skandia har rätt att teckna aktier 6-18 månader efter att de slutat sin anställning. De anses sluta den dag Prudentials förvärv av American Skandia slutligt godkänns.

INNEHAV AV TECKNINGSOPTIONER I TRUSTEN RESERVERAT FÖR SOCIALA KOSTNADER

	2002-12-31	2001-12-31
Program 2000	1 000 000	1 000 000
Program 2001	1 000 000	1 000 000
Program 2002	1 000 000	—

ANTAL OPTIONER INKLUSIVE OPTIONER RESERVERADE FÖR SOCIALA KOSTNADER

	2002	2001
Vid årets början	26 102 250	13 618 550
Utgivna optioner	13 521 300	14 783 450
Utnyttjade optioner	0	0
Förfallna optioner	0	0
Förverkade optioner	-4 846 700	-2 299 750
Vid årets slut	34 776 850	26 102 250

AKTIEKAPITALET

Utveckling sedan 1983

År	Transaktion	Nominellt aktiebelopp, SEK	Ökning av aktiekapital, SEK	Totalt aktiekapital, SEK	Totalt antal aktier
1983	Split 1:1	25	0	200 000 000	8 000 000
1983	Fondemission 1:2	25	100 000 000	300 000 000	12 000 000
1986	Split 5:1	5	0	300 000 000	60 000 000
1989	Nyemission ¹⁾	5	83 828 445	383 828 445	76 765 689
1994	Nyemission	5	127 942 815	511 771 260	102 354 252
1998	Split 5:1	1	0	511 771 260	511 771 260
2000	Fondemission 1:1	1	511 771 260	1 023 542 520	1 023 542 520

¹⁾ Riktad nyemission till aktieägare i Skandia International Holding AB. Teckningskurs 150 SEK.

STÖRSTA AKTIEÄGARNA 31 december 2002

Namn	Land	Andel, %	Antal aktier
Nordea fonder	Sverige	6,0	61 072 278
Industrivärden	Sverige	4,8	48 846 800
Pohjola Försäkring AB	Finland	4,5	46 400 000
Alecta	Sverige	4,2	43 197 786
Suomi Livförsäkring AB	Finland	3,4	34 666 660
Robur fonder	Sverige	3,4	34 484 829
Fjärde AP-fonden	Sverige	2,2	22 494 808
SHB/SPP fonder	Sverige	1,8	18 754 848
Ilmarinen Försäkring AB	Finland	1,7	17 879 660
SEB fonder	Sverige	1,5	15 295 714
Summa 10 största ägarna		33,5	343 093 383
Övriga utländska ägare		31,2	319 343 336
Övriga svenska ägare		35,3	361 105 801
Totalt antal aktier		100	1 023 542 520

Källa: SIS Ägarservice

STORLEKSKLASSER 31 december 2002

Storleksklasser	Antal ägare	%	Antal aktier	%
1- 500	71 758	54,0	15 637 782	1,5
501- 1 000	24 412	18,4	21 178 008	2,1
1 001- 2 000	16 027	12,1	26 776 866	2,6
2 001- 5 000	11 993	9,0	41 259 414	4,0
5 001- 10 000	4 675	3,5	35 300 013	3,4
10 001- 20 000	2 033	1,5	30 026 120	2,9
20 001- 50 000	1 142	0,9	36 270 583	3,5
50 001- 100 000	316	0,2	22 634 767	2,2
100 001- 500 000	327	0,2	68 298 336	6,7
500 001- 1 000 000	60	<0,1	43 178 378	4,2
1 000 001- 5 000 000	94	<0,1	213 542 771	20,9
5 000 001- 10 000 000	17	<0,1	113 698 150	11,1
10 000 001-	13	<0,1	355 741 332	34,9
Totalt	132 867	100	1 023 542 520	100

Källa: VPC

DATA PER AKTIE ^{1) 2)}

	1998	1999	2000	2001	2002
Rörelseresultat	3,55	8,38	7,84	-1,06	-9,23
Rörelseresultat efter skatt	2,59	5,83	6,10	0,47	-6,20
Resultat före skatt	1,21	4,52	3,86	0,87	-7,05
Vinst ³⁾	1,21	3,38	2,76	-0,05	-4,20
Konsolideringskapital	24,26	28,55	36,18	36,38	26,41
Eget kapital	14,63	17,64	20,27	20,07	14,89
Utdelning ⁴⁾	0,45	0,50	0,60	0,30	0,30 ⁵⁾
Börskurs	62	129	154	76	23
P/E-tal, Vinst ⁶⁾	51	38	56	Neg	Neg
P/E-tal, Rörelseresultat efter skatt ⁷⁾	24	22	25	Neg	Neg
Direktavkastning, % ⁸⁾	0,73	0,39	0,39	0,39	1,29
Börskurs/konsolideringskapital, %	256	450	426	209	88
Börskurs/eget kapital, %	424	728	760	379	156
Antal aktier	511 771 260	511 771 260	1 023 542 520	1 023 542 520	1 023 542 520

¹⁾ Alla nyckeltal i Data per aktie har beräknats på antal aktier efter split 5:1 som beslutades på Skandias bolagsstämma den 27 april 1998 samt efter fondemission som beslutades på bolagsstämman den 5 april 2000.

²⁾ Skandias stock option-program omfattar åren 2000-2003. Tilldelning för 2002 har skett under första kvartalet. Någon utspädningsseffekt uppstår ej, beräknad i enlighet med Redovisningsrådets rekommendation 18, Resultat per aktie.

³⁾ Vinst per aktie beräknas som periodens resultat dividerat med genomsnittligt antal aktier.

⁴⁾ Den femåriga genomsnittliga utdelningen är 0,43 (0,45) SEK.

⁵⁾ Styrelsens förslag till bolagsstämman.

⁶⁾ Börskurs vid årets slut i förhållande till Vinst per aktie.

⁷⁾ Börskurs vid årets slut i förhållande till Rörelseresultat efter skatt per aktie.

⁸⁾ Utdelning per aktie i förhållande till börskursen.

American Skandia

Skandia träffade den 20 december 2002 avtal med den amerikanska finans- och livförsäkringskoncernen Prudential innebärande att Prudential Financial förvärvar American Skandia.

Bakgrund

Skandia uppnådde stora försäljningsframgångar under börsrekordens år på en uppåtgående marknad för "Variable Annuities" och med en produktportfölj som tilltalade marknaden. Djupet och längden i nedgången på aktie-marknaden har haft konsekvenser för sparandemarknaden i USA i allmänhet och "Variable Annuity"-marknaden i synnerhet och därmed även för Skandias amerikanska verksamhet. De förändrade marknadsvillkoren och dessas inverkan på American Skandias ratingsituation gjorde också företagets marknadsställning sårbar när förutsättningarna för aktiebundet sparande förändrades.

Skandias mål

Den negativa börsutvecklingen och rörligheten i aktie-marknaden har minskat förtroendet för aktiebaserat sparande. Efterfrågan för långsiktigt sparande i USA har sjunkit och skiftat till förmån för "Fixed Annuities", sparande med garanterad avkastning. Under 2002 gick börsindex S&P 500 ned med 23 procent och sett över en tvåårsperiod har index sjunkit med totalt 33 procent. Försäljningen av "Variable Annuities" minskade under 2002 med 19 procent under de senaste två åren, medan tillgångar under förvaltning minskade med 18 procent under samma period.

Om transaktionen inte hade genomförts hade Skandia gynnats av en eventuell börsuppgång genom stigande fondvärden och därmed sammanhängande ökade intäkter. Å andra sidan skulle en fortsatt svag marknad ha ökat

Skandias risker och låst ytterligare kapital.

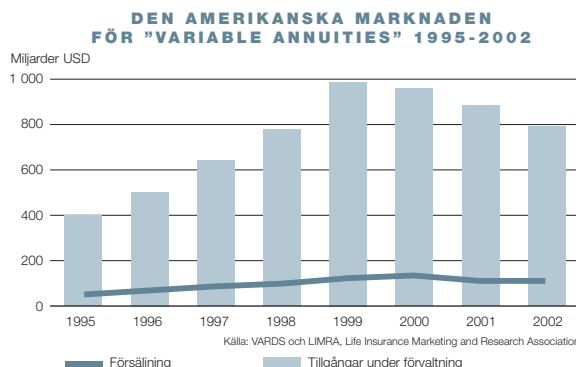
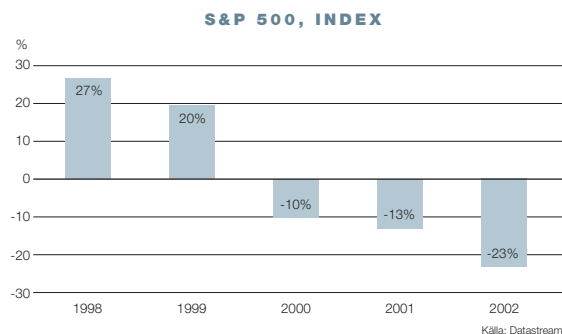
De förändrade marknadsvillkoren medför lägre framtida tillväxt och lägre lönsamhet på den amerikanska marknaden. I dagsläget ser Skandia inte att verksamheten med rimliga antaganden kan möta koncernens avkastningskrav under överskådlig tid. I det läget är det i överensstämmelse med Skandias principer att lämna denna investering och i stället satsa på verksamheter som har förutsättningar för att ge önskvärd avkastning.

En ytterligare nedgradering av American Skandias rating skulle avsevärt försvåra möjligheterna att framgångsrikt sälja Skandias produkter på den amerikanska marknaden, oavsett marknadens utveckling i övrigt. Inom ramen för en amerikansk finansiell institution med en diversifierad produktlinje och kompletterande distributionskanaler kommer American Skandia att stå bättre rustat. Allt detta sammantaget, och med hänsyn till Skandias alternativa möjligheter, har lett fram till överenskommelsen som innebär att Prudential förvärvar American Skandia.

Transaktionen

I samband med Prudentials förvärv värderades American Skandia till 1,15 miljarder USD. Transaktionen medförde, inklusive kostnader för omstrukturering, en negativ resultatpåverkan om 4,4 miljarder SEK efter skatt. Likviden kommer huvudsakligen att användas för att återbetala externa skulder. Efter genomförd transaktion är Skandia, pro forma, i princip skuldfritt.

Affären är föremål för sedvanliga myndigheters godkännande och förväntas bli avslutad under andra kvartalet 2003. Prudential har rätt att använda American Skandias varumärke under fem år för "Variable Annuities" och "Fixed Income Annuities" och under två år för "Mutual

Funds". Ett avtal om icke-konkurrens har ingåtts för samma perioder, men hänför sig vad gäller "Mutual Funds" endast till affär tecknad i USA. Enligt villkoren har Prudential rätt att säga upp avtalet om American Skandias finansiella rating nedgraderas tre steg eller mer av minst två av ratinginstituten AM Best, Fitch och Standard & Poor's. Parternas möjligheter att i andra fall häva avtalet är begränsade och går inte utöver vad som kan anses sedvanligt för transaktioner av detta slag.

Affären påverkar inte Skandia Global Funds eller andra Skandiaverksamheter i USA. Den har heller inte någon påverkan på Skandias verksamheter i länder utanför USA, ej heller på någon relation mellan kunder eller andra parter och något bolag inom Skandiakoncernen utöver American Skandia.

Garantiansvar American Skandia

Överenskommelsen mellan Skandia och Prudential innehåller sedvanliga garantiåtaganden ("representations and warranties"). Dessutom har parterna enats om att ingå ett avtal om icke-konkurrens. Affären är föremål för sedvanliga myndigheters godkännande och förväntas bli avslutad under andra kvartalet 2003.

American Skandia har inte varit involverat i några processer vars utgång skulle ha medfört garantianspråk. För närvarande är bolaget instämt i en "class action". Skandias bedömning, vilken delas av externa jurister, är att denna är ogrundad.

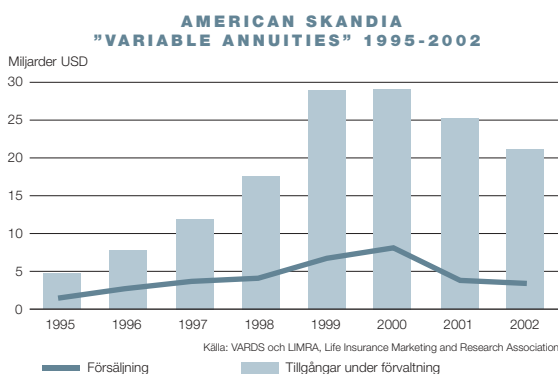
Effekter av transaktionen

Finansiellt har Skandia nu handlingsfrihet att satsa där företaget ser de bästa möjligheterna och där riskerna i verksamheten är begränsade och överskådliga. I dessa

avseenden står Skandia efter affären starkare även i förhållande till många konkurrenter. Samtidigt är den geografiska räckvidden mer begränsad. I Skandias affärsfilosofi har inte den globala räckvidden något egenvärde, utan ambitionen är att vara närvarande på marknader där Skandia har möjligheter att vara ledande, framgångsrikt och lönsamt. I dag bedömer Skandia att de möjligheterna är betydligt större på marknaderna utanför USA.

Den amerikanska sparandemarknadens inriktning, och framför allt American Skandias, skiljer sig avsevärt från de flesta andra länder där Skandia verkar. Den ensidiga inriktningen på engångsinbetalda fondförsäkringsprodukter finns endast i begränsad omfattning på andra marknader.

Skandia har i och med denna affär stärkt sin finansiella ställning avsevärt, vilket gynnar både kunder, samarbetspartner, anställda och aktieägare.

Med den ständiga utvecklingen som idé

Skandia är ett företag med en lång och händelserik historia. Företaget startade 1855 som ett initiativ till att införa ett modernt försäkringsväsende och blev därmed en del av – och förutsättning för – industrialiseringen av Sverige. Skandias verksamhet har sedan starten kännetecknats av ständig evolution, där företagets uppgifter kommit att präglas av sin tids utmaningar. Det bestående kännetecknet har varit förmågan till anpassning. Att utifrån givna förutsättningar skapa lösningar för långsiktig trygghet och välstånd.

Svenskt försäkringskonglomerat

Skandia var det första svenska försäkringsföretaget i aktiebolagsform. Det blandade bolaget, med både liv- och brandförsäkringsverksamhet, bildade modell för branschen. Nya verksamhetsområden lades till, allt eftersom näringslivets och medborgarnas försäkringsbehov utvecklades. Efter den stora konsolideringsfasen under 1960-talet bestod Skandiakoncernen av ett 50-tal förvärvade och fusionerade bolag. Skandia blev det ledande svenska försäkringsbolaget, med ett komplett utbud av produkter inom liv- och skadeförsäkring, en återförsäkringsrörelse och en växande verksamhet inom långsiktigt sparande. Verksamhetsområdet var geografiskt brett, även om det fortfarande i huvudsak var samlat till Sverige.

I mitten av 1980-talet börjs noterades Skandia International, där Skandias internationella försäkringsverksamhet samlats. I USA var Skandia International ett av de största återförsäkringsbolagen och även på den europeiska marknaden var Skandia International en betydande aktör. Skandia ägde 49 procent av aktierna i Skandia International. Under 1989 återköptes de utestående aktierna av Skandia, för att kunna ta vara på möjligheterna inom ett allt mer integrerat Europa.

I Sverige genomfördes en avreglering av finansmarknaden vilket gjorde det möjligt att bedriva placeringsverksamhet utanför Sverige. Under 1991 bildades Skandia Investment Management, som senare döptes om till Skandia Asset Management, i syfte att tillvarata den samlade kompetensen inom kapitalförvaltningsområdet, framför allt i det nyligen återköpta Skandia International. Detta var av särskild betydelse för Skandia Liv, som fram tills dess enbart hade kunnat placera kundernas medel på den svenska marknaden och som snabbt och utan behov av investeringar i egen infrastruktur nu kunde anpassa placeringsstrategin efter avregleringen.

Efter den finansiella krisen i Sverige i början av 1990-talet tog Skandia ett strategiskt beslut att minska riskerna i skade- och återförsäkringsrörelsen, för att möjliggöra en satsning på området långsiktigt sparande som bedömdes ha en betydande utvecklingspotential.

HISTORISK TILLBAKABLICK - SKANDIA

MSEK	1982	1992	2002
Försäljning exklusive American Skandia	9 560	34 498	75 365
varav fondförsäkring	636	4 742	53 967
Försäljning inklusive American Skandia	9 560	36 525	119 297
varav fondförsäkring	636	6 769	87 713
Balansomslutning inklusive American Skandia	18 321	116 299	490 085
Konsolideringskapital inklusive American Skandia	5 463	11 375	27 033
Tillgångar under förvaltning ¹⁾	32 530	169 760	546 054
Antal anställda ²⁾	5 764	11 335	6 152

¹⁾2002 redovisas exklusive tillgångar under förvaltning i American Skandia.

²⁾2002 redovisas exklusive antal anställda i American Skandia.

Skandia bildas och noteras på Stockholms Fondbörs 1863

1855

Internationell grupp av sparandeföretag

Gränserna mellan försäkringsbranschen och andra finansiella branscher suddades ut alltmer under slutet av 1900-talet. Långsiktigt sparande blev en växande bransch. Fondsparandet tog fart. Skandia blev tidigt föregångare inom produktutveckling för fondförsäkring och fondsparande där försäkringskunnandet togs tillvara. Utvecklingstakten för produkter och distributionsformer blev allt snabbare och nya idéer spreds över de geografiska gränserna. Samtidigt var dock marknader och regelverk nationella.

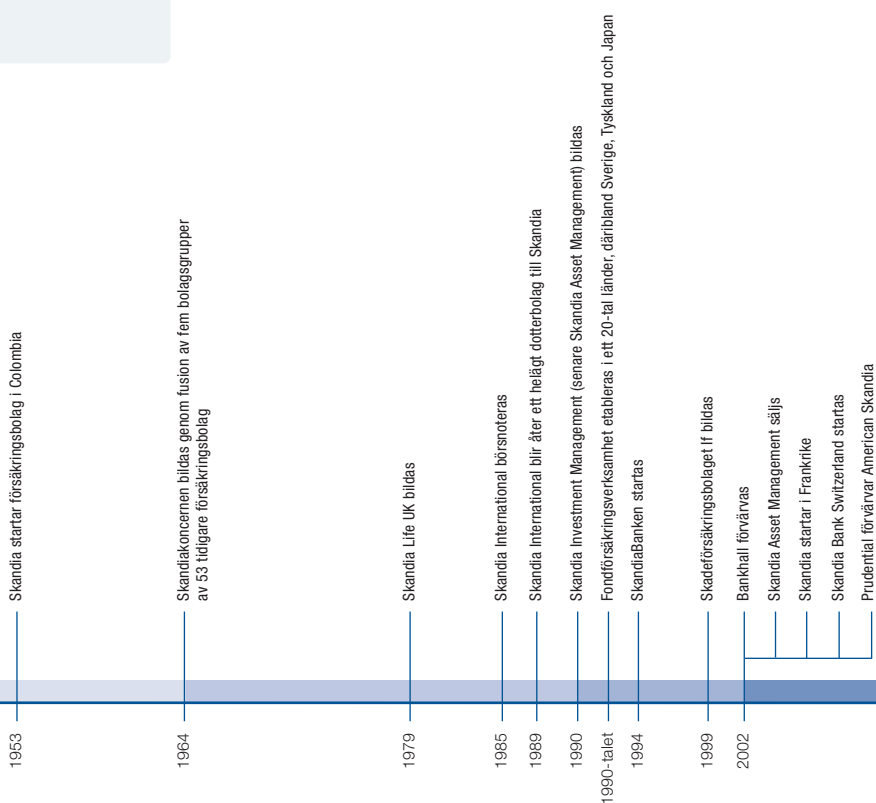
Under slutet av 1990-talet blev Skandias fokus innehållsmässigt snävare. Återförsäkringsrörelsen såldes, sakförsäkringsrörelsen knoppades av och 2002 såldes kapitalförvaltningen inom Skandia Asset Management. Tyngdpunkten lades på försäkringsprodukter inom långsiktigt sparande med ett brett samarbete med oberoende distributörer och förvaltare. Samtidigt som innehållet fokuserades, blev verksamheten geografiskt allt bredare, med närvaro i mer än tjugo länder. Vid millennieskiftet var Skandia en internationell koncern vars marknader strukturerades i fyra huvuddelar – Storbritannien, Sverige, USA och övriga 20-talet marknader. Det svenska försäkringskonglomeratet hade blivit en internationell koncern inom långsiktigt sparande.

Kvalitetsleverantör inom långsiktigt sparande

Den demografiska utvecklingen, reformeringen av välfärdssystem och ett växande behov hos individen av att kunna planera trygghet, inkomster och tillgångar över livscykeln gör att behovet av långsiktigt sparande växer över hela världen. Samtidigt har produktbudget, antalet distributionskanaler och kundernas krav vuxit dramatiskt. De kortsiktiga svängningarna på aktiemarknaderna har också ökat medvetenheten om betydelsen av riskhantering och kvalitet i produkter och distribution. Marknaderna för långsiktigt sparande påverkas också av globaliseringen. Företagen inom långsiktigt sparande måste precis som sina kunder verka och handla gränsöverskridande, vare sig de strävar efter att bli globala varuhus i finansiella tjänster eller fokuserade aktörer med snabbhet och innovationskraft som kännetecken.

Detta är några av ingångsvärdena på Skandias marknad inför de kommande åren. För Skandias del betyder detta att utvecklingen tar ett nytt steg. Närvaron på skilda marknader med samverkande bolag skall omvandlas till gemensam styrka. Det innebär att Skandia satsar hårdare på de marknader – i Europa och bland nya marknader i övriga världen – som har bäst utvecklingskraft. Här finns också de bästa möjligheterna att möta kraven på ökad slagkraft och minskade kostnader genom samordningsvinster och kunskapsöverföring. Ökad tyngd kommer att läggas vid samordning av system för t.ex. IT och produktutveckling och på att bygga det gemensamma varumärket Skandia för morgondagens alltmer gränslösa marknader. Det kommer också att krävas mer stöd och service i arbetet med att möta de alltmer krävande och sofistikerade konsumenternas krav på kvalitet och valmöjligheter. Att Skandia utvecklas inom områdena marknadsstöd, service och kundstöd, så som skett genom exempelvis förvärvet av Bankhall i Storbritannien, ter sig som en naturlig rörelseriktning.

Försäkringsbolaget med verksamhet i mer än tjugo länder blir en internationell ledande leverantör av lösningar för långsiktigt sparande på morgondagens gemensamma marknad. Evolutionen fortsätter.

Skandias idé

Skandias vision och idé

Skandia enables people to provide themselves with a lifetime of prosperity

Skandia's vision

Skandias vision är att göra det möjligt för människor att uppnå ekonomisk trygghet och handlingsfrihet. Skandias föreställning om det goda samhället är ett där människor har möjlighet att ta ansvar för sin egen ekonomiska trygghet och framtid och därmed har de bästa förutsättningarna att också ta sitt ansvar för sina medmänniskor och för allas vår gemensamma framtid. Det är den föreställningen som uttrycks i Skandias vision.

Det är naturligt för Skandia med sina rötter i försäkringstänkande att ha denna syn på långsiktigt sparande. Försäkringstänkande handlar om att se långsiktigt, att väga risker och möjligheter och att i allt handlande se betydelsen av människors ansvarstagande – för sig själva och för andra. Samma förhållningssätt har Skandia till långsiktigt sparande.

Skandia creates unique skills around the world that allow us to provide the best financial solutions for our customers and enduring value for our shareholders. We build special relationships, engage the energy of our employees and transfer knowledge with pride.

Skandia's mission

Skandias övertygelse är att de bästa förutsättningarna för att ge människor verktygen för "a lifetime of prosperity" skapas om den främsta kompetensen inom kapitalförvaltning och ekonomisk rådgivning kan samordnas med Skandias långa erfarenhet i att skapa lösningar för långsiktig trygghet och handlingsfrihet. Detta synsätt av samverkan med de främsta inom respektive område har format såväl Skandias affärsmodell och värdekedja som företagskulturen och sättet att utveckla produkter.

Att skapa lösningar för långsiktig välfärd förutsätter bred kompetens och omfattande nätverk. Men det förutsätter också ett förhållningssätt till uppdraget och arbetet. Detta finns uttryckt i Skandias kärnvärden och i de fem ledorden; **Passion, Creativity, Contribution, Courage** och **Commitment**. Dessa presenteras också på annan plats i denna årsredovisning.

När affärsidén är att skapa förutsättningar för ansvarstagande och långsiktig handlingsfrihet, krävs ett långsiktigt och djupt engagemang i allt det som styr dessa förutsättningar. Det är därför Skandia på de marknader där

koncernen verkar också är engagerat i samhällsutvecklingen och människors möjligheter till ansvar. Hur detta engagemang kommer till uttryck finns vidare utvecklat i avsnittet "Samhällsansvar".

Skandias marknadsförutsättningar

Skandia verkar inom sparande- och försäkringsmarknaderna. Dessa marknader är beroende av kortsiktiga och långsiktiga marknadsförutsättningar, som styrs av makroekonomiska faktorer, branschmässiga utvecklingstrender och kundbehov.

Kortsiktiga förutsättningar

Skandias kortsiktiga marknadsförutsättningar påverkas i hög grad av den samhällsekonomiska utvecklingen och konjunkturläget, av värdeutvecklingen på skilda investeringsslag – inte minst aktier och andra värdepapper – samt av tilltron till de finansiella marknaderna och institutionerna.

Under slutet av 1990-talet och i början av detta sekel var tillväxten i världsekonomin hög, samtidigt som inflationen låg på en historiskt sett låg nivå. Det var främst USA som stod för den goda utvecklingen, även om tillväxten var hög också i Europa, Kina och Latinamerika. Flera samverkande faktorer bidrog till utvecklingen. Ökat utnyttjande av informationsteknologi gav en påtaglig ökning av produktiviteten samtidigt som globaliseringen medförde att konkurrensen skärptes, vilket dämpade inflationen. Låg inflation bidrog i sin tur till att centralbankerna lät räntorna ligga kvar på en låg nivå, trots den höga tillväxten. Detta var en idealisk kombination för världens aktiemarknader.

Överdrivna vinstförväntningar gav dock upphov till en aktieprisbubbla och överinvesteringar inom framför allt IT- och telekomsektorn. När bubblan brast, i mars 2000, föll investeringarna inom OECD-området, vilket är den främsta förklaringen till konjunkturedgången under 2001. Terrorattacken mot USA den 11 september samma år förstärkte konjunkturedgången ytterligare under hösten 2001. Vid årsskiftet 2001/2002 var konjunkturutsikterna tämligen dystra. Kraftfulla ekonomisk-politiska stimulansåtgärder, i framför allt USA, bidrog dock till att konjunkturen i OECD-området förbättrades redan under första kvartalet 2002. I USA steg BNP med 5 procent under detta kvartal. Den expansiva finanspolitiken har dock medfört att de offentliga finanserna har försvagats.

Trots att tillväxten blev klart högre än väntat i början av 2002 började börskurserna åter sjunka kraftigt under våren. Börsfallet berodde på omfattande redovisnings-skandaler i USA samt oro för att krigs- och konfliktrisker skulle dämpa tillväxten i världsekonomin. Det kraftiga

Kunskap, Känsla och Erfarenhet bildar en helhet när det förenas med engagemang. Engagemang är aldrig så djupt och viktigt som när det är långsiktigt och varaktigt. Då krävs uthållighet samt öppenhet för nya förutsättningar och förändringar. Så skapas engagemang för långsiktig trygghet och ekonomiskt välstånd.

Commitment

börsfallet bidrog till att konjunkturen åter försvagades under hösten. Företagen drog ned sina investeringar ytterligare medan den expansiva finanspolitiken medförde en påtaglig förstärkning av hushållens köpkraft, vilket gjorde att den privata konsumtionen kunde fortsätta öka.

För närvarande är konjunkturen svårbedömt. Även om konjunkturen försvagades under hösten 2002 tyder en del ledande indikatorer och inköpsindex på att industrikonjunkturen åter förbättrades i USA och Europa under årets sista månader. Men statistiken och signalerna är delvis motstridiga och osäkerheten är stor. Även om exempelvis OECD tror på en successiv förbättring av konjunkturen under 2003, påpekar man att riskerna för en sämre utveckling är påtagliga. Framst är det utvecklingen i Irak-frågan som kan påverka utvecklingen i negativ riktning, men även den höga skuldsättningen hos hushåll och näringsliv i USA kan dämpa tillväxten. De flesta bedömare förefaller dock eniga om att återhämtningen kommer, men att den kommer att gå långsamt. Det bör vara positivt för börserna även om man knappast skall räkna med en återgång till 1990-talets börsuppgångar.

Långsiktiga förutsättningar

Skandias långsiktiga marknadsförutsättningar påverkas framför allt av ett antal långsiktiga utvecklingstendenser i moderna samhällen:

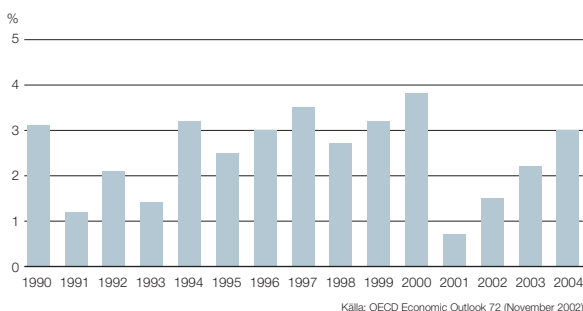
- Den demografiska utvecklingen
- Ökningen av antalet köpstarka äldre konsumenter
- Valfärdssystemens reformering
- Den långsiktiga ränteutvecklingen
- Globalisering av de finansiella marknaderna

OECD-PROGNOS: BNP-TILLVÄXT I OECD-OMRÅDET 2000-2004

Procentuell förändring från föregående år	2001	2002	2003	2004
USA	0,3	2,3	2,6	3,6
Japan	-0,3	-0,7	0,8	0,9
EMU-länderna	1,5	0,8	1,8	2,7
Sverige	0,8	1,7	2,5	2,8
OECD-Totalt	0,7	1,5	2,2	3,0

Källa: OECD Economic Outlook 72 (November 2002)

BNP-TILLVÄXT I OECD-OMRÅDET 1990-2004

Den demografiska utvecklingen

Befolkningsdemografins utveckling är den viktigaste grunden för Skandias långsiktiga affärsutveckling. I dag är var tionde individ i världen 60 år eller äldre. Enligt FN:s beräkningar kommer denna andel att växa till var femte år 2050. Dagens 629 miljoner människor i världen som är 60 år eller äldre, kommer att vara fler än 2 000 miljoner om ett knappt halvsekel.

Samtidigt som antalet äldre ökar, sjunker födelsetalen och den förväntade livslängden stiger. Dessa förändringar innebär sammantaget en stor ansträngning på offentliga finanser och välfärdssystem. Skall den demografiska utmaningen kunna klaras, måste det privata långsiktiga sparandet öka i hela den industrialiserade världen.

Behovet av ökat sparande förstärks också av andra, socioekonomiska, förändringar. Nya familjemönster med fler splittrade familjer leder till ökat behov av ekonomisk trygghetsplanering för såväl kvinnor som män. Snabbare omsättningshastighet av kunskaper leder till kortare yrkeskarriärer och växande behov av kompetensutveckling och omställning, vilket också ställer krav på långsiktigt sparande.

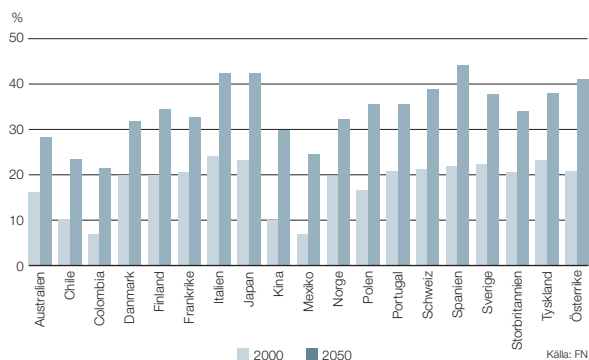
Ökningen av antalet köpstarka äldre konsumenter

Det faktum att en växande andel av befolkningen sparar till sin egen pension är inte den enda grunden för Skandias växande marknad. Även efter det att de nu aktiva spararna gått i pension, kommer de i allt större utsträckning att utgöra en fortsatt viktig målgrupp för sparandeprodukter som kan säkra värdet och erbjuda goda lösningar på förvaltning av pensionskapital. Forskningen talar om en ny växande grupp äldre konsumenter som är engagerade och kunniga köpare av finansiella tjänster. Dessa nya pensionärsgrupper är finansiellt starkare, har bättre hälsa samt större kompetens och intresse för sin egen ekonomi än någon tidigare pensionärsgeneration. Behovet av produkter och finansiella tjänster som inte avslutas med leveransen av en pension är därför växande.

Valfärdssystemens reformering

Offentliga pensionssystem har av tradition byggt på att dagens förvärvsarbetande finansierar dagens pensionärer. Dessa "pay-as-you-go"-system kommer inte att fungera när relationen mellan förvärvsaktiva och pensionärer – försörjningskvoten – förändras.

ANDEL AV BEFOLKNINGEN 60 ÅR ELLER ÄLDRE

Detta leder till en växande betydelse för de s.k. andra och tredje pelarnas pensionslösningar – tjänstepensions-system och privat pensionssparande – som komplement till de offentliga systemen. Utvecklingen ställer också de politiska beslutsfattarna inför svåra vägval. Det ena alternativet handlar om bibehållna offentliga system, men till priset av höjda skatter eller reducerade förmåner genom exempelvis höjd pensionsålder eller minskade pensionsnivåer. Det andra alternativet handlar om en övergång till, eller komplettering med, fonderade pensionssystem, där det är den egna generationens sparande under förvärvs-åren som skapar pensionsmedlen.

Även om pensionssystem fortfarande i hög grad är nationella och skiljer sig mellan olika länder, är utvecklingsriktningen densamma: mot ett större inslag av fonderade system med personligt pensionssparande.

Problemen och utvecklingstendensen är också desamma inom andra offentliga välfärds- och finansierings-system. Som exempel kan nämnas finansiering av utbildning, sjukfrånvaro och arbetsskador. Detta leder till ett växande intresse för nya lösningar, kompletterande system och inslag som bygger på sparande och fondering, med större eller mindre inslag av privata försäkringar. I förlängningen leder detta till nya marknader och produkter för Skandia.

Den långsiktiga ränteutvecklingen

Under de senaste åren har de globala räntenivåerna sjunkit. Detta är bl.a. ett resultat av en tydligare prioritering av finansiell stabilitet och kontrollerad inflation i världens länder och institutioner för ekonomisk-politiskt samarbete. Detta har inneburit ett minskande intresse för traditionella, räntebaserade sparandelösningar och ett ökande intresse för andra sparandeformer, som kan erbjuda bättre avkastning till för den enskilde spararen acceptabla risker.

Långsiktigt har sparande i aktier och andra värdepapper varit sådana sparandeformer. Det mesta pekar på att aktier kommer att erbjuda goda möjligheter långsiktigt också i fortsättningen, även om 1980- och 90-talens värdetillväxt inte förväntas återkomma inom överskådlig tid. Dock återstår att se hur stor och bestående de senaste årens svaga tilltro till aktiemarknaden blir.

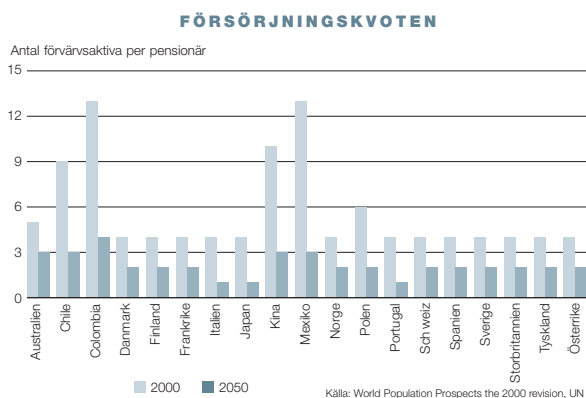
Globaliseringen av de finansiella marknaderna

De finansiella marknaderna globaliseras i snabb takt. I den ena änden av sparandets värdekedja – fondförvaltningen – är den globala och gränslösa marknaden i stor utsträckning redan ett faktum. Sparare i många länder har idag tillgång till världens alla marknader, branscher och företag för sina placeringar. Värdepapper och värdepappersfonder handlas virtuellt och gränslöst i realtid. Kapitalförvaltning är en globaliserad industri med växande stordriftsfördelar.

Skandia har tagit konsekvenserna av den utvecklingen genom valet att vara en stor, global köpare av kapitalförvaltningstjänster snarare än en egen producent. Därför avyttrades Skandias kapitalförvaltning under början av 2002. Även byggandet av Skandias enhet för Global Funds, för att samla kompetensen och erfarenheten när det gäller urval av fonder och fondförvaltare, är ett utslag av insikten om globaliseringen av de finansiella marknaderna.

I den andra änden av värdekedjan är marknaderna fortfarande mer lokala och skilda. Sparande omges av nationella regler och skattebestämmelser och är sammanflätat med nationella system för exempelvis pensioner. Även denna del av sparandets förädlingskedja kommer i växande utsträckning att bli gränsöverskridande. Gemensamma marknader för handel och arbetsmarknad kommer också att öppna marknaderna för finansiella tjänster. I sammanhanget bör särskilt nämnas den gränslösa marknad som skapas inom EU. Nationella skatteregler utgör fortfarande hinder i många fall mot en sådan integrerad marknad, men dessa skattehinder försvinner successivt genom politiska beslut och domstolsavgöranden. Som exempel på utvecklingen kan nämnas att Skandia för närvarande driver ett mål om pan-europeiska tjänstepensioner i EG-domstolen. En framgång i detta mål skulle öppna stora intressanta marknader för Skandia.

Regelverk kommer i ökad utsträckning att harmoniseras och en gemensam valuta underlättar gränsöverskridande produkter. Allt fler förvärvsarbetande och pensionärer flyttar mellan olika länder och ställer därmed krav på gränsöverskridande service och tjänster. Även om denna utvecklingstendens är påtaglig, är det en viktig insikt att just kombinationen av global produktion och lokal relation präglar den finansiella produkten.

OFFENTLIGA FONDERADE PENSIONSSYSTEM

	År för introduktion av personliga pensionskontosystem	Procentuell andel av pensionen från personliga pensionskontosystem för den genomsnittlige pensionären efter genomförda reformer
Chile	1981	100%
Schweiz	1985	50%
Storbritannien	1986	49%
Danmark	1990	56%
Australien	1992	57%
Colombia	1993	100%
Mexiko	1997	91%
Sverige	1998	21%
Polen	1999	49%

Källa: Pension System Design and Risk Management, U. of Pennsylvania & NBER

Transparenta marknader och kunniga konsumenter

De senaste årens utveckling, med det sena 1990-talets uppgångar och det tidiga 2000-talets lika dramatiska fall, har inneburit nya krav på de finansiella marknadernas aktörer. Redovisningsregler och system för att värdera och hantera exempelvis risker och framtida avkastning har uppmärksammats. Lägre avkastning på sparandet leder till hårdare kostnadspress på sparandeprodukter och större krav på heltäckande redovisning av möjliga risker och kostnader. För Skandias del stämmer många av dessa nya krav väl överens med de regler och ambitioner som redan har formulerats internt i koncernen. Samtidigt som myndigheters och omvärldens krav på de finansiella marknadernas aktörer växer, blir företagens slutkunder allt mer kunniga och medvetna. Detta talar också för att kraven på kvalitet och service kommer att växa.

Skandias strategi

Skandias mål är att vara en lönsamhetsmässigt och marknadsmässigt ledande förmedlare av lösningar för långsiktigt sparande och trygghet på de marknader där koncernen verkar. Skandia strävar efter att stå för de kvalitetsmässigt främsta lösningarna samt att vara ledande när det gäller innovationsförmåga och korta ledtider för nya produkters väg till marknaden.

Strategin för att nå dessa mål handlar om att ha begränsad egen organisation och därmed också måttliga kapitalbehov och begränsad riskexponering, ett hårt fokus på de delar i värdekedjan där Skandias konkurrensfördelar är påtagliga och därutöver ett brett nätverk av samarbetspartner bland leverantörer och distributörer.

Skandias strategi är att fortsätta växa inom sitt verksamhetsområde. Tillväxten sker genom att Skandia fortsätter att befästa sin ställning på sina marknader. På flertalet av dessa marknader växer Skandia såväl i volym som andel av marknaden. Tillväxten sker också genom att själva sparandemarknaden växer och blir allt mer komplex i de utvecklade marknader där Skandia har sin huvudsakliga verksamhet, samt genom att Skandia etablerar sig på nya marknader. Skandias affärsmodell underlättar etablering med korta ledtider. I Skandias tillväxtstrategi ligger dock att förutsättningarna för uthållig lönsamhet prioriteras framför geografisk representation eller andra mål i expansionen till nya områden och marknader.

Framgångsfaktorer

Skandias strategi är beroende av ett antal kritiska faktorer för sin framgång. Några av de viktigaste är:

Närvaro

Alla finansiella produkter, och långsiktiga produkter i synnerhet, bygger på personliga relationer och förtroenden. Den långsiktiga närvaron och relationsbyggandet på befintliga marknader är därför viktiga.

Nätverk

Skandias idé är att samverka med de främsta distributörerna och leverantörerna. Nätverken är såväl en förutsättning för Skandias affärsmodell som en central del av själva affärsidén. Produkter kan vara relativt lätta att kopiera men däremot inte nätverk och relationer. I takt med att sparandemarknaderna blir mer differentierade och komplexa växer också betydelsen av goda och breda nätverk.

Innovationskraft

Sparandeprodukter utvecklas kontinuerligt och anpassas till förändringar i exempelvis makroekonomiska förutsättningar, regelsystem och kundbehov. Lyhördhet för marknadssignaler och förmågan att snabbt och kostnadseffektivt omsätta dessa signaler i produktsortiment och arbetsmetoder är avgörande för framgång.

Pragmatism

Det överordnade i Skandias strategi är målet att leverera ledande lösningar med god lönsamhet. Målet kräver ett pragmatiskt förhållningssätt till samarbetsformer och arbetsmetoder på olika marknader och vid skilda tidpunkter.

Kostnadsmedvetenhet

För de långsiktiga framgångarna är det avgörande att kostnadsnivå och riskexponering i verksamheten skall ligga bland de lägsta i branschen, även om Skandias produkter i allmänhet konkurrerar med kvalitet snarare än pris.

Varumärke

I takt med att kraven på service ökar, marknaderna globaliseras och distributionskanalerna utvecklas ökar också betydelsen av ett starkt och konsistent varumärke.

SPARANDETS VÄRDEKEDJA - EN DEL AV SKANDIAS AFFÄRSMODELL

Värdekedjan

Skandias affärsmodell bygger på samarbeten med oberoende fondförvaltare och distributörer, där Skandia koncentrerar sina insatser på de delar av värdekedjan där företagets kompetens är starkast. Skandias värdekedja består av fem delar:

Oberoende fondförvaltning

Fondförvaltning sker genom oberoende fondförvaltare. Skandia samarbetar med några av världens främsta fondförvaltare med ledande globala varumärken och med förvaltare med stark lokal förankring.

Fondurval

Att välja, upphandla och följa upp fondförvaltning har blivit allt viktigare och mer komplext, i takt med att utbudet vuxit och marknaderna blivit alltmer svårbedömda och oförutsägbara. "Managing the manager"-konceptet, dvs. att upphandla och att följa upp kapitalförvaltning, är en av Skandias kärnkompetenser. Skandia identifierar intressanta fondkategorier och fondtyper som kompletterar varandra, väljer ut de bästa förvaltarna och utvärderar kontinuerligt hur fonder och förvaltare har presterat. Skandias kunder skall ges breda valmöjligheter. Skandias urval och uppföljning medför att valen kan göras inom ett sammantaget väl balanserat utbud av fonder som alla tillhör de främsta i sina respektive kategorier.

Produktutveckling

Med en gemensam plattform i botten, utvecklas produkterna för att passa kundbehov och för att vara anpassade till rådande regelsystem och makroekonomiska förutsättningar. I takt med att dessa förändras, utvecklas och förändras också produkterna.

Marknadsföring och marknadsstöd

Skandias marknadsstöd fungerar som ett nav för att ge distributörerna service och support i deras arbete. Marknadsstödet innefattar allt från säljstödssystem och kompetensutveckling till verktyg för portfölj- och fondanalys. Uppgiften är att stödja distributörernas arbete och utveckling samtidigt som det säkerställs att dessa når upp till Skandias kvalitetsmässiga och etiska krav.

Distribution

Distribution till kunder sker i första hand genom oberoende finansiella rådgivare, mäklare och banker. På de nordiska marknaderna har Skandia även egen distribution genom SkandiaBanken. Eftersom finansiell rådgivning i stor utsträckning bygger på förtroende och relationer, har de oberoende rådgivarna en fortsatt dominerande ställning på de flesta marknader. Samtidigt är utvecklingstakten i distributionsledet hög och nya typer av distributörer och samarbeten uppstår, som t.ex. i Storbritannien genom förvärvet av Bankhall.

Utvecklingstendenser

Även om Skandias värdekedja är en bestående del av Skandias affärsmodell, är även denna i kontinuerlig rörelse och utveckling. Inom fondförvaltning sker såväl en snabb produktutveckling som en global konsolidering. Inom distributörsledet utvecklas nya distributionsformer och nya former för samverkan mellan distributörer och producenter.

Det finns en rörelse mot distributionsledet i sparandets värdekedja, dvs. betydelsen av marknadsstöd, serviceinnehåll i produkterna samt djupa och långvariga relationer med distributörer och slutkund växer. Det är mot den bakgrunden som Skandia lägger stor kraft på att utveckla verktyg och funktioner för marknadsstöd och säljstöd.

Andra utvecklingstendenser är att komplexiteten i värdekedjan är tilltagande. Samtidigt som tidigare avancerade finansiella produkter standardiseras och förenklas är komplexiteten i att göra kvalificerade val och urval tilltagande, liksom möjligheterna att differentiera och skraddarsy produkter.

Betydelsen av starka, enhetliga och internationella varumärken kommer också att öka. Skandia har ett gott namn på de marknader där företaget verkar, även om Skandias tradition av stark lokal anknytning och decentraliserad struktur gör att såväl varumärken som vilken ställning dessa har varierar mellan olika marknader. På sikt växer betydelsen inom finansiella tjänster av internationellt enhetliga och starka varumärken, även på områden där affärsrelationen med slutkunden ägs av en oberoende part. Skandia har därför initierat ett arbete med att utveckla varumärket och se över varumärkesstrategin. Målet är att skapa större enhetlighet och slagkraft i Skandias varumärke och att därmed långsiktigt stärka såväl marknadsställning som kostnadseffektivitet.

Skandias organisation

Skandias organisation har sin tyngdpunkt i de geografiska enheterna med dessas närhet till marknaderna. Verksamheten, inklusive utvecklingen av marknader och produkter, drivs i stor utsträckning från de geografiska enheterna. De gemensamma affärsenheterna är till för att stödja, överföra kunskaper och dra nytta av samlade stordriftsfördelar. Koncernstaberna har såväl koncernuppdrag som till uppgift att stödja enheters och bolags verksamhet.

I division **Europe** ingår all verksamhet i Norden och Kontinentaleuropa – dvs. Sverige, Norge, Danmark, Finland, Tyskland, Österrike, Italien, Spanien, Polen, Frankrike och Portugal.

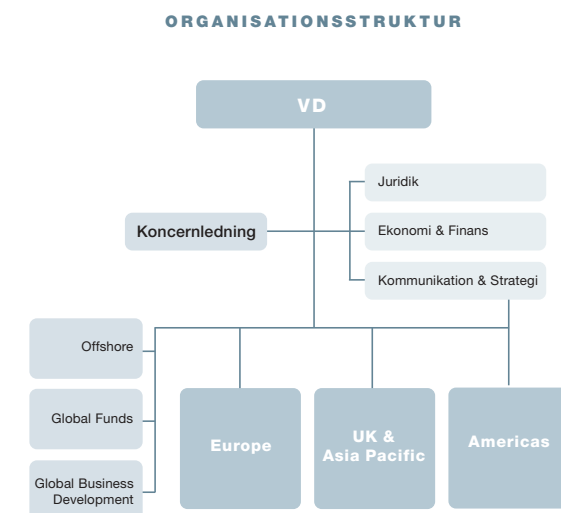
Division **UK & Asia Pacific** omfattar verksamheten i Storbritannien, Japan, Australien och kontoret i Kina.

I division **Americas** ingår verksamheten i USA, Mexiko, Colombia, Chile och Argentina.

Verksamheten i de olika geografiska marknaderna finns ytterligare beskriven under avsnittet "Produkter och marknader".

Affärsenheten **Offshore** utvecklar marknaderna för s.k. offshore-affärer genom att använda det världsomspännande nätverk som Skandias verksamheter utgör. Enheten är ansvarig för bl.a. Royal Skandia, ett bolag baserat på Isle of Man som har byggts upp för att betjäna utlandsboende, "expatriates", runtom i världen och som nu dessutom betjänar ett antal inhemska marknader. Enheten är också ansvarig för utvecklingen av "cross border"-försäljning, där produktionskapaciteten i ett land kan användas för att stödja försäljning i andra länder, ofta genom lokalkontor.

Affärsenheten **Global Funds** har etablerats för att samla och dra nytta av Skandias stora erfarenhet och gemensamma styrka inom urval, upphandling, uppföljning och marknadsföring av fonder och fondförvaltare. Global Funds tillhandahåller ett urval av fonder från globala fondförvaltare, som var för sig är noga utvalda och till-

sammans utgör en väl avvägd mix. Dessa erbjuds såväl till Skandias egna bolag som till externa köpare.

Affärsenheten **Global Business Development** har till syfte att stödja utvecklingen av nya marknader och produkter, genom att samla den för den specifika uppgiften relevanta kompetensen från olika bolag och enheter inom Skandiakoncernen.

Koncernstaberna för **Ekonomi och finans**, **Juridik** samt **Kommunikation och Strategi** har ansvaret för respektive område på koncernnivå och stödjer därutöver enheter och bolag med expertkunskap. Staben för kommunikation och strategi är nybildad under året genom att ansvaret för kommunikation, media, investor relations och strategiutveckling har samlats.

Det är en stor skillnad mellan att bara sköta sin uppgift och att vara passionerad inför uppdraget. Passion inför uppdraget betyder övertygelse om varför det är viktigt. Därmed ges också den bästa förmågan att lyssna på dem som vet och vill – på kunderna och marknaden. Och viljan att alltid försöka mer och göra något extra.

Passion

Produkter och marknader

Skandias produkter

Skandias produkter omfattar sparandeprodukter med eller utan försäkringsinslag, dvs. fondsparande, fondförsäkring och, i begränsad omfattning, traditionellt livsparande. På den nordiska marknaden erbjuder Skandia också produkter inom hälsovårdsområdet samt banktjänster.

Fondförsäkring (även kallad unit linked-försäkring) är en pensions- eller livförsäkring där försäkringstagaren själv väljer hur premierna skall fördelas mellan de placeringsalternativ som erbjuds av försäkringsbolaget. Fördelningen kan i de flesta fall ändras när som helst men möjligheterna till förtida uttag är delvis begränsade.

Fondsparande innehåller inget försäkringsinslag. Kunden kan normalt göra insättningar och uttag utan begränsningar.

Traditionell livförsäkring innebär att försäkringsbolaget åtar sig förvaltningen av kundens sparande. Kunden garanteras en viss avkastning på insatta medel och får extra återbäring när avkastningen i kapitalförvaltningen överstiger den garanterade.

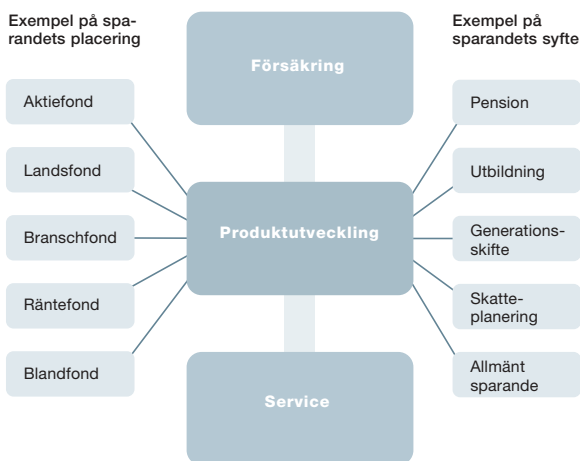
Skandias produkter kännetecknas av att de är specifika för respektive marknad, eftersom de ofta påverkas av lokala regelverk, och att de är i kontinuerlig förändring, eftersom de anpassas till externa och ekonomiska

omständigheter. Men även om varje sparandeprodukt är unik för sin marknad och tidpunkt, bygger produkterna på en gemensam plattform av exempelvis IT-lösningar, back-officesystem och riskprovning, och är sammansatta av ett antal beståndsdelar som tillsammans kan bilda skräddarsydda, unika produkter.

En sparandeprodukt kan skräddarsys genom hur det sparade kapitalet placeras och efter sparandets syfte. Produkten kan kompletteras med olika typer av service och tjänster – rådgivning, omplaceringsmöjligheter, uppföljning m.m. – och med ett försäkringsinslag. På en gemensam produktplattform är möjligheterna att skräddarsy och utveckla produkter för olika behov genom möjliga kombinationer av dessa beståndsdelar närmast oändliga.

Sparandeprodukter differentieras i stor utsträckning efter sparandets placering i exempelvis olika marknader eller typer av värdepapper. I allt större utsträckning kommer sparandeprodukter också att differentieras efter sparandets syfte. Huruvida syftet med sparandet är exempelvis pension, långsiktig handlingsfrihet, periodisering över livscykeln eller barns utbildning kan påverka produktens risknivå, serviceinnehåll eller försäkringsinslag.

SPARANDEPRODUKTENS DELAR

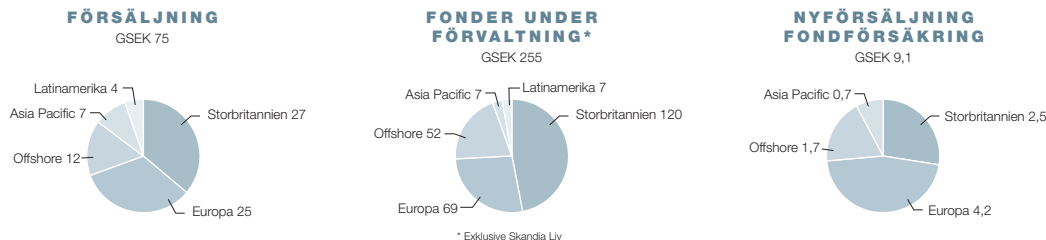
SKANDIAS MARKNADER

	Fond-försäkring	Fond-sparande	Traditionell livförsäkring	Bank	Hälsa- och sjukvård
Australien		•			
Chile		•			
Colombia		•	•		
Danmark	•		• ¹⁾	•	•
Finland	•		• ¹⁾		•
Frankrike	•				
Italien	•				
Japan	•				
Mexiko	•				
Norge	•	•		•	•
Polen	•				
Portugal	•				
Schweiz	•	•		•	
Spanien	•	•	•		
Storbritannien	•	•			
Sverige	•	•	• ¹⁾	•	•
Tyskland	•	•			
Österrike	•	•			

¹⁾Bedrivs enligt ömsesidiga principer i Skandia Liv.

Skandias marknader

Skandia har en geografiskt diversifierad verksamhet och verkar i mer än 20 länder. På 10 av dessa marknader har Skandia nu uppnått en volym som överstiger 1 miljard svenska kronor på respektive marknad. I detta avsnitt beskrivs marknaderna utifrån en ordningsföljd som är baserad på försäljningsvolymen under 2002. American Skandia beskrivs separat på sid. 8-9.

Storbritannien

	Förändring i lokal valuta		
	2002 (MSEK)	2002	Fem år i genomsnitt
Försäljning totalt	26 999	-3%	14%
Nyförvärfning fondförsäkring	2 494	-17%	9%
Fonder under förvaltning	120 150	-7%	16%

Produktgrupper: Fondförsäkring och fondsparande

Fokus 2002: Kostnadsreduktion, produktutveckling och integration av Bankhall.

Fokus 2003: Förstärkning av produktformningen för att tillgodose förändrade behov på marknaden samt uppbyggnad av distributionslösningar för att möta ny lagstiftning.

Marknadens tillväxttakt påverkades markant av börsens utveckling och volatilitet under 2002. Under de första tre kvartalen ökade den totala liv- och pensionsmarknaden endast med 3 procent. Skandia distribuerar sina produkter genom oberoende rådgivare ("IFA's"), som bibehöll sin marknadsandel på cirka 70 procent av den brittiska försäkringsmarknaden under 2002.

Även nyförvärfningen på fondförsäkringsmarknaden påverkades kraftigt av den negativa börsutvecklingen. Börsutvecklingen resulterade också i en starkt reducerad återbäringsränta på traditionellt livförsäkrings sparande på den brittiska marknaden. Den negativa publiciteten kring traditionell livförsäkring i kombination med en ökad efterfrågan på mer transparenta produkter, gjorde att fondförsäkringsmarknaden sakta började ta fart under året.

Storbritannien svarar för över en tredjedel av Skandias totala affärsvolym och är uppdelad i tre affärsenheter:

- Skandia Life – pensionslösningar, kapitalförsäkring och försäkringskydd
- Skandia MultiFUNDS – individuella sparkonton och skatteeffektiva sparandeprodukter
- Bankhall – en ledande leverantör av tjänster till oberoende rådgivare, där de anslutna rådgivarna har en marknadsandel på 20 procent

Skandias nyförvärfning minskade på grund av rådande marknadsförutsättningar. Kostnadsbesparingar och en förbättrad produktportfölj resulterade i fortsatt goda marginaler i nivå med föregående år. Pensionsprodukter och segmentet "Bonds" minskade starkt när investerarna föredrog enkla produkter med en låg avgiftsnivå eller

produkter inom traditionell livförsäkring. Nyförvärfningen av individuella sparkonton ("Individual Savings Account") och andra sparandeprodukter ökade däremot. I en hård konkurrens bibehöll Skandia sin ledande ställning inom marknadssegmentet "Fund Supermarket" för oberoende rådgivare och ökade sin marknadsandel till 12 procent. För produkter som erbjuder försäkringskydd ökade marknadsandelen och Skandias försäljning steg med 8 procent.

FSA (Financial Services Authority) har efter ett långt beredningsarbete nu föreslagit ett nytt regelverk som omfattar regler för provisioner vid finansiell rådgivning och försäljning av finansiella produkter. Förslagen innebär att rådgivare i framtiden kommer att få en ökad möjlighet att välja vilka leverantörer de vill arbeta med. Idag finns två alternativ, antingen att ha en koppling till endast en leverantör eller att verka som en fristående distributör. Förändringsarbetet med regelverket har nu tagit fart och Skandia kommer fortlöpande att anpassa sin distributionsstrategi för att vara väl positionerat när de nya spelreglerna träder ikraft i början av 2004.

I Storbritannien distribuerar Skandia sina produkter enbart via oberoende rådgivare. År 2002 inleddes med förvärfvet av Bankhall, en ledande leverantör av tjänster till oberoende rådgivare, vilket var ett strategiskt viktigt steg mot bakgrund av den kommande avregleringen inom distributionsområdet. Bankhall kommer att utveckla lösningar som erbjuder valfrihet och flexibilitet för oberoende rådgivare efter avregleringen. Samarbetet mellan Skandia och Bankhall har redan visat sig vara framgångsrikt och Bankhall är nu näst störst på Storbritanniens marknad för oberoende rådgivare. Skandia bygger också relationer med andra distributörer och bistår med utveckling av infrastruktur.

Under 2002 bibehöll Skandia sitt renommé som marknadsledande inom teknologi och innovation. Som första livförsäkringsbolag accepterade Skandia i juli 2002 digital signatur och elektronisk identifiering av rådgivare. De oberoende rådgivarna ökade under året sitt intresse för Skandias fondplattform, "My MultiManager", som lanserades under 2001 och fick genomslag under 2002. Verket kan hantera diversifierade portföljer innehållande olika produkter, kunder och fonder.

Royal Skandia – Offshore och internationell försäljning

	2002 (MSEK)	Förändring i lokal valuta	
		2002	Fem år i genomsnitt
Försäljning totalt	10 906	6%	17%
Nyförvärfning fondförsäkring	1 565	-5%	20%
Fonder under förvaltning	44 406	-5%	14%

Produktgrupper: Fondförsäkring och fondsparande

Fokus 2002: Produktutveckling och samordning av offshoreverksamheten inom koncernen.

Fokus 2003: Utveckla "cross border"-verksamheten.

Royal Skandia är det brittiska offshorebolaget, som distribuerar produkter i mer än 20 länder. Ett antal produktförbättringar förstärkte Royal Skandias position på offshoremarknaden. "The Managed Capital Account" återlanserades i början av 2002 och öppnade därmed ett nytt segment på marknaden för avtal med flerårspremie. I november återlanserades två produkter – "the Managed Savings Account" och "the Managed Pensions Account" – vilket gav en större flexibilitet till marknaden. Tidiga tecken visar att dessa nya produkter mottagits väl av marknaden.

Den totala försäljningen för Royal Skandia ökade jämfört med 2001 – ett bra utfall med tanke på villkoren på aktie- och fondmarknaden. Marginalerna är motståndskraftiga och lönsamheten fortsatt god. Den geografiska spridningen av Royal Skandia över Storbritannien, Fjärran Östern, Mellanöstern och Latinamerika hjälper till att balansera den totala risken för Skandias brittiska verksamhet.

Sverige

Avregleringen av den svenska pensionsmarknaden har bidragit till ett ökat fokus på och intresse för långsiktigt sparande i fonder. Sparandemarknaden i Sverige har givetvis påverkats av börsklimatet i Sverige och i resten av världen. Stockholmsbörsen, som minskade i värde med 37 procent (All-Share index) under 2002, upplevde den näst största nedgången på 100 år. Hushållens finansiella nettoförmögenhet reducerades och skuldkvoten ökade under året. Även hushållens nysparande sjönk under året, medan nettosparandet fortfarande är positivt. De mest eftertraktade sparandeformerna under 2002 var individuellt nysparande i försäkringar och bankinlåning. Nysparandet i fonder och aktier låg på en relativt låg nivå och en förskjutning från sparande i aktiefonder till räntefonder kunde noteras under året.

Den svenska sparandemarknaden domineras av fem aktörer: Skandia och de fyra storbankerna. Mätt som andel av de svenska hushållens förvaltade kapital är Skandia det tredje största bolaget på den svenska sparandemarknaden. På fond- och livförsäkringsmarknaden är Skandia marknadsledande och täcker i stort sett in hela sparandemarknaden med sitt breda produktutbud. Genom SkandiaLink tillhandahåller Skandia ett noggrant selekterat urval av fonder inom ramen för fondförsäkring och genom Multifond erbjuds direktsparende utan försäkringsinslag.

Inom området traditionell livförsäkring åtar sig Skandia Liv förvaltning av kundens sparade kapital. I traditionell livförsäkring ges kunden en garanterad ränta på försäkringskapitalet, med en möjlighet till högre ränta.

Genom SkandiaBanken erbjuder Skandia bank- och rådgivningstjänster. Banken, som även har verksamhet i Norge och Danmark, består av tre affärsområden, Internetbanken, Fonder och Rådgivningsbanken, med lokala kontor på ett 80-tal orter.

Skandia verkar även inom hälso- och sjukvårdsområdet. Genom Skandia Lifeline erbjuds företag och deras medarbetare sjukvårdsförsäkringar och gruppörsäkringar. Skandia är störst i Norden inom detta område.

En gemensam marknadsstödsfunktion samordnar och marknadsför samtliga sparandeprodukter gentemot distributörerna. Med ett nätverk av juridisk och försäkrings-teknisk specialistkompetens erbjuds distributörerna ett samlat professionellt säljstöd – från säljstödsmaterial till avancerad juridisk rådgivning.

Vid årsskiftet införde Skandia "flytträtt" för befintliga och nya kunder som sparar i privata pensionsförsäkringar. Beslutet att tillåta kunder att flytta sitt sparade kapital både från och till Skandia har sin grund i att Skandia vill erbjuda sina kunder valfrihet och flexibilitet.

Skandias flytträttsmodell säkerställer rättvisa mellan dem som väljer att fortsätta att spara i Skandia och dem som väljer att flytta sitt pensionssparande.

SkandiaLink

	2002 (MSEK)	Förändring i lokal valuta	
		2002	Fem år i genomsnitt
Försäljning totalt	9 557	-11%	19%
Nyförvärfning fondförsäkring	2 554	-28%	21%
Fonder under förvaltning	36 625	-12%	22%

Produktgrupper: Fondförsäkring och fondsparande

Fokus 2002: Nya produktlanseringar och förvaltningsrådgivning.

Fokus 2003: Kundvård och ökad produktlönsamhet.

Avregleringen på den svenska pensionsmarknaden har bidragit till ett ökat intresse för långsiktigt sparande i fonder. De senaste tre årens negativa trend på den globala aktiemarknaden har påverkat spararnas intresse för aktie-sparande, men uppgången på marknaden under hösten 2002 har bidragit till att svenskens vilja att investera i aktie-relaterade produkter har återkommit något. SkandiaLink lyckades behålla sin marknadsandel på cirka 33 procent under 2002.

Skandia erbjuder ett brett sortiment av långsiktiga sparandeprodukter, såsom pensionsförsäkringar, kapitalförsäkringar, tjänstepension och investering i fonder och aktier. Skandia samarbetar med 15 utvalda svenska och utländska fondbolag och erbjuder ett 70-tal fonder, där fondförvaltarna och fonderna handplockas genom Skandias unika urvalsprocess.

Försäljningen av fondförsäkring sker via fem olika kanaler: SkandiaLink, SkandiaBanken, franchisetagare i Skan-

dia, försäkringsmäklare, samt allianser såsom fristående banker.

Skandia arbetar aktivt för att stödja distributörer i deras arbete genom kampanjer, utbildning och information. SkandiaLink utnämndes för tredje året i rad till "Årets fondförsäkringsbolag" av Svenska Försäkringsmäklares förening.

Skandia erbjuder konkurrenskraftiga produkter och har en stark distributionskraft inom både privat- och företagssegmentet. Skandia har satsat på försäljning av såväl engångsbetalda avtal som avtal med flerårspremier. Denna medvetna riskspridning innebär en styrka på en osäker aktiemarknad. I den uppåtgående aktiemarknaden under 1999 och de första månaderna 2000 ökade privata engångsbetalda försäkringar kraftigt för att sedan minska i den nedåtgående marknaden som följde. I denna marknad ökade till en början försäljningen av företagsprodukter med flerårspremier. Under våren 2002 minskade även företagsmarknaden som en följd av lågkonjunkturen. SkandiaLink har trots detta ökat sin marknadsandel på fondförsäkringsmarknaden 11 kvartal i rad.

Den marknadsledande positionen har Skandia uppnått mycket tack vare innovativa produkter och nya tjänster. Kunder och distributörer har framför allt efterfrågat finansiell rådgivning. För att tillmötesgå önskemålen skapade Skandia under året ytterligare en fondportfölj, Global Försiktig, som ett komplement till de två existerande. Den nya portföljen, som mestadels investeras i räntebärande papper, erbjuder ett intressant alternativ till aktier i rådande marknadsläge. De tre portföljerna, som har olika risknivå, innehåller upp till 20 fonder och sätts samman av Skandias förvaltningsteam, samma team som löpande utvärderar alla fonder och förvaltare i Skandias sortiment. Skandia har dessutom utvecklat en hemsida med portföljförslag och marknadskommentarer till distributörer och kunder för att tillgodose efterfrågan av finansiell rådgivning.

Fokusområdena under 2002, förmögna kunder och större företag, har resulterat i ett nytt produkt erbjudande: SkandiaLink Investeringsförsäkring. Produkten erbjuds till både privatpersoner och företag och tillåter placering i enskilda aktier inom ramen för en försäkring.

Skandia Lifeline

Skandia Lifeline erbjuder företag och deras anställda ett komplement till det offentliga trygghetssystemet. Skandia är Nordens största aktör på denna marknad med verksamhet i Sverige, Danmark, Norge och Finland. Affärsenheten har två produktområden: Privatvårdsförsäkring och Gruppörsäkring.

Privatvårdsförsäkring är ett affärsområde under stark tillväxt. Det finns ett stort behov av ett komplement till den offentliga sjukvården vad gäller möjligheten för kunden att själv kunna påverka tid och plats för behandling. Skandia säkerställer tillgång till kvalificerad vård genom ett nära samarbete med ett antal privatsjukhus, privatpraktiserande specialitälkare samt Lifelinemottagningar.

Den starkaste tillväxten finns för närvarande i Danmark, följt av Sverige. Verksamheterna i Norge och Finland är förhållandevis nyetablerade.

Gruppörsäkringsaffären i Sverige har en betydande

kundbas med över en halv miljon försäkrade individer. Gruppörsäkring är en mogen marknad med begränsad tillväxt som under 2002 har påverkats av den ökande sjukfrånvaron i Sverige. Skandia arbetar här intensivt med produktutveckling, för att kunna förena kundnytta med lönsamhet.

SkandiaBanken

	Förändring i lokal valuta		
	2002 (MSEK)	2002	Fem år i genomsnitt
Balansomslutning	39 645	22%	34%
Inlåning	35 619	26%	37%
Utlåning	25 778	31%	25%
Antal kunder	1 264 000	13%	45%

Produktgrupper: Bank

Fokus 2002: Marknadsanpassning av organisationen.

Fokus 2003: Utveckla affärsrelationen med kunderna.

SkandiaBanken erbjuder kvalificerad personlig rådgivning för privat- och företagskunder med behov av sparande och trygghet. Utifrån en helhetssyn på kunden skapar SkandiaBanken lättillgängliga lösningar med högt kunskapsinnehåll som ger valfrihet och mångfald. Verksamheten inriktar sig på två av delarna i sparandets värdekedja: produktutveckling och distribution.

SkandiaBanken verkar i huvudsak utifrån tre geografiska marknader: Sverige, Norge och Danmark. Banken är organiserad i en Internetbank och en Rådgivningsbank. I Sverige drivs också bolaget Skandia Fonder. Danmark och Norge är tillväxtmarknader. Verksamheten i Sverige är mer mogen och koncentrerar sig på vidareutveckling av kunderbjudandet. Även här är dock kundtillströmningen stor.

SkandiaBanken är med sitt konkurrenskraftiga kunderbjudande en utmanare på den nordiska bankmarknaden för sparande- och trygghetslösningar. Målet med kunderbjudandet är att såväl förenkla som berika kundernas vardagsekonomi och ekonomiska framtid. Det gör SkandiaBanken genom att erbjuda bra villkor, enkelhet och tillgänglighet samt kvalificerad personlig rådgivning.

SkandiaBankens mål är att vara en ledande nordisk bank för privat- och tjänstepensionssparande.

2002 som varit ett mycket svagt börsår har påverkat SkandiaBankens affärsvolym negativt. En fortsatt god utveckling av traditionell bankinlåning kan dock noteras och SkandiaBanken har ökat marknadsandelarna inom fondområdet. Kundtillväxten har varit fortsatt god och uppgick under 2002 till cirka 143 000 nya kunder. Totalt hade SkandiaBanken vid årsskiftet cirka 1 264 000 kunder.

Under 2002 inträffade ett antal viktiga händelser för SkandiaBanken. I början av året såldes Skandia Asset Management och i samband med detta överfördes förmögenhetsförvaltningen för privatpersoner och Skandia Fonder till SkandiaBanken. SkandiaBanken genomgick ett omfattande förändringsarbete för att anpassa organisationen till marknadssituationen. Under året beslutades att per januari 2003 överlåta distributionen av skadeförsäkringar för små och medelstora företag till försäkringsbolaget If.

Japan

	Förändring i lokal valuta		
	2002 (MSEK)	2002	Fem år i genomsnitt
Försäljning totalt	6 166	262%	177%
Nyförvärfning fondförsäkring	713	152%	110%
Fonder under förvaltning	6 798	207%	E.T.

Produktgrupper: Fondförsäkring

Fokus 2002: Förbättra vinstmarginalen, minska kostnaderna, öka kapital-effektiviteten och förbättra marknadspositionen.

Fokus 2003: Diversifiera produktportföljen, öka kännedomen om Skandias varumärke och fortsatt kostnadskontroll.

Trots de svaga finansiella marknaderna, med Nikkei Index på den lägsta nivån under tjugo år, har Skandia mer än tredubblat sin försäljning i Japan. Den demografiska utvecklingen i Japan har lett till en ökande efterfrågan på produkter för sparande och finansiell planering, och Skandia har upprätthållit sin ställning som leverantör av flexibla och innovativa produkter.

Skandias produktmix i Japan består till 70 procent av fondförsäkring, som säljs genom institutionella partner såsom Daiwa Securities, Merrill Lynch och Orix. De återstående 30 procenten utgörs av livförsäkringsprodukter ("Variable Life") sålda genom ett landsomfattande nätverk av 800 oberoende finansiella rådgivare och agenter.

Under 2003 kommer Skandia, tillsammans med sina distributionspartner, att fortsätta arbetet med en kommersiell produktutveckling. Andra fokusområden för 2003 kommer att vara att utöka och utveckla distributionsnätverket, förbättra lönsamheten och ytterligare effektivisera organisationen för att optimera resurser och upprätthålla kostnadskontroll.

Spanien

	Förändring i lokal valuta		
	2002 (MSEK)	2002	Fem år i genomsnitt
Försäljning totalt	4 116	5%	-5%
Nyförvärfning fondförsäkring	51	-72%	5%
Fonder under förvaltning	10 075	-20%	16%

Produktgrupper: Fondförsäkring, fondsparande och livförsäkring

Fokus 2002: Service gentemot prioriterade distributörer för att förstärka relationerna. Effektivisering av administrativa processer.

Fokus 2003: Förbättrad service och ökat stöd till enskilda bankkontor, som distribuerar produkterna.

Utöver de världsomfattande problemen på aktiemarknaden, som påverkade försäljningen negativt under 2002, tillkom i Spanien osäkerheten om skattelagstiftningens utformning. Trots detta har Skandias totala försäljning i Spanien ökat under 2002, samtidigt som man har tagit marknadsandelar. En breddad produktbas i kombination med nya distributionsavtal inom banksektorn utgör grunden för denna utveckling.

70 procent av distributionen på den spanska sparandemarknaden sker genom banker. Skandias produkter bygger på integration mellan Skandia och de banker man samarbetar med. Vidare utvecklar Skandia säljstöds-system anpassade för bankernas försäljningspersonal. Detta skapar kvalitet och mervärde för distributörerna.

Under 2002 undertecknades ett nytt strategiskt viktigt samarbetsavtal med en av de ledande spanska privatbankerna avseende rådgivning och distribution av fonder. Under året har Skandia Global Funds startat verksamhet i Spanien, vilket kommer att utöka produktbasen ytterligare.

Skandia Spanien vill ta vara på den framtida utvecklingen av alternativa distributionskanaler, såsom aktiemäklare och/eller försäkringsbolag. Ett avtal har tecknats med ett stort internationellt försäkringsbolag som kommer att sälja en fondförsäkringsprodukt som är designad av Skandia och där administrationen hanteras av Skandia. Tredjepartsadministration har goda framtidsutsikter och står redan för 50 procent av Skandias totala försäljning i Spanien.

Colombia

	Förändring i lokal valuta		
	2002 (MSEK)	2002	Fem år i genomsnitt
Försäljning totalt	3 464	62%	98%
Fonder under förvaltning	6 591	32%	35%

Produktgrupper: Fondsparande och livförsäkring

Fokus 2002: Konsolidering av Skandia Colombias affärsmodell genom implementering av kund- och säljstödsverktyg.

Fokus 2003: Fortsatt uthållig tillväxt genom förstärkta kundrelationer och distributionsnätverk.

Marknaden i Colombia har påverkats av att det har varit presidentval och därmed stor osäkerhet kring nya skattereformer som eventuellt kan påverka pensionssparandet. Dessa reformer var en del av ett IMF-avtal och antogs inte förrän i slutet av året, vilket medförde en fördröjning av de positiva effekterna på marknaden för långsiktigt sparande.

Trots dessa osäkerheter har Skandia ökat sin försäljning i Colombia. Skandia har ett starkt varumärke i Colombia och har en ledande roll som professionell leverantör av produkter inom långsiktigt sparande. Skandias målgrupp är medel- och höginkomsttagare. Skandia har en marknadsandel på 38 procent i segmentet frivilligt pensionssparande och en marknadsandel på 3 procent inom obligatoriskt pensionssparande per december 2002.

Skandia har byggt upp ett oberoende och exklusivt distributionsnätverk via ett system som kallas "Master Franchise". Per den 31 december 2002 var det 250 finansiella rådgivare som distribuerade Skandias produkter, varav 130 av dessa var knutna till "Master Franchise".

Under 2003 kommer Skandia att fortsätta förstärka sina kundrelationer genom kompetent rådgivning och förbättrad service. Skandias verksamhet i Colombia är dessutom det centrala kompetenscentrat för Skandias expansion i Latinamerika. Under 2003 kommer Skandia Colombia dessutom att fira sitt 50-årsjubileum, efter att ha startat sin verksamhet 1953 som ett skadeförsäkringsbolag.

Courage

A photograph of a man and a woman balancing on a wooden beam. The woman is on the left, leaning back with her arms outstretched, and the man is on the right, leaning forward with his arms outstretched. They are both smiling and appear to be enjoying the activity. The background is a bright, overcast sky.

Mod är att våga satsa på nya initiativ, att söka nya vägar och ifrågasätta det invanda.

Mod är att lyssna, att lära sig och att ibland kunna ändra.

Det är inte mod att göra misstag, men det är modigt att se misstagen och korrigera dem.

Det är inte mod att ta risker, men det är modigt att se risker, värdera dem och väga dem mot möjligheter.

Mod är att våga handla. Och ibland är det största modet tålmodet.

Tyskland

	Förändring i lokal valuta		
	2002 (MSEK)	2002	Fem år i genomsnitt
Försäljning totalt	2 709	19%	37%
Nyför säljning fondförsäkring	543	2%	22%
Fonder under förvaltning	4 225	13%	42%

Produktgrupper: Fondförsäkring och fondsparande

Fokus 2002: Effektivisera och marknadsorientera organisationen. En omorganisation av försäljnings- och kundenheter och en ökad kostnadskontroll.

Fokus 2003: Diversifiera distributionen och förbättra processen för produktutveckling.

På den tyska marknaden för långsiktigt sparande finns utrymme för en fortsatt uthållig tillväxt. Den tyska befolkningen lägger idag relativt blygsamma 3 procent av BNP på livförsäringssparande.

Den s.k. Riester-reformen, som genomfördes under 2001, syftade till att ersätta delar av de statliga pensionsförmånerna med subventionerade privata pensionslösningar. Reformen har på grund av sin komplexitet inte åstadkommit önskad försäljningsvolym. Den har emellertid ökat befolkningens medvetande kring behovet av långsiktigt sparande, vilket direkt har gynnat privata pensionslösningar.

Rådgivningsbaserad distribution fortsätter att dominera försäljningen av fond- och försäkringsprodukter. Kanalen oberoende finansiella rådgivare utvecklas starkt, och flera banker är öppna för att sälja produkter från samarbetspartner genom sina distributionsnät. Skandia har under 2002 utvecklat en distributionsstrategi för att hantera de potentiella distributionskanalerna.

Skandias förmåga att anpassa sig till marknads behov bevisades ånyo 2002. Under året introducerades en produkt med garanterad avkastning baserad på fondförsäkringskonceptet, vilket var en verklig nyhet på den tyska marknaden. Vidare utvecklades en fondförsäkringslösning anpassad för distributionskanalen medelstora försäljningsorganisationer. Skandia Global Funds introduktion i Tyskland under året har fungerat väl.

Som ett resultat av sitt fokus på distribution, produktinnovation och lönsamhet kunde Skandia under året växa mer än marknaden och redovisa ett av de starkaste åren någonsin.

Skandias marknadsandel ökade från 3,9 procent i december 2001 till 4,4 procent i december 2002, och Skandia rankas nu som nummer 8 på den totala fondförsäkringsmarknaden, jämfört med nummer 10 för 2001. Inom fondbaserad pensionsförsäkring rankas Skandia som nummer 5.

Skandia kommer att fortsätta fokusera på utbyggnad av distributionskapacitet och att förse existerande distributionskanaler med de resurser som behövs för att intensifiera existerande kundrelationer. Skandia har också omstrukturerat produktutvecklingsprocessen, för att få en snabbare produktinnovation och stödja dessa aktiviteter.

Italien

	Förändring i lokal valuta		
	2002 (MSEK)	2002	Fem år i genomsnitt
Försäljning totalt	2 514	-3%	276%
Nyför säljning fondförsäkring	309	-8%	291%
Fonder under förvaltning	8 521	-17%	381%

Produktgrupper: Fondförsäkring

Fokus 2002: Skapa relationer med mäklare (Financial Advisers) kopplade till större banker. Vidareutveckla produktutbudet.

Fokus 2003: Förstärka mäklarkanalerna (Financial Advisers). Utveckla en ny och innovativ garanterad produkt för den italienska marknaden.

På den italienska marknaden för liv- och fondförsäkring sker drygt 60 procent av distributionen via banker, 11 procent via finansiella rådgivare och 18 procent via agenter.

Omfattande förändringar håller dock på att ske inom det italienska pensionsområdet. Övergången från ett system med statlig pension baserad på slutlön till ett premiebaserat system, kommer att ske under en 20-årsperiod. I samband med detta har skattelagstiftningen för sparandeprodukter reformerats, vilket har medfört att fondförsäkring och fondsparande idag har likartad skattelagstiftning, dock med större utrymme för innovation för fondförsäkringsprodukterna. Marknaden har också öppnats upp för pensionsprodukter med avdragsgill premie.

Komplexiteten i de nya pensionsprodukterna ökar behovet av individuell rådgivning. De nya pensionsprodukterna distribueras främst via agenter och via finansiella rådgivare, medan endast 10 procent distribueras via banker. 2001 fanns det cirka 200 000 finansiella rådgivare på den italienska marknaden.

Sedan starten 1999 erbjuder Skandia fondförsäkring och pensionsplaner i Italien. Traditionellt har Skandias största distributionskanal i Italien utgjorts av oberoende banker, där Skandia har skräddarsytt lösningar som marknadsförts under bankernas egna varumärken. Dock har försäljningen via denna distributionskanal minskat i samband med aktiemarknadernas negativa utveckling.

För att bredda distributionsbasen i Italien har Skandia under 2002 arbetat med att etablera relationer med nätverk av finansiella rådgivare, ofta knutna till stora banker. Denna satsning har lett till en återhämtning av försäljningen under andra halvåret 2002.

En tydlig marknadstrend är ökad efterfrågan på alternativa placeringmöjligheter med större andel garanterad avkastning, vilket kan tillgodoses inom ramen för Skandias fondförsäkrings Sortiment.

Betydelsen av kvalificerad rådgivning kommer att fortsätta öka, vilket bl.a. gynnar kanalen finansiella rådgivare och därmed öppnar möjligheter för Skandia att stärka sina positioner.

Österrike

	Förändring i lokal valuta		
	2002 (MSEK)	2002	Fem år i genomsnitt
Försäljning totalt	1 368	45%	42%
Nyför säljning fondförsäkring	286	-14%	23%
Fonder under förvaltning	2 838	35%	55%

Produktgrupper: Fondförsäkring och fondsparande

Fokus 2002: Breddning av produktbasen och fokusering på distribution. Kostnadsreduktion samt effektivisering av administrativa processer.

Fokus 2003: Stärka marknadspositionen genom förbättrad service och kvalitet med hjälp av den effektiviserade organisationen.

Den legala miljön såväl för långsiktiga sparandeprodukter som för finansiella rådgivare är strukturerad och överskådlig. De av statsmakterna nyligen föreslagna reformerna för företags- och privatpensioner kommer att skapa ytterligare möjligheter för de aktörer som verkar på pensions- och sparandemarknaden.

Österrikes finanssektor domineras av ett fåtal stora banker och försäkringsbolag, men det finns även ett antal små och medelstora aktörer på marknaden. Skandias distributionspartner är finansiella rådgivare, försäkringsmäklare och agenter, försäljningsorganisationer, banker och försäkringsbolag. De cirka 5 000 oberoende och delvis fristående finansiella rådgivarna på marknaden utgör en stark distributionsbas för bolag som Skandia.

En organisationsutvecklingsprocess startade under 2001 och är hörnstenen i den framtida utvecklingen av bolaget. Tydliga strukturer och riktlinjer underlättar för komplexa projekt och förbättrar effektiviteten i det dagliga arbetet.

Skandia Global Funds har integrerats i fondutbudet.

Den mycket framgångsrika lanseringen av "Skandia Smart Dolphin", en fondförsäkringsprodukt med garanti, och "Skandia Blue Sheep", en fondsparandeprodukt med garanti, har väsentligt bidragit till att Skandia nått försäljningsframgångar under året.

Skandia är nummer ett på den österrikiska fondförsäkringsmarknaden, med en ökande marknadsandel som uppgår till drygt 16 procent mätt i nyför säljning.

Skandia förväntar sig en förstärkning av sin redan starka marknadsposition genom att fokusera på kvalitet och service gentemot distributörer samt genom att fortsätta erbjuda ett brett fondutbud.

Schweiz

	Förändring i lokal valuta		
	2002 (MSEK)	2002	Fem år i genomsnitt
Försäljning totalt	1 217	-35%	7%
Nyför säljning fondförsäkring	141	-43%	8%
Fonder under förvaltning	7 372	-15%	13%

Produktgrupper: Fondförsäkring och fondsparande

Fokus 2002: Omstrukturering av verksamheten, bredda produktutbudet och kostnadsreduktion.

Fokus 2003: Bredda distributionsbasen och produktutbudet.

Som ett resultat av försämrade aktiemarknader har de flesta leverantörer av fondförsäkringsprodukter på den schweiziska marknaden fått se sin affär minska. Efterfrågan på produkter med garanterad avkastning har ökat avsevärt, vilket medfört att de bolag som enbart erbjuder produkter utan garantier drabbats betydligt hårdare. Bland de största aktörerna i Schweiz är det endast tre som erbjuder garanterade fondförsäkringsprodukter.

Skandia i Schweiz säljer fondförsäkrings- och fondsparandeprodukter. Under 2002 utgjorde fondförsäkringsprodukter två tredjedelar av den totala försäljningen. Produkterna säljs via cirka 500 oberoende finansiella rådgivare. Med en marknadsandel på 8,3 procent intar Skandia en fjärdeplats bland 19 aktörer på den schweiziska fondförsäkringsmarknaden. Under 2002 genererades 85 procent av Skandias totala försäljning på den inhemska marknaden och 15 procent avser offshore-verksamhet.

Försäljningen av produkter med löpande betald premie ökade, medan försäljningen av produkter med engångsbetald premie minskade.

Under hösten lanserade Skandia en ny produkt, med vilken investerare kan kombinera sin existerande portfölj av noterade värdepapper med ett livförsäkringskydd.

Senare under året lanserade Skandia en ny fond från Swiss Re, med garanterad avkastning. Fonden utvecklades i nära samarbete med Skandia. Den nya fonden, som hittills är unik i Schweiz, har visat sig mycket attraktiv för Skandias kunder, och resulterade i en stark avslutning på försäljningsåret.

Under 2003 kommer Skandia i Schweiz att använda de nya produkter som lanserades i slutet av 2002 som en grund för att ytterligare bredda produktsortimentet. Skandia kommer också att utöka sin distributionskraft genom att inleda distribution genom banker. Allt detta kommer att genomföras med ett starkt fokus på ökad lönsamhet.

Skandia Bank Switzerland

"Internet-banking" i världen genomgår en kontinuerlig förändringsprocess. Den växande mognaden hos användare av internetbankstjänster ställer allt högre krav på internetbankerna att erbjuda ett allt större utbud av tjänster och produkter.

Skandia Bank Switzerland har fullständig schweizisk banklicens och säte i Zürich. Banken startade sin verksamhet i augusti 2002. Under 2002 öppnades även representationskontor i Marbella och Madrid.

Banken erbjuder konton och betalningar i flera valutor, ett utvärderat fondutbud, handel på nio aktiemarknader, produkter med garanterad avkastning samt kreditkort. Banktjänsterna är ett komplement till Skandias försäkringsutbud och breddar Skandias tjänsteutbud internationellt och ökar koncernens förmåga att generera nya affärer.

Bankens målgrupp är de 65 miljoner personer i världen som är bosatta utanför sina hemländer. Till en början riktar marknadsföringen mot de 1,1 miljoner nordiska medborgare som bor och arbetar utanför Norden, framför allt i Spanien och Storbritannien.

Målet har under 2002 främst varit att göra banken känd i sin målgrupp. Banken genomförde ett flertal lanseringsaktiviteter och nådde sina kundmål för 2002.

Australien

	Förändring i lokal valuta		
	2002 (MSEK)	2002	Fem år i genomsnitt
Försäljning totalt	1 024	E.T.	E.T.
Fonder under förvaltning	932	E.T.	E.T.

Produktgrupper: Fondsparande

Fokus 2002: Öka produktutbudet och lansera pensionsprodukter för privatpersoner.

Fokus 2003: Öka distributionen via större mäklargrupper inom kanalen oberoende finansiella rådgivare.

Den australiensiska sparandemarknaden är en av de mest sofistikerade och mogna marknaderna i världen. Detta beror främst på introduktionen av ett obligatoriskt pensionssystem i början av 1990-talet, vilket idag kräver att arbetsgivare placerar 9 procent av de anställdas löner på ett pensionskonto i ett premiebestämt system. Det nya pensionssystemet representerar idag en marknad på över 500 miljarder AUD, och denna förväntas växa till 2 000 miljarder AUD till år 2020. Detta gör den australiensiska marknaden till en av de största marknaderna för fonderade pensionslösningar i världen.

Den australiensiska sparandemarknaden är till största delen rådgivningsdriven, med över 90 procent av kapitalet placerat i fondsparandeprodukter och pensionsplaner sålda genom finansiella rådgivare. Sektorn för finansiell planering fortsätter att växa och det finns idag över 15 000 finansiella rådgivare.

Skandia i Australien avslutade sitt första verksamhetsår i juni 2002.

I maj 2002 lanserades framgångsrikt produkten "Superannuation" och andra pensionsprodukter. Skandia har också breddat distributionsbasen genom avtal med flera väsentliga distributörer.

Danmark

I Danmark ökar inbetalningarna till pensionsplaner liksom under 1990-talet och det är framför allt marknaden för företagspensioner som växer.

Skandia har under 2002 lyckats behålla sin position på den danska marknaden. Nedgången i den globala ekonomin och ett ogynnsamt affärsklimat har dock påverkat verksamheten.

Både SkandiaLink, som etablerades i Danmark 1998, och Skandia Liv, som återlanserades på den danska marknaden under 2001, säljer i första hand företagspensioner. Försäljningen sker dessutom genom samma kanaler, vilka är oberoende försäkringsmäklare och SkandiaBankens försäkringsrådgivare. Från och med den 1 januari 2003 finns därför Skandia Liv och SkandiaLink i en och samma organisation – Skandia Pension. Därmed kan Skandia stärka sin samlade position i Danmark och förbättra service och lönsamhet ytterligare, vilket kommer både aktieägare och kunder tillgodo.

Under 2003 kommer även marknaden för privat sparande att börja bearbetas. En Internet-plattform har utvecklats som kommer att ge Skandia möjlighet att distribuera fondförsäkringsprodukter 24 timmar om dygnet.

Mexiko

Mexiko är den nionde största ekonomin i världen. Det är ett land med stor potential och ett samhälle som genomgår stora sociala och ekonomiska förändringar. Från och med den 1 januari 2003 är det möjligt att sälja internationella fonder i Mexiko och detta innebär att Skandia kommer att etablera ett mer komplett produktutbud. Skandia fokuserar på företagsknutna pensionsplaner och investerar i att bygga upp ett distributionskoncept i enlighet med den framgångsrika colombianska modellen. Skandia har under 2002 noga följt förändringar i lagstiftningen och anpassat produktutbud och organisation för att kunna dra full nytta av de möjligheter som nu ges.

Chile

Marknaden i Chile anses av många vara den ledande marknaden i Latinamerika avseende ekonomiska reformer inom området för långsiktigt sparande och pensioner. Skandia var det första bolaget som etablerade sig genom att utnyttja möjligheterna att sälja internationella fonder. Konceptet har emottagits väl och är nu etablerat på den chilenska marknaden. En viktig del i Skandias strategi är att ständigt vidareutveckla distributionen med inriktning på behovsstyrd och skatteeffektiv rådgivning. Skandia följer noga utvecklingen avseende liberaliseringen av pensionssystemen.

Polen

Polen är med sina 38,6 miljoner invånare den största försäkringsmarknaden i Central- och Östeuropa. Ett närmande till och eventuellt inträde i den europeiska unionen förväntas få en gynnsam effekt på marknaden för långsiktigt sparande. Detta tillsammans med en växande medelklass skapar goda förutsättningar för aktörerna på den polska försäkringsmarknaden.

Med en premievolyms på totalt cirka 5,3 miljarder euro kan Polen beskrivas som en relativt underutvecklad

försäkringsmarknad, dominerad av statskontrollerade försäkringsbolag. Det finns 36 licensierade livförsäkringsbolag i Polen varav 28 med utländska ägarintressen.

Fondförsäkring med externa fonder introducerades i Polen av Skandia 1999 och fortfarande har Skandia endast en konkurrent som också marknadsför externa fonder.

Distribution av produkter för långsiktigt fondsparande sker framför allt via försäkringsagenter och försäkringsmäklare. Det finns över 160 000 oberoende försäkringsmäklare i Polen, där endast en mindre del av dessa verkar inom livförsäkringsmarknaden.

Trots recession på finansmarknaden och en generell stagnation inom försäkringsområdet har Skandia visat en positiv utveckling och är idag landets 13:e största fondförsäkringsbolag.

Frankrike

Med nära 3 000 miljarder euro i tillgångar under förvaltning är den franska sparandemarknaden nummer två i Europa och nummer fyra i världen. Marknaden domineras av bankerna som har en marknadsandel om 60 procent. På grund av den turbulenta marknadssituationen och genom utvecklingen av nya sparandeprodukter har dock oberoende finansiella rådgivare, "CGPI", kunnat öka sin marknadsandel väsentligt.

Livförsäkring är det klart populäraste sparinstrumentet hos den franska befolkningen. Sedan 1998 märks en ökande efterfrågan på fondförsäkring, även om den dämpats något av aktiemarknadens utveckling. Av nyförsäljningen 2002 var 80 procent traditionell livförsäkring och 20 procent fondförsäkring.

Skandias franska verksamhet startades i juni 2002 och Skandias ambition är att bli en av de ledande samarbetspartnerna till de franska oberoende finansiella rådgivarna. Efter 6 månaders verksamhet har Skandia 15 distributionsavtal och ytterligare cirka 150 är under utvärdering. Detta kommer att under 2003 leda till uppbyggandet av en bredare distributionsbas.

Skandias första produkt i Frankrike är Skandia Archipel, en kombinerad fondförsäkrings- och traditionell livförsäkringsprodukt. Produkten omfattar 150 unit linked-fonder utvalda hos 49 fondförvaltare plus fyra traditionella livfonder. För att kunna sälja de fyra traditionella livfonderna har Skandia tecknat samarbetsavtal med tre försäkringsbolag (Aviva, Zürich Vie och La Pérennité).

Resultat och avkastning

Koncernens långsiktiga mål

Koncernens långsiktiga finansiella mål är att uppnå en avkastning på justerat konsolideringskapital efter skatt som lägst motsvarar räntan på en tioårig statsobligation plus åtta procentenheter. För 2002 uppgick avkastningskravet till 13 procent.

Måluppfyllelse

Koncernen har under de senaste tio åren uppnått en avkastning enligt följande:

Avkastning på justerat konsolideringskapital, efter skatt, %										
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	
31	-8	16	12	27	14	24	21	2	-24	

Avkastning på eget kapital, efter skatt, %										
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	
28	0	16	11	27	9	21	15	0	-24	

De senaste tre åren har aktiemarknadens utveckling haft en mycket negativ påverkan på bolagets verksamhet och därmed på resultatet genom finansiella effekter. För att säkerställa lönsamheten har ett omfattande åtgärdsprogram sjöatts i syfte att anpassa verksamhetens omfattning och inriktning till rådande marknadsförutsättningar. Vidtagna åtgärder beräknas få full effekt vid utgången av 2003.

Nedan följer en beskrivning av resultatmätning inom väsentliga verksamhetsområden för Skandia:

Fondförsäkring

Fondförsäkring är en pensions- eller livförsäkring där försäkringstagaren själv väljer hur premierna skall fördelas mellan de placeringsalternativ som erbjuds av försäkringsbolaget. Fondförsäkring är ett av de viktigaste produktområdena för Skandia både vad gäller försäljning och tillgångar under förvaltning, och är därför även ur resultat-synpunkt ett viktigt produktområde att belysa.

Embedded value

Ett försäkringsbestånd består av ingångna avtal innefattande redan inbetalda premier och framtida inbetalningar enligt samma avtal. Att värdera försäkringsbeståndet är en viktig del i ledningen av ett fondförsäkringsbolag. Bolagets ledning bestämmer med hjälp av "embedded value" (EV) prissättningen av produkter och lönsamhetsuppföljning. Härigenom konstateras vilket mervärde försäkringsbeståndet ger till bolaget. Med hjälp av EV-redovisningen kommunicerar Skandia vidare vilka effekter affärsbeslut och ekonomiska händelser får på bolagets resultat och finansiella ställning.

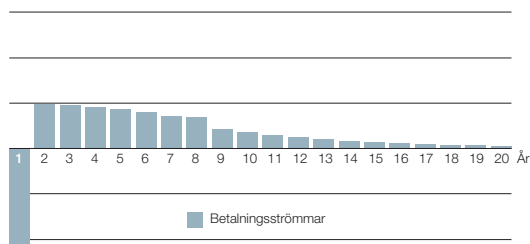
Varför Embedded value?

Skandias intäkter från en fondförsäkringsprodukt består av en kombination av olika intäktskällor, t.ex. premieavgifter, avgifter på fondvärdet och fasta avgifter. Nivån på dessa avgifter fastställs när avtalet tecknas och betalas av kunden under avtalets löptid, som sträcker sig över en lång tidsperiod. Kostnader däremot uppstår till övervägande del när avtalet tecknas och består då främst av provisioner till distributörerna och kostnader för marknadsföring. I en traditionell resultaträkning uppstår härigenom en obalans mellan intäkter och kostnader som gör det svårt att bedöma bolagets lönsamhetsutveckling över tiden.

Olika redovisningsmetoder har utvecklats för att på ett rättvisande sätt kunna periodisera intäkter och kostnader över tiden. I Skandia används såväl lokala redovisningsregler i respektive bolag i de länder där Skandia är verksam, som svenska redovisningsregler för de svenska bolagen och i koncernredovisningen. Dessutom används EV i syfte att på ett bättre sätt styra och leda verksamheten. De olika redovisningsmetoderna används parallellt och tjänar olika syften. Metoderna fördelar resultaten olika över produkternas löptid, men det totala resultatet över tiden är detsamma. EV har tillämpats i försäkrings-

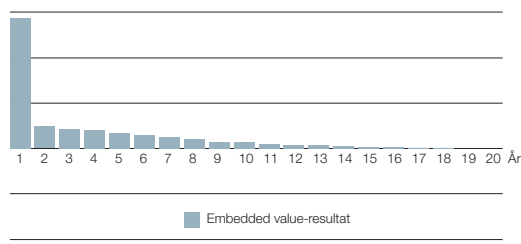
BETALNINGSSTRÖMMAR FRÅN ETT FOND-FÖRSÄKRINGSBESTÅND

Exempel

EMBEDDED VALUE-RESULTAT FRÅN ETT FOND-FÖRSÄKRINGSBESTÅND

Exempel

branschen i mer än 20 år. Inom Skandia används den sedan 1989 inom fondförsäkringsverksamheten.

EV består av summan av redovisat eget kapital inom fondförsäkring och övervärden i försäkringsbeståndet ("value business in force" – VBIF). VBIF representerar nuvärdet av förväntade framtida utdelningsbara vinster i ingångna avtal. Avtal som kommer att tecknas i framtiden ingår inte i beräkningen. EV-redovisning är en allmänt vedertagen metod som bedöms ge en bättre helhetsbild av lönsamhetsutvecklingen än traditionell redovisning.

Eget kapital
+ Övervärden i försäkringsbeståndet (VBIF)
= Summa Embedded value

Hur beräknas Embedded value?

Nuvärdet av framtida överskott baseras på en prognos av de årliga resultaten, med antaganden om framför allt annullationsfrekvens, avgiftsuttag, kostnader för fond-

förvaltning, fondtillväxt, inflation, skatt och dödlighet. Antagandena jämförs kontinuerligt med det verkliga utfallet och korrigeras vid behov.

Räntesatsen för nuvärdesberäkningen i bokslutet baseras på räntenivån på en tioårig obligation efter skatt med ett risktillägg om fem procentenheter (eller räntenivån före skatt med ett tillägg om 3,5 procentenheter om detta tal är högre). Antaganden om fondtillväxt bygger på en långsiktig bedömning av de finansiella marknadernas tillväxt. För aktiefonder tillämpas ett antagande av en tioårig statsobligation med ett risktillägg om 2,5 procentenheter. Dessa antaganden anpassas löpande till rådande ränteläge vid varje rapporteringstillfälle. Vid beräkningen belastas resultatet med en räntekostnad för verksamhetens solvenskapital.

Resultatanalys

För uppföljning av fondförsäkringsverksamheten upprättas en resultatanalys som bryter ner rörelseresultatet för fondförsäkring i ett antal beståndsdelar.

De olika komponenterna som ingår i resultatet är följande:

Årlig nyförsäljning

Årlig nyförsäljning från avtal inom fondförsäkring definieras enligt branschpraxis som löpande premier omräknade till helårstal plus 1/10 av periodens engångspremier. De faktorer som under året kan ge upphov till en förändring av vinstmarginalen är antingen affärens produktmix, dess geografiska sammansättning eller nivån på nyförsäljningen. I allmänhet gäller att stigande affärsvolym har en kortsiktig positiv effekt på vinstmarginalen genom förbättrad kostnadstäckning. Vid sjunkande affärsvolym gäller det motsatta.

Nuvärdet av årets nytecknade affär

Nuvärdet av årets nytecknade affär är ett mått på verksamhetens förmåga att genom premietillväxt skapa resultat som består av nuvärdesberäknade framtida intäkter efter avdrag för kostnader. Vid beräkningen används samma antaganden under hela året. Vid årets slut revi-

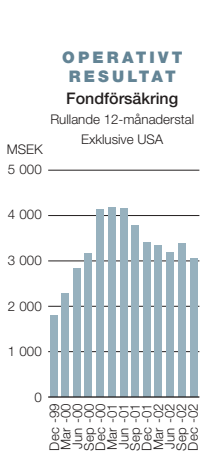
RESULTATANALYS FOND FÖRSÄKRING

MSEK	2002	2001
Total årlig nyförsäljning ¹⁾	9 176	10 819
Nuvärde av årets nytecknade affär	1 241	1 438
Avkastning på värdet av ingångna avtal tidigare år	2 009	1 618
Utfall jämfört med operativa antaganden	-438	138
Förändring i operativa antaganden	376	406
Mervärde från verksamheten	3 188	3 600
Etableringar och övriga omkostnader	-140	-180
Finansieringskostnader	-21	-23
Operativt resultat, fondförsäkring	3 027	3 397
Finansiella effekter ²⁾	-2 267	-525
Rörelseresultat, fondförsäkring	760	2 872
Vinstmarginal, nyförsäljning³⁾	13,5%	13,3%

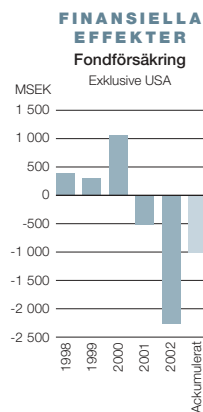
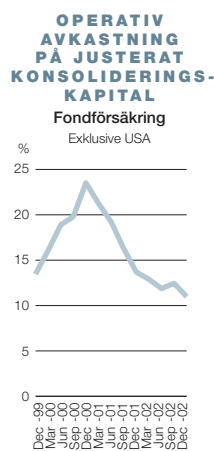
¹⁾Löpande premier omräknade till helårstal plus 1/10 av periodens engångspremie.

²⁾Effekten på nuvärdet av framtida intäkter till följd av att förändringen på de finansiella marknaderna skiljer sig från antaganden om fondtillväxt och ränteläge.

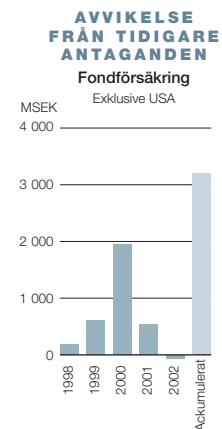
³⁾Nuvärdet av årets nytecknade affär i förhållande till total årlig nyförsäljning.

Operativt resultat avser rörelseresultatet för fondförsäkring exklusive finansiella effekter. Skandia har relativt väl stått emot den negativa utvecklingen på de finansiella marknaderna.

Aktiemarknadens svängningar orsakar stora kortsiktiga fluktuationer i finansiella effekter, men den ackumulerade påverkan av finansiella effekter är relativt begränsad.

Utfall jämfört med operativa antaganden och förändringar i operativa antaganden har varit övervägande positiva under de senaste åren. Det tyder på att antagandena har varit konservativa men också på att stor-driftsfördelarna i tillgångar under förvaltning ökar.

deras gällande antaganden på grundval av faktiska utfall. Lönsamhetsnivån för nytecknad affär framgår av vinstmarginalen.

$$\frac{\text{Nuvärdet av årets nytecknade affär}}{\text{Årets nyförsäljning}} = \text{Vinstmarginal, nyförsäljning}$$

Målsättningen är att långsiktigt uppnå en vinstmarginal på 12-15 procent för koncernens nytecknade affär.

Avkastning på värdet av ingångna avtal tidigare år

Värdet av ingångna avtal räknas upp med ett års ränta enligt den ränta som gällde vid förra årets slut. Här ingår även avkastningen på placeringstillgångar motsvarande eget kapital inom fondförsäkring. I allmänhet visar denna resultatpost en stabil utveckling.

Utfall jämfört med operativa antaganden

Ett positivt resultat anger att verkligt utfall under perioden är bättre än tidigare antaganden, på såväl nytecknad som befintlig affär.

Förändring i operativa antaganden

Gjorda antaganden jämförs löpande med verkligt utfall. Vid behov anpassas antagandena. Ett positivt resultat innebär att tidigare antaganden har varit konservativa. Målsättningen är att ovanstående två delposter inte skall ha någon resultatpåverkan.

Mervärde från verksamheten

Ovanstående delposter summerar till Mervärde från verksamheten som är den del av resultatet som kan påverkas genom exempelvis prissättning av produkter samt försäljnings- och kostnadsutvecklingen.

Finansiella effekter

Finansiella effekter avser resultatpåverkande faktorer utanför bolagets kontroll såsom aktiemarknadernas utveckling och ränteutveckling, båda jämfört med gjorda antaganden.

Ett av de viktigaste antagandena är fondtillväxt under avtalens löptid. Antaganden om fondtillväxt bygger på en långsiktig bedömning av de finansiella marknadernas tillväxt, med beaktande av fördelningen mellan aktie- och räntefonder. Antaganden har fastställts som bruttoavkastningen av obligationsräntan med ett tillägg om 2,5 procentenheter för aktier. För närvarande uppgår antaganden om fondtillväxt till 5,5-6 procent per år, efter förvaltningskostnader. Under förutsättning att denna avkastning uppnås över tiden, uppgår den finansiella effekten sammanlagt under avtalens löptid till noll.

För att göra en bedömning av Skandias resultatutveckling måste man därför ta ställning till huruvida en årlig fondtillväxt om 5,5-6 procent anses rimlig. Eftersom ingångna avtal sträcker sig över mycket långa tidsperioder får kraftiga förändringar på de finansiella marknaderna under en kort tidsperiod mycket stor inverkan på nuvärdet av framtida överskott. I känslighetsanalysen på sidan 36 anges hur stor inverkan en procents förändring på aktiemarknaderna får på resultatet. Även ändringar i räntenivån på de finansiella marknaderna påverkar resultatutvecklingen.

Övriga verksamheter och resultatposter

Fondsparandeprodukter

Under de senaste åren har strategin att bredda produktutbudet medfört en framgångsrik försäljning av fondprodukter utan försäkringsmoment. Under uppbyggnadsfasen överstiger kostnaderna avgifterna från tillgångar under förvaltning. Målsättningen är att uppnå en nettovinstmarginal som överstiger 0,10 procent på tillgångar under förvaltning. För att uppnå detta mål krävs en fortsatt uppbyggnad av koncernens fonder under förvaltning inom detta verksamhetsområde, som fortfarande är under utveckling. Eftersom verksamheten inte är kapitalintensiv kommer, i takt med att tillgångar under förvaltning ökar, resultatet att förbättras och bidra till en ökad lönsamhet.

Livförsäkring

Avkastningskravet på traditionell livförsäkring, som främst bedrivs i Spanien, överensstämmer med koncernens långsiktiga avkastningskrav, dvs. 13 procent på justerat konsolideringskapital.

Kapitalavkastning

Placeringstillgångar avseende koncernens egna likvida medel har till övervägande del investerats i räntebärande tillgångar.

Verksamheter

För övriga verksamheter är avkastningskravet lika med koncernens långsiktiga avkastningskrav.

Koncernens kostnader

Koncernens kostnader avser gemensamma funktioner och projekt.

Operativt resultat

Operativt resultat avser rörelseresultatet före finansiella effekter inom fondförsäkring samt jämförelsestörande poster. Målsättningen är att resultatet efter skatt på denna nivå skall ge en avkastning på justerat konsolideringskapital som motsvarar koncernens avkastningskrav på 13 procent efter skatt.

Jämförelsestörande poster

Med jämförelsestörande poster avses intäkter och kostnader av engångskaraktär, exempelvis resultat vid avyttring av verksamheter.

Contribution

När vi i varje handling strävar efter att vara främst och ledande, är det för att bidra till något större och viktigare.

Bidra till att bygga ett starkt och livskraftigt företag, som erbjuder möjligheter för medarbetare och värde för våra ägare. Bidra till att skapa långsiktig ekonomisk trygghet och handlingsfrihet för våra kunder.

Och därmed i allt detta: bidra till en värld där vi lever tryggare och rikare. Där fler kan ta ansvar och bry sig om varandra och vår gemensamma framtid.

Risikanalyt

Skandia är exponerat mot ett antal risker som kan påverka koncernens resultat och finansiella ställning. Riskerna övervakas och kontrolleras för att begränsa dessas påverkan på koncernen. Skandias strategiska omstrukturering under senare år har bl.a. inneburit en positionering mot verksamheter med låg riskprofil inom områdena försäkring och sparande.

För Skandia är de mest framträdande riskerna aktuariell risk, kreditrisk, marknadsrisk, likviditetsrisk, valutarisk och operativ risk. Genom en fortlöpande uppföljning av dessa risker försöker Skandia minimera påverkan på avkastningen på den existerande affären, vinstnivån på ny affär samt koncernens finansiella styrka. De olika risktyperna och deras påverkan på Skandia beskrivs nedan:

- **Aktuariell risk** – Aktuariell risk, såsom dödlighet och förtida uppsägning av ingångna avtal, accepteras i utbyte mot en premie. Premien baseras på en uppskattning av riskens omfattning. Risken kan dock senare visa sig avvika från det förväntade.
- **Kreditrisk** – Kreditrisk motsvarar risken att företag, finansiella institutioner, individer och andra motparter inte infriar sina åtaganden att betala till koncernen.
- **Marknadsrisk** – De huvudsakliga marknadsriskerna är värderingsrisker i balansräkningen samt risken att framtida intäkter blir lägre än förväntat. Även oväntade förändringar i skatteregler och lagstiftning innebär en marknadsrisk.
- **Likviditetsrisk** – Likviditetsrisk är risken för att verksamhet inom Skandia inte kan möta sina finansiella åtaganden när de förfaller. Även risken att inte kunna finansiera tillväxt av ny affär och risken att hantera existerande balanspositioner ineffektivt är likviditetsrisker.
- **Valutarisk** – Valutarisk är förknippad med koncernens placeringar i utländska dotterbolag samt de utländska valutainnehav som finns inom koncernens verksamheter.
- **Operativ risk** – Operativ risk är risken för direkt eller indirekt förlust genom inadekvata eller felaktiga interna processer eller system, fel som begås av individer eller fel som uppkommer genom yttre händelser i övrigt, exempelvis domstolsprocesser eller brott som riktas mot koncernen.

För riskhanteringen har styrelsen beslutat en riskhanteringspolicy. Koncernens ekonomi- och finansdirektör, chefaktuarie och internrevisor är ansvariga för att löpande hantera och kontrollera dessa risker.

Ovanstående riskers påverkan och betydelse varierar mellan olika verksamheter i koncernen. Riskernas natur och de åtgärder som vidtas för att hantera dem på koncernnivå och inom verksamheterna fondförsäkring, fondsparande, livförsäkring samt bank beskrivs nedan. I beskrivningen av risker på koncernnivå har även lagts in sådana risker som är relevanta för alla eller nästan alla verksamheter i koncernen.

Risker på koncernnivå

- **Likviditetsrisk** existerar inom koncernens samtliga verksamheter. Koncernens exponering mot likviditetsrisker är dock låg och goda likviditetsreserver är tillgängliga för att kunna användas vid oförutsedda händelser.
- Koncernen exponeras för valutarisk inom de enskilda koncernbolagen i den mån tillgångar och skulder i annat än lokal valuta inte balanserar. Eventuellt öppna valutapositioner i respektive bolags balansräkning säkras vanligen genom köp och försäljning av valuta på termin med koncernens internbank.
Valutarisktagandet inom Skandias internbank sker inom ramen för en limit definierad så att Skandia med en procents sannolikhet förlorar högst 50 MSEK från en dag till nästa. Vid ett positivt valutaresultat kan limiten höjas till 100 MSEK. Limiten på den totala exponeringen per valuta motsvarar 2 500 MSEK.
Koncernen exponeras också för valutarisk genom sina investeringar i utländska dotterbolag. Denna risk är naturlig och uppkommer av att redovisningen av eget kapital hos de utländska dotterbolagen sker i lokal valuta, medan koncernen redovisar i svenska kronor. Beslut om säkring av valutarisker på koncernnivå tas av verkställande direktören inom ramen för den av styrelsen fastlagda valutapolicy. Säkringsgraden kan variera. När det bedöms tillämpligt säkras valutaexponeringen genom upplåning och valutaterminer.
- De enskilda verksamheterna i koncernen exponeras för ett stort antal operativa risker. Vid den årliga risk-

analysen som genomförs för hela koncernens verksamhet identifieras de mest kritiska riskerna och handlingsplaner för att hantera dem utvecklas. Verksamhetens åtgärder för att hantera dessa granskas kontinuerligt av koncernens internrevision. En särskild IT-säkerhetskommitté är ansvarig för att formulera normer och riktlinjer för IT-säkerhet inom koncernen. I kommitténs ansvar ingår även att kontinuerligt granska och övervaka alla enheter i koncernen för att säkerställa att deras IT-säkerhet följer de riktlinjer som fastställts av styrelsen respektive verkställande direktören.

- Tvister – Skandias bedömning är att utgången av de tvister som olika koncernbolag är inblandade i inte kommer att påverka koncernens finansiella ställning i väsentlig omfattning. Detta gäller även de tvister i vilka American Skandia är part och för vars utfall Skandia svarar enligt överenskommelsen med Prudential.

Fondförsäkring

De huvudsakliga riskerna inom fondförsäkring är aktuariell risk, kreditrisk och marknadsrisk:

- Aktuariell risk, såsom dödlighet, överstigande vissa belopp återförsäkras eller i vissa fall säkras med hjälp av derivatinstrument. Återförsäkringsprogram följer koncernens riktlinjer om maximal risknivå per liv. Dessutom täcks vissa portföljrisiker av katastrofåterförsäkring. Det finns också en risk för förtida uppsägning av långfristiga försäkringskontrakt. Denna risk hanteras i enlighet med villkoren på respektive marknad, framför allt genom användandet av uppsägningsavgifter som belastar försäkringstagare som säger upp kontrakt i förtid. Den aktuariella risken är därför som regel begränsad.
- Användandet av återförsäkring och derivatinstrument för att hantera aktuariell risk skapar en exponering för kreditrisk gentemot motparterna i sådana transaktioner. För att reducera denna risk gäller att avtal endast ingås med motparter med hög kreditvärdighet (hög rating).
- Inom fondförsäkring är koncernen inte direkt exponerad för marknadsrisk eftersom det är kunderna som står placeringsrisken. Koncernen påverkas däremot indirekt, eftersom intäkterna drivs av det underliggande värdet på kundernas placeringar, vilka följer marknadsutvecklingen och därmed rör sig upp eller ner. Marknadsrisken förstärks genom att en stor del av kostnaderna i denna verksamhet är relativt fasta. Den huvudsakliga risken inom fondförsäkring är därmed att värdet på existerande produkter påverkas ogynnsamt av förändringar på de finansiella marknaderna, t.ex. ränte- och börsförändringar. Sammantaget beskrivs dessa effekter som finansiella effekter. Känslighetsanalysen på sidan 36 visar effekten på rörelseresultatet (fondförsäkring) av förändringar i marknadsantaganden jämfört med de antaganden som gällde vid utgången av 2002.
- En väsentlig del av den affär som tecknas i Japan innehåller en kombinerad marknadsrisk och aktuariell risk (s.k. Guaranteed Minimum Death Benefit risk, GMDB) som faller ut vid dödsfall om de underliggande fondvär-

dena understiger ett garanterat minimibelopp vid dödsfall. En betydande del av denna risk har återförsäkrats och den återstående risken har beaktats vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningar. GMDB-risker finns även i American Skandias verksamhet. Enligt avtalet kommer Prudential att ta över den operativa risken och därmed även GMDB-risken.

- På grund av en ökad efterfrågan har Skandia introducerat ett antal garanterade fonder, där Skandia via återförsäkring från motparter med hög kreditvärdighet undviker att ikläda sig dessa risker. Skandias åtagande till kunden är därför att kunna betala ut aktuellt värde i fonden medan en tredje part, återförsäkraren, garanterar värdet i fonden. Fonder av detta slag har introducerats på de brittiska, tyska, österrikiska och schweiziska marknaderna.

Fondsparande

Fondsparande är sparprodukter utan försäkringsinslag. De huvudsakliga riskerna är samma marknadsrisk och aktuariella risker som beskrivs för fondförsäkring ovan (även om dödlighetsrisken är mycket liten).

Traditionell livförsäkring

De huvudsakliga riskerna i traditionell livförsäkring är aktuariell risk och marknadsrisk:

- I traditionell livförsäkring begränsas den aktuariella risken genom användandet av säkerhetsmarginaler och återförsäkring för relevanta risker, vilka inkluderar risker för dödlighet och förtida uppsägning av kontrakt.
- Traditionella livbolag med produkter som garanterar en viss avkastning exponeras för marknadsrisk. Detta eftersom det föreligger en risk att avkastningen på bolagets placeringar inte är tillräcklig för den garanterade avkastningsnivån. Denna risk begränsas till Skandia Vida i Spanien. Risken är begränsad på grund av matchningen av tillgångar och skulder. För de produkter där utrymme för sådan matchning inte finns hanteras risken aktivt.

SkandiaBanken

Utöver operativ risk och likviditets- och valutarisker exponeras SkandiaBanken huvudsakligen för kredit- och ränterisker.

Kreditrisk uppkommer av att SkandiaBanken bedriver utlåningsverksamhet, främst till privatpersoner. Samtliga kreditpropåer prövas genom en bedömning av kreditökandens återbetalningsförmåga och finansiella ställning samt en värdering av erbjuden säkerhet.

SkandiaBankens låga känslighet för ränterisk ligger i linje med en målsättning att resultaträkningen i möjligaste mån skall spegla den egentliga bankrörelsen och vara begränsat påverkbar av externa faktorer som tillfälliga svängningar i marknadsräntor.

Huvuddelen av bankens in- och utlåning, efter riskavtäckning, är kortfristig, vilket innebär att räntorna ändras och återspeglar utvecklingen på penningmarknaden. Den ränterisk som uppkommer mellan räntebindningstider reduceras genom ränteswapavtal.

ANTAGANDEN VID BERÄKNING AV ÖVERVÄRDEN I FONDFÖRSÄKRING

%	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Diskonteringsränta										
Storbritannien	15,00	15,00	13,50	13,50	13,50	9,00	9,75	8,50	8,50	8,00
Sverige	14,25	14,25	14,25	14,25	14,25	9,00	10,25	8,50	8,75	8,50
Fondtillväxt¹⁾										
Storbritannien	9,25	10,75	9,75	9,75	8,00	5,00	6,25	5,75	6,00	5,50
Sverige	10,00	10,00	10,00	9,50	9,50	5,00	7,00	6,00	6,50	5,75
Inflation										
Storbritannien	4,50	6,00	5,00	5,00	4,25	3,50	3,75	3,75	3,75	3,50
Sverige	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	2,00	2,50	2,50	3,25	3,00

¹⁾Fondtillväxt anges från och med 1998 efter avdrag för fondbaserade avgifter till fondförvaltare.

KÄNSLIGHETSANALYS FONDFÖRSÄKRING

Effekt på rörelseresultatet fondförsäkring (före skatt) av en ökning av ränte-, tillväxt- och inflationsantaganden med en procentenhet

MSEK	Exponering övervärden fondförsäkring ¹⁾	Effekt på rörelseresultatet (före skatt)				Total- effekt	Förändring i konsolide- ringskapital per aktie (SEK)
		Diskonte- ringsränta	Fondtillväxt- antaganden	Inflations- antaganden			
Storbritannien	9 145	-478	203	-156	-431	-0,42	
Sverige	4 573	-436	376	-31	-91	-0,09	
Övriga marknader	5 192	-239	145	-67	-161	-0,16	
Totalt	18 910	-1 153	724	-254	-683	-0,67	

¹⁾Före avdrag för skatt och förutbetalda anskaffningskostnader.

Engångseffekt av 1% minskning på aktiemarknaden -56

Engångseffekt av 1% ökning på aktiemarknaden +38

Skillnaden i engångseffekten av en minskning respektive ökning på aktiemarknaden orsakas av en förändrad skattesituation i Skandia Life Storbritannien och kommer att vara tillämplig för ackumulerade förändringar per 1 januari 2003 (allt annat lika).

KÄNSLIGHETSANALYS, ÖVRIGT

Riskelement	Total exponering (MSEK 1 000)	Riskparameter	Förändring ¹⁾	Förändring i konsolide- ringskapital (MSEK)	Förändring i konsolide- ringskapital per aktie (SEK)
Koncernen					
<i>Utlåningsstock</i>					
Bankrörelse	25,9	Kreditförluster	0,5% ²⁾	-130	-0,13

Nettoexponering i dotterbolagens konsolideringskapital

USD	0,0 ³⁾	Valutakurs	10%	0	0,00
GBP	9,3 ⁴⁾	Valutakurs	10%	930	0,91
EUR	1,6 ⁵⁾	Valutakurs	10%	160	0,16
Övriga valutor	2,7	Valutakurs	10%	270	0,26
Total nettoexponeringsgrad		Valutakurs	10%	1 360	1,33

¹⁾Om inte annat anges avses både positiv och negativ förändring.

²⁾Påverkan på konsolideringskapitalet om kreditförlusterna uppgår till 0,5 % av utlåningsstocken.

³⁾Varav övervärden i fondförsäkring efter skatt och efter avdrag för förutbetalda anskaffningskostnader 0,0 miljarder SEK.

⁴⁾Varav övervärden i fondförsäkring efter skatt och efter avdrag för förutbetalda anskaffningskostnader 3,9 miljarder SEK.

⁵⁾Varav övervärden i fondförsäkring efter skatt och efter avdrag för förutbetalda anskaffningskostnader 0,8 miljarder SEK.

Koncernöversikt

Med hänsyn till Prudentials förvärv av American Skandia och för att bibehålla jämförbarhet, avser samtliga uppgifter i koncernöversikten verksamheten exklusive USA, om ej annat anges.

Den fortsatta osäkerheten och nedgången på världens aktiemarknader påverkar både försäkringsbranschen i dess helhet och efterfrågan på långsiktigt sparande. Försäljningen inom fondförsäkring ökade dock i lokal valuta med 4 procent och uppgick till 54,0 (53,5) miljarder SEK. Den geografiska diversifieringen har haft en stabiliserande effekt på försäljningen. Vinstmarginalen för fondförsäkring ökade också något vilket kan tillskrivas kostnadsbesparingar och uppgick till 13,5 (13,3) procent.

Likaså ökade försäljningen av fondsparandeprodukter i lokal valuta med 27 procent och uppgick till 17,0 miljarder SEK.

Totalt minskade fonder under förvaltning med 12 procent till 255 miljarder SEK. Nettoflödet i fonder under förvaltning var fortsatt positivt med 45,9 miljarder SEK. Fonder under förvaltning minskade däremot med 21 procent på grund av börsnedgången och med 5 procent på grund av omräkning till lägre valutakurser. Under perioden visar MSCI världsindeks en nedgång med 21 procent.

Koncernens operativa resultat minskade till 2 104 (2 975) MSEK. Det operativa resultatet redovisas före jämförelsestörande poster. Resultatminskningen förklaras av börsnedgången men även av betydande investeringar i infrastruktur och produktutveckling framför allt inom fondverksamheten. Den operativa avkastningen på konsolideringskapitalet uppgick till 8 (12) procent.

Rörelseresultatet, vilket inkluderar finansiella effekter och jämförelsestörande poster, uppgick till 1 403 (2 450) MSEK. De finansiella effekterna, hänförliga till kapitalmarknadernas utveckling, var negativa med -2,3 (-0,5) miljarder SEK.

Under andra kvartalet slutfördes försäljningen av Skandia Asset Management, vilket medförde en vinst på 2,0 miljarder SEK. En genomgång av kostnadsnivån i samtliga enheter har gjorts, vilket beräknas medföra kostnadsminskningar med 1 miljard SEK, som fullt ut kommer att realiseras under 2003. I samband med detta har rörelseresultatet belastats med 450 MSEK för omstrukturering-kostnader samt nedskrivning av aktiverade systemutvecklingskostnader.

Ytterligare fokusering på kapitaleffektivitet och cash management har gett positiva effekter. Koncernens finansiella ställning är god liksom likviditeten. Kassaflödet har förbättrats jämfört med föregående år. Likvida medel ökade under fjärde kvartalet med 0,5 miljarder SEK. Solvenskapitalet, i koncernen såväl som i dotterbolagen, är mer än tillräckligt. Upplåningen minskade med 8,0 miljarder SEK och uppgick till 9,6 miljarder SEK.

Transaktionen avseende American Skandia

Rörelseresultatet för American Skandia för de första nio månaderna uppgick till -4,1 miljarder SEK. För helåret 2001 uppgick rörelseresultatet till -3,5 miljarder SEK.

KONCERNÖVERSIKT

MSEK	2002	2001
Försäljning		
Fondförsäkring	53 967	53 494
Fondsparande	16 963	14 012
Livförsäkring	1 638	1 276
Direktförsäljning fonder ¹⁾	2 344	3 781
Verksamheter	453	414
Summa försäljning	75 365	72 977

Resultatsammandrag		
Fondförsäkring	3 027	3 397
Fondsparande	-291	-105
Livförsäkring	119	111
Verksamheter	-182	41
Koncernens kostnader	-569	-469
Operativt resultat	2 104	2 975
Finansiella effekter fondförsäkring	-2 267	-525
Jämförelsestörande poster	1 566	—
Rörelseresultat²⁾	1 403	2 450

Tillgångar under förvaltning, MSEK 1 000	546	614
Fonder under förvaltning, MSEK 1 000	255	290
Konsolideringskapital, MSEK 1 000	27	37
Eget kapital, MSEK 1 000	15	21
Balansomslutning, proforma, MSEK 1 000	291	E.T.

¹⁾ Direktförsäljning fonder avseende 2001 har omarbetats på grund av försäljningen av Skandia Asset Management (SAM).

²⁾ Skandia äger numera 19 % av If och innehavet redovisas som en placeringstillgång. För att erhålla jämförbarhet har även 2001 justerats för detta.

I samband med Prudential Financials förvärv av American Skandia som offentliggjordes den 20 december 2002 värderades American Skandia till 1,15 miljarder USD. Fjärde kvartalets resultat i USA inklusive effekten av transaktionen medför, efter avdrag för kostnader för omstrukturering, en negativ påverkan på resultatet efter skatt med 4,4 miljarder SEK. Likviden kommer huvudsakligen att användas för att återbetala externa skulder. Efter genomförd transaktion är Skandia, pro forma, i princip skuldfritt.

Överenskommelsen mellan Skandia och Prudential Financial innehåller sedvanliga garantiåtaganden (s.k. representations and warranties). Dessutom har parterna enats om att ingå ett avtal om icke-konkurrens. Affären är föremål för sedvanliga myndigheters godkännande och förväntas bli avslutad under andra kvartalet 2003.

American Skandia har hittills inte varit involverat i några processer vars utgång skulle ha medfört garantianspråk. För närvarande är bolaget instämt i en "class action". Skandias bedömning, vilken delas av externa jurister, är att denna är ogrundad.

Affären påverkar inte Skandia Global Funds eller andra Skandiaverksamheter i USA. Den har inte heller någon påverkan på Skandias verksamheter i länder utanför USA, ej heller på någon relation mellan kunder eller andra parter och något bolag inom Skandiakoncernen utöver American Skandia.

Försäkrings- och sparandeprodukter

Marknad och försäljning

Fondförsäkring

För fondförsäkring var försäljningen utanför USA i lokal valuta 4 procent högre jämfört med december 2001. Nyförsäljningen minskade däremot med 13 procent (nyförsäljningen definierad enligt branschpraxis som löpande premier omräknade till helårstal plus 1/10 av periodens engångspremier).

Inom den brittiska verksamheten har svaga marknadsförutsättningar påverkat försäljningen. Som en följd av detta minskade försäljningen med 4 procent och nyförsäljningen med 12 procent i lokal valuta.

Försäljningen i Sverige minskade med 8 procent. Nyförsäljningen minskade med 28 procent, vilket främst förklaras av ett betydande inflöde hänförligt till enskilda avtal inom segmentet kollektiva pensioner under samma period föregående år. Skandia är marknadsledande och har ökat marknadsandelen 11 kvartal i rad.

I Tyskland ökade försäljningen med 17 procent i lokal valuta samtidigt som nyförsäljningen ökade med 3 procent. Försäljningen består enbart av produkter med årlig premie som bidrar till en stabil utveckling. Skandia har ökat marknadsandelen. I Japan ökade försäljningen med 262 procent i lokal valuta. I Italien ökade försäljningen betydligt mot slutet av året, främst genom lansering av nya produkter. Totalt under året minskade dock försäljningen med 3 procent i lokal valuta.

Skandia öppnade i slutet av juni verksamhet i Frankrike.

Utbetalningar till försäkringstagare uppgick för koncernen utanför USA till 8,1 procent av tillgångar under förvaltning (7,7 procent vid senaste årsskiftet). Därav svarar annullationer för 6,4 procentenheter, jämfört med 6,0 procentenheter vid senaste årsskiftet.

Fondsparandeprodukter

Jämfört med samma period förra året ökade försäljningen med 27 procent i lokal valuta och uppgick till 17,0 miljarder SEK. Försäljningen har utvecklats väl framför allt i Colombia men även i Spanien. Tillväxttakten är också hög i dessa länder, liksom i Tyskland. I Storbritannien ökade försäljningen med 11 procent i lokal valuta och uppgick till 8,7 miljarder SEK. I Australien översteg försäljningen 1 miljard SEK redan under det första fullständiga verksamhetsåret.

Livförsäkring

Försäljningen av traditionell livförsäkring, främst hänförlig till den spanska verksamheten, ökade med 32 procent i lokal valuta. Tillgångar under förvaltning minskade däremot till 13,5 miljarder SEK jämfört med 15,4 miljarder SEK vid senaste årsskiftet.

Resultat och lönsamhet

Fondförsäkring

Det operativa resultatet minskade till 3 027 (3 397) MSEK. Nedgången och osäkerheten på de finansiella marknaderna har haft en negativ påverkan på nyförsäljningen och därmed också på resultatet. Kostnadsnivån i verksamheten har anpassats till marknadsläget, vilket medförde en förbättring av vinstmarginalen från 13,3 till 13,5 procent trots lägre försäljningsvolymmer.

Fondsparandeprodukter

Resultatet uppgick till -291 (-105) MSEK. Satsningen på fondsparande är på de flesta marknaderna i ett uppbyggnadsskede vilket medför betydande utvecklingskostnader. Resultatförsämringen förklaras även av börsnedgången, som medförde lägre avgifter på fonder under förvaltning.

Livförsäkring

Resultatet för livförsäkring, främst i Spanien, uppgick till 119 (111) MSEK.

Verksamheter

Det operativa resultatet för SkandiaBanken minskade till 41 (79) MSEK. Resultatnedgången förklaras av utvecklingen på de finansiella marknaderna, som har medfört minskade intäkter. Antalet bankkunder ökade under perioden med 143 000 till 1 264 000.

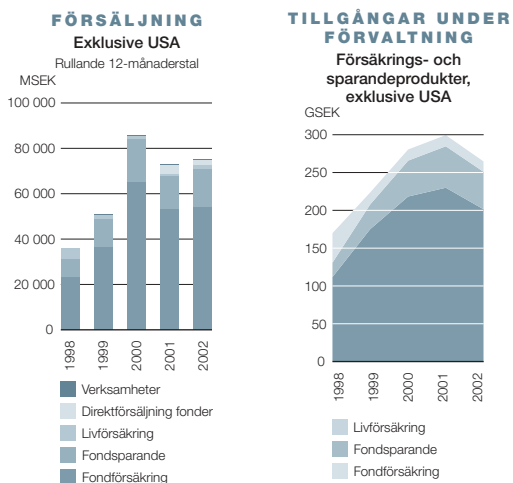
Resultatet som genererades från koncernens treasury-verksamhet ökade, liksom koncernens kapitalavkastning. Resultatet för Verksamheter belastades med kostnader för Global Business Development, som är koncernens enhet för affärsutveckling, samt med etableringskostnader för bankverksamheten i Schweiz. Banken startade sin verksamhet under augusti månad. Det operativa resultatet för Bankhall uppgick till 85 MSEK, före goodwillavskrivningar om 137 MSEK.

Koncernens kostnader

Koncernens kostnader omfattar förvaltnings- och strukturkostnader. Fortsatta anpassningar till rådande marknadsförutsättningar gav upphov till ökade strukturkostnader. Goodwillavskrivningar har från 2002 hänförs till respektive verksamhetsområde.

Valutakurseffekter

Försäljningen påverkades negativt med 2 622 MSEK och rörelseresultatet positivt med 190 MSEK. Balansomslutningen minskade med 36 miljarder SEK, jämfört med senaste årsskiftet, på grund av valutakursförändringar.

Trots börsnedgångar för tredje året i rad var försäljningen under 2002 på en högre nivå än 1999. Det gäller framför allt inom fondsparande och fondförsäkring.

Fonder under förvaltning har minskat på grund av utvecklingen på de finansiella marknaderna, men också på grund av en omräkning till lägre valutakurser. Nettoinflödet var däremot fortsatt positivt.

Creativity

Crea tivity

Framgång bygger på förmågan att tänka rätt och att tänka den rätta tanken först. När alla andra följer efter och går åt samma håll, är det hög tid att våga ifrågasätta och tänka nytt.

Våra viktigaste frågor är "varför?" och "varför inte?".

Balansräkning och konsolideringskapital

Under första kvartalet genomfördes i Storbritannien förvärvet av Bankhall, som är ett nätverk av oberoende distributörer. Detta medförde en ökning av goodwill med 3,0 miljarder SEK. Genom försäljningen av Skandia Asset Management minskade goodwill med 1,0 miljarder SEK.

Beslut har tidigare fattats om att försäkringsbeståndet i SkandiaLink Livförsäkringsaktiebolag skall överlåtas till moderbolaget Försäkringsaktiebolaget Skandia. Efter att erforderliga tillstånd har erhållits har försäkringsbeståndet överfört till moderbolaget. Därmed är moderbolaget åter rörelsedrivande med samma verksamhetsinriktning som koncernen i övrigt.

I samband med detta har Standard & Poor's höjt Skandias s.k. counterparty credit rating från triple-'B' till single-'A', negative outlook. Efter genomförd affär med Prudential kan "negative outlook" komma att ändras till "stable".

Skandia äger numera 19 procent av If och innehavet redovisas som en placeringstillgång. Skandia gör kontinuerligt en marknadsvärdering av innehavet i If. Marknadsvärdet ligger till grund för det bokförda värdet på 3,0 miljarder SEK.

Upplåningen minskade och likviditeten är god. Ovillkorade, outnyttjade kreditfaciliteter uppgick till 10,4

miljarder SEK jämfört med 9,4 miljarder SEK för föregående år. Konsolideringskapitalet uppgick till 27,0 (37,2) miljarder SEK. Eget kapital uppgick till 15,2 miljarder SEK jämfört med 20,5 miljarder SEK vid senaste årsskiftet.

Upplåning och likviditet

Kassaflödet från den löpande verksamheten förbättrades jämfört med föregående år och uppgick till 0,2 (-1,2) miljarder SEK. Börsnedgången innebär lägre inkomster i form av avgifter, men detta motverkades av kostnadsbesparande åtgärder samt lägre anskaffningskostnader. Kassaflödet belastades med cirka 0,7 miljarder SEK för satsningar i projekt och nystartade verksamheter. Kassaflödet från valutasäkringar bidrog positivt med 1,4 miljarder SEK.

Upplåningen minskade med 8,0 miljarder SEK jämfört med senaste årsskiftet, främst genom återbetalning av lån med 6,8 miljarder SEK, men även på grund av valutakurs-effekter om 1,2 miljarder SEK. Upplåningen uppgår till 9,6 miljarder SEK och är därmed i nivå med mars 2000. Likviden från transaktionen avseende American Skandia kommer huvudsakligen att användas för att återbetala externa skulder. Efter genomförd transaktion är Skandia, pro forma, i princip skuldfritt. Förlagslån om 850 MSEK har upptagits vilket, liksom återbetalningen av lån, har bidragit till en förbättring av koncernens skuldsättningsgrad.

Nettoflödet från förvärv samt avyttringar av verksamheter var positivt med 2,0 miljarder SEK.

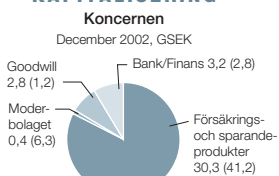
Risken exponering och solvenskapital

Skandia har en restriktiv placerings- och riskpolicy. Exponeringen mot kreditförluster i den egna obligationsportföljen är därför väsentligt begränsad. Likaså är andelen aktier och aktiefonder i portföljen mycket låg. I en nedåtgående aktiemarknad ökar vanligtvis behovet av risk- och solvenskapital i försäkringsverksamheten. Skandia har dock medvetet begränsat risktagandet inom försäkringsverksamheten avseende garanterade förpliktelser samtidigt som placeringsrisken är låg. Skandias likviditet och solvensposition är god.

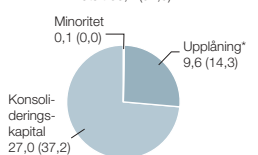
Moderbolaget

Resultatet före bokslutsdispositioner uppgick till -6 531 (-1 917) MSEK. Det negativa resultatet förklaras av nedskrivningen av aktieinnehavet i American Skandia i samband med transaktionen med Prudential. Efter överföringen av fondförsäkringsbeståndet 2002 från Skandia-Link till moderbolaget per den 31 december, är moderbolaget nu åter rörelsedrivande med samma verksamhetsinriktning som koncernen i övrigt. Främst på grund av bestandsöverföringen ökade moderbolagets balansomslutning till 67,9 (43,3) miljarder SEK. Förutom uppgiften att förvalta koncernens verksamhet har moderbolaget också till uppgift att bedriva försäkringsverksamhet bestående av grupp- och sjukvårdsförsäkring inom ramen för Lifeline. Moderbolagets konsolideringskapital uppgick till 9,8 (12,5) miljarder SEK och eget kapital uppgick till 5,4 (10,3) miljarder SEK.

KAPITALISERING

Sysselsatt kapital

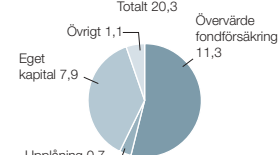

Sysselsatt kapital har minskat på grund av förluster hänförliga till den amerikanska verksamheten, men även på grund av en återbetalning av lån.

KAPITALISERING

Sysselsatt kapital december 2002

Övervärden i fondförsäkring har minskat beroende på börsutvecklingens negativa påverkan på framtida intäkter. Eget kapital som utgör basen för verksamhetens solvenskapital har däremot ökat.

RATING

Finansiell styrka	Standard & Poor's	Fitch	Japan Rating and Investment Information Inc (R & I)
Moderbolaget	A ¹⁾	A+	
American Skandia	A-	A-	
Pensiones y Cesantias S.A. (Colombia)		COL AAA ²⁾	
Fiduciaria Skandia S.A. (Colombia)		COL AAA ²⁾	
Skandia Life Insurance Co. Japan Ltd.		A+	A+

¹⁾ Counterparty credit rating.

²⁾ Nationell rating utfärdad av DCR Colombia som verkar under Fitch.

OPERATIVT RESULTAT VERKSAMHETER

MSEK	2002	2001
SkandiaBanken	41	79
Bankhall ¹⁾	-52	—
Lifeline	-37	74
Skandia Bank (Switzerland)	-164	-122
Global Business Development	-180	-13
Treasury ²⁾	110	77
Kapitalavkastning ²⁾	145	19
Finansbolag	5	9
Asset Management	15	17
Övrigt	-65	-99
Totalt	-182	41

¹⁾ Goodwillavskrivning för Bankhall uppgår till -137 MSEK per 0212.

²⁾ Group Treasury har delats upp på Treasury och Kapitalavkastning.

KONSOLIDERINGSKAPITAL

MSEK	2002 31 dec	2001 31 dec
Eget kapital	15 238	20 538
Uppskjuten skatt, netto	2 000	4 346
Övervärden fondförsäkringsbestånd efter uppskjuten skatt	9 670	12 249
Övriga övervärden	125	103
Konsolideringskapital	27 033	37 236
Förlagslån	1 058	214
Riskbärande kapital	28 091	37 450

KONCERNENS KOSTNADER

MSEK	2002	2001
Avskrivning goodwill	—	-53
Strukturkostnader	-136	-94
Koncernens förvaltningskostnader	-433	-322
Totalt	-569	-469

JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

MSEK	2002	2001
Reavinst försäljning Skandia	—	—
Asset Management (SAM)	2 016	—
Nedskrivning av systemutvecklingskostnader	-90	—
Omstruktureringskostnader ¹⁾	-360	—
Totalt	1 566	—

¹⁾ Omstruktureringskostnaderna består av personalkostnader 308 MSEK och övriga kostnader 52 MSEK.

KONCERNÖVERSIKT - KVARTALSVIS

MSEK	2002 Kv 4	2002 Kv 3	2002 Kv 2	2002 Kv 1	2001 Kv 4
Försäljning					
Fondförsäkring	13 391	13 185	13 638	13 753	12 748
Fondsparande	3 750	4 147	5 220	3 846	3 432
Livförsäkring	710	408	273	247	381
Direktförsäljning fonder	425	591	264	1 064	578
Verksamheter	114	95	118	126	106
Summa försäljning	18 390	18 426	19 513	19 036	17 245
Total årlig nyförsäljning, Fondförsäkring ¹⁾	2 318	2 064	2 361	2 433	2 483
Resultatsammandrag					
Fondförsäkring	795	724	733	775	1 139
Fondsparande	-90	-56	-87	-58	-32
Livförsäkring	5	35	20	59	25
Verksamheter	-41	-85	-69	13	-3
Koncernens kostnader	-179	-122	-159	-109	-133
Operativt resultat	490	496	438	680	996
Finansiella effekter fondförsäkring	-457	-898	-792	-120	658
Jämförelsestörande poster	-450	—	2 016	—	—
Rörelseresultat	-417	-402	1 662	560	1 654

¹⁾ Löpande premier omräknade till helårstal plus 1/10 av periodens engångspremie.

FÖRÄNDRING I KONSOLIDERINGSKAPITAL OCH EGET KAPITAL

MSEK	Konsolideringskapital		Eget kapital	
	2002 31 dec	2001 31 dec	2002 31 dec	2001 31 dec
Ingående värde	37 236	20 538	20 538	20 749
Rörelseresultat/Resultat före skatt	-9 445	-7 213	-7 213	-122
Inkomstskatt ¹⁾	64	2 891	2 891	64
Förändring övervärden obligationer	24	—	—	—
Uppskjuten skatt, övervärden i fondförsäkringsbestånd ¹⁾	177	—	—	—
Utdelning	-307	-307	-307	-614
Omräkningsdifferenser valutakurser	-740	-695	-695	458
Minoritetens andel av periodens resultat	24	24	24	3
Utgående värde	27 033	15 238	15 238	20 538

¹⁾ I resultatet före skatt ingår ej skattepliktiga intäkter. Under perioden har dessutom en uppskjuten skatteintäkt på cirka 450 MSEK redovisats och uppskjuten skatteskuld reducerats i motsvarande mån. Upplösning har kunnat ske då skattemässiga underskott uppkommit, vilka kan avräknas mot skattepliktiga skillnader.

SYSSELSATT KAPITAL OCH FINANSIERING

MSEK	2002 31 dec	2001 31 dec	MSEK	2002 31 dec	2001 31 dec
Sysselsatt kapital			Finansiering		
Försäkrings- och sparandeprodukter	30 300	41 200	Konsolideringskapital	27 033	37 236
Moderbolaget	398	1 921	Förlagslån i moderbolaget	1 058	214
Bank och finans	3 255	2 831	Upplåning ¹⁾	8 546	14 056
Goodwill	2 789	1 181	Minoritetens andel	105	41
Skadeförsäkring	—	4 414			
Totalt	36 742	51 547	Totalt	36 742	51 547

¹⁾ Avser den del av upplåningen som hänförs till finansieringen av koncernföretag.

RESULTATSAMMANSTÄLLNING USA

MSEK	2002 Kv 1-3	2002 Kv 4	2002 12 mån	2001 Kv 1-3	2001 Kv 4	2001 12 mån
Operativt resultat	-228	-349	-577	767	253	1 020
Finansiella effekter	-3 903	-537	-4 440	-6 250	1 690	-4 560
Rörelseresultat före nedskrivning av American Skandia	-4 131	-886	-5 017	-5 483	1 943	-3 540
Därav förändring övervärden fondförsäkring	1 531	172	1 703	5 522	-1 251	4 271
Resultat före skatt och nedskrivning	-2 600	-714	-3 314	39	692	731
Nedskrivning American Skandia	—	-5 831	-5 831	—	—	—
Skatt	151	2 141	2 292	179	-195	-16
Resultat	-2 449	-4 404	-6 853	218	497	715
Rörelseresultat	—	-4 131	-4 131	—	—	—
Resultat av transaktionen	—	—	-4 404	—	—	—

Enligt Redovisningsrådets rekommendation RR19 Verksamheter under avveckling skall sådan verksamhet konsolideras till dess den är slutligt avyttrad. Det innebär att Skandias verksamhet i USA ingår i koncernens resultat- och balansräkningar rad för rad, men även att upplysningar lämnas om dessa poster separat.

Då ersättningen från Prudential Financial för förvärvet av American Skandia är beroende av resultatutvecklingen i bolaget fram tills dess att avyttring sker, förändras nedskrivningsbehovet i koncernen i samma takt som resultatet i American Skandia påverkar bolagets substans. Skandiakoncernens eget kapital är sålunda ej exponerat för utfallet av verksamheten i American Skandia.

OPERATIVT RESULTAT

MSEK	Fondförsäkring		Fondsparande ¹⁾		Övrigt ²⁾		Totalt	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001
Storbritannien	1 230	992	-63	21	-52		1 115	1 013
Japan	68	-91					68	-91
Övrigt	-17		-84	-45			-101	-45
Global Business Development					-9		-9	
UK & Asia Pacific	1 281	901	-147	-24	-61		1 073	877
Sverige	1 039	1 379	-10	-12	37	94	1 066	1 461
Spanien	-14	-35	-16	-5	123	99	93	59
Tyskland	355	267	-51	-57			304	210
Italien	24	151					24	151
Österrike	110	102	-3	1			107	103
Danmark	82	2			0	11	82	13
Polen	-29	-32					-29	-32
Övrigt	-70	-95	-5		-227	-150	-302	-245
Global Business Development					-26		-26	
Europe	1 497	1 739	-85	-73	-93	54	1 319	1 720
Colombia			48	51	1	9	49	60
Mexiko	-34	-31					-34	-31
Chile			-32	-24			-32	-24
Övrigt			-10	-8			-10	-8
Latin America	-34	-31	6	19	1	9	-27	-3
Royal Skandia	219	761					219	761
Schweiz	87	64	5	3			92	67
Övrigt	-4						-4	
Offshore	302	825	5	3			307	828
Global Funds			-70	-30			-70	-30
Global Business Development					-145	-13	-145	-13
Treasury³⁾					110	77	110	77
Kapitalavkastning⁴⁾					145	19	145	19
Ej utfördelat	-19	-37			-20	6	-39	-31
Koncernens kostnader							-569	-469
Operativt resultat⁵⁾	3 027	3 397	-291	-105	-63	152	2 104	2 975

¹⁾ Spaniens verksamhet avser diskretionär förvaltning.

²⁾ Består av livförsäkring och verksamheter.

³⁾ Direktförsäljning fonder avseende 2001 har omarbetats på grund av försäljningen av Skandia Asset Management (SAM).

⁴⁾ Group Treasury har delats upp på Treasury och Kapitalavkastning.

⁵⁾ Varav finansieringskostnader:

Storbritannien	-2	-5	-6	-7	-121		-129	-12
Colombia				-1				-1
Tyskland	-16	-17					-16	-17
Treasury/Kapitalavkastning ⁶⁾					389	202	389	202
Övrigt	-3	-1	-1	-1	-17	-52	-21	-54
Finansieringskostnader	-21	-23	-7	-9	251	150	223	118

⁶⁾ Inkluderar interna lån.

NYFÖRSÄLJNING OCH VINSTMARGINAL, FOND FÖRSÄKRING PER GEOGRAFISKT OMRÅDE

MSEK	Årlig nyförsäljning		Nuvärde av årets nytecknade affär		Vinstmarginal nyförsäljning	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001
Storbritannien ¹⁾	4 329	5 065	461	507	10,7%	10,0%
Sverige	2 554	3 539	433	631	16,9%	17,8%
Övriga marknader	2 293	2 215	347	300	15,1%	13,5%
Totalt	9 176	10 819	1 241	1 438	13,5%	13,3%

¹⁾ Storbritannien avser här verksamheter med huvudkontor i Storbritannien och inkluderar därmed även Royal Skandia och filialerna i Finland och Norge.

INTÄKTS- OCH KOSTNADSANALYS FOND FÖRSÄKRING

MSEK	2002	2001
Täckningsbidrag	6 421	6 860
Anskaffningskostnad	-5 584	-5 721
Administrativa kostnader	-1 264	-1 635
Förändring förutbetalda anskaffningskostnader	1 615	979
Tekniskt resultat	1 188	483
Kapitalavkastning	122	124
Finansieringskostnader	-21	-23
Förändring övervärde fondförsäkringsbestånd	-529	2 288
Rörelseresultat, fondförsäkring	760	2 872

RESULTATANALYS FOND FÖRSÄKRING

MSEK	2002	2001
Total årlig nyförsäljning ¹⁾	9 176	10 819
Nuvärde av årets nytecknade affär	1 241	1 438
Avkastning på värdet av ingångna avtal tidigare år	2 009	1 618
Utfall jämfört med operativa antaganden	-438	138
Förändring i operativa antaganden	376	406
Mervärde från verksamheten	3 188	3 600
Etableringar och övriga omkostnader	-140	-180
Finansieringskostnader	-21	-23
Operativt resultat, fondförsäkring	3 027	3 397
Finansiella effekter ²⁾	-2 267	-525
Rörelseresultat, fondförsäkring	760	2 872

Vinstmarginal, nyförsäljning³⁾ 13,5% 13,3%

¹⁾ Löpande premier omräknade till helårstal plus 1/10 av periodens engångspremie.

²⁾ Effekten på nuvärdet av framtida intäkter till följd av att förändringen på de finansiella marknaderna skiljer sig från antaganden om fondtillväxt och ränteläge.

³⁾ Nuvärdet av årets nytecknade affär i förhållande till total årlig nyförsäljning.

FÖRSÄLJNING

MSEK	Fondförsäkring		Fondsparande ¹⁾		Övrigt ^{2,3)}		Totalt	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001
Storbritannien	18 313	20 560	8 686	8 063			26 999	28 623
Japan	6 166	1 877					6 166	1 877
Övrigt			1 024	46			1 024	46
UK & Asia Pacific	24 479	22 437	9 710	8 109			34 189	30 546
Sverige	9 333	10 174	224	521	2 794	4 195	12 351	14 890
Spanien	362	1 193	2 298	1 687	1 456	1 105	4 116	3 985
Tyskland	1 990	1 734	719	583			2 709	2 317
Italien	2 514	2 640					2 514	2 640
Österrike	1 122	961	246				1 368	961
Finland	768	780					768	780
Danmark	578	393			43	63	621	456
Norge	388	594					388	594
Polen	140	102					140	102
Europe	17 195	18 571	3 487	2 791	4 293	5 363	24 975	26 725
Colombia			3 325	2 392	139	108	3 464	2 500
Mexiko	467	658					467	658
Chile			144	117			144	117
Latin America	467	658	3 469	2 509	139	108	4 075	3 275
Royal Skandia	10 906	10 573					10 906	10 573
Schweiz	920	1 255	297	603	3		1 220	1 858
Offshore	11 826	11 828	297	603	3		12 126	12 431
Försäljning	53 967	53 494	16 963	14 012	4 435	5 471	75 365	72 977

¹⁾Spaniens verksamhet avser diskretionär förvaltning.

²⁾Består av livförsäkring, verksamheter och direktförsäljning fonder.

³⁾Direktförsäljning fonder avseende 2001 har omarbetats på grund av försäljningen av Skandia Asset Management (SAM).

NYTECKNING FONDFÖRSÄKRING

MSEK	Engångspremie		Årlig premie ¹⁾		Årlig nyförsäljning ²⁾	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001
Storbritannien	12 910	15 458	1 203	1 549	2 494	3 095
Japan	5 703	1 484	143	164	713	312
UK & Asia Pacific	18 613	16 942	1 346	1 713	3 207	3 407
Sverige	2 679	3 945	2 286	3 144	2 554	3 539
Spanien	326	1 171	18	70	51	187
Tyskland ³⁾	4	10	543	535	543	536
Italien	2 376	2 572	71	83	309	340
Österrike	130	174	273	321	286	338
Finland	188	320	194	167	213	199
Danmark	274	133	131	114	158	127
Norge	316	510	11	21	43	72
Polen	52	53	54	66	59	72
Europe	6 345	8 888	3 581	4 521	4 216	5 410
Mexiko	467	658			47	66
Latin America	467	658	—	—	47	66
Royal Skandia	9 003	8 793	665	812	1 565	1 691
Schweiz	501	870	91	158	141	245
Offshore	9 504	9 663	756	970	1 706	1 936
Nyteckning	34 929	36 151	5 683	7 204	9 176	10 819

¹⁾Löpande premier omräknade till helårstal.

²⁾Löpande premier omräknade till helårstal plus 1/10 av periodens engångspremie.

³⁾Inklusive försäljning av Critical Illness, en produkt som säljs genom ett joint venture mellan Storbritannien och Tyskland.

TILLGÅNGAR UNDER FÖRVALTNING

MSEK	Fondförsäkring				Direktdistribuerade fonder ²⁾				Totalt fonder under förvaltning		Placeringsstillgångar i fondförsäkrings- och fondsparandebolag				Övrigt ³⁾		Totalt	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001
	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec	31 dec
Storbritannien	90 837	108 247	29 313	32 781			120 150	141 028	272	448			55		120 477	141 476		
Japan	6 798	2 428					6 798	2 428	437	584					7 235	3 012		
Övrigt			932				932		31	42					963	42		
UK & Asia Pacific	97 635	110 675	30 245	32 781			127 880	143 456	740	1 074			55		128 675	144 530		
Sverige	35 580	40 446	1 045	1 308	5 083	6 284	41 708	48 038	765	766			268 288	298 013	310 761	346 817		
Spanien	2 202	2 943	7 873	9 931			10 075	12 874	75	47	13 166	15 070			23 316	27 991		
Tyskland	3 066	2 966	1 159	831			4 225	3 797	262	231					4 487	4 028		
Italien	8 521	10 478					8 521	10 478	261	342					8 782	10 820		
Österrike	2 304	2 142	534				2 838	2 142	131	159					2 969	2 301		
Danmark	1 158	959					1 158	959	174	136					1 332	1 095		
Polen	153	92					153	92	14	9					167	101		
Övrigt									29	22			38		67	22		
Europe	52 984	60 026	10 611	12 070	5 083	6 284	68 678	78 380	1 711	1 712	13 166	15 070	268 326	298 013	351 881	393 175		
Colombia			6 591	7 590			6 591	7 590	105	131	327	367			7 023	8 088		
Mexiko	311	717					311	717	43	40					354	757		
Chile			260	317			260	317	11	7					271	324		
Övrigt									4	17					4	17		
Latin America	311	717	6 851	7 907			7 162	8 624	163	195	327	367			7 652	9 186		
Royal Skandia	44 406	50 878					44 406	50 878	405	443					44 811	51 321		
Schweiz	6 138	7 129	1 234	1 523			7 372	8 652	231	133					7 603	8 785		
Offshore	50 544	58 007	1 234	1 523			51 778	59 530	636	576					52 414	60 106		
Global Funds									10	9					10	9		
Ej utfördelat									0	12			5 422	6 740	5 422	6 752		
Totalt	201 474	229 425	48 941	54 281	5 083	6 284	255 498	289 990	3 260	3 578	13 493	15 437	273 803	304 753	546 054	613 758		

¹⁾ Spaniens verksamhet avser diskretionär förvaltning.

²⁾ Direktdistribuerade fonder avseende 2001 har omarbetats på grund av försäljningen av Skandia Asset Management (SAM).

³⁾ Övrigt för Sverige är fördelat enligt följande:

Skandia Liv	226 568	262 118
Inlåning från allmänheten	35 619	28 264
Diskretionär förvaltning	6 101	7 631
Totalt	268 288	298 013

BALANSRÄKNING I SAMMANDRAG

MSEK 1 000	Koncernen		American Skandia		Proforma*
	2002 31 dec	2001 31 dec	2002 31 dec	2001 31 dec	
Tillgångar					
Immateriella tillgångar	3,1	1,3	0,0	0,1	3,1
Andelar i intresseföretag ⁴⁾	0,0	4,5	—	—	—
Placeringstillgångar ³⁾⁴⁾	24,5	26,3	4,0	4,5	25,6
Placeringstillgångar fondförsäkring	391,4	503,7	189,9	274,2	201,5
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar ¹⁾	10,4	17,9	15,2	26,2	0,3
Tillgångar i bank och finansbolag	39,4	32,4	—	—	39,4
Fordringar	3,6	4,4	0,8	0,5	2,8
Materiella tillgångar	0,7	0,8	0,2	0,4	0,5
Kassa och bank	4,5	4,6	2,0	1,6	9,2**
Övriga tillgångar	0,0	0,5	—	—	0,0
Förutbetalda anskaffningskostnader ¹⁾⁵⁾	11,7	13,1	4,2	7,3	7,7
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	0,8	1,1	0,1	0,1	0,8
Tillgångar	490,1	610,6	216,4	314,9	290,9

* Proforma avser att visa balansräkningen som om Prudential Financials förvärv hade varit genomfört per den 31 december 2002.

**Inklusive likvid från Prudentials förvärv av American Skandia, tillgängligt för återbetalning av skulder.

¹⁾Försäkringstekniska avsättningar netto, efter avdrag för förutbetalda anskaffningskostnader

Livförsäkring	12,3	14,2	—	—	12,3
Fondförsäkring	362,7	463,7	165,8	233,3	196,9
Skadeförsäkring	0,8	0,9	—	—	0,8
Totalt	375,8	478,8	165,8	233,3	210,0

²⁾Koncernens upplåning, exklusive förlagslån i Försäkrings AB Skandia

Upplåning enligt balansräkningen, inklusive efterställda skulder	9,6	17,5	7,9	11,9	7,3
Därutöver upplåning i finansbolag och bank	0,0	0,1	—	—	—
Upplåning brutto	9,6	17,6	7,9	11,9	7,3
Avgår förlagslån i Försäkrings AB Skandia	-1,1	-0,2	—	—	-1,1
Upplåning netto	8,5	17,4	7,9	11,9	6,2

³⁾Placeringstillgångar till verkligt värde

Placeringstillgångar enligt balansräkningen	24,5	26,3	4,0	4,5	25,7
Omräkning till verkligt värde	0,6	0,7	—	—	0,6
Kassa och bank	4,5	4,6	2,0	1,7	9,2
Fondlikvidfordringar netto	0,0	0,5	—	—	0,0
Upplupna räntetäkter	0,3	0,3	0,0	0,0	0,3
Skuldderivat	-0,3	-0,1	—	—	-0,3
Totalt	29,6	32,3	6,0	6,2	35,5

Varav:

Placeringstillgångar livförsäkring	13,5	15,4	—	—	13,5
Placeringstillgångar fondförsäkring	8,7	8,9	6,0	6,2	2,7
Placeringstillgångar fondsparande	0,6	0,8	—	—	0,6
Övriga placeringstillgångar	5,4	3,5	—	—	12,1
Deponerat för förvärvet av Bankhall	—	3,2	—	—	—
Valutaderivat	1,4	0,5	—	—	1,4
Depåer hos företaget som avgivit återförsäkring	0,0	0,0	—	—	5,2
Totalt	29,6	32,3	6,0	6,2	35,5

Eget kapital, avsättningar och skulder	Koncernen		American Skandia		Proforma*
	2002 31 dec	2001 31 dec	2002 31 dec	2001 31 dec	
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital	15,2	20,5	1,1	6,9	15,2
Minoritetsintressen	0,1	—	—	—	0,1
Efterställda skulder ²⁾	1,1	0,2	—	—	1,1
Försäkringstekniska avsättningar ¹⁾	20,9	22,1	0,8	0,6	25,2
Avsättning fondförsäkring ¹⁾	376,5	487,1	183,7	265,4	192,8
Skulder i bank och finansbolag ²⁾	36,7	29,5	—	—	36,7
Uppskjuten skatteskuld	2,5	4,7	0,1	0,4	2,4
Övriga avsättningar	7,2	0,8	5,2	—	2,0
Upplåning ²⁾	8,5	17,3	7,9	11,9	6,2
Depåer från återförsäkrare	12,0	19,0	15,5	26,8	1,7
Övriga skulder	6,4	5,9	0,8	1,1	5,6
Återförsäkrarens andel av förutbetalda anskaffningskostnader ¹⁾	0,5	0,6	0,7	0,9	0,0
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2,5	2,9	0,6	0,9	1,9
Eget kapital, avsättningar och skulder	490,1	610,6	216,4	314,9	290,9

⁴⁾ Skandia äger numera 19 % av If och innehavet redovisas som en placeringstillgång.

⁵⁾Förutbetalda anskaffningskostnader

Förutbetalda anskaffningskostnader före CARVM-avdrag	18,5	21,9	11,0	16,1	7,7
CARVM-avdrag*	-6,8	-8,8	-6,8	-8,8	—
Totalt	11,7	13,1	4,2	7,3	7,7

* Se not 11 för koncernen för förklaring.

Samhällsansvar

Skandia har, som en del av det internationella näringslivet, ett samhällsansvar i de länder där koncernen verkar. Skandias samhällsansvar skall återspeglas i verksamhetens alla delar och i Skandias olika roller – som leverantör, kund, arbetsgivare och investerare.

Varje företag har genom sina produkter och sin verksamhet ett ansvar för det samhälle man verkar i. I Skandias fall sträcker sig ansvaret för och engagemanget i det omgivande samhället längre än vad som är fallet för näringslivet i stort, av det skälet att Skandias produkter i hög utsträckning berör för medborgarna och samhället viktiga och övergripande frågor. Ekonomisk trygghet och handlingsfrihet är grundläggande för alla människor. Långsiktigt sparande för medborgarnas trygghet är en fråga överst på agendan i de flesta länder. Att finna lösningar på dessa behov är Skandias grundläggande affärsidé och av detta följer att det är naturligt för Skandia att engagera sig och ge sitt bidrag till samhällsutvecklingen.

Skandia har ett tydligt ansvar för att utveckla produkter och processer i samspel med samhällets, lagstiftarnas och ägarnas krav på verksamheten. Skandia vill vara en god samhällsmedborgare. Skandia tar sitt ansvar för samhällsutvecklingen utifrån ett etiskt, socialt och miljömässigt perspektiv. Skandias samhällsansvar följer av företagets grundläggande affärsidé och vision. Det finns också för Skandia gemensamma policier, såsom en etikpolicy, som ger uttryck för synen på samhällsansvar.

Samhällsreformer

De flesta av Skandias marknader står inför stora utmaningar i sina välfärdssystem. Pensionssystem skall reformeras för att klara demografiska förändringar. Ökade krav på sjukvård och utbildning ställer finansierings- och transfereringssystem inför reformkrav. Kraven på att harmonisera system över de geografiska gränserna, för att därigenom underlätta näringslivets och arbetsmarknadens rörlighet, växer. Det är Skandias policy att bidra med sina erfarenheter och kunskaper i nationella och internationella

diskussioner och utvecklingsarbete om välfärdssystemens utveckling.

I en skriftserie – "Samhällsfokus" – har Skandia uppmärksammat aspekter på de framtida offentliga välfärdssystemens utveckling. I serien, som under 2002 utkommit med tre nummer, har uppmärksammat framtidens äldreomsorg, pensionsförvaltning och strukturreformer i de västeuropeiska välfärdsstaterna. Skandiaenheter har också under året genomfört offentliga seminarier, publicerat en undersökning samt på andra sätt bidragit till diskussioner om bl.a. långsiktigt sparande, intellektuellt kapital, hälsovård och äldreomsorg.

Engagemang

Redan 1987 startade Skandia "Idéer för Livet" för att stödja de goda krafterna i samhället som arbetar för barn och ungdomar. Verksamheten driver projekt som är ägnade att samla krafter och initiativ i samhället som kan bidra till ett större ansvarstagande och bättre uppväxtvillkor för barn och ungdom. Idéer för Livet bedriver verksamhet i de nordiska länderna och delar årligen ut stipendier till projekt riktade mot barn och ungdomar. Sedan 1987 har stiftelsen delat ut drygt 16 miljoner kronor till närmare 1 200 projekt i Norden. Inom ramen för Idéer för Livet arbetar också ett stort antal medarbetare i Skandia med att stödja och medverka i barns utbildning och utveckling.

Tillsammans med HM Drottning Silvia har Skandia varit en av initiativtagarna till "World Childhood Foundation". World Childhood Foundation stödjer projekt över hela världen vars syfte är barns rätt till ett värdigt liv, skyddade från våld och fattigdom.

Därutöver är Skandia på de flesta marknader verksam som initiativtagare till och sponsor av sociala och samhällseliga projekt inom områdena barn, äldre, medicinsk forskning, utbildning samt skydd mot olyckor och ohälsa. Grunden för samtliga dessa engagemang är Skandias grundläggande idé, såsom den finns beskriven i företagets vision, och företagets syn på sitt ansvar för samhälle och långsiktig utveckling.

Affärsprinciper

Skandia strävar efter att i alla sina verksamhetsområden möta och motsvara ledande etiska, professionella och legala standarder och krav.

Skandia verkar för sina kunder och strävar efter att överträffa förväntningar om kvalitet, omsorg och långsiktighet i produkter och relationer. I sin strävan att överträffa kundernas förväntningar, betraktar Skandia sina leverantörer och distributörer som samarbetspartner med vilka man delar mål och värdegrund.

Medarbetare

Ett av Skandias överordnade mål är att på sina marknader vara ett av de mest attraktiva företagen att arbeta i. Möjligheten att nå det målet är avhängigt av Skandias samlade utveckling som koncern och därmed möjligheterna att erbjuda medarbetarna utmaningar, karriärmöjligheter och attraktiva arbetsvillkor.

Som arbetsplats verkar Skandia aktivt för alla människors lika möjligheter och lika villkor. Skandia är anhängare av ett arbetsliv i balans och harmoni med familjelivet och de andra delar av tillvaron som skapar livskvalitet och utveckling. Skandia strävar också efter att stödja medarbetarnas personliga engagemang inom exempelvis social utveckling, samhällsliv, internationellt utbyte eller idrott.

Global utveckling

Skandia är anhängare av idén om alla företags ansvar för en global utveckling präglad av respekt för hållbar utveckling och mänskliga rättigheter. Skandia stödjer FN:s allmänna deklaration om Mänskliga rättigheter och verkar för att denna skall vara vägledande på alla marknader och arbetsplatser.

Skandia är medlem i "World Business Council for Sustainable Development" (WBCSD).

Under 2002 gjorde börsindexföretaget Dow Jones för fjärde året i rad en bedömning av Skandias hållbarhetsarbete, vilket resulterade i att Skandia även i år ingår i börsindexet "Dow Jones Sustainability World Index".

Bedömningen görs utifrån ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Enligt Dow Jones är Skandias verksamhet totalt sett mycket bra och klart över branschgenomsnittet.

Produkter

Skandia strävar efter att alla tjänster och produkter som erbjuds skall präglas av de krav och den höga ambitionsnivå för socialt ansvarstagande som företaget ställer på sin verksamhet. Därutöver erbjuder Skandia på flera marknader sparandeprodukter med en särskild inriktning mot miljö, etik eller samhällsansvar.

Humankapitalet

Skandia verkar i en konstant föränderlig omgivning, där företagets mest unika tillgång är medarbetarna och företagskulturen.

Skandias vision inom "Human Resources" är att "Vara förstahandsvalet som arbetsgivare där vi är verksamma".

Skandia strävar som arbetsgivare efter att ge medarbetarna en kvalitet i arbetslivet som uppmuntrar och inspirerar varje individ att utvecklas och ta tillvara sin fulla potential. Engagerade medarbetare skapar värde och bidrar till en lönsam tillväxt och utveckling för Skandia.

Trots de svåra marknadsförhållandena under 2002 har Skandia fått flera utmärkelser runtom i världen som arbetsplats och arbetsgivare. Bland annat utsågs Skandia av tidningen *Fortune* till ett av Europas tio bästa företag att arbeta för, samt av *Handelsblatt* till ett av Tysklands fem bästa företag att arbeta för.

Skandias HR-strategi har tre fokusområden:

- Att investera i medarbetarnas förmåga
- Att utveckla företagskulturen
- Att använda den sammanlagda styrkan i Skandia-koncernen

Att investera i medarbetarnas förmåga

Syftet med att ta tillvara och utveckla medarbetarnas förmåga är att säkerställa koncernens behov av den kompetens och de kunskaper som krävs för att fortsätta driva en framgångsrik verksamhet.

Genom att effektivt tillämpa kunskapsdelning, går det att utnyttja kompetens som finns lokalt för hela koncernens räkning. Därigenom kan man skapa lösningar som dels möjliggör en uthållig tillväxt, dels utvecklar verksamheten och medarbetarnas karriärmöjligheter.

Ledarförsörjning är viktigt för kunskapsföretag som Skandia. Det är nödvändigt att ha en långsiktig planering av det framtida kompetensbehovet. Skandia har därför utvecklat en webbaserad lösning som kartlägger de anställdas kompetens, kunskaper, karriärmål och utvecklingsbehov. Detta matchas sedan mot koncernens behov.

Mångfald

Skandias mångfaldspolicy antogs i februari 2002 och baseras på Skandias kärnvärden och etiska riktlinjer. I mångfaldsarbetet på Skandia ingår att titta närmare på företagets verksamhet, på rekryteringsprocessen och på samhällsengagemanget. Genom att investera i mångfald vill Skandia uppnå större kreativitet, skapa bättre kommunikation med olika intressenter samt bättre ta tillvara de kunskaper som finns inom och utanför företaget. Därigenom ökar Skandias nytta för både medarbetare och kunder.

Skandia vill utveckla och använda varje medarbetares talanger, oavsett ålder, kön, funktionshinder, sexuell läggning, etnisk tillhörighet och religiös tro. Aktivt mångfaldsarbete är en fundamental del av vårt sätt att arbeta. Det

är viktigt att deltagarna i ett team kompletterar varandra, vilket gör det fördelaktigt för Skandia att ha en mångfald när det gäller kunskap och erfarenheter.

Skandia har en förhållandevis god balans mellan kön och åldrar bland medarbetare. Det finns dock en aktiv strävan efter att nå bättre balans även bland ledande befattningshavare. Som ett led i denna strävan redovisas från och med denna årsredovisning ledande befattningshavares fördelning på kön (se vidare diagram på sid 49).

Att utveckla företagskulturen

Genom ett effektivt ledarskap skapar Skandia en företagskultur och en miljö där medarbetarnas kunskaper i hög grad kan tas tillvara i verksamheten.

"Navigator Insight"-processen används nu av flertalet Skandiabolag. Denna process har utgjort grunden för de förnyelse- och utvecklingsaktiviteter som är nödvändiga för en fortlöpande utveckling av företagskulturen. De affärsenheter som tillämpat "Insight"-processen tre år i rad har visat positiva trender. Det går även att se att Skandias företagskultur på en övergripande nivå förbättras, även i global jämförelse. Skandia ligger på flera områden högre än ett antal högpresterande företag både inom och utanför den finansiella sektorn. Dessa områden är bl.a. tillit, respekt och möjlighet till personlig utveckling, samt samarbete, innovation och delaktighet bland medarbetarna.

"Insight" har också använts för att kartlägga hur Skandia skulle kunna förbättra sitt sätt att kommunicera. Undersökningen gjordes tillgänglig på mer än sju språk och mer än 3 000 medarbetare svarade. Resultaten av studien har hjälpt Skandia att identifiera framtida prioriteringsområden vad gäller företagskultur.

Att använda den sammanlagda styrkan i Skandiakoncernen

Att utveckla metoder för hur det går att tillvarata och sprida den kunskap som finns bland medarbetarna är ett annat fokusområde för Skandia. Skandia har alltid haft som princip att arbeta i nätverk. En ny funktion, "Networking Officers", har introducerats. Deras roll är att verka för ett kunskapsutbyte inom hela organisationen.

TCO:s jämställdhetspris 2003

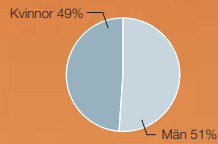
Skandia erhöll den 6 mars 2003 TCO:s jämställdhetspris i kanonkategorin.

Juryns motivering:

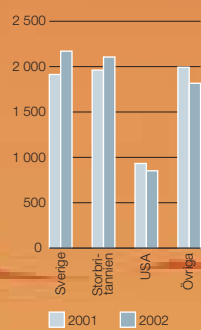
"Öppenhet och visionär tidsanda präglar Skandias seriösa och genomgripande förhållningssätt i frågan om jämställdhet. De får TCO:s jämställdhetspris 2003 för långsiktigt arbete, utfört i trygghet och förankring, med förnyring av mångfald."

MEDARBETARE TOTALT

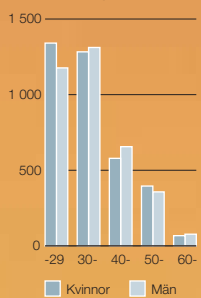
Andel kvinnor och män

MEDELTA ANSTÄLLDA Per land

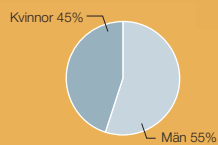

ÅLDERSTRUKTUR Antal personer

LEDARSKAP

Andel kvinnor och män,
chefer (Sverige)

Koncernledning

Lars-Eric Petersson

Född 1950, civilekonom. Verkställande direktör och koncernchef i Skandia. Anställd inom Skandia sedan 1993. Aktieinnehav i Skandia: 215 000.

Jan Erik Back

Född 1961, civilekonom. Ekonomi- och finansdirektör. Anställd inom Skandia sedan 1998. Aktieinnehav i Skandia: 4 000.

Jan-Mikael Bexhed

Född 1954, jur.lic. Vice verkställande direktör, chef-jurist och styrelsesekreterare. Vice ordförande i Nationellt centrum för flexibelt lärande. Styrelseledamot i Botniabanan AB och Stockholms Handelskam-mares Skiljedomsinstitut. Expert i Aktiemarknads-nämnden. Anställd inom Skandia sedan 1985. Aktie-innehav i Skandia: 87 000.

Malcolm Campbell

Född 1956, M.A. (Hons). Chef för affärsenheten Off-shore. Anställd inom Skandia sedan 1985. Aktieinnehav i Skandia: 5 330.

Odd Eiken

Född 1958, civilekonom. Vice verkställande direktör med ansvar för kommunikation och strategi. Styrelseledamot i Sveriges Television AB, Uppsala Universtet, Lundsbergs skola, Näringslivets fond och Metamatrix AB. Anställd i Skandia sedan 2002. Aktieinnehav i Skandia: 9 000.

Cecilia Kragsterman

Född 1960, civilekonom. Chef för affärsenheten Global Business Development. Styrelseledamot i Andra AP-fonden. Ledamot i London Business School Regional Advisory Board. Anställd inom Skandia sedan 1985. Aktieinnehav i Skandia: 1 400.

Redovisade aktieinnehav avser Skandiaaktier som innehas direkt och indirekt samt av närstående.

Ulf Spång

Född 1948, civilekonom. Förste vice verkställande direktör. Styrelseordförande i Industriförvaltnings AB Kinnevik. Anställd inom Skandia sedan 1997. Aktieinnehav i Skandia: 75 000.

Alan Wilson

Född 1950, LL.B., AMPI, solicitor, DBA hc. Vice verkställande direktör och chef för division UK & Asia Pacific. Anställd inom Skandia sedan 1978. Aktieinnehav i Skandia: 60 000.

Michael Wolf

Född 1963, civilekonom. Tf chef för division Europe. Anställd inom Skandia sedan 1998. Aktieinnehav i Skandia: 5 000.

Styrelse och revisorer

Lars Ramqvist [1]

Född 1938, fil.dr, fil.dr h.c., tekn.dr h.c. Styrelseordförande i Volvo. Styrelseledamot i SCA. Hedersordförande i Ericsson. Ledamot i Kungl. Vetenskapsakademien och Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien. Ledamot i Skandias styrelse sedan 1998. Aktieinnehav i Skandia: 208 000. Styrelsens ordförande.

Willem Mesdag [2]

Född 1953, J.D. och B.A. Bosatt i Los Angeles. Senior Advisor, Davis Companies. Ledamot i Skandias styrelse sedan 2000. Aktieinnehav i Skandia: 513 565. Styrelsens vice ordförande.

Eero Heliövaara [3]

Född 1956, ekon.mag. och diploming. Bosatt i Helsingfors. Verkställande direktör i Pohjola. Ledamot i Skandias styrelse sedan 2000. Aktieinnehav i Skandia: 4 365.

Oonagh McDonald [4]

Född 1938, CBE, Ph.D. Bosatt i London. Managementkonsult. F.d. parlamentsledamot och f.d ledamot av Financial Services Authority. Styrelseledamot i General Insurance Standards Council, British Portfolio Trust plc vid Dresdner RCM Global Investors samt Gibraltar Financial Services Commission. Complaints commissioner i London Metal Exchange och International Petroleum Exchange. Ledamot i Skandias styrelse sedan 2001. Aktieinnehav i Skandia: 1 275.

Lars-Eric Petersson [5]

Född 1950, civilekonom. Verkställande direktör och koncernchef i Skandia. Anställd inom Skandia sedan 1993. Ledamot i Skandias styrelse sedan 1997. Aktieinnehav i Skandia: 215 000.

Clas Reuterskiöld [6]

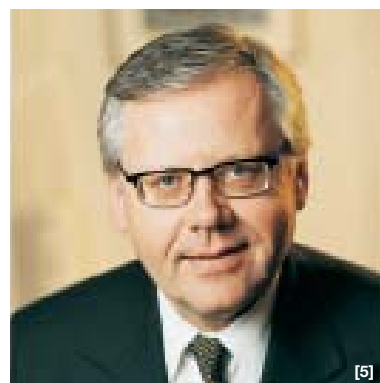
Född 1939, civilekonom. Styrelseledamot i bl.a. Industrivärden och SSAB. Ledamot i Skandias styrelse 1982-1989 och sedan 2001. Aktieinnehav i Skandia: 33 675.

Günter Rexrodt [7]

Född 1941, D.Econ. Bosatt i Berlin. Ledamot av den tyska Förbundsdagen. F.d. tysk ekonomiminister. Styrelseledamot i WMP EUROCOM AG, AGIV AG, Berliner Effektengesellschaft AG och AWD Holding AG. Ledamot i Skandias styrelse sedan 2001. Aktieinnehav i Skandia: 1 275.

Melker Schörling [8]

Född 1947, civilekonom. Styrelseordförande i Securitas AB, Hexagon AB, Karlshamns AB och Attendo Senior Care AB. Vice ordförande i Assa Abloy AB. Styrelseledamot i Hennes & Mauritz AB. Ledamot i Skandias styrelse sedan 1999. Aktieinnehav i Skandia: 2 400.

Redovisade aktieinnehav avser Skandiaaktier som innehas direkt och indirekt samt av närstående.

Hedersordförande

Sven Söderberg. Född 1928, ekon. dr. h.c., civilekonom. Hedersordförande i Skandia 1999. Styrelsens ordförande 1988-1999. Styrelseledamot 1976-88.

Styrelsens sekreterare

Jan-Mikael Bexhed. Född 1954, jur.lic. Vice verkställande direktör, chefjurist och styrelsesekreterare. Vice ordförande i Nationellt centrum för flexibelt lärande. Styrelseledamot i Botniabanan AB och Stockholms Handelskammare Skiljedomsinstitut. Expert i Aktiemarknadsnämnden. Anställd inom Skandia sedan 1985. Aktieinnehav i Skandia: 87 000.

Revisorer

Valda av bolagsstämman

Jan Birgerson. Född 1954. Auktoriserad revisor, Ernst & Young. Revisor i Skandia sedan 1999.

Carl Lindgren. Född 1958. Auktoriserad revisor, KPMG. Revisor i Skandia sedan 2002.

Förordnad av Finansinspektionen

Anders Engström. Född 1947. Auktoriserad revisor, SET Revisionsbyrå. Revisor i Skandia sedan 2002.

Revisorssuppleanter

Valda av bolagsstämman

Olof Cederberg. Född 1949. Auktoriserad revisor, Ernst & Young. Revisorssuppleant i Skandia sedan 1996.

George Pettersson. Född 1964. Auktoriserad revisor, KPMG. Revisorssuppleant i Skandia sedan 2002.

Boel Flodgren [9]

Född 1942, jur.dr. Professor vid Lunds Universitet. Styrelseordförande i Sparbanken Finn. Styrelseledamot i bl.a. Lunds Universitet, AB Industrivärden, Ruben Rausing's fond för forskning om nyföretagande och innovationer samt Volvos Forsknings- och Utbildningsstiftelser. Ledamot i Skandias styrelse sedan 1995. Aktieinnehav i Skandia: 0. Utsedd av Konsumentverket.

Maria Lilja [10]

Född 1944, marknadsekonom. Styrelseordförande i Cell Network AB. Vice ordförande i Stockholms Handelskammare. Styrelseledamot i bl.a. Bilja AB, BURE Equity AB, Poolia AB, Intrum Justitia AB, Observer AB och Diageo Plc. Ledamot i Skandias styrelse sedan 2002. Aktieinnehav i Skandia: 0. Utsedd av Stockholms Handelskammare.

Stefan Dahlberg [11]

Född 1945, Ordförande i FTF-föreningen i Skandia. Ledamot i Skandias styrelse sedan 2001. Aktieinnehav i Skandia: 3 430. Utsedd av personalens organisationer.

Jac Gavatin [12]

Född 1945, fil.kand. Ordförande i SACO-föreningen, Skandia. Ledamot i Skandias styrelse sedan 1999. Aktieinnehav i Skandia: 7 000. Utsedd av personalens organisationer.

Ingolf Lundin [13]

Född 1953, fil.kand. Distriktschef. Förbundsordförande i FTF, ordförande i FSF – Föreningen Skandias Fälttjänstemän, vice ordförande i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Ledamot i Skandias styrelse sedan 1992. Aktieinnehav i Skandia: 1 330. Utsedd av personalens organisationer.

Ägarstyrning och styrelsearbete

Riktlinjer för ansvar och uppföljning av Skandia

Skandias styrelse har som en av sina viktigaste uppgifter att säkerställa god insyn, och kontroll av koncernens verksamhet. Detta sker bl.a. genom att fastställa och följa upp instruktioner och riktlinjer (policies). Dessa tydliggör ansvarsfördelningen mellan styrelse och verkställande direktör samt lägger fast övergripande principer för uppföljning, redovisning och internrevision liksom andra viktiga frågor, såsom ersättningar till ledande befattningshavare. Med dessa instruktioner och policies tydliggörs styrelsens och ledningens ansvar samt uppdrag att skapa värden gentemot aktieägare, kunder, anställda och samhället. Styrelsen ansvarar för att instruktioner och policies efterlevs och följs upp. För detta ändamål finns två styrelsekommittéer: revisionskommittén och ersättningskommittén. Skandia var bland de första svenska börsbolagen som införde en revisionskommitté. Skandia följer utvecklingen internationellt och strävar efter att löpande anpassa riktlinjer och policies för ägarstyrning till ledande internationell standard och praxis. Som ett led i detta arbete beslutades i februari 2003 nya riktlinjer för ägarstyrning av dotterbolagen inom koncernen.

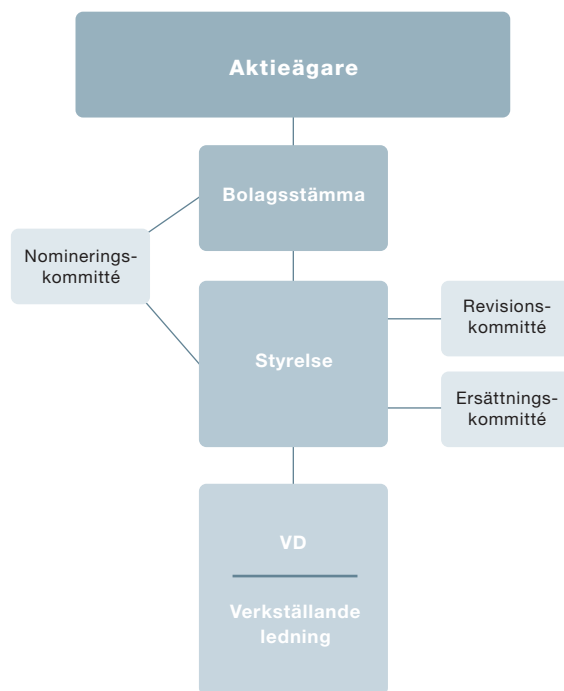
Styrelsearbete under året

Skandias styrelse har från ordinarie bolagsstämman i april 2002 bestått av åtta bolagsstämموالدا ledamöter (enligt bolagsordningen skall antalet vara 5 till 9) samt enligt lag två ledamöter med särskild uppgift att vaka över att försäkringstagarnas intressen tillvaratas. De senare utses av Stockholms Handelskammare respektive Konsumentverket. Härutöver utser de fackliga organisationerna styrelseledamöter enligt gällande lagstiftning. De bolagsstämموالدا ledamöterna väljs för två år i taget med hälften av ledamöterna varje år.

Enligt beslut av ordinarie bolagsstämman utökades antalet bolagsstämموالدا ledamöter med en person. Melker Schörling nyvaldes som bolagsstämموالدا ledamot, medan övriga ledamöter vars mandattid löpte ut omvaldes. Melker Schörling hade tidigare varit styrelseledamot utsedd av Stockholms Handelskammare. Som ny ledamot utsåg handelskammaren Maria Lilja.

Styrelsearbetet bedrivs på engelska. Vid styrelsens sammanträden är tjänstemän, förutom styrelsens sekreterare, endast närvarande i den utsträckning som de föredrar ärenden. Styrelsen har under året haft 16 sammanträden.

Under året har styrelsen ägnat särskild uppmärksamhet åt de problem som den svaga aktiemarknaden förorsakat och särskilt de problem som drabbat den amerikanska verksamheten samt Prudentials förvärv av denna i slutet av året. Härutöver har styrelsen särskilt fokuserat på de koncernpolicies som gäller för verksamheten.

Styrelsens revisionskommitté

Revisionskommitténs uppgift, enligt den av styrelsen beslutade instruktionen för kommittén, är att i större detalj än vad som är möjligt för styrelsen få information om och till revisorerna ge synpunkter på uppläggnings- och prioriteringen av revisionsarbetet inom koncernen samt att diskutera och följa upp olika redovisningsfrågor och tillse att redovisningen är konsekvent och följer gällande regler och rekommendationer, såväl internationellt som nationellt. Kommittén följer också upp vad som framkommer vid revisionsarbetet, inklusive enskilda ärenden där särskilda revisionsinsatser är motiverade. Revisionskommittén, som består av två externa styrelseledamöter jämte externrevisorerna, sammanträder minst en gång varje kvartal. Hela styrelsen sammanträffar med de bolagsstämموالدا revisorerna minst en gång varje år.

Styrelsens ersättningskommitté

Ersättningskommitténs uppgift är enligt den av styrelsen beslutade instruktionen för kommittén samt ersättningspolicy för koncernen, att besluta om löner och andra anställningsförmåner för VD och övriga medlemmar i koncernledningen. Vidare beslutar ersättningskommittén om tilldelning i koncernövergripande incentiveprogram för ledande befattningshavare i koncernen. Ersättningskommittén består av tre externa styrelseledamöter.

Ägarnas nomineringskommitté

Skandias bolagsstämman beslutade 1995 att det skall finnas en nomineringskommitté i Skandia. Skandia var

därmed ett av de första svenska börsbolag som införde ett publikt nomineringsförfarande. Nomineringskommittén har till uppgift att lämna förslag till bolagsstämman på antalet styrelseledamöter, val av styrelseledamöter, styrelsens arvodering, val av revisor och revisorernas arvodering. Kommittén skall enligt bolagsstämmans beslut bestå av sex ledamöter, varav tre skall representera de större aktieägarna, en de mindre aktieägarna och en livförsäkringstagarna i Skandia Liv och en skall vara Skandias styrelseordförande. Ledamöterna skall utses av bolagsstämman för tiden intill slutet av nästa ordinarie bolagsstämman, förutom representanten för livförsäkringstagarna i Skandia Liv som skall utses av Stockholms Handelskammare.

Kompensationspolicy och riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare

Skandias utveckling är avhängig av engagemang och kompetens hos Skandias medarbetare. Eftersom Skandia verkar på många marknader, strävar Skandia efter att ha en kompensationspolicy som främjar och belönar goda prestationer och som gör det efter samma grundprinciper på alla marknader. Som övergripande princip gäller enligt den av styrelsen beslutade kompensationspolicy att alla medarbetare, oavsett marknad och befattning, skall ha en ersättning som är konkurrenskraftig och som normalt skall bestå av tre delar: fast grundlön, möjlighet till individuell rörlig lön samt långsiktigt incentiveprogram relaterat till Skandias värdeutveckling.

Skandia har sedan flera år haft incitamentsprogram i syfte att stimulera befattningshavarens insatser för och delaktighet i Skandias värdeutveckling samt att säkra Skandias position i konkurrensen om kompetensen i

marknaden. Incitamentsprogrammet för 2003 är ett ettårigt program, som beslutades av en extra bolagsstämma i maj 2002. Programmets omfattning och effekter finns redovisade i avsnittet om Skandiaaktien samt i not 43 i denna årsredovisning. Det gäller både för ledande befattningshavare och övriga medarbetare. Programmet är i sin tur en fortsättning på det treåriga stock option-program som gällt sedan 2000. Aktieoptionsprogrammen ger endast utdelning vid en positiv utveckling av Skandiaaktien. Till följd av aktiens negativa utveckling har programmen därför hittills inte medfört någon kostnad eller utspädning för Skandias aktieägare.

Vid 2002 års bolagsstämma framhölls vikten av väl fungerande och internationellt konkurrenskraftiga incitamentsprogram i Skandia. Samtidigt uppmanades styrelsen att i utvecklingen av kommande incitamentsprogram pröva skilda modeller och alternativ samt att i detta arbete föra en dialog med Skandias större ägare.

Efter transaktionen avseende American Skandia har Skandia en annan tyngdpunkt mellan sina viktigaste marknader. Den senaste tiden har också präglats av osäkerhet kring konjunkturen och marknadsutveckling. Samtidigt förs nu i flera länder en intensiv diskussion om hur incitamentsprogram skall utformas för att bäst främja långsiktigt värdeskapande och få en konstruktion som är hållbar och relevant över skilda konjunkturskeden. Allt detta sammantaget har lett Skandias styrelse till slutsatsen att inte förelägga bolagsstämman 2003 något förslag till incitamentsprogram för 2004 och framåt, utan i stället använda detta år till att utveckla ett incitamentsprogram som har förutsättningar att fungera långsiktigt och i samklang med Skandias policier, grundläggande värden och marknadsförutsättningar.

NOMINERINGSKOMMITTÉ

Ordförande¹⁾

Fil. Dr Lars Ramqvist, född 1938,
Skandias styrelseordförande

Representant för de större aktieägarna

Direktör Carl-Olof By, född 1945,
vVD Industrivärden

Direktör Peter Fagermä, född 1952,
Styrelseordförande Pohjola

Direktör Tor Marthin, född 1944,
vVD AMF-Pension

Representant för de mindre aktieägarna

Advokat Per Löfqvist, född 1943
Ordförande i Skandias Aktieägarförening

Utsedd av Stockholms Handelskammare som representant för livförsäkringstagarna i Skandia Liv

Civilingenjör Lars Öberg, född 1936
Styrelseordförande i Brandkontoret, f.d. VD Custos

¹⁾ Lars Ramqvist lämnade nomineringskommittén i samband med att han meddelade att han lämnar Skandias styrelse vid bolagsstämman 2003. Tor Marthin har härefter fungerat som kommitténs ordförande.

STYRELSE

Valda av bolagsstämman

Lars Ramqvist, *ordförande*

Willem Mesdag, *vice ordförande*

Eero Heliövaara

Oonagh McDonald

Lars-Eric Petersson, *verkställande direktör*

Clas Reuterskiöld

Günter Rexrodt

Melker Schörling

Utsedd av Stockholms Handelskammare

Maria Lilja

Utsedd av Konsumentverket

Boel Flodgren

Utsedda av personalens organisationer

Stefan Dahlberg

Jac Gavatin

Ingolf Lundin

Styrelsens sekreterare

Jan-Mikael Bexhed

Hedersordförande

Sven Söderberg

KONCERNLEDNING

Lars-Eric Petersson

Jan Erik Back

Jan-Mikael Bexhed

Malcolm Campbell

Odd Eiken

Cecilia Kragsterman

Ulf Spång

Alan Wilson

Michael Wolf

REVISIONSKOMMITTÉ

Lars Ramqvist, styrelseordförande

Boel Flodgren, styrelseledamot

Jan Birgerson, auktoriserad revisor

Carl Lindgren, auktoriserad revisor

Jan Erik Back, ekonomi- och finansdirektör, adjungerad

Göran Edwin, internervisionschef, adjungerad

ERSÄTTNINGSKOMMITTÉ

Lars Ramqvist, styrelseordförande

Willem Mesdag, vice ordförande

Melker Schörling, styrelseledamot

Förslag till vinstdisposition

DISPOSITION AV MODERBOLAGETS FRIA EGNA KAPITAL

MSEK

Till bolagsstämmans förfogande står	3 764
-------------------------------------	-------

Styrelsen och verkställande direktören föreslår

att till aktieägarna utdelas SEK 0,30 per aktie	307
samt att som balanserat resultat redovisas	3 457
	3 764

Om detta förslag godkännes kommer moderbolagets redovisade egna kapital att bestå av

aktiekapital	1 024
fond för realiserade vinster	615
balanserat resultat	3 457
	5 096

Koncernens fria egna kapital enligt koncernbalansräkningen uppgår till 6 966 MSEK.

Resultatet av verksamheten under räkenskapsåret och ställningen vid räkenskapsårets utgång specificeras i resultat- och balansräkningar för koncernen och moderbolaget med därtill hörande noter. För koncernen lämnas även en särskild kassaflödesanalys. Samtliga dessa uppställningar utgör en integrerad del av denna årsredovisning.

Stockholm den 10 mars 2003

Lars Ramqvist
Ordförande

Willem Mesdag
Vice ordförande

Stefan Dahlberg

Boel Flodgren

Jac Gavatin

Eero Heliövaara

Maria Lilja

Ingolf Lundin

Oonagh McDonald

Clas Reuterskiöld

Günter Rexrodt

Melker Schörling

Lars-Eric Petersson
Verkställande direktör

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) org.nr 502017-3083

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) för räkenskapsåret 2002. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder

och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger därmed en rättvisande bild av bolagets och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Vi tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 10 mars 2003

Jan Birgeron
Auktoriserad revisor

Carl Lindgren
Auktoriserad revisor

Anders Engström
Auktoriserad revisor
Av Finansinspektionen
förordnad revisor

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Redovisningsrådets rekommendationer och Akutgruppsuttalanden samt Finansinspektionens föreskrifter. De nya rekommendationer från Redovisningsrådet som trädde i kraft den 1 januari 2002 har inte haft någon materiell påverkan på koncernens resultat- och balansräkning.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar de företag i vilka moderföretaget direkt eller genom dotterföretag innehar mer än 50 procent av röstetalet, eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande enligt ÅRFL 1 kap 3§.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. I samband med förvärv värderas tillgångar och skulder i det förvärvade bolaget till verkligt värde. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet för aktierna och verkligt värde på tillgångarna och skulderna redovisas som goodwill.

Koncernredovisningen omfattar ej det helägda dotterbolaget Livförsäkringsaktiebolaget Skandia och dess koncernföretag. Resultatet i Skandia Liv tillfaller i sin helhet försäkringstagarna.

Aktieinnehav av minst 20 procent av rösterna för samtliga aktier i ett annat bolag klassificeras som intresseföretag. Aktier i intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Resultatredovisning Rörelseresultat

I enlighet med beskrivningen i avsnittet, "Resultat och avkastning", använder Skandia embedded value (EV) redovisning för lönsamhetsuppföljning. EV används eftersom den ger en mer fullständig bild av lönsamheten än den traditionella redovisningen i resultaträkningen. EV-redovisning inkluderar övervärdet i fondförsäkringsbestånd, vilket motsvarar nuvärdet av framtida överskott på de avgifter nuvarande försäkringstagare betalar enligt gällande avtal. Nuvärdesberäkningen grundas på en räntesats som motsvarar minst riskfri ränta plus 3,5 procentenheter. Övervärdet är ett mått på försäkringsbeståndets förväntade framtida vinster. Övervärdet beräknas enligt vedertagna aktuariella principer baserade på antaganden om bland annat dödlighet, återköp och löpande omkostnader samt antaganden om fondernas värdeutveckling.

Med hjälp av EV-redovisningen kommunicerar Skandia bolagets rörelseresultat och konsolideringskapital (se nedan). Rörelseresultatet beskriver den totala intjäningen i verksamheten under perioden, inklusive förändringar i övervärden i fondförsäkringsbeståndet. Resultatsammandraget på sidan 38 baseras på rörelseresultatet och innehåller därmed summan av resultat före skatt och förändring övervärden fondförsäkring. Resultatanalys fondförsäkring på sidan 42 innehåller en detaljerad nedbrytning av de väsentliga beståndsdelarna i rörelseresultatet, inklusive alla väsentliga delmoment i förändringen av övervärde i fondförsäkringsbestånd.

EV-redovisning används bara inom fondförsäkringsverksamheten.

Operativt resultat

Operativt resultat definieras som rörelseresultat exklusive jämförelsestörande poster och finansiella effekter i fondförsäk-

ring, och ger en bild av den underliggande resultatutvecklingen utan påverkan av svängningar i de finansiella marknaderna eller resultatposter av engångsnatur.

Detta resultat bryts ner på koncernens verksamhetsområden: Fondförsäkring, Fondsparande, Livförsäkring samt övriga verksamhetsområden. Kostnader och intäkter redovisas inom de verksamhetsområden de funktionellt är hänförliga till.

Verksamheter under avveckling

Skandia träffade den 20 december avtal med den amerikanska finans- och livförsäkringskoncernen Prudential innebärande att Prudential Financial förvärvar American Skandia. Det innebär att verksamheten i American Skandia redovisas som verksamheter under avveckling i enlighet med Redovisningsrådets rekommendation RR 19, Verksamheter under avveckling. Rekommendationen föreskriver att verksamhet under avveckling konsolideras som vanligt enligt gällande regelverk, men även att upplysningar om verksamheten redovisas separat. I de följande resultat- och balansräkningarna samt i kassaflödesanalysen finns därför separata kolumner för verksamheten i American Skandia. Noterna innehåller endast uppgifter om koncernen inklusive American Skandia.

American Skandia bedriver verksamhet inom fondförsäkring och fondsparande. Försäljningen av fondförsäkring avser "Variable Annuities", huvudsakligen med engångspremier. Verksamheten är avgränsad till USA.

Affären är föremål för sedvanliga myndigheters godkännande och förväntas bli avslutad under andra kvartalet 2003.

För mer information om transaktionen hänvisas till avsnittet American Skandia på sid 8.

Resultat före skatt

Resultat före skatt består av tekniskt resultat skadeförsäkring respektive liv- och fondförsäkring samt icke-tekniskt resultat vilket främst består av kapitalavkastning, räntekostnader för upplåning, avskrivning av goodwill, koncernens förvaltningskostnader samt jämförelsestörande poster. Innehållet och detaljnivån i resultaträkningen regleras i lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. I enlighet med denna ingår inte förändring övervärden fondförsäkringsbestånd i resultaträkningen på sidan 62 och påverkar därmed inte resultat före skatt.

Utländska valutor

Utländska koncernföretag klassificeras som självständiga verksamheter. I enlighet med Redovisningsrådets rekommendation RR 8 omräknas därmed utländska koncernföretags

Valutakurser (SEK)

VALUTA	Balansdagkurs		Genomsnittskurs	
	2002	2001	2002	2001
Amerikanska dollar (USD)	8,71	10,58	9,72	10,43
Brittiska pund (GBP)	14,03	15,32	14,58	15,01
Colombianska peso (COP)	0,0030	0,0046	0,0039	0,0046
Danska kronor (DKK)	1,23	1,25	1,23	1,25
Euro (EUR)	9,14	9,33	9,15	9,29
Japanska yen (JPY)	0,073	0,081	0,078	0,086
Norska kronor (NOK)	1,26	1,17	1,22	1,16
Schweizerfranc (CHF)	6,30	6,30	6,24	6,16

balansräkningar till balansdagskurs och resultaträkningarna till genomsnittskurs. De omräkningsdifferenser som därvid uppkommer påverkar ej resultatet. Omräkningsdifferenser förs i stället direkt till eget kapital efter avdrag för både kursdifferenser (efter skatt) på lån i utländsk valuta upptagna för att finansiera investeringar i koncernföretag och resultat på valutaterminer som säkrar dessa investeringar. Tillgångar och skulder i utländska valutor i de enskilda bolagen omräknas efter balansdagens valutakurser. Valutakursdifferenser som därigenom uppstår redovisas i resultaträkningen netto som valutaresultat. För bolagets mest betydelsefulla valutor har i boksluten följande kurser använts (se tabell på föregående sida).

Goodwill

Goodwill i balansräkningen skrivs av enligt en plan för varje förvärvat företag. Avskrivningen sker över bedömd ekonomisk livslängd och belastar rörelseresultatet. De goodwillposter som är hänförliga till förvärven av Bankhall i Storbritannien och Din Bank i Danmark skrivs av över 20 år. Tidsperioden motiveras av att Skandia ges tillgång till långsiktiga relationer med nya kundsegment eller geografiska segment och tillförs värdefull kompetens. För att fastställa huruvida det föreligger nedskrivningsbehov av goodwill tillämpas RR 17.

Övriga immateriella tillgångar

I koncernredovisningen redovisas övriga immateriella tillgångar till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerad avskrivning enligt plan. Tillgångarna består i huvudsak av egenutvecklad och förvärvad programvara som bedöms vara av väsentligt värde för rörelsen under kommande år. Avskrivningstiden bestäms utifrån bedömd ekonomisk livslängd som för programvara i regel varierar mellan 3 och 5 år. För att fastställa huruvida det föreligger nedskrivningsbehov av immateriella tillgångar tillämpas RR 17.

Placeringstillgångar

Placeringstillgångar inkluderar såväl tillgångar där koncernen står placeringsrisken som tillgångar där livförsäkringstagarna bär placeringsrisken.

Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken

Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken värderas alltid till verkligt värde.

Placeringstillgångar för vilka Skandiakoncernen bär placeringsrisken

Placeringstillgångar redovisas i originalvaluta och värderas till verkligt värde, till upplupet anskaffningsvärde eller enligt lägsta värdets princip (LVP), beroende på vilken typ av tillgång som avses. Realiserade vinster och förluster utgörs av skillnaden mellan anskaffningskostnad och försäljningspris. Orealiserade värdeförändringar är skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Vid försäljning återläggs tidigare realiserade värdeförändringar. Köp och försäljning av värdepapper och valutor avräknas per affärsdagen, dvs. den dag affären genomförs. Motpartens fordran/skuld redovisas netto mellan affärsdagen och likviddagen under posten "Övriga tillgångar" eller "Övriga skulder", om clearing sker via en clearingorganisation. Är så inte fallet redovisas likviden brutto under posten "Övriga tillgångar" eller "Övriga skulder". Nedan beskrivs värderingen för respektive tillgångsslag.

Aktier

Aktier värderas till verkligt värde. Med verkligt värde avses försäljningsvärdet på balansdagen efter avdrag för beräknad försäljningskostnad. För aktier noterade på en auktoriserad börs eller marknadsplats avses med försäljningsvärdet normalt

senaste betalkurs på balansdagen. Samtliga värdeförändringar, såväl realiserade som orealiserade, förs över resultaträkningen.

I moderbolaget redovisas aktier i koncernföretag till anskaffningsvärde med beaktande av erforderliga nedskrivningsbehov.

Fastigheter

Fastigheter värderas till verkligt värde. Samtliga fastigheter värderas varje år. Verkligt värde definieras som det mest sannolika priset vid en försäljning för varje enskild fastighet. Vid värderingen används de metoder som marknaden allmänt tillämpar, såsom diskontering av kassaflöden och ortsprisjämförelse. Då värdering sker till verkligt värde, görs ingen avskrivning på fastigheter.

Räntebärande värdepapper

Räntebärande värdepapper värderas till upplupet anskaffningsvärde varvid skillnaden mellan anskaffningsvärde och inlösenpris periodiseras såsom räntetäkt över resultaträkningen under resterande löptid.

Derivat

Aktie- och valutaderivat värderas till verkligt värde och räntederivat värderas enligt lägsta värdets princip (LVP), det vill säga till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet på balansdagen. Individuell värdering sker av samtliga derivat. Säkringsredovisning tillämpas för vissa räntederivat och valuta-derivat.

Lån

Lån som utgör placeringstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för befarade kreditförluster. Värderingen sker individuellt per tillgångspost.

Materiella tillgångar

Materiella tillgångar värderas till det historiska anskaffningsvärdet med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan. I anskaffningsvärdet inräknas utöver inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet. Avskrivningar baseras på historiska anskaffningsvärden och beräknad ekonomisk livslängd. Avskrivningstiden varierar mellan 3 och 5 år.

Konsolideringskapital

I konsolideringskapitalet ingår eget kapital, uppskjuten skatteskuld netto (främst hänförlig till obeskattade reserver), övervärden i fondförsäkringsbestånd (efter skatt) samt övriga övervärden, efter avdrag för minoritetsintressen. Övervärdet hänförligt till räntebärande värdepapper består av skillnaden mellan tillgångarnas verkliga värde och upplupet anskaffningsvärde, och ingår således i konsolideringskapitalet, men inte i koncernens redovisade egna kapital. Eget kapital inkluderar skillnaden mellan tillgångarnas verkliga värde och anskaffningsvärde, dvs. övervärdet på dessa tillgångar. Ackumulerade övervärden vilka utgörs av orealiserade vinster, ingår i bundet eget kapital efter avdrag för skatt. Övervärdet på aktier utgörs av skillnaden mellan aktieportföljens verkliga värde och anskaffningsvärde, beräknat enligt portföljmetoden.

Värdering försäkringstekniska avsättningar och intäktsredovisning av premieinkomst Premieinkomst

Inom liv- och fondförsäkring används kontantprincipen vid redovisning av premieinkomst, under förutsättning att bolaget har iklätt sig en förpliktelse gentemot försäkringstagaren. Det innebär att premieinkomsten redovisas i resultaträkningen vid inbetalningstillfället. För skadeförsäkring redovisas såsom premieinkomst samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken

Försäkringstagarnas premier placeras i de fonder som försäkringstagarna valt och en skuld till försäkringstagarna redovisas som avsättning. Avsättningens storlek är en direkt följd av värdeutvecklingen på fonderna och storleken på de premier som inbetalats samt de ersättningar som utbetalats.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs främst av livförsäkringsavsättning samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal.

Avsättningen för ej intjänade premier avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på redan ingångna försäkringskontrakt.

För direkt livförsäkring, exklusive fondförsäkring, och för liv-återförsäkring beräknas avsättningen för ej intjänade premier som nuvärdet av framtida avtalade ersättningsbelopp med avdrag för nuvärdet av framtida avtalade premieinbetalningar. Nuvärdet beräknas genom diskontering till en ränta som är anpassad till lång obligationsränta (tio år och längre) för respektive marknad och med beaktande av antaganden avseende dödlighet och andra lämpliga faktorer.

För skadeförsäkring beräknas avsättningen för ej intjänade premier normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporis-beräkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna, skall avsättning för ej intjänade premier förstärkas med avsättning för kvardröjande risker. Beräkningen av avsättning för kvardröjande risker skall även beakta ännu ej förfallen terminspremie.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador skall täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ej ännu rapporterats till bolaget, så kallad IBNR-avsättning. I avsättningen för oreglerade skador ingår förväntade skadeersättningar inklusive samtliga kostnader för skadereglering. Avsättningen för oreglerade skador diskonteras ej med undantag för avsättningar för skadelivräntor som nuvärdesberäknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder (med beaktande av förväntad inflation och dödlighet) liksom avsättningar för premiebefrielse.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal tas upp som en tillgång, förutbetalda anskaffningskostnader, och skrivs av över sin ekonomiska livslängd. Med försäljningskostnader avses till exempel driftskostnader, såsom provisioner, kostnader för marknadsföring, löner och kostnader för säljare, som varierar med och som direkt eller indirekt är relaterade till anskaffning eller förnyelse av försäkringsavtal. För anskaffningskostnader inom liv- och fondförsäkringsverksamheten upprättas en plan som för avtal eller för grupper av avtal anger hur aktivering av kostnader skall ske. Avskrivningsperioden på för Skandia viktiga marknader är normalt tio år. Inom skadeförsäkringsverksamheten periodiseras den aktiverade kostnaden på ett sätt som motsvarar periodisering av ej intjänad premie. Avskrivningstiden överstiger vanligtvis inte tolv månader.

Återvinningsvärdet av förutbetalda anskaffningskostnader fastställs årligen på grundval av verksamhetens förväntade lönsamhet.

Bank och finansbolag

Koncernens bank och finansbolag ingår i Skandias koncernredovisning. Dessa bolag upprättar bokslut enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut (ÅRKIL). I koncernens balansräkning är tillgångar och skulder för bank och finansbolag särredovisade på enskilda rader, efter sedvanliga koncernelimineringar.

Kostnader i försäkringsrörelsen

Rörelsens kostnader kan fördelas enligt funktioner eller kostnadsslag. Enligt Finansinspektionens föreskrifter skall försäkringsföretags samtliga direkta och indirekta driftskostnader funktionsindelade enligt följande:

- Anskaffning
- Skadereglering
- Administration
- Finansförvaltning
- Fastighetsförvaltning
- Övrigt

Kostnader för skadereglering ingår i försäkringsrörelsens administrativa kostnader men redovisas bland försäkringsersättningar i resultaträkningen. I driftskostnader i försäkringsrörelsen ingår förutom administrativa kostnader även anskaffningskostnader inklusive periodisering av förutbetalda anskaffningskostnader.

Kapitalavkastning

Kapitalavkastning avseende skadeförsäkring redovisas i det icke-tekniska resultatet. Kapitalavkastning på placerings-tillgångar inom liv- och fondförsäkring som motsvarar försäkringstekniska avsättningar redovisas inom livförsäkringsrörelsens tekniska resultat. Den kapitalavkastning på placerings-tillgångar inom liv- och fondförsäkring som motsvarar bolagets egna kapital ingår i den icke-tekniska redovisningen.

Försäkringsrörelsens kapitalavkastning

Kapitalavkastning förs över från kapitalförvaltningens resultat till tekniskt resultat för skadeförsäkringsrörelsen baserat på nettot av försäkringsrörelsens genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar och utestående nettofordringar. Vid beräkningen av denna kapitalavkastning används huvudsakligen en räntesats som speglar avkastningen på medellånga statsobligationer med hänsyn tagen till försäkringsrörelsens kontantflöde över tiden.

Personaloptioner

Personaloptioner som tilldelats anställda redovisas inte i bolagets resultat- och balansräkning. Data per aktie redovisas före och efter utspädningseffekter av utgivna personaloptioner. Sociala kostnader som kan komma att erläggas vid utnyttjandet av optionerna kostnadsförs som om alla optioner utnyttjats på bokslutsdagen. Likvid vid avyttring av optioner som reserverats för att täcka sociala kostnader redovisas direkt mot eget kapital.

Skatt Aktuell skatt

Skatt beräknas individuellt för varje bolag i enlighet med skattereglerna i varje land. Bland aktuella skatter ingår även kupongskatter avseende erhållna utdelningar. För företag i Sverige var inkomstskatten under året 28 procent av den beskattningsbara inkomsten.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader avser huvudsakligen avsättningar till de kollektiva säkerhetsbetingade förstärkningar av de försäkringstekniska avsättningarna som medges i Sverige och vissa andra länder. Därutöver avser temporära skillnader i huvudsak anpassningar av boksluten för utländska dotterbolag till svenska redovisningsprinciper, nedskrivningar samt orealiserade vinster avseende placeringstillgångar. Förlustavdrag har beaktats endast i den utsträckning de motsvaras av uppskjutna skatteskulder i respektive bolag eller i en utsträckning som motsvarar bolagens förväntade framtida intjäningsförmåga. Vid beräkning av den uppskjutna skatteskulden har skattesatsen för varje land använts med beaktande av kända förändringar.

Bokslutsdispositioner och obeskattade reserver

Bokslutsdispositioner och obeskattade reserver redovisas endast i moderbolaget och inte i koncernen. Skattelagstiftningen i Sverige och vissa andra länder ger företag möjlighet att genom avsättningar till obeskattade reserver minska årets beskattningsbara inkomst. Obeskattade reserver kvittas i förekommande fall mot skattemässiga förlustavdrag eller blir föremål för beskattning när de löses upp. Förändringar av obeskattade reserver redovisas enligt svensk praxis över resultaträkningen i enskilda bolag under rubriken "Bokslutsdispositioner". I balansräkningen redovisas det ackumulerade värdet av avsättningarna under rubriken "Obeskattade reserver" av vilka 28 procent kan betraktas som uppskjuten skatteskuld och 72 procent som bundet eget kapital. Den uppskjutna skatteskulden kan beskrivas som en räntefri skuld med en icke fastställd löptid. I koncernredovisningen elimineras såväl bokslutsdispositioner som obeskattade reserver från resultaträkningen och balansräkningen.

Vid en soliditetsbedömning kan det totala värdet av de obeskattade reserverna anses vara riskkapital, eftersom eventuella förluster i stor utsträckning kan täckas genom upplösning av obeskattade reserver utan att skatt utgår. Nedan beskrivs de olika former av obeskattade reserver som förekommer.

Under rubriken "Bokslutsdispositioner" redovisas i resultaträkningen också vissa erhållna och lämnade koncernbidrag. Skattelagstiftningen i Sverige medger att koncernbidrag under vissa förutsättningar lämnas mellan svenska aktiebolag med avdragsrätt för givaren respektive skattskyldighet för mottagaren. I enlighet med uttalande från Redovisningsrådets Akutgrupp redovisas koncernbidrag efter dess ekonomiska innebörd.

Säkerhetsreserv

Säkerhetsreserven utgör en kollektiv säkerhetsbetingad förstärkning av de försäkringstekniska avsättningarna. Återföringar är föremål för begränsningar och kräver i vissa fall myndighetstillstånd. Nämnda reserv får dock utan tillstånd flyttas mellan olika bolag inom koncernen.

Periodiseringsfond

Svensk skattelagstiftning medger under vissa förutsättningar avsättning till periodiseringsfond. Avsättning får ske med högst 25 procent av den beskattningsbara inkomsten. En avsättning skall återföras till beskattning senast sjätte året efter avsättningen. Genom avsättning till periodiseringsfond kan en skattemässig resultatutjämning ske mellan olika år.

Utjämningsfond

Utjämningsfondens syfte är att utjämna försäkringsrörelsens resultatförändringar över tiden. Återföringar regleras enligt övergångsbestämmelser till lagen om statlig inkomstskatt. Ny avsättning till utjämningsfond kan ej ske efter 1990.

Kassaflödesanalys

Redovisningsrådets rekommendation RR 7, Redovisning av kassaflöden, tillämpas med de anpassningar som är nödvändiga med hänsyn till Skandias verksamhet. Vid upprättande av kassaflödesanalysen har nettoredovisning skett av förändringar av försäkringstekniska skulder och motsvarande placeringar vad gäller fondförsäkringsverksamhet och traditionell livförsäkringsverksamhet. En nettoredovisning visar bättre de kassaflöden som Skandia disponerar över. Motsvarande netto-redovisning sker för tillgångar och skulder i bankverksamhet. Som likvida medel redovisas banktillgodohavanden. Bankrörelsens resultat påverkar koncernens operativa kassaflöde endast i den mån ett likvidflöde sker till bolag som ej innefattas av de begränsningsregler som gäller för bankföretag. I likvida medel ingår medel som kommer att placeras i fonder för försäkringstagarnas räkning. Kortfristiga placeringar ingår ej i likvida medel utan redovisas som placeringstillgångar.

Resultaträkning¹⁾

Koncernen

MSEK	Not	Koncernen exklusive American Skandia		American Skandia (verksamheter under avveckling)		Koncernen	
		2002	2001	2002	2001	2002	2001
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE							
Premieintäkter, f e r							
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	1	453	414	—	—	453	414
Premier för avgiven återförsäkring	1	-2	-3	—	—	-2	-3
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-17	-13	—	—	-17	-13
		434	398	—	—	434	398
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	2	21	41	—	—	21	41
Försäkringsersättningar, f e r							
Utbetalda försäkringsersättningar							
Före avgiven återförsäkring	3	-326	-257	—	—	-326	-257
Återförsäkrares andel	3	0	0	—	—	0	0
Förändring i Avsättning för oreglerade skador							
Före avgiven återförsäkring		18	12	—	—	18	12
Återförsäkrares andel	4	-1	-3	—	—	-1	-3
		-309	-248	—	—	-309	-248
Driftskostnader	5	-164	-135	—	—	-164	-135
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-18	56	—	—	-18	56
TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSE							
Premieinkomst, f e r							
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring) ¹⁾	6	56 042	59 086	33 746	40 007	89 352	94 778
Premier för avgiven återförsäkring ¹⁾	6	-505	-448	-1 990	-5 663	-2 059	-1 796
		55 537	58 638	31 756	34 344	87 293	92 982
Kapitalavkastning, intäkter ¹⁾	7	868	1 052	3 867	6 710	3 680	6 415
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	8	37	4	—	—	37	4
Övriga tekniska intäkter, f e r		1 000	1 206	1 731	1 972	2 731	3 178
Försäkringsersättningar, f e r							
Utbetalda försäkringsersättningar							
Före avgiven återförsäkring ¹⁾	9	-23 599	-20 559	-34 715	-32 276	-56 798	-51 724
Återförsäkrares andel ¹⁾	9	330	269	5 146	4 413	3 960	3 571
Förändring i Avsättning för oreglerade skador							
Före avgiven återförsäkring		103	-651	—	—	103	-651
Återförsäkrares andel	10	59	6	—	—	59	6
		-23 107	-20 935	-29 569	-27 863	-52 676	-48 798
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar, f e r							
Livförsäkringsavsättning							
Före avgiven återförsäkring ¹⁾		2 307	-1 229	-375	296	-274	794
Återförsäkrares andel ¹⁾		2	-4	-2 138	1 770	70	39
		2 309	-1 233	-2 513	2 066	-204	833
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken							
Före avgiven återförsäkring		15 533	869	39 057	35 616	54 590	36 485
Återförsäkrares andel		2	26	-4 998	-7 302	-4 996	-7 276
		15 535	895	34 059	28 314	49 594	29 209
Driftskostnader ¹⁾	11	-5 295	-6 454	-5 316	-184	-10 611	-6 638
Kapitalavkastning, kostnader ¹⁾	12	-1 288	-1 876	—	—	-233	-529
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	13	-22	—	—	—	-22	—
Värdeminskning av fondförsäkringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken		-44 159	-30 661	-36 665	-43 809	-80 824	-74 470
Övriga tekniska kostnader, f e r		-99	-42	-334	-345	-433	-387
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		1 316	594	-2 984	1 205	-1 668	1 799

f e r = för egen räkning

¹⁾ I kolumnen "Koncernen" är koncerninterna transaktioner mellan "Koncernen exklusive American Skandia" och "American Skandia" eliminerade. I kolumnerna "Koncernen exklusive American Skandia" och "American Skandia" ingår de koncerninterna transaktionerna då de för dessa enheter är att betrakta som transaktioner med extern part. De koncerninterna transaktionerna påverkar följande rader i resultaträkningen:

Teknisk redovisning av Livförsäkringsrörelse	Brutto	Avgivet
Premieinkomst	436 (4 315)	-436 (-4 315)
Kapitalavkastning intäkter och kostnader (återförsäkrares andel av värdeförändringar av placeringstillgångar för vilka försäkringstagarna bär placeringsrisken)	-1 055 (-1 347)	1 055 (1 347)
Utbetalda försäkringsersättningar	-1 516 (-1 111)	1 516 (1 111)
Förändring av livförsäkringsavsättningar	2 206 (-1 727)	-2 206 (1 727)
Driftskostnader	-92 (-24)	92 (24)

MSEK	Not	Koncernen exklusive American Skandia		American Skandia (verksamheter under avveckling)		Koncernen	
		2002	2001	2002	2001	2002	2001
ICKE-TEKNISK REDOVISNING							
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-18	56	—	—	-18	56
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		1 316	594	-2 984	1 205	-1 668	1 799
Kapitalförvaltningens resultat							
Kapitalavkastning, intäkter ¹⁾	14	1 051	1 264	479	381	1 083	1 094
Resultatandel If Skadeförsäkring	24	—	-1 015	—	—	—	-1 015
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	15	-63	0	65	—	2	0
Kapitalavkastning, kostnader ¹⁾	16	-675	-918	-819	-895	-1 047	-1 262
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	17	-7	-159	—	-37	-7	-196
		306	-828	-275	-551	31	-1 379
Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen	18	-21	-41	—	—	-21	-41
Fondsparande		-284	-96	-55	77	-339	-19
Bankrörelse ²⁾	20	-119	-34	—	—	-119	-34
Övriga verksamheter ²⁾		1	29	—	—	1	29
Övriga kostnader	19	-815	-533	—	—	-815	-533
Jämförelsestörande poster	21	1 566	—	-5 831	—	-4 265	—
Resultat före skatt		1 932	-853	-9 145	731	-7 213	-122
Skatt	22	599	80	2 292	-16	2 891	64
Minoritetens andel av årets resultat		24	3	—	—	24	3
Årets resultat		2 555	-770	-6 853	715	-4 298	-55
Data per aktie							
Genomsnittligt antal aktier före utspädning, tusental		1 023 543	1 023 543	—	—	1 023 543	1 023 543
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning, tusental		1 023 543	1 023 543	—	—	1 023 543	1 023 543
Resultat per aktie före utspädning, SEK		2,50	-0,73	—	—	-4,20	-0,05
Resultat per aktie efter utspädning, SEK		2,50	-0,73	—	—	-4,20	-0,05

¹⁾ I kolumnen "Koncernen" är koncerninterna transaktioner mellan "Koncernen exklusive American Skandia" och "American Skandia" eliminerade. I kolumnerna "Koncernen exklusive American Skandia" och "American Skandia" ingår de koncerninterna transaktionerna då de för dessa enheter är att betrakta som transaktioner med extern part. De koncerninterna transaktionerna påverkar följande rader i resultaträkningen:

Icke-teknisk redovisning	Intäkter	Kostnader
Kapitalavkastning intäkter och kostnader (ränta avseende finansiering av American Skandia)	447 (551)	-447 (-551)

²⁾ Resultaten för SkandiaBanken, Skandia Bank (Switzerland) och koncernens finansbolag redovisas under rubriken Bankrörelse. Jämförelsetalen för 2001 har omräknats.

Rörelseresultat

Koncernen exklusive American Skandia

MSEK	Fond- försäkring	Fond- sparande	Liv- försäk- ring	Verk- sam- heter	Koncernens kostnader	Skade- försäk- ring	Jämförelse- störande poster	Rörelse- resultat
2002								
Tekniskt resultat								
Skadeförsäkring				-39		21		-18
Livförsäkring	1 188		128					1 316
Icke-tekniskt resultat								
Kapitalavkastning	122			-39		-21		62
Interna räntor				447				447
Finansieringskostnader	-21	-7		-196				-224
Förändring övervärden i fondförsäkring	-529							-529
Fondsparande		-284						-284
Övriga verksamheter				-118				-118
Avskrivning goodwill			-9	-237				-246
Strukturkostnader					-136			-136
Koncernens kostnader					-433			-433
Jämförelsestörande poster							1 566	1 566
Rörelseresultat	760	-291	119	-182	-569	0	1 566	1 403
Därav förändring övervärden fondförsäkring	529							529
Resultat före skatt	1 289	-291	119	-182	-569	0	1 566	1 932
2001								
Tekniskt resultat								
Skadeförsäkring				15		41		56
Livförsäkring	483		111					594
Icke-tekniskt resultat								
Kapitalavkastning	124			-55		-41		28
Interna räntor				551				551
Finansieringskostnader	-23	-9		-401				-433
Förändring övervärden i fondförsäkring	2 288							2 288
Fondsparande		-96						-96
Övriga verksamheter				-5				-5
Avskrivning goodwill				-64	-53			-117
Strukturkostnader					-94			-94
Koncernens kostnader					-322			-322
Rörelseresultat	2 872	-105	111	41	-469	0	—	2 450
Därav förändring övervärden fondförsäkring	-2 288							-2 288
Kapitalavkastning, resultatandel i If						-1 015		-1 015
Resultat före skatt	584	-105	111	41	-469	-1 015	—	-853

Rörelseresultat

Koncernen

MSEK	Fond- försäkring	Fond- sparande	Liv- försäk- ring	Verk- sam- heter	Koncer- nens kostnader	Skade- försäk- ring	Jämförelse- störande poster	Rörelse- resultat
2002								
Tekniskt resultat								
Skadeförsäkring				-39		21		-18
Livförsäkring	-1 796		128					-1 668
Icke-tekniskt resultat								
Kapitalavkastning	570			-39		-21		510
Finansieringskostnader	-744	-7		251				-500
Förändring övervärden i fondförsäkring	-2 232							-2 232
Fondsparande		-339						-339
Övriga verksamheter				-118				-118
Avskrivning goodwill			-9	-237				-246
Strukturkostnader					-136			-136
Koncernens kostnader					-433			-433
Jämförelsestörande poster							-4 265	-4 265
Rörelseresultat	-4 202	-346	119	-182	-569	0	-4 265	-9 445
Därav förändring övervärden fondförsäkring	2 232							2 232
Resultat före skatt	-1 970	-346	119	-182	-569	0	-4 265	-7 213
2001								
Tekniskt resultat								
Skadeförsäkring				15		41		56
Livförsäkring	1 688		111					1 799
Icke-tekniskt resultat								
Kapitalavkastning	466			-55		-41		370
Finansieringskostnader	-916	-9		150				-775
Förändring övervärden i fondförsäkring	-1 982							-1 982
Fondsparande		-19						-19
Övriga verksamheter				-5				-5
Avskrivning goodwill				-64	-53			-117
Strukturkostnader					-94			-94
Koncernens kostnader					-322			-322
Rörelseresultat	-744	-28	111	41	-469	0	—	-1 089
Därav förändring övervärden fondförsäkring	1 982							1 982
Kapitalavkastning, resultatandel i lf						-1 015		-1 015
Resultat före skatt	1 238	-28	111	41	-469	-1 015	—	-122

Balansräkning

Koncernen

MSEK	Not	Koncernen		American Skandia (verksamheter under avveckling)	
		2002 31 dec	2001 31 dec	2002 31 dec	2001 31 dec
TILLGÅNGAR					
Immateriella tillgångar					
Goodwill	23	2 789	1 181		
Övriga immateriella tillgångar	23	325	159	34	54
Placeringstillgångar					
Byggnader och mark	24	233	234		
Placeringar i intresseföretag	24	1	4 502	0	0
Andra finansiella placeringstillgångar	24	24 231	26 095	3 970	4 469
Depåer hos företag som avgjvit återförsäkring	24	0	1	0	1
		24 465	30 832	3 970	4 470
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken		391 359	503 672	189 885	274 247
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar					
Livförsäkringsavsättning		113	60	5 156	8 584
Avsättning för oreglerade skador	25	178	112		
Avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagarna bär placeringsrisken	26	10 096	17 680	10 046	17 631
		10 387	17 852	15 202	26 215
Tillgångar i bank och finansbolag					
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	27	9 435	7 400		
Utlåning	27	26 804	22 854		
Övriga fordringar och tillgångar	27	3 200	2 115		
		39 439	32 369	—	—
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring	28	1 470	1 231		
Fordringar avseende återförsäkring		111	273	18	137
Övriga fordringar		1 548	2 584	813	382
Uppskjuten skattefordran	36	468	385		
		3 597	4 473	831	519
Andra tillgångar					
Materiella tillgångar	29	661	777	229	340
Kassa och bank		4 527	4 553	2 033	1 638
Fondlikvidfordringar		27	550		
		5 215	5 880	2 262	1 978
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter		374	327	38	52
Förutbetalda anskaffningskostnader	30	11 734	13 120	4 191	7 324
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		401	760	12	10
		12 509	14 207	4 241	7 386
SUMMA TILLGÅNGAR		490 085	610 625	216 425	314 869

MSEK	Not	Koncernen		American Skandia (verksamheter under avveckling)	
		2002 31 dec	2001 31 dec	2002 31 dec	2001 31 dec
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Aktiekapital	31	1 024	1 024	—	—
Uppskrivningsfond	31	—	74		
Fond för orealiserade vinster	31	715	174		
Övriga bundna fonder	31	6 533	6 645	5 819	5 490
Balanserad vinst eller förlust	31	11 264	12 676	2 179	704
Årets resultat	31	-4 298	-55	-6 854	714
		15 238	20 538	1 144	6 908
Minoritetsintressen		105	41		
Efterställda skulder	38	1 058	214		
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)					
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		125	107		
Livförsäkringsavsättning		18 666	19 693	819	585
Avsättning för oreglerade skador	32	2 102	2 338		
	33	20 893	22 138	819	585
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	34	376 561	487 114	183 681	265 423
Skulder i bank och finansbolag					
In- och upplåning från allmänheten	27	35 657	28 264		
Övriga avsättningar och skulder	27	1 039	1 239		
		36 696	29 503	—	—
Avsättningar för andra risker och kostnader	35	7 153	830	5 140	
Avsättningar för uppskjuten skatteskuld	36	2 468	4 731	144	443
Depåer från återförsäkrare		12 001	19 004	15 526	26 778
Skulder					
Skulder avseende direkt försäkring	37	2 151	1 813		
Skulder avseende återförsäkring		239	85	149	72
Obligationslån	38	3 417	5 596		
Skulder till kreditinstitut	38	388	4 509		
Derivat	46	319	451		
Övrig upplåning	38	4 741	7 152	7 910	11 930
Övriga skulder		3 702	3 467	615	992
		14 957	23 073	8 674	12 994
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Återförsäkrarens andel av förutbetalda anskaffningskostnader		487	558	696	852
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	39	2 468	2 881	601	886
		2 955	3 439	1 297	1 738
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		490 085	610 625	216 425	314 869
POSTER INOM LINJEN					
Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser	40	1 399	478		
Tillgångar som omfattas av försäkringstagarnas förmånsrätt	40	36 296	41 656		
Ansvarsförbindelser	41	1 369	781		

Eget kapital

Koncernen

MSEK	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital		Summa eget kapital
	Aktiekapital	Uppskrivningsfond	Fond för orealiserade vinster	Övriga bundna fonder	Balanserad vinst/förlust	
Eget kapital vid slutet av 2000	1 024	74	237	9 862	9 552	20 749
Utdelning					-614	-614
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital			-69	-4 262	4 331	0
Årets omräkningsdifferenser			6	1 050	277	1 333
Ackumulerade omräkningsdifferenser hänförliga till avyttrade verksamheter				-5	-9	-14
Valutaresultat lån och valutaterminer, efter beaktande av uppskjuten skatt 335 MSEK					-861	-861
Årets resultat					-55	-55
Eget kapital vid slutet av 2001	1 024	74	174	6 645	12 621	20 538
Utdelning					-307	-307
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital		-74	564	758	-1 248	0
Årets omräkningsdifferenser			-23	-865	-1 226	-2 114
Ackumulerade omräkningsdifferenser hänförliga till avyttrade verksamheter				-5	-11	-16
Valutaresultat lån och valutaterminer, efter beaktande av uppskjuten skatt -558 MSEK					1 435	1 435
Årets resultat					-4 298	-4 298
Eget kapital vid slutet av 2002	1 024	0	715	6 533	6 966	15 238

Kassaflödesanalys

Koncernen

MSEK	Koncernen exklusive American Skandia		American Skandia (verksamheter under avveckling)		Koncernen	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001
Den löpande verksamheten						
Årets resultat före skatt	1 932	-853	-9 145	731	-7 213	-122
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet ¹⁾	-1 387	1 512	5 983	73	4 596	1 585
Betald skatt	-117	-162	181	405	64	243
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i tillgångar och skulder	428	497	-2 981	1 209	-2 553	1 706
Förändring placeringstillgångar/försäkringstekniska skulder, där försäkringstagaren bär placeringsrisken, netto ²⁾	-1 235	1 133	1 409	3 008	174	4 141
Förändring placeringstillgångar/försäkringstekniska skulder, skadeförsäkring, netto	654	329	—	—	654	329
Förändring övriga rörelsefordringar och skulder	384	-3 170	2 233	-2 899	2 617	-6 069
Kassaflöde från den löpande verksamheten	231	-1 211	661	1 318	892	107
Investeringsverksamheten						
Förändring placeringstillgångar (exklusive liv- och fondförsäkring)	4 012	-1 223	-378	-1 113	3 634	-2 336
Förändring tillgångar bankverksamhet, netto	209	-991	—	—	209	-991
Övrigt ³⁾	1 510	-1 367	-28	-113	1 482	-1 480
Kassaflöde från investeringsverksamheten	5 731	-3 581	-406	-1 226	5 325	-4 807
Finansieringsverksamheten						
Förändring upplåning ⁴⁾	-4 744	6 542	-643	25	-5 387	6 567
Förändring intern finansiering	-1 150	-291	1 150	291	—	—
Utdelning	-307	-614	—	—	-307	-614
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-6 201	5 637	507	316	-5 694	5 953
ÅRETS KASSAFLÖDE	-239	845	762	408	523	1 253
Likvida medel vid årets början	2 915	1 993	1 638	1 104	4 553	3 097
Kursdifferens i likvida medel	-182	77	-367	126	-549	203
Likvida medel vid årets slut	2 494	2 915	2 033	1 638	4 527	4 553
¹⁾ Avskrivningar	463	299	95	45	558	344
Värdeförändringar placeringstillgångar	-253	256	57	28	-196	284
Resultat vid försäljningar	3 757	-80	—	—	3 757	-80
Resultatandel If Skadeförsäkring	—	1 015	—	—	—	1 015
Nedskrivning American Skandia	-5 831	—	5 831	—	—	—
Övrigt	477	22	—	—	477	22
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet	-1 387	1 512	5 983	73	4 596	1 585
²⁾ Förändring försäkringstekniska skulder där försäkringstagaren bär placeringsrisken, netto	-15 237	-522	-38 837	-36 234	-54 074	-36 756
Köp och försäljning placeringstillgångar där försäkringstagaren bär placeringsrisken, netto	14 002	1 655	40 246	39 242	54 248	40 897
Förändring placeringstillgångar/försäkringstekniska skulder där försäkringstagaren bär placeringsrisken, netto	-1 235	1 133	1 409	3 008	174	4 141
³⁾ Investering i materiella anläggningstillgångar	-178	-219	-27	-59	-205	-278
Investering i immateriella anläggningstillgångar	-263	-106	-1	-54	-264	-160
Investering i If m.m.	967	-666	—	—	967	-666
Avyttring verksamheter ⁵⁾	3 526	99	—	—	3 526	99
Förvärv verksamheter ⁶⁾	-2 542	-475	—	—	-2 542	-475
Övrigt	1 510	-1 367	-28	-113	1 482	-1 480
⁴⁾ Upptagna förlagslån	850	—	—	—	850	—
Återbetalda förlagslån	—	-1 356	—	—	—	-1 356
Förändring övrig upplåning	-5 594	7 898	-643	25	-6 237	7 923
Förändring upplåning*	-4 744	6 542	-643	25	-5 387	6 567
*Under 2002 ingår inflöde 1 396 (-1 066) MSEK avseende realiserade valutaresultat på valutaterminer som tecknats i syfte att säkra eget kapital i utländska dotterbolag.						
⁵⁾ Värdet av tillgångar och skulder avseende avyttrade koncernföretag uppgick till:						
Likvida medel	207	68	—	—	207	68
Placeringstillgångar	69	2	—	—	69	2
Övriga tillgångar	2 116	53	—	—	2 116	53
Övriga skulder	-1 061	-92	—	—	-1 061	-92
Erhållen köpeskilling inklusive av köparen övertagna lån	3 733	167	—	—	3 733	167
Avgår likvida medel i de avyttrade bolagen	-207	-68	—	—	-207	-68
Avyttrade verksamheters påverkan på koncernens likvida medel	3 526	99	—	—	3 526	99
⁶⁾ Värdet av tillgångar och skulder avseende förvärvade koncernföretag uppgick till:						
Likvida medel	529	23	—	—	529	23
Placeringstillgångar	—	1	—	—	—	1
Tillgångar i bank och finansbolag	—	2 686	—	—	—	2 686
Goodwill	2 951	246	—	—	2 951	246
Övriga tillgångar	107	18	—	—	107	18
Skulder i bank och finansbolag	—	-2 473	—	—	—	-2 473
Övriga skulder	-516	-3	—	—	-516	-3
Erlagd köpeskilling	-3 071	-498	—	—	-3 071	-498
Tillkommer likvida medel i de förvärvade bolagen	529	23	—	—	529	23
Förvärvade verksamheters påverkan på koncernens likvida medel	-2 542	-475	—	—	-2 542	-475

Fem år i sammandrag

Koncernen

Resultat avseende American Skandia ingår för åren 1998-2000 i respektive rad i tabellen inklusive noter.
För 2001 och 2002 redovisas American Skandias resultat på separata rader.

MSEK	1998	1999	2000	2001	2002
Försäljning¹⁾					
Fondförsäkring	23 171	36 299	64 867	53 494	53 967
Livförsäkring	4 504	1 541	1 188	1 276	1 638
Fondsparande ²⁾	8 049	12 595	19 447	14 012	16 963
Direktförsäljning fonder	—	—	9 299	3 781 ³⁾	2 344
Skadeförsäkring ⁴⁾	18 337	—	—	—	—
Livåterförsäkring	618	—	—	—	—
Försäljning verksamheter	—	305	344	414	453
Försäljning, exklusive American Skandia	54 679	50 740	95 145	72 977	75 365
Försäljning American Skandia	39 204	84 321	111 722	60 827	43 932
Total försäljning	93 883	135 061	206 867	133 804	119 297
Riskbärande premie	15 700	805	1 068	1 327	1 346
Resultatsammandrag¹⁾					
Tekniskt resultat fondförsäkring ⁵⁾	687	1 153	2 639	483	1 188
Kapitalavkastning, icke-teknisk	179	301	274	124	122
Förändring övervärden fondförsäkringsbestånd ⁶⁾	2 399	3 944	4 078	2 288	-529
Finansieringskostnader	-330	-441	-819	-23	-21
Rörelseresultat fondförsäkring	2 935	4 957	6 172	2 872	760
Tekniskt resultat livförsäkring ⁵⁾	-159	82	84	111	128
Avskrivning goodwill	—	—	—	—	-9
Finansieringskostnader	-4	-2	-1	0	0
Rörelseresultat livförsäkring	-163	80	83	111	119
Fondsparande	-40	-151	12	-96	-284
Finansieringskostnader	-1	-3	0	-9	-7
Rörelseresultat fondsparande	-41	-154	12	-105	-291
Kapitalavkastning	—	505	227	95	212
Bankrörelse ⁸⁾	92	165	101	-34	-118
Avskrivning goodwill	—	—	-56	-64	-237
Resultat övrig verksamhet	64	335	349	44	-39
Rörelseresultat verksamheter	156	1 005	621	41	-182
Koncernens förvaltningskostnader	-319	-298	-292	-322	-433
Avskrivning goodwill	-115	-34	-42	-53	—
Strukturkostnader och avsättningar till vinstandelssystem	-180	-800	-756	-94	-136
Rörelseresultat kärnverksamheter	2 273	4 756	5 798	2 450	-163
Jämförelsestörande poster	—	2 566	2 785	—	1 566
Resultat American Skandia ⁹⁾	—	—	—	-3 539	-10 848
Rörelseresultat skadeförsäkring ¹⁰⁾	1 531	1 524	-554	—	—
Finansieringskostnader skadeförsäkring	-170	-271	—	—	—
Rörelseresultat	3 634	8 575	8 029	-1 089	-9 445
Därav förändring övervärden fondförsäkring	-2 399	-3 944	-4 078	1 982	2 232
Kapitalavkastning, resultatandel i If	—	—	—	-1 015	—
Resultat före skatt	1 235	4 631	3 951	-122	-7 213
Skatt	13	-1 167	-1 118	64	2 891
Minoritetens andel av årets resultat	-6	-8	-7	3	24
Årets resultat	1 242	3 456	2 826	-55	-4 298

¹⁾ Resultat avseende American Skandia ingår för åren 1998-2000 i respektive rad i tabellen.

För 2001 och 2002 redovisas American Skandias resultat på separata rader och en mer detaljerad bild av resultatet för samtliga år ges i not 9 på sidan 71.

²⁾ Inklusive diskretionär förvaltning i Spanien.

³⁾ Direktförsäljning fonder avseende 2001 har omarbetats på grund av försäljningen av Skandia Asset Management (SAM).

⁴⁾ Från och med 1999 redovisas skadeförsäkring under rubriken verksamheter.

⁵⁾ Försäkringsersättningar netto uppgick till:

	Fondförsäkring	Livförsäkring	Summa
1998	-15 939	-4 538	-20 477
1999	-22 897	-8 914	-31 811
2000	-37 404	-2 902	-40 306
2001	-17 632	-3 303	-20 935
2002	-20 307	-2 800	-23 107

⁶⁾ År 1998 och 2000 justerades diskonteringsräntan vid beräkning av övervärde fondförsäkring för att närma sig branschpraxis. Dessa anpassningar gav en positiv engångseffekt på rörelseresultatet på 822 MSEK respektive 1 038 MSEK.

⁷⁾ År 1998 justerades diskonteringsräntan vid beräkning av övervärde fondförsäkring för att närma sig branschpraxis. Dessa anpassningar gav en negativ engångseffekt på rörelseresultatet på 300 MSEK.

⁸⁾ Bankrörelse inkluderar SkandiaBanken, Skandia Bank (Switzerland) och koncernens finansbolag. Siffror för 1998-2001 har omarbetats.

BALANSRÄKNING, VERKLIGT VÄRDE

MSEK	1998	1999	2000	2001	2002
Tillgångar					
<i>Immateriella tillgångar</i>					
Övervärden fondförsäkring	5 468	8 119	12 019	12 249	9 670
Goodwill och övriga immateriella tillgångar	148	58	1 269	1 340	3 114
<i>Placeringstillgångar</i>					
Byggnader och mark	3 900	371	217	234	233
Investering i skadeförsäkringsföretag	4	6 457	4 197	4 502	1
Andra finansiella placeringstillgångar	79 589	24 610	24 926	26 771	24 915
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	84	1	1	1	1
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	255 479	424 686	500 993	503 672	391 359
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	7 945	27 080	22 709	17 852	10 387
Övriga tillgångar	7 013	6 270	5 094	5 415	3 817
Kassa och bank	3 347	3 033	3 094	4 553	4 527
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	6 249	6 021	9 655	14 207	12 508
Tillgångar i finansbolag och bank	14 404	16 198	17 629	32 369	39 439
Summa tillgångar	383 630	522 904	601 803	623 165	499 971
Skulder					
Konsolideringskapital	24 833	29 220	37 031	37 236	27 033
Minoritetsintressen	23	25	31	41	105
Förlagslån	2 250	1 305	1 443	214	1 058
Upplåning	6 344	8 261	7 629	17 257	8 546
Försäkringstekniska avsättningar	79 453	23 227	21 770	22 710	21 453
Avsättningar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	247 724	410 829	481 749	487 114	376 561
Depåer från återförsäkrare	984	27 851	24 195	19 003	12 001
Övriga skulder	7 422	5 455	8 296	6 648	13 563
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2 103	3 132	3 401	3 439	2 955
Skulder i finansbolag och bank	12 494	13 599	16 258	29 503	36 696
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	383 630	522 904	601 803	623 165	499 971
Konsolideringskapital					
Eget kapital	14 975	18 058	20 749	20 538	15 238
Uppskjuten skatteskuld	3 821	3 539	4 357	4 731	2 468
Uppskjuten skattefordran	—	-634	-209	-385	-468
Övervärden i övriga finansiella placeringstillgångar	3 450	933	815	675	684
Avgår övervärden hänförliga till livförsäkring	-2 881	-795	-700	-572	-559
Övervärden i fondförsäkring	5 468	8 119	12 019	12 249	9 670
Konsolideringskapital	24 833	29 220	37 031	37 236	27 033
Justerat konsolideringskapital¹⁾	20 853	26 276	32 850	32 861	24 999
Moderbolaget Försäkrings AB Skandia					
Tekniskt resultat skadeförsäkring	249	-168	2 534	30	0
Tekniskt resultat livförsäkring	17	-14	22	106	-22
Konsolideringskapital	14 077	16 734	19 972	12 468	9 811

⁹⁾ Resultat American Skandia

MSEK	1998*	1999*	2000*	2001	2002
Tekniskt resultat fondförsäkring**	638	1 126	2 048	1 206	-2 984
Kapitalavkastning, icke-teknisk	109	154	55	342	448
Förändring övervärden fondförsäkringsbestånd	1 151	1 996	-338	-4 271	-1 703
Finansieringskostnader fondförsäkring	-318	-433	-777	-893	-723
Fondsparande	-57	-110	72	77	-55
Rörelseresultat före jämförelsestörande poster	1 523	2 733	1 060	-3 539	-5 017
Nedskrivning	—	—	—	—	-5 831
Rörelseresultat efter jämförelsestörande poster	1 523	2 733	1 060	-3 539	-10 848
Därav förändring övervärden fondförsäkring	-1 151	-1 996	338	4 271	1 703
Skatt	-56	-184	-510	-16	2 292
Årets resultat	316	553	888	716	-6 853

*Resultaten för åren 1998-2000 ingår i respektive rad i resultatsammandraget ovan.

**Försäkringsersättningar netto uppgick till:

	Fondförsäkring
1998	-7 121
1999	-12 865
2000	-21 832
2001	-27 863
2002	-29 569

¹⁰⁾ Skandia äger sedan januari 2002 19% av If och innehavet redovisas som en placeringstillgång. Eventuella värdeförändringar redovisas från och med 2002 i kapitalavkastningen. För mer information om tidigare perioders rörelseresultat för skadeförsäkring hänvisas till föregående års årsredovisning.

¹¹⁾ Konsolideringskapital efter avdrag för uppskjuten skatt.

NYCKELTAL

	1998	1999	2000	2001	2002
Koncernen					
Konsolideringsgrad, % ¹⁾	169	2 990	3 209	2 489	2 087
Soliditet, % ²⁾	13	28	32	23	17
Justerad soliditet, % ³⁾	16	36	42	32	25
Avkastning på eget kapital, % ⁴⁾	9	21	15	0	-24
Operativ avkastning på konsolideringskapital, % ⁵⁾	e.t	14	20	12	5
Avkastning på konsolideringskapital, % ⁶⁾	14	29	25	-2	-31
Avkastning på sysselsatt kapital, % ⁷⁾	13	26	21	-3	1
Avkastning på justerat konsolideringskapital, % ⁸⁾	14	24	21	2	-24
Resultatmätt skadeförsäkring					
Försäkringsmarginal, % ⁹⁾	-0,8	-4,7	26,7	14,0	-4,2
Skadeprocent, brutto, % ¹⁰⁾	83	93	63	61	71
Driftskostnadsprocent, brutto, % ¹¹⁾	25	23	21	34	38
Totalkostnadsprocent, brutto, % ¹²⁾	108	116	84	95	109
Skadeprocent, netto, % ¹³⁾	85	86	65	62	71
Driftskostnadsprocent, netto, % ¹⁴⁾	28	29	21	34	38
Totalkostnadsprocent, netto, % ¹⁵⁾	113	115	86	96	109
Resultatmätt kapitalförvaltning					
Direktavkastning, % ^{16) 17)}	4,8	5,4	4,4	2,7	1,6
Totalavkastning, % ^{17) 18)}	9,1	15,4	3,8	1,5	-0,9
Övrigt					
Antal anställda, medeltal	9 417	6 096	6 430	6 732	6 922
Premieinkomst per anställd, MSEK	8,6	16,2	22,0	14,1	13,0
Rörelseresultat per aktie, SEK ¹⁹⁾	3,55	8,38	7,84	-1,06	-9,23
Vinst per aktie, SEK ¹⁹⁾	1,21	3,38	2,76	-0,05	-4,20
Konsolideringskapital per aktie, SEK ¹⁹⁾	24,26	28,55	36,18	36,38	26,41
Eget kapital per aktie, SEK ¹⁹⁾	14,63	17,64	20,27	20,07	14,89

Definitioner

¹⁾ Riskbärande kapital i förhållande till riskbärande premier.

²⁾ Beräknas som eget kapital i förhållande till balansomslutning till bokförda värden exklusive placeringstillgångar och återförsäkringstillgångar inom fondförsäkring.

³⁾ Justerat konsolideringskapital i förhållande till balansomslutning till marknadsvärden exklusive placeringstillgångar och återförsäkringstillgångar inom fondförsäkring.

⁴⁾ Årets resultat i förhållande till genomsnittligt eget kapital.

⁵⁾ Operativt resultat i förhållande till genomsnittligt konsolideringskapital. Under åren 2000 och 2001 har genomsnittligt konsolideringskapital beräknats med avdrag för investering i If som då redovisades som intresseföretag.

⁶⁾ Rörelseresultat med avdrag för aktuell skatt och minoritetsandelar i förhållande till genomsnittligt konsolideringskapital.

⁷⁾ Rörelseresultat före skatt och räntekostnader i förhållande till genomsnittligt sysselsatt kapital.

⁸⁾ Rörelseresultat med tillägg för övriga övervärdesförändringar, minus aktuell och uppskjuten skatt samt minoritetens andel i förhållande till justerat genomsnittligt konsolideringskapital.

⁹⁾ Tekniskt resultat skadeförsäkring i förhållande till premieintäkter netto.

¹⁰⁾ Försäkringsärsättningar i förhållande till premieintäkter brutto.

¹¹⁾ Försäkringsrörelsens driftskostnader i förhållande till premieintäkter brutto, exklusive övriga tekniska intäkter och kostnader.

¹²⁾ Försäkringsärsättningar samt försäkringsrörelsens driftskostnader i förhållande till premieintäkter brutto.

¹³⁾ Försäkringsärsättningar i förhållande till premieintäkter netto.

¹⁴⁾ Försäkringsrörelsens driftskostnader i förhållande till premieintäkter netto, exklusive övriga tekniska intäkter och kostnader.

¹⁵⁾ Försäkringsärsättningar samt försäkringsrörelsens driftskostnader i förhållande till premieintäkt netto.

¹⁶⁾ Direktavkastningen (före avdrag för förvaltningskostnader) i procent av ett vägt genomsnitt av placeringstillgångarnas verkliga värde.

¹⁷⁾ Vid beräkning av direkt- och totalavkastning har de tillgångar där försäkringstagarna bär placeringensrisken inte medtagits, då avsikten med nyckeltalet är att redovisa resultatet av företagets egen kapitalförvaltning.

¹⁸⁾ Summan av direktavkastning (före avdrag för förvaltningskostnader) samt realiserade och orealiserade värdeförändringar, i procent av ett vägt genomsnitt av placeringstillgångarnas verkliga värde.

¹⁹⁾ Någon utspädningseffekt föreligger ej.

Noter till teknisk redovisning skadeförsäkringsrörelse

Not 1 Premieinkomst

	2002			2001		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Inbetalda och tillgodoförda premier ¹⁾	453	-2	451	414	-3	411
Premieinkomst	453	-2	451	414	-3	411

¹⁾ Varav försäkringsavtal för direkt skadeförsäkring som tecknats i:
Sverige 416 394
Övriga EES 37 20
Övriga länder — —

Not 2 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Inom skadeförsäkringsrörelsen förs kapitalavkastning över från det icke-tekniska till det tekniska resultatet baserat på genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar efter avdrag för utestående nettofordringar i försäkringsrörelsen. Räntesatserna följer huvudsakligen avkastningen på medellånga statsobligationer med hänsyn tagen till försäkringsrörelsens kontantflöden över tiden.

	2002	2001
I huvudsak har avsättningarna varit i svenska kronor och följande kalkylräntesatser har använts:	4,8	4,8

Not 3 Utbetalda försäkringsersättningar

	2002			2001		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	-311	0	-311	-246	0	-246
Driftskostnader för skadereglering	-15	—	-15	-11	—	-11
Utbetalda försäkringsersättningar	-326	0	-326	-257	0	-257

Not 4 Avecklingsresultat

Av försäkringsersättningar utgör 27 (38) MSEK avvecklingsresultat netto.

Not 5 Driftskostnader

	2002	2001
	Interna anskaffningskostnader	-50
Externa anskaffningskostnader ¹⁾	-13	-7
Förändring i förutbetalda anskaffningskostnader, brutto	2	-6
Administrationskostnader	-103	-86
Driftskostnader	-164	-135

¹⁾ Varav provisioner i direkt försäkring -13 -7

För fördelning av totala driftskostnader, se not 45.

Noter till teknisk redovisning livförsäkringsrörelse

Not 6 Premieinkomst

	2002			2001		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Inbetalda och tillgodoförda premier ¹⁾²⁾	89 352	-1 776	87 576	94 778	-1 690	93 088
Portföljpremier	—	-283	-283	0	-106	-106
Premieinkomst	89 352	-2 059	87 293	94 778	-1 796	92 982

¹⁾ Hänförlig till direktförsäkring

Direkt försäkring uppdelad på:

a) Individuell försäkring	88 725	94 394
Gruppörsäkring	627	384
b) Periodiska premier	19 926	18 462
Engångspremier	69 426	76 316
c) Ej återbäringsberättigade avtal	1 638	1 276
Avtal för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	87 714	93 502

²⁾ Varav försäkringsavtal för direkt livförsäkring som tecknats i:
Sverige 10 881 13 135
Övriga EES 33 299 32 955
Övriga länder 45 172 48 688
89 352 94 778

Not 7 Kapitalavkastning, intäkter

	2002	2001
<i>Driftsöverskott byggnader och mark</i>		
Hysesintäkter	10	7
Driftskostnader	-2	-3
Utdelning på aktier och andelar	5	6
Övriga finansiella intäkter	9	4
<i>Ränteintäkter m.m.</i>		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	564	636
Övriga ränteintäkter	169	193
Återförsäkrars andel av värdeförändring av placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	2 812	5 366
<i>Realisationsvinster, netto</i>		
Byggnader och mark	—	0
Räntebärande värdepapper	113	196
Övriga placeringstillgångar	—	10
Kapitalavkastning, intäkter	3 680	6 415

Not 8 Realiserade vinster på övriga placeringstillgångar, netto

	2002	2001
Byggnader och mark, netto	37	2
Aktier och andelar, netto	—	2
Realiserade vinster på placeringstillgångar, netto	37	4

Not 9 Utbetalda försäkringsersättningar

	2002			2001		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar, livförsäkring	-3 405	5	-3 400	-2 685	6	-2 679
Summa utbetalt, livförsäkring	-3 405	5	-3 400	-2 685	6	-2 679
Utbetalda skadeersättningar, fondförsäkring	-53 337	3 955	-49 382	-49 010	3 565	-45 445
Driftskostnader för skadereglering, fondförsäkring	-56	—	-56	-29	—	-29
Summa utbetalt, fondförsäkring	-53 393	3 955	-49 438	-49 039	3 565	-45 474
Utbetalda försäkringsersättningar	-56 798	3 960	-52 838	-51 724	3 571	-48 153

Not 10 Annullationer

	2002			2001		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
<i>Av försäkringsersättningar uppgår annullationer</i>						
för livförsäkring till:	-2 446	—	-2 446	-1 537	—	-1 537
för fondförsäkring till:	-46 022	3 630	-42 392	-41 779	3 302	-38 477
Summa annullationer	-48 468	3 630	-44 838	-43 316	3 302	-40 014

Not 11 Driftskostnader

	2002			2001		
	Livförsäkring	Fondförsäkring	Totalt	Livförsäkring	Fondförsäkring	Totalt
Interna anskaffningskostnader	-16	-2 658	-2 674	-6	-2 654	-2 660
Externa anskaffningskostnader ¹⁾	-105	-5 475	-5 580	-90	-5 960	-6 050
Förändring i förutbetalda anskaffningskostnader, brutto ²⁾	—	-432	-432	—	4 469	4 469
Administrationskostnader	-41	-1 948	-1 989	-44	-2 313	-2 357
Provisioner och vinstandelar, avgiven återförsäkring	25	68	93	22	327	349
Förändring i förutbetalda anskaffningskostnader, avgiven återförsäkring ²⁾	—	-29	-29	—	-389	-389
Driftskostnader	-137	-10 474	-10 611	-118	-6 520	-6 638
¹⁾ Varav provisioner i direktförsäkring	-105	-5 475	-5 580	-90	-5 960	-6 050
²⁾ Nettoförändring förutbetalda anskaffningskostnader	—	—	-461	—	—	4 080
varav till följd av förändringar i CARVM-avdraget*	—	—	566	—	—	3 251

* För den amerikanska verksamheten redovisas förutbetalda anskaffningskostnader netto efter så kallat CARVM-avdrag, vilket motsvarar en approximation av nuvärdet av de tillkommande fondavgifter som skulle utgå om alla försäkringsavtal sades upp idag. Dessa fondavgifter påverkas i första hand av fondvärdet, så att en reduktion i fondvärdet i sin tur reducerar CARVM-avdraget. Denna fotnot visar periodens nettominskning (+) eller nettoökning (-) i driftskostnader som uppkommit till följd av periodens nettoförändring i förutbetalda anskaffningskostnader, och det belopp därav som uppkommit till följd av förändringar i CARVM-avdraget. Ökningen av driftskostnaderna i USA under 2002 beror dels på en nedskrivning av förutbetalda anskaffningskostnader under tredje kvartalet, dels på en minskad positiv effekt av det s.k. CARVM-avdraget.

För fördelning av totala driftskostnader, se not 45.

Not 12 Kapitalavkastning, kostnader

	2002	2001
Kapitalförvaltningskostnader	-7	-6
Övriga finansiella kostnader	-91	-464
Räntekostnader m.m.		
Övriga räntekostnader	-6	-1
Återförsäkrarens andel av värdeförändring av placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	-86	-58
Valutakursförluster, netto	—	—
Realisationsförluster, netto		
Aktier och andelar	—	0
Övriga placeringstillgångar	-43	—
Kapitalavkastning, kostnader	-233	-529

Not 13 Orealiserade förluster på placeringstillgångar, netto

	2002	2001
Aktier och andelar, netto	-22	—
Orealiserade förluster på placeringstillgångar, netto	-22	—

Noter till icke-teknisk redovisning

Not 14 Kapitalavkastning, intäkter

	2002			2001		
	Övriga placeringstillgångar	Fondför-säkring	Totalt	Övriga placeringstillgångar	Fondför-säkring	Totalt
<i>Driftsoverskott byggnader och mark</i>						
Hyresintäkter	—	5	5	0	6	6
Driftskostnader	0	-6	-6	—	-5	-5
Utdelning på aktier och andelar	—	64	64	42	56	98
Övriga finansiella intäkter	39	311	350	81	190	271
Ränteintäkter m.m.						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	71	239	310	93	280	373
Övriga ränteintäkter	182	64	246	207	53	260
Valutakursvinster, netto	101	7	108	35	-15	20
Realisationsvinster, netto						
Aktier och andelar	—	—	—	60	1	61
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	3	3	6	9	1	10
Övriga placeringstillgångar	—	—	—	0	—	0
Kapitalavkastning, intäkter	396	687	1 083	527	567	1 094

Not 15 Orealiserade vinster på placeringstillgångar, netto

	2002			2001		
	Övriga placeringstillgångar	Fondför-säkring	Totalt	Övriga placeringstillgångar	Fondför-säkring	Totalt
Byggnader och mark, netto	—	2	2	0	0	0
Orealiserade vinster på placeringstillgångar, netto	—	2	2	0	0	0

Not 16 Kapitalavkastning, kostnader

	2002			2001		
	Övriga placeringstillgångar	Fondför-säkring	Totalt	Övriga placeringstillgångar	Fondför-säkring	Totalt
Kapitalförvaltningskostnader	-39	-10	-49	-52	-18	-70
Övriga finansiella kostnader	-24	-11	-35	-43	-14	-57
Räntekostnader m.m.						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-26	—	-26	-174	-5	-179
Fastighetslån (reducerat för räntebidrag)	—	—	—	0	—	0
Övriga räntekostnader ¹⁾	44	-778	-734	-18	-938	-956
Realisationsförluster, netto						
Aktier och andelar	-32	-157	-189	—	—	—
Övriga placeringstillgångar	-14	0	-14	—	—	—
Kapitalavkastning, kostnader	-91	-956	-1 047	-287	-975	-1 262

¹⁾ Övriga räntekostnader, övriga placeringstillgångar är positivt på grund av internfinansiering av fondförsäkringsbolag, vilket elimineras i koncernredovisningen.

Not 17 Orealiserade förluster på placeringstillgångar, netto

	2002			2001		
	Övriga placeringstillgångar	Fondför-säkring	Totalt	Övriga placeringstillgångar	Fondför-säkring	Totalt
Aktier och andelar, netto	-93	86	-7	-145	-51	-196
Orealiserade förluster på placeringstillgångar, netto	-93	86	-7	-145	-51	-196

Not 18 Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen

	2002	2001
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	-21	-41

Not 19 Övriga kostnader

	2002	2001
Avskrivning goodwill	-246	-117
Koncernens förvaltningskostnader	-433	-322
Strukturkostnader	-136	-94
Övriga kostnader	-815	-533

Not 20 Bankrörelse

	2002	2001
Ränteintäkter	2 212	1 695
Räntekostnader	-1 539	-1 117
Erhållna utdelningar	0	0
Provisionsintäkter	1 748	213
Provisionskostnader	-124	-46
Nettoreultat av finansiella transaktioner	14	9
Övriga rörelseintäkter	55	153
Summa rörelseintäkter	2 366	907
Administrationskostnader	-2 317	-772
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar	-70	-32
Övriga rörelsekostnader	-101	-138
Summa rörelsekostnader	-2 488	-942
Kreditförluster/Återföring av tidigare nedskrivningar	3	1
Operativt resultat	-119	-34

Not 21 Jämförelsestörande poster

	2002	2001
Reavinst försäljning Skandia Asset Management (SAM)	2 016	—
Nedskrivning American Skandia	-5 831	—
Nedskrivning av systemutvecklingskostnader	-90	—
Omstruktureringskostnader ¹⁾	-360	—
Summa jämförelsestörande poster	-4 265	—

¹⁾ För fördelning av omstruktureringskostnader, se not 35 och 45.

Not 22 Skatt

	2002	2001
Aktuell skatt avseende innevarande år	-126	256
Aktuell skatt avseende tidigare år	218	6
Skatt på resultatandel i If	—	261
Uppskjuten skatt	2 827	-441
Skatt på årets resultat	2 919	82
Övriga skatter	-28	-18
Skatter¹⁾	2 891	64
¹⁾ Varav skatt hänförlig till USA	2 292	-16

Skillnad mellan koncernens skattekostnad och skattekostnad baserad på gällande svensk skattesats:
Resultat före skatt

	2002	2001
Skatt enligt gällande skattesats, 28%	2 020	34
Skillnad i skattesats i utländska dotterbolag	116	72
Skatt avseende tidigare år	321	40
Förluster för vilka uppskjuten skattefordran ej beaktats	-785	-205
Ej avdragsgilla kostnader	-159	-194
Ej skattepliktiga intäkter	1 406	335
Redovisad skattekostnad	2 919	82

Noter till balansräkningen

Not 23 Immateriella tillgångar

	Anskaffningsvärde	Akkumulerade avskrivningar	Bokfört värde
Goodwill vid utgången av 2001	1 597	-416	1 181
Tillkommande tillgångar, genom förvärv	2 872	—	2 872
Avytttrade tillgångar	-1 164	142	-1 022
Valutaomräkning	-2	6	4
Fullt avskriven goodwill	-179	179	—
Årets avskrivning	—	-246	-246
Goodwill vid utgången av 2002¹⁾	3 124	-335	2 789

¹⁾ Av goodwill avser 2 740 MSEK goodwill i Bankhall vilken skrivs av på 20 år.

Övriga immateriella tillgångar, systemutveckling	2002	2001
Anskaffningsvärde	387	163
Akkumulerade avskrivningar	-62	-4
Immateriella tillgångar, bokfört värde	325	159

Not 24 Placeringsstillgångar

	Anskaffningsvärde ¹⁾		Verkligt värde		Bokfört värde	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001
Livförsäkring						
Byggnader och mark	76	89	168	156	168	156
Aktier och andelar	97	42	115	60	115	60
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	7 565	9 139	8 219	9 799	7 565	9 139
Övriga lån	3	6	3	6	3	6
Utlåning till kreditinstitut	4 699	4 584	4 699	4 584	4 699	4 584
Derivat	2	11	2	11	2	11
	12 442	13 871	13 206	14 616	12 552	13 956

Fondförsäkring						
Byggnader och mark	26	29	27	40	27	40
Aktier och andelar	529	777	529	777	529	777
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 618	5 103	4 644	5 112	4 618	5 103
Lån med säkerhet i fast egendom	0	0	0	0	0	0
Övriga lån	109	107	109	107	109	107
Utlåning till kreditinstitut	0	0	0	0	0	0
Derivat	90	58	90	58	90	58
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	0	1	0	1	0	1
	5 372	6 075	5 399	6 095	5 373	6 086

Placeringsstillgångar inom fondsparande	2002	2001	2002	2001	2002	2001
	100	132	111	144	105	138

Övriga placeringsstillgångar						
Byggnader och mark	3	3	16	16	16	16
Placeringar i intressebolag ²⁾	1	4 502	1	4 502	1	4 502
Aktier och andelar	3 326	967	3 487	974	3 487	974
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 272	4 667	1 270	4 668	1 272	4 667
Övriga lån	156	44	156	44	156	44
Utlåning till kreditinstitut	196	—	196	—	196	—
Derivat	614	306	1 307	449	1 307	449
	5 568	10 489	6 433	10 653	6 435	10 652

Placeringsstillgångar totalt						
Byggnader och mark ³⁾	124	137	233	234	233	234
Placeringar i intressebolag ³⁾	1	4 502	1	4 502	1	4 502
Aktier och andelar	3 966	1 806	4 146	1 831	4 146	1 831
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13 516	18 997	14 200	19 673	13 516	18 997
Lån med säkerhet i fast egendom	0	0	0	0	0	0
Övriga lån	270	161	270	161	270	161
Utlåning till kreditinstitut	4 895	4 584	4 895	4 584	4 895	4 584
Derivat	710	379	1 404	522	1 404	522
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	0	1	0	1	0	1

Placeringsstillgångar ⁴⁾	2002	2001	2002	2001	2002	2001
	23 482	30 567	25 149	31 508	24 465	30 832

¹⁾ Värdering med utgångspunkt i anskaffningsvärdet, dvs. efter erforderliga nedskrivningar.

²⁾ Detaljerade upplysningar om byggnader och mark lämnas ej då antalet fastigheter är litet och det bokförda värdet av fastighetsinnehavet utgör en försumbar andel av det bokförda värdet av de totala placeringsstillgångarna.

³⁾ Under 2001 inkluderades i dessa siffror en investering i If Skadeförsäkring Holding aktiebolag om 32 292 750 aktier till ett nominellt värde av MSEK 646. Skandias andel i If redovisades enligt kapitalandelsmetoden. Innehavet uppgick till 50% av rösterna (56% av kapitalet), men i enlighet med avtal som ingåtts i november 2001, uppgår Skandias ägarandel i If till 19% från den 2 januari 2002. Innehavet redovisas därför på raden Aktier och andelar.

Investering i intressebolag utgörs av ett 50-procentigt innehav i Sophiammet Rehab AB om 750 aktier till ett nominellt värde av 75 KSEK.

⁴⁾ För specifikation enligt Finansinspektionens anvisningar, se not 49.

Not 25 Återförsäkrars andel av avsättning för oreglerade skador

	2002	2001
Skadeförsäkring		
Inträffade och rapporterade skador	1	1
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	3	5
	4	6
Livförsäkringsföretag		
Fastställda skador	4	3
Icke fastställda skador	170	103
	174	106
Återförsäkrars andel av avsättning för oreglerade skador	178	112

Not 26 Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar

	2002	2001
Ingående balans	17 852	22 710
Valutaomräkning	-2 596	2 375
Avgivna/överlätna försäkringsbestånd till If	—	0
Förändring i avsättning	-4 869	-7 233
Utgående balans	10 387	17 852

Not 27 Bankrörelse

	2002	2001
Kassa	357	291
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	2 094	989
Utlåning till kreditinstitut	1 360	3 433
Utlåning till allmänheten	25 898	19 771
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	9 435	7 400
Aktier och andelar	22	22
Goodwill	243	266
Immateriella anläggningstillgångar	92	50
Materiella tillgångar	58	71
Övriga tillgångar	842	1 247
Tillgångar	40 401	33 540
Koncernelimineringar	-962	-1 171
Tillgångar, efter koncernelimineringar	39 439	32 369
Skulder till kreditinstitut	351	484
In- och upplåning från allmänheten	35 657	28 637
Övriga skulder	1 103	1 079
Efterställda skulder	1 200	1 200
Skulder	38 311	31 400
Eget kapital	2 086	2 140
Minoritetens andel	4	—
Skulder och eget kapital	40 401	33 540
Koncernelimineringar	-3 705	-4 037
Skulder och eget kapital, efter koncernelimineringar	36 696	29 503

Not 28 Fordringar avseende direkt försäkring

	2002	2001
Fordringar på försäkringstagare	370	170
Fordringar på försäkringsmäklare	833	735
Fordringar på försäkringsföretag	294	329
Avsättning för osäkra fordringar	-27	-3
Fordringar avseende direkt försäkring	1 470	1 231

Not 29 Materiella tillgångar

	2002	2001
Anskaffningsvärde	1 730	1 824
Akkumulerade avskrivningar	-1 069	-1 047
Materiella tillgångar, bokfört värde	661	777

Not 30 Förutbetalda anskaffningskostnader

	2002	2001
Avskrivningstid kortare än 2 år, skade- och återförsäkring	9	7
Avskrivningstid längre än 2 år, liv- och fondförsäkring	11 725	13 113
Förutbetalda anskaffningskostnader¹⁾	11 734	13 120
¹⁾ Förutbetalda anskaffningskostnader före CARVM-avdrag	18 538	21 937
CARVM-avdrag [*]	-6 804	-8 817
Totalt	11 734	13 120

^{*} För förklaring se not 11.

Not 31 Eget kapital

	Bundet eget kapital				Fritt eget kapital	
	Aktie-kapital ³⁾	Upp-skriv-nings-fond	Fond för oreali-serade vinster ²⁾	Övriga bundna fonder ²⁾	Balan-serad vinst/förlust	Summa eget kapital
Eget kapital vid utgången av 2000	1 024	74	237	9 862	9 552	20 749
Utdelning					-614	-614
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital			-69	-4 262	4 331	0
Årets omräkningsdifferenser ⁴⁾			6	1 050	277	1 333
Akkumulerade omräkningsdifferenser hänförliga till avyttrade verksamheter ⁴⁾				-5	-9	-14
Valutaresultat lån och valutaterminer ^{1) 4)}					-861	-861
Årets resultat					-55	-55
Eget kapital vid utgången av 2001	1 024	74	174	6 645	12 621	20 538
Utdelning					-307	-307
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital		-74	564	758	-1 248	0
Årets omräkningsdifferenser ⁴⁾			-23	-865	-1 226	-2 114
Akkumulerade omräkningsdifferenser hänförliga till avyttrade verksamheter				-5	-11	-16
Valutaresultat lån och valutaterminer ¹⁾					1 435	1 435
Årets resultat					-4 298	-4 298
Eget kapital vid slutet av 2002	1 024	0	715	6 533	6 966	15 238

¹⁾ Efter beaktande av uppskjuten skatt om -558 (335) MSEK.

	2002	2001
Fond för realiserade vinster		
Aktier och andelar	181	25
Fastigheter	108	97
Valutaderivat	694	142
Avgår: minoritetens andel	0	0
Fond för realiserade vinster före uppskjuten skatt	983	264
Avgår: uppskjuten skatt	-268	-90
Fond för realiserade vinster efter uppskjuten skatt	715	174

³⁾ Eget kapital vid slutet av 2000 inkluderar kapitalandelsfond 399 MSEK.

	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital	
	Fond för oreali-serade vinster	Övriga fonder	Balan-serad vinst/förlust	Summa omräknings-differenser
Akkumulerad omräkningsdifferens vid utgången av 2001	-2	1 971	-1 047	922
Omräkningsdifferenser under 2002	-23	-865	-1 226	-2 114
Akkumulerade omräkningsdifferenser hänförliga till avyttrade verksamheter	—	-5	-11	-16
Valutaresultat lån och valutaterminer	—	—	1 435	1 435
Akkumulerad omräkningsdifferens vid utgången av 2002	-25	1 101	-849	227

³⁾ Antal aktier uppgår till 1 023 542 520.

Känslighetsanalys eget kapital

Koncernens aktieinnehav uppgår enligt balansräkningen till 4 146 MSEK. En minskning av marknadsvärdet på aktier med 10% skulle, per den sista december 2002, innebära en minskning av eget kapital med 299 MSEK efter skatt. En förändring av marknadsräntorna får inte någon omedelbar effekt på eget kapital då koncernens räntebärande värdepapper värderas till upplupet anskaffningsvärde. Koncernens fastighetsinnehav uppgår endast till 233 MSEK och en förändring av direktavkastningskraven på fastigheter skulle följaktligen inte ha någon signifikant effekt på eget kapital. Öppna valutapositioner i respektive dotterbolags balansräkning är begränsade. Koncernen har dock en valutaexponering genom sina investeringar i utländska dotterbolag, vilket, allt annat lika, vid en försämring av valutakursen med 10% skulle innebära en minskning av eget kapital med 684 MSEK netto efter valutasäkring. Såsom beskrivs i riskanalysen på sid. 34 och framåt, finns det begränsade risker i de livförsäkringstekniska avsättningarna som kan kopplas till förändringar på de finansiella marknaderna. I riskanalysen på sid. 34-36 ges en samlad beskrivning av riskeponeringen och där framgår även hur olika risker påverkar koncernens konsolideringskapital.

Not 32 Avsättning för oreglerade skador (före avgiven återförsäkring)

	2002	2001
Skadeförsäkring		
Inträffade och rapporterade skador	183	185
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	487	597
Avsättning för skaderegleringskostnader	39	44
	709	826
Livförsäkring		
Fastställda skador	569	381
Icke fastställda skador	760	1 071
Avsättning för skaderegleringskostnader	64	60
	1 393	1 512
Avsättning för oreglerade skador (före avgiven återförsäkring)	2 102	2 338

Not 33 Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)

	2002	2001
Ingående balans	22 138	21 070
Valutaomräkning	-1 370	1 210
Förändring i avsättning	125	-142
Utgående balans	20 893	22 138

Not 34 Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken

	2002	2001
Ingående balans	487 114	481 749
Valutaomräkning	-55 994	41 850
Förändring i avsättning	-54 559	-36 485
Utgående balans	376 561	487 114

Not 35 Avsättningar för andra risker och kostnader

	2002	2001
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	72	63
Avsättningar för skatter	201	220
Övriga avsättningar ¹⁾	6 880	547
Avsättningar för andra risker och kostnader	7 153	830

¹⁾ I övriga avsättningar ingår avsättningar för omstrukturering och nedan redovisas dessa belopp:

	Total kostnad	Utnyttjat t.o.m 31 december	Avsättning
Moderbolaget	118		118
SkandiaBanken	155	-52	103
SkandiaLink	14		14
Övriga koncernbolag	73		73
Totalt	360	-52	308
Varav avsättning i SkandiaBanken			-103
Avsättning för omstrukturering			205

Not 36 Uppskjuten skatteskuld, netto

	2002	2001
Uppskjuten skatteskuld, brutto		
Uppskjuten skatteskuld hänförlig till obeskattade reserver ¹⁾	3 384	3 590
Placeringsstillgångar	315	188
Förutbetalda anskaffningskostnader	2 220	2 978
Övrigt	1 393	1 054
Uppskjuten skatteskuld	7 312	7 810
Uppskjuten skattefordran, brutto		
Uppskjuten skattefordran hänförlig till placeringsstillgångar	1 742	89
Övriga tillgångar	1 316	1 357
Övriga skulder	846	640
Underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag	3 190	2 479
Avgår värderingsreserv	-1 782	-1 101
Uppskjuten skattefordran	5 312	3 464
Summa uppskjuten skatteskuld	2 000	4 346
Uppskjuten skatteskuld enligt balansräkningen	2 468	4 731
Uppskjuten skattefordran enligt balansräkningen	-468	-385
Summa uppskjuten skatteskuld, netto	2 000	4 346

Uppskjutna skattefordringar och skulder redovisas netto per skattesubjekt. Värderingsreserven avser i huvudsak skattefordran på underskottsavdrag.

Förlustavdragen förfaller under följande år:

	2002	2001
2003	134	188
2004	289	256
2005	260	356
2006	398	721
2007	350	—
2008 och senare	4 918	2 504
Utan tidsbegränsning	3 049	3 315
Summa	9 398	7 340

¹⁾ Obeskattade reserver består av

	2002	2001
Periodiseringsfond	19	20
Utjämningsfond	2 091	2 091
Säkerhetsreserv	9 770	10 492
Överavskrivningar	204	203
Summa	12 084	12 806

Not 37 Skulder avseende direkt försäkring

	2002	2001
Skulder till försäkringstagare	477	510
Skulder till försäkringsmäklare	168	136
Skulder till försäkringsföretag	1 506	1 167
Skulder avseende direkt försäkring	2 151	1 813

Not 38 Upplåning, exklusive förlagslån i Försäkringsaktiebolaget Skandia

	2002	2001
Efterställda skulder ¹⁾	1 058	214
Obligationslån	3 417	5 596
Skulder till kreditinstitut	388	4 509
Övrig upplåning ²⁾	4 741	7 152
Upplåning enligt balansräkningen	9 604	17 471
Därutöver upplåning i finansbolag och bank ³⁾	0	179
Upplåning brutto	9 604	17 650
Avgår förlagslån i Försäkringsaktiebolaget Skandia ⁴⁾	-1 058	-214
Upplåning netto	8 546	17 436

Upplåningen förfaller enligt följande:⁵⁾

	2002	2001
Inom 1 år	2 541	10 028
Mellan 1 och 2 år	1 457	1 354
Mellan 2 och 5 år	3 456	4 811
Efter 5 år	1 092	1 243
	8 546	17 436

¹⁾ Samtliga efterställda skulder är tidsbundna.

²⁾ Säkerhet har upplåtits i vissa förväntade framtida intäkter i samband med American Skandia (ASLAC) Funding Trusts utgivande av skuldebrev till ett värde av 262 (328) MUSD, motsvarande 2 285 (3 472) MSEK, se not 40.

³⁾ Upplåning i finansbolag och bank se not 27.

⁴⁾ Avser 23 MEUR, motsvarande 210 (214) MSEK, emitterat 1998. Förlagslånet förfaller år 2013. Under år 2002 har ytterligare 150 och 698 MSEK emitterats, vilka förfaller år 2017. Förlagslånet i Försäkringsaktiebolaget Skandia räknas i enlighet med gällande regler in i koncernens kapitalbas.

⁵⁾ Kontrakterade outnyttjade kreditfaciliteter uppgår per balansdagen till 10,4 miljarder SEK.

Not 39 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2002	2001
Upplupna kostnader	2 241	2 687
Förutbetalda intäkter	227	194
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2 468	2 881

Not 40 Ställda panter

	2002	2001
Ställda panter och därmed jämförliga säkerheter¹⁾		
Andra finansiella placeringstillgångar	1 399	477
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	—	1
Summa	1 399	478
Tillgångar som omfattas av försäkringstagarnas förmånsrätt		
Andra finansiella placeringstillgångar ²⁾	36 296	41 656
Totalt	37 695	42 134

¹⁾ Härutöver har upplåtits säkerhet i vissa förväntade framtida intäkter i samband med ASLAC Funding Trusts utgivande av skuldebrev. Säkerheten uppgår till ett värde av 3 (10) MUSD motsvarande 25 (103) MSEK.

²⁾ Motsvaras av Avsättningar i balansräkningen på 36 182 (40 861) MSEK.

Not 41 Ansvarsförbindelser

	2002	2001
Borgens- och garantiförbindelser ¹⁾	1 369	781

¹⁾ Av det redovisade beloppet avser 189 (276) MSEK åtaganden för vilka If Skadeförsäkring AB (publ) respektive If Skadeförsäkring Holding Aktieföretag övertagit ansvaret enligt avtal med Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ).

Not 42 Leasing

I egenskap av leasetagare har Skandia ingått ett antal operationella leasingavtal vilka huvudsakligen utgörs av lokalhyror. Förfallotidpunkter för det sammanlagda beloppet per 31 december 2002 av framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningbara operationella leasingavtal fördelar sig enligt följande:

Operationella leasingavtal	Belopp
2003	-290
2004	-282
2005	-251
2006	-247
2007	-230
2008 och senare	-1 209
Totalt leasingkostnader	-2 509

Årets leasingkostnader av tillgångar uppgick till 614 (565) MSEK.

I egenskap av leasegivare har Skandia ingått ett antal finansiella leasingavtal. Avtalen avser huvudsakligen uthyrning av inventarier såsom personbilar och datorer med kringutrustning. Avstämning mellan bruttoinvesteringen i icke uppsägningbara leasingavtal och nuvärdet av fordran avseende framtida leasingavgifter framgår nedan:

	2002	2001
Bruttoinvestering i finansiella leasingavtal	2 683	2 344
Avgår ej intjänade finansiella intäkter	-193	-210
Nettoinvestering i finansiella leasingavtal	2 490	2 134
Ej intjänade restvärden som tillfaller leasegivaren (diskonterade)	—	0
Nuvärdet av fordran avseende framtida minimileaseavgifter	2 490	2 134

Bruttoinvestering: Summan av de vid varje tidpunkt återstående minimileaseavgifterna som enligt ett finansiellt leasingavtal tillfaller leasegivaren samt ej garanterat restvärde.

Minimileaseavgifter: De betalningar som löpande skall erläggas samt eventuella restvärden som garanteras av leasetagaren.

Ej intjänade finansiella intäkter: Skillnad mellan bruttoinvesteringen och bruttoinvesteringens nuvärde.

Bruttoinvesteringen har följande förfallostruktur per balansdagen:

	Bruttoinvestering	Nuvärde av fordringar avseende framtida leaseavgifter
Inom ett år	1 113	1 031
Senare än ett år, men inom fem år	1 571	1 459
Senare än fem år	—	—

Not 43 Medeltal anställda samt löner och ersättningar

I. MEDELTAL ANSTÄLLDA	2002			2001		
	Antal anställda	Varav kvinnor	Varav män	Antal anställda	Varav kvinnor	Varav män
Moderbolaget						
Sverige	206	57%	43%	141	53%	47%
Utanför Sverige	34	56%	44%	13	54%	46%
Totalt i moderbolaget¹⁾	240	57%	43%	154	53%	47%
Dotterföretag						
Sverige	1 959	43%	57%	1 761	52%	48%
<i>Utanför Sverige:</i>						
Australien	44	32%	68%	18	28%	72%
Colombia	194	51%	49%	192	52%	48%
Danmark	88	58%	42%	177	38%	62%
Italien	44	52%	48%	44	52%	48%
Isle of Man	381	56%	44%	389	61%	39%
Japan	147	33%	67%	114	33%	67%
Mexiko	42	60%	40%	50	44%	56%
Norge	19	58%	42%	171	46%	54%
Schweiz	159	48%	52%	158	51%	49%
Spanien	114	46%	54%	111	45%	55%
Storbritannien	2 100	54%	46%	1 952	57%	43%
Tyskland	254	45%	55%	260	47%	53%
USA	842	50%	50%	924	50%	50%
Österrike	107	53%	47%	113	52%	48%
Övriga länder	188	54%	46%	144	44%	56%
Totalt i dotterföretag	6 682	49%	51%	6 578	52%	48%
Koncernen totalt	6 922	49%	51%	6 732	52%	48%
Varav anställda i Sverige	2 165 ¹⁾			1 902 ²⁾		

¹⁾ Varav kontorstjänstemän 1 645 samt fälttjänstemän 520. Ombud är ej inkluderade och uppgår till 43, fördelat på 42 fritidsombud och 1 specialombud.

²⁾ Ombud är ej inkluderade och uppgår till 373, fördelat på 371 fritidsombud och 2 specialombud.

³⁾ Som ett led i den omstrukturering som startade under tredje kvartalet 2002 kommer under år 2003 ett 70-tal personer att lämna moderbolaget.

II. LÖNER, ANDRA ERSÄTTNINGAR OCH SOCIALA KOSTNADER

	2002		2001	
	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostn.)	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostn.)
MSEK				
Moderbolaget	292	370 (286) ¹⁾	156	353 (288) ¹⁾
Dotterföretag	3 574	924 (258)	3 816	707 (95)
Koncernen totalt	3 866²⁾	1 294 (544)²⁾	3 972²⁾	1 060 (383)²⁾

¹⁾ Av moderbolagets erlagda pensionskostnader avser 21 (209) MSEK ledande befattningshavare³⁾. Bolagets utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 0 (0) MSEK. Gottgörelse från Skandias pensionsstiftelse motsvarande pensionskostnader för koncernens ingående bolag om 60 (189) MSEK har hämtats.

²⁾ Av koncernens pensionskostnader avser 53 (244) MSEK ledande befattningshavare. Det kapitaliserade värdet för pensionsförpliktelser avseende ledande befattningshavare uppgår till totalt 0 (0) MSEK.

³⁾ Varav 1 130 (1 048) MSEK avser löner och ersättningar till anställda i Sverige.

⁴⁾ Med ledande befattningshavare i moderbolag respektive dotterföretag avses styrelseledamöter, verkställande direktör, vVD samt koncernledning i moderbolaget.

III. LÖNER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR fördelade per land och mellan ledande befattningshavare¹⁾ och övriga anställda

	2002		2001	
	Ledande befattningshavare (varav tantiem o.d.) ²⁾	Övriga anställda	Ledande befattningshavare (varav tantiem o.d.) ²⁾	Övriga anställda
MSEK				
Moderbolaget				
Sverige	34 (8,8)	234	34 (14,6)	113
Utanför Sverige	—	24	0	9
Totalt i moderbolaget	34 (8,8)	258	34 (14,6)	122
Dotterföretag				
Sverige	53 (26,7)	808	55 (22,9)	866
<i>Utanför Sverige:</i>				
Australien	5 (1,8)	35	1 (0,5)	10
Colombia	3 (1,3)	25	6 (1,5)	24
Danmark	8 (1,2)	114	7	98
Italien	3 (0,5)	17	4 (0,1)	15
Isle of Man	4 (0,5)	145	4 (0,5)	139
Japan	9 (—)	118	20 (6,6)	97
Mexiko	6 (1,5)	15	4	11
Norge	1 (0,2)	91	9 (1,2)	110
Schweiz	10 (1,5)	88	11 (1,9)	85
Spanien	8 (1,3)	44	17 (3,0)	32
Storbritannien	36 (8,1)	759	60 (30,7)	1030
Tyskland	10 (5,0)	144	23 (10,3)	103
USA	48 (24,3)	847	15 (4,7)	821
Österrike	2 (0,2)	47	7 (0,8)	41
Övriga länder	6 (1,3)	65	11 (1,0)	80
Totalt i dotterföretag	212 (75,4)	3 362	254 (85,7)	3562
Koncernen totalt	246 (84,2)	3 620	288 (100,3)	3684

¹⁾ Med ledande befattningshavare i moderbolag respektive dotterföretag avses styrelseledamöter, verkställande direktör, vVD samt koncernledning i moderbolaget.

²⁾ Uppgiften avseende tantiem avser under året utbetalda ersättningar.

IV. LÅN TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

	Lån KSEK
Ledande befattningshavare i Sverige	36 113 (28 825)
Ledande befattningshavare utanför Sverige	2 410 (2 674)

Samtliga lån i Sverige avser lån med fullgod pantsäkerhet bortsett från 53 (171) KSEK i krediter utan säkerhet till ett beviljat belopp av 1 130 (380) KSEK. Lånevillkoren överensstämmer med dem som normalt tillämpas vid kreditgivning till allmänheten eller till övrig koncernpersonal.

SkandiaBanken eller övriga koncernbolag har inte ställt säkerhet eller ingått ansvarsförbindelser till förmån för redovisade befattningshavare. Angivna lån lämnade till ledande befattningshavare i Sverige är utställda av SkandiaBanken. Uppgifter om lånen ges efter kontakt med Finansinspektionen gruppvis med hänsyn till banksekretessen.

V. INFORMATION OM LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR OCH FÖRMÅNER

Principer

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Till ledamöter som är anställda i Skandiakoncernen utgår inget styrelsearvode.

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgörs av två delar, en fast (grundlön) respektive en rörlig (tantiem). För verkställande direktören är den rörliga ersättningen maximerad till 40 procent av grundlönen. Till detta kommer av bolagsstämman fastställt stock option-program.

Med andra ledande befattningshavare avses de 11 personer som tillsammans med verkställande direktören utgjort koncernledningen.

För koncernledningens nuvarande sammansättning, se sid. 50-51.

Ersättningen, och dess fördelning mellan fast och rörlig del, skall vara marknadsmässig på respektive marknad där befattningshavaren tjänstgör.

Styrelsearvoden

SEK	Moderbolaget	Dotterföretag/utskott
Styrelsearvoden	3 536 635	473 000
däruv till styrelsens ordförande	1 000 000	217 000

Andra ersättningar och förmåner

KSEK	Grundlön	Rörlig lönedel ¹⁾ ersättning ²⁾	Övrig Pensionskostnad
Verkställande direktören	6 550	(2 520)	206
Andra ledande befattningshavare	38 591	(29 477)	115
			21 809

¹⁾ Verkställande direktörens rörliga lönedel (tantiem) avser år 2001 men utbetalades år 2002.

För år 2002 kommer inget tantiem att utgå till verkställande direktören. Även merparten av andra ledande befattningshavares rörliga lönedelar avser år 2001 men utbetalades år 2002.

²⁾ Övrig ersättning avser semester tillägg och andra skattepliktiga ersättningar.

Finansiella instrument

Nedan framgår tilldelning och innehav av stock options. Några andra aktierelaterade program finns ej.

KSEK	Program från tidigare år		2002 års program	
	Antal	Värde per bokslut	Antal tilldelning	Värde vid bokslut
Verkställande direktören	350 000	1 183	300	6
Andra ledande befattningshavare	2 506 400	8 141	1 640 000	47 150
Summa	2 856 400	9 324	1 640 300	47 156

Kommentarer till tabellen:

Optionerna har värderats enligt en utveckling av Cox-Ross-Rubinsteins trinomialmodell. Angående villkoren för stock option, se sid. 5-6.

Pensioner

Verkställande direktören har rätt till pension i enlighet med en premiebaserad utfästelse.

Premien fastställs härvid till vad som skulle ha gällt för en förmånsnivå motsvarande 60 procent av den pensionsmedförande lönen från 57 år. Eventuellt överskott under uppskovstiden tillägs utgående förmåner.

Pensionsrätten intjänas successivt över tiden. Med pensionsmedförande lön avses grundlönen. Tantiem är inte pensionsgrundande.

För andra ledande befattningshavare föreligger pensionsutfästelser som vid tjänstgöring till avtald pensionsålder medför livsvarig pension motsvarande 50-70 procent av pensionsmedförande lön. Pensionsåldern varierar mellan 57 och 60 år.

För denna grupp finns såväl premiebestämda som förmånsbestämda pensionsutfästelser. Pensionsrätt intjänas successivt.

Avgångsvederlag

Vid uppsägning från bolagets sida har verkställande direktören rätt till lön under uppsägningstiden, 12 månader. Han har vidare, vid uppsägning från bolagets sida, rätt till avgångsvederlag motsvarande två årslöner (grundlön).

Andra ledande befattningshavare har, vid uppsägning från bolagets sida, rätt till lön under uppsägningstiden, 12 månader, jämte avgångsvederlag, 18-24 månadslöner.

Vissa övriga tjänstemän i koncernen, 46 personer, har vid uppsägning från bolagets sida utöver lön under uppsägningstiden rätt till avgångsvederlag, 6-24 månadslöner. Dessa personer har rätt till pension från 60 års ålder motsvarande 60-70 procent av den pensionsmedförande lönen.

Berednings- och beslutsprocess

Ersättningskommittén har under året biträtt styrelsen med rekommendationer beträffande framtida policy för ersättning till koncernens nyckelmedarbetare. Ersättning till verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare beslutas av ersättningskommittén.

Ersättningskommittén beslutar vidare om tilldelning i koncernövergripande incentiveprogram för ledande befattningshavare.

Ersättningskommitténs arbete har utförts med stöd av extern expertis i frågor om ersättningsnivåer och strukturer. För information om ersättningskommitténs sammansättning och arbetsordning, se sid. 54-55.

VI. STOCKOPTIONPROGRAM

För beskrivning av koncernens stock option-program, se sid. 5-6.

Not 44 Resultat per försäkringsklass

2002

	Olycksfall och sjukdom	Brand och annan skada på egendom	Allmän ansvarighet	Total skade-för-säkring
Premieinkomst, brutto	453	—	—	453
Premieintäkt, brutto	435	—	—	435
Försäkringsersättningar, brutto	-309	—	1	-308
Driftskostnader, brutto	-164	—	—	-164
Resultat avgiven återförsäkring	62	—	-1	61
Tekniskt resultat före kapitalavkastning	24	—	0	24

2001

	Olycksfall och sjukdom	Brand och annan skada på egendom	Allmän ansvarighet	Total skade-för-säkring
Premieinkomst, brutto	414	—	0	414
Premieintäkt, brutto	402	—	0	402
Försäkringsersättningar, brutto	-248	0	2	-246
Driftskostnader, brutto	-136	—	0	-136
Resultat avgiven återförsäkring	-3	0	-3	-6
Tekniskt resultat före kapitalavkastning	15	0	-1	14

Not 45 Administrativa kostnader och sammanfattning av allokeringar i resultaträkningen

	2002	2001
Löner och ersättningar	-3 866	-3 972
Sociala kostnader	-749	-676
Pensionskostnader	-605	-572
Gottgörelse från pensionsstiftelsen	60	189
Övriga personalkostnader	-260	-313
Summa personalkostnader	-5 420	-5 344
Lokalkostnader	-808	-730
Avskrivningar	-354	-227
Omstruktureringskostnader ¹⁾	-360	—
Övrigt ²⁾	-2 105	-2 256
Summa administrativa kostnader	-9 047	-8 557

Administrativa kostnader fördelar sig i resultaträkningen enligt följande:

Kapitalavkastning (ingår i not 12 och 16)	-136	-76
Fastighetsförvaltning (se not 7 och 14 del av förvaltningskostnaderna)	-6	-5
Fondsparande (ingår i resultat Fondsparande)	-1 008	-973
Koncerngemensamma kostnader	-591	-423
Försäkringsersättningar (ingår i not 3 och 9)	-70	-39
Övriga tekniska kostnader	0	0
Nedskrivning av systemutvecklingskostnader	-90	—
Omstruktureringskostnader ¹⁾	-360	—
Övriga verksamheter (ingår i not 19 och 20)	-1 970	-1 902
Driftskostnader i det tekniska resultatet (ingår i not 5 och 11)	-4 816	-5 139
Totalt utfördelade administrativa kostnader	-9 047	-8 557

Pensionsförpliktelser täcks i huvudsak genom avtalsförsäkring

¹⁾ Varav:	2002	2001
Löner och ersättningar	-172	—
Sociala kostnader	-30	—
Pensionskostnader	-94	—
Övriga personalkostnader	-12	—
Övriga kostnader	-52	—
Totalt	-360	—

²⁾ Revisions- och konsultarvoden fördelar sig enligt följande:	2002	2001
Revisionsuppdrag Ernst & Young	-25	-27
Andra uppdrag Ernst & Young	-25	-64
Revisionsuppdrag KPMG	-7	-5
Andra uppdrag KPMG	-6	-3
Revisionsuppdrag Arthur Andersen	-2	-1
Andra uppdrag Arthur Andersen	-22	-40
Revisionsuppdrag, övriga	-6	-15
Totalt	-93	-155

Not 46 Derivat

Derivatinstrument används vid förvaltningen av koncernens placeringstillgångar, för att hantera valutarisiker och för att hantera ränterisker i bankverksamhet och upplåning. De största beloppen är att hänföra till hanteringen av valutarisiker, vilken beskrivs särskilt på sid. 34. Derivataffärer görs antingen via erkända clearinginstitut eller med motparter med god kreditvärdighet. Flertalet derivataffärer regleras i enlighet med marknadspraxis genom så kallade ISDA-avtal.

De derivataffärer som görs innebär marknadsrisker i form av valutakursrisker, ränterisker, aktiepriserisker och aktieindexrisker. För optionskontrakt tillkommer dessutom bl.a. volatilitetsrisk.

Ränterisker i derivatinstrument som används i bankverksamhet och upplåning beaktas i limiteringen av ränterisk inom respektive företag och genom riktlinjer för koncernens upplåning inom ramen för koncernens finanspolicy.

Nettoresultatet av omräkningsdifferenser på lån i utländsk valuta och resultat på valutaterminer som säkrar investeringar i koncernföretag uppgick till 1 993 MSEK. Därutöver var koncernens valutasresultat positivt med 108 MSEK. Utestående terminer kan komma att påverka koncernens likviditet.

Som framgår av nedanstående tabell har säkringsredovisning skett av ränteswappar och kombinerade ränte- och valutaswappar. Berörda transaktioner har gjorts för att lägga om ränta på fastförräntad upplåning till rörlig ränta eller för att täcka ränterisk i utlåning till fast ränta eller andra kontrakt med fasta penningflöden.

	Aktiederivat			Räntederivat			Valutaderivat		
	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp	Verkligt värde	Bokfört värde	Nominellt belopp
Positiva värden i balansräkningen									
Optioner	90	90	90	—	—	—	1	1	1
Terminer	—	—	—	—	—	—	1 312	1 312	39 011
Swappar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	90	90	90	—	—	—	1 313	1 313	39 012
Varav clearat	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Positiva värden ej i balansräkningen

Optioner	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Terminer	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Swappar ^{*)}	—	—	—	76	0	1 593	14	—	221
Summa	—	—	—	76	0	1 593	14	—	221
Varav clearat	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Negativa värden i balansräkningen

Optioner	10	10	0	—	—	—	1	1	1
Terminer	—	—	—	—	—	—	308	308	13 582
Swappar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	10	10	0	—	—	—	309	309	13 583
Varav clearat	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Negativa värden ej i balansräkningen

Swappar ^{*)}	—	—	—	417	—	8 254	—	—	—
Summa	—	—	—	417	—	8 254	—	—	—
Varav clearat	—	—	—	—	—	—	—	—	—

^{*)} Valutaswappar är till större delen kopplade till lån i balansräkningen. Av positiva värden utanför balansräkningen har ett värde om 14 MSEK bokförts tillsammans med låneskulder. Motsvarande för negativa värden är 0 MSEK.

Not 47 Genomsnittlig räntebindningstid

2002	Räntebindningstid, år
Placeringstillgångar (koncernen exklusive bank och finansbolag)¹⁾	
Korta räntebärande placeringar	0,3
Obligationer	6,4
Totalt räntebärande värdepapper	5,2
Upplåning, exklusive derivat och förlagslån	
Skulder till kreditinstitut	0,1
Obligationsslån	0,3
Övrig upplåning	2,0
Totalt upplåning	1,2

¹⁾ Innehav i räntefonder ingår ej i uppgifterna.

Not 48 Upplysningar om närstående

Denna not innehåller främst en beskrivning av väsentliga relationer med de dotterbolag som inte konsolideras i den koncern där Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ), "Skandia" är moderbolag. Skandias dotterbolag är förtecknade på sid. 85-86 och dess innehav i intressebolag framgår av not 24. Inga väsentliga relationer finns att rapportera avseende intressebolagen.

För ersättningar och lån till närstående, se not 43.

Skandiakoncernens pensionsstiftelse har till uppgift att trygga utfästelser om pension som givits av Skandia eller annat till Skandiakoncernen hörande bolag i Sverige i den mån dessa inte tryggas via pensionsförsäkringar. I den mån överskottsmedel finns i stiftelsen kan gottgörelse lämnas för pensionskostnader i de svenska koncernbolagen, se not 45.

Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ), "Skandia Liv", är ett helägt dotterbolag till Skandia. Verksamheten i Skandia Liv bedrivs enligt ömsesidiga principer. Den vinst eller förlust som uppkommer i Skandia Livs rörelse skall enligt Skandia Livs bolagsordning återföras till försäkringstagarna. Alltså får någon vinstutdelning inte ske. Skandia Liv konsolideras där för inte räkenskapsmässigt i Skandiakoncernen.

Alla avtal, affärshändelser o.d. mellan å ena sidan Skandia Liv och dess dotterbolag samt å den andra Skandia och dess övriga dotterbolag ingås på strikt marknadsmässig villkor. Detta gäller för alla avtal och affärshändelser i sammanställningen nedan även om det inte specifikt anges.

Vissa verksamheter och funktioner bedrivs gemensamt för hela Skandiakoncernen, inklusive Skandia Liv. Det sker för att uppnå volymfördelar och för att undvika en kostsam uppbyggnad och administration av parallella kompetenscentra i koncernen. Relationer av detta slag mellan Skandia Liv och Skandia avser främst följande områden:

- Skandia upprätthåller för koncernen gemensamma funktioner för distribution och försäljningsstöd. Skandia Liv har träffat avtal med Skandia om distribution och försäljning avseende Skandia Livs produkter. För detta erhåller Skandia ersättning för utförda prestationer men ansvarar samtidigt för återbetalning i händelse av annullationer av de sålda försäkringarna.
- Skandia Liv och SkandiaLink har ett gemensamt tjänstepensionskoncept som administreras och distribueras via Skandia Liv. För detta erhåller Skandia Liv ersättning från SkandiaLink.
- Skandia upprätthåller för koncernen gemensamma funktioner för juridik, IT, ekonomisystem, kassaförvaltning (treasury), marknadskommunikation, personal och lokaladministration. Den ersättning Skandia Liv betalar till Skandia grundas på faktiskt utnyttjande.
- Skandia hyr kontorslokaler från Skandia Liv och betalar för detta marknadsmässig hyra.
- Skandia Liv är försäkringsgivare för tjänstepensioner för anställda inom Skandiakoncernen.

Skandia Liv återförsäkras till viss del Skandia Life Assurance Ltd. som är ett av Skandia ägt dotterbolag.

Likvidavräkning sker löpande (månatligen). Den 31 december 2002 uppgår Skandias nettoskuld till Skandia Liv till sammanlagt 386 MSEK. Skandia har under 2002 betalat ränta med 40 MSEK, netto, till Skandia Liv.

Skandia och Skandia Liv har möjlighet att placera överskottslikviditet hos varandra, vilket ger fördelar för bägge parter. Vidare finns mellan Skandia och Skandia Liv avtal om upplåning. Denna möjlighet har Skandia aldrig utnyttjat.

Den 2 januari 2002 sålde Skandia 10,06 procent av aktierna i If Skadeförsäkring AB till Skandia Liv.

Skandia och Skandia Liv har sedan ett antal år bl.a. inom ramen för Skandia Investment KB gjort samtliga investeringar i onoterade aktier. Skandia Liv gör inom ramen för sin kapitalförvaltning kontinuerligt placeringar i innehav av detta slag, och upprätthåller inom ramen för sin kapitalförvaltningsenhet särskild kompetens på området. Som ett led i denna placeringsstrategi har Skandia Liv av Skandia förvärvat rätten till det ekonomiska utfallet avseende Skandias del i en sådan aktieportfölj och i vissa andra innehav.

Skandia Liv har under året förvärvat samtliga aktier i Skandikon Administration Aktiebolag, FPK Konsult Aktiebolag och Skandia Netline Aktiebolag från Skandia. Dessa bolag är verksamma inom försäkringsadministration för tjänstepension samt rådgivning och service kring arbetsgivares utfästelser av pensionsförmåner och andra förmåner för anställda.

Not 49 Avstämning mellan placeringstillgångar i balansräkningen, "Tillgångar under förvaltning" och "Fakta om placeringstillgångar"

	Livförsäkring	Fondförsäkring	Fondsparande	Övriga placeringstillgångar	Totalt
2002					
Bokfört värde enligt balansräkningen	12 552	5 373	105	6 435	24 465
Övriga realiserade värdeförändringar	654	26	6	-2	684
Verkligt värde enligt balansräkningen	13 206	5 399	111	6 433	25 149
Justeringsposter:					
Kassa och bank	97	3 245	497	688	4 527
Fondlikvidfordringar	6	19	—	2	27
Upplupna intäkter	186	74	1	6	267
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	—	0	—	—	0
Fondlikvidskulder	—	-42	—	-5	-47
Realiserade värdeförändringar valutaderivat	-2	—	-5	-1 306	-1 313
Återköpsavtal	—	—	—	-329	-329
Skullderivat	—	—	—	-11	-11
Investering i intressebolag	—	—	—	-1	-1
Placeringstillgångar i verksamheten	13 493	8 695	604	5 477	28 269
Varav USA	—	-6 039	—	—	-6 039
Placeringstillgångar i "Tillgångar under förvaltning"	13 493	2 656	604	5 477	22 230

	Livförsäkring	Fondförsäkring	Fondsparande	Övriga placeringstillgångar	Totalt
2001					
Bokfört värde enligt balansräkningen	13 956	6 086	138	10 652	30 832
Övriga realiserade värdeförändringar	660	9	6	1	676
Verkligt värde enligt balansräkningen	14 616	6 095	144	10 653	31 508
Justeringsposter:					
Kassa och bank	71	2 709	711	1 062	4 553
Fondlikvidfordringar	549	—	—	1	550
Upplupna intäkter	211	83	0	29	323
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	—	-1	—	—	-1
Realiserade värdeförändringar valutaderivat	-10	—	-4	-449	-463
Återköpsavtal	—	—	—	-1	-1
Skullderivat	—	—	—	-54	-54
Investering i If/Intressebolag	—	—	—	-4 502	-4 502
Placeringstillgångar i verksamheten	15 437	8 886	850	6 740	31 913
Varav USA	—	-6 158	—	—	-6 158
Placeringstillgångar i "Tillgångar under förvaltning"	15 437	2 728	850	6 740	25 755

FAKTA OM PLACERINGSTILLGÅNGAR

Placeringstillgångarna är indelade i olika tillgångsslag och valutor. Detaljer avseende koncernens aktier, andra värdepapper relaterade till aktier, räntebärande tillgångar samt fastighetsinnehav är specificerade.

Alla belopp är angivna i KSEK och är baserade på verkligt värde, om inte annat anges.

Klassificering av aktier är gjord i enlighet med Morgan Stanley Capital International Industrys koder. Rating avseende räntebärande placeringstillgångar överensstämmer med Standard & Poor's långsiktiga rating eller motsvarande.

PLACERINGSTILLGÅNGAR I VERKSAMHETEN

MSEK	Utgående verkligt värde	%	Varav Fondförsäkring	%	Varav Livförsäkring	%	Varav Fondsparande	%	Varav Övriga placerings-tillgångar	%
Räntebärande placeringstillgångar	18 956	67	7 938	91	8 492	63	564	93	1 962	36
Lån	5 183	18	111	2	4 718	35	2	0	352	6
Aktier	3 896	14	619	7	115	1	15	2	3 147	57
Fastigheter	234	1	27	0	168	1	23	5	16	1
Totalt	28 269	100	8 695	100	13 493	100	604	100	5 477	100

PLACERINGSTILLGÅNGAR I FOND- OCH LIVFÖRSÄKRING OCH FONDSPARANDE

Räntebärande placeringstillgångar

	Verkligt värde		Bokfört värde		Nominellt värde	
	MSEK	%	MSEK	%	MSEK	%
Korta räntebärande placeringar	1 730	10	1 730	11	1 599	13
Obligationer och förlagslån	11 441	67	10 756	66	10 379	87
Summa¹⁾	13 171	78	12 486	77	11 978	100
Kassa och bank/fondlikvidfordringar och skulder	3 823	23	3 823	23		
Totalt	16 994	100	16 309	100		

¹⁾ Varav 1 670 MSEK i onoterade obligationer och korta räntebärande placeringar.

Emittent/rating	Verkligt värde		Bokfört värde	
	MSEK	%	MSEK	%
Övriga utländska emittenter, ej ratade	319	2	302	2
Utländska stater, rating BBB	271	2	271	2
Övriga utländska emittenter, rating BBB	421	3	421	3
Övriga emittenter, rating A	1 126	9	1 067	9
Övriga utländska emittenter, rating AA	1 928	15	1 649	13
Utländska stater, rating AA	1 245	9	1 234	10
Övriga utländska emittenter, rating AAA	951	7	946	8
Svenska staten, rating AAA	753	6	740	6
Utländska stater, rating AAA	6 157	47	5 856	47
Totalt	13 171	100	12 486	100

Emittenter	Verkligt värde		Bokfört värde	
	MSEK	%	MSEK	%
Företag	1 214	9	1 158	9
Finans inklusive bank och försäkring	3 051	23	2 758	22
Kommuner	312	3	302	2
Stater	8 475	64	8 148	65
Övrigt	119	1	120	2
Totalt	13 171	100	12 486	100

Förfallostruktur	Verkligt värde		Bokfört värde	
	MSEK	%	MSEK	%
< 1 år	3 163	24	2 622	21
> 1 < 2 år	987	8	987	8
> 2 < 3 år	1 154	9	1 514	12
> 3 < 4 år	1 606	12	1 498	12
> 4 < 5 år	916	7	874	7
> 5 < 6 år	1 107	8	999	8
> 6 < 7 år	518	4	499	4
> 7 < 8 år	299	2	250	2
> 8 < 9 år	561	4	532	4
> 9 < 10 år	735	6	697	6
> 10 < 15 år	699	5	663	5
> 15 år	1 426	11	1 351	11
Totalt	13 171	100	12 486	100

Valutafördelning	Verkligt värde		Bokfört värde	
	MSEK	%	MSEK	%
CHF	113	1	113	1
COP	208	2	208	2
EUR	8 463	63	7 788	62
GBP	42	0	42	0
SEK	753	6	740	7
USD	3 522	27	3 522	28
Övrigt	70	1	73	0
Totalt	13 171	100	12 486	100

Accumulerat belopp att periodisera ²⁾	MSEK
Bokfört värde < nominellt värde	-294
Bokfört värde > nominellt värde	802
Totalt	508

²⁾ Upplupen ränta är exkluderad i denna sammanställning.

Lån

	Verkligt värde/ Bokfört värde		Nominellt belopp	
	MSEK	%	MSEK	%
Inlåning till kreditinstitut	4 716	98	4 700	98
Övriga lån	115	2	114	2
Totalt	4 831	100	4 814	100

Övriga lån	MSEK	%
Pantsatta lån	5	4
Övrigt	110	96
Totalt	115	100

Förfallostruktur	MSEK	%
< 1 år	4 720	98
> 1 år	111	2
Totalt	4 831	100

Valutafördelning	MSEK	%
CHF	2	0
COP	5	0
EUR	4 716	98
JPY	42	1
USD	66	1
Totalt	4 831	100

Aktier

MSEK	Verkligt värde/ Bokfört värde	Anskaffnings- värde
Aktier och andra värdepapper relaterade till aktier	749	762
Totalt	749	762

Valutafördelning	MSEK	%
EUR	146	19
GBP	20	3
USD	568	76
Övrigt	15	2
Totalt	749	100

Land	MSEK	%
Irland	28	4
Luxemburg	38	5
Spanien	62	8
Storbritannien	30	4
USA	561	75
Övrigt	30	4
Totalt	749	100

Industri	MSEK	%
Finans	69	10
Fonder	662	88
Informationsteknologi	18	2
Totalt	749	100

Innehav av aktier och andelar	Antal	Verkligt värde
AUSTRALIEN		
AUSTRALIAN SKANDIA Ltd		
<i>AUSTRALIEN</i>		
<i>Fonder</i>		
Skandia Global Investment Solutions	112 637	4 926
		4 926

CHILE

Skandia Chile Corredora de Bolsa	Antal	Verkligt värde
<i>CHILE</i>		
<i>Aktier</i>		
Bolsa Electronica de Chile	1	737
		737

COLOMBIA

SOCIEDAD FIDUCIARIA SKANDIA S.A.	Antal	Verkligt värde
<i>COLOMBIA</i>		
<i>Aktier</i>		
Tecnibanca	23 034	70
ACH Colombia S.A.	1 673	3
Deceval S.A.	121	18
		91

SKANDIA HOLDING DE COLOMBIA S.A.

COLOMBIA	Antal	Verkligt värde
<i>COLOMBIA</i>		
<i>Aktier</i>		
Inversiones Reacol S.A.	3 582 376	6 272
		6 272

SKANDIA SEGUROS DE VIDA S.A.

COLOMBIA	Antal	Verkligt värde
<i>COLOMBIA</i>		
<i>Aktier</i>		
Banco Ganadero	33 333	13
Acerias Paz del Rio	377	0
Inverseguros	4 523	60
Colteger	28 890	3
		76

DANMARK

SKANDIALINK A/S (DENMARK)	Antal	Verkligt värde
<i>DANMARK</i>		
<i>Aktier</i>		
Forsikringshojskolen	10 900	496
<i>Fonder</i>		
Alfred Berg, Rusland	579	94
Forenede Gruppliv	1	41
Investeringsfor. Indeks, PAL GLOBAL	724	112
Novo Nordisk Aktier	247	27
Nykredit Portefolje, Danmark	634	62

IRLAND

	Antal	Verkligt värde
Baring AM, Østeuropa inklusive Rusland	267	60
SGF Alliance Capital, Global	12 025	54
SGF Fjernosten, Fidelity	8 400	55
SGF Inesco, Vesteuropa	12 383	49
SGF Japan, JPM Fleming	14 596	63
SGF MFS, Nordamerika	9 645	39

Innehav av aktier och andelar	Antal	Verkligt värde	Innehav av aktier och andelar	Antal	Verkligt värde
LUXEMBURG			LUXEMBURG		
ABN Amro Bank, Globale Nye Markeder Fund	157	53	Fidelity Funds European	217 501	11 731
Alfred Berg, Danmark	510	59	Fidelity Funds European	2 126	274
Carnegie, Global	179	52	Mlif European Opps.A	4 520	1 408
Carnegie, Norden	142	52	Morgan Stanley Latin America	18 017	1 655
Danske Capital	115	33	Morgan Stanley Eur Val Equity	10 680	2 030
JPMorgan Fleming, Osteuropa	815	63	Morgan Stanley Global Value	23 566	5 468
Merrill Lynch IM, Vesteuropa Small	184	57	Övriga fondinnehav	1	3 895
Morgan Stanley IM, USA	197	37			
Nordea IM, Vesteuropa	63	49	STORBRITANNIEN		
Nordea IM, Danmark	108	58	Skandia Alliance Capital	1 157 583	5 239
Schroders, Fjernosten	1 332	42	Skandia Blackrock Euro	40 012	2 478
Schroders, Japan	1 444	63	Skandia China Securities equity	10 387	1 253
Schroders, USA Small	422	114			
Schroders, Vesteuropa Small	684	57	USA		
T. Rowe Price, USA Small	569	42	JPM Fleming Global Financials A USD	2 345	1 527
		1 983	Mlif Global Equity	3 210	1 929
			Parvest USA Quant C	27 700	11 741
					114 617
TYSKLAND			SVERIGE		
SKANDIA PORTFOLIO MANAGEMENT GMBH			SKANDIALINK LIVFÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAG (PUBL)		
TYSKLAND			SVERIGE		
<i>Fonder</i>			<i>Fonder</i>		
Övriga fondinnehav	1	411	Alfred Berg	197	26
		411	Banco	330	26
SKANDIA LEBENSVERSICHERUNG AG			Catella	175	15
TYSKLAND			Erik Penser	999	26
<i>Fonder</i>			HQ.SE	26	12
Övriga fondinnehav	3	485	SEB	-1 393	-23
			Skandia Fonder	291	32
FRANKRIKE					
Societe Generale 2017 Eur.	366	256	IRLAND		
			Multi Link	62 134	264
LUXEMBURG					
Övriga fondinnehav	1	10 323	LUXEMBURG		
			Carlson	4 943	55
IRLAND			Carnegie	93	-4
Skandia Global Funds Black Rock Eur Equity	3 844	238	Credit Agricole	74	22
Skandia Global Funds Gamco Uc All Cap	2 963	247	Fidelity	1 171	69
Skandia Global Funds MFS US Large Cap	54 280	229	Goldman Sachs	-185	-5
			Invesco	-28	-3
SCHWEIZ			JP Morgan	17	11
Credit Suisse Equity Fund USA	63	283	Merrill Lynch	631	102
			Morgan Stanley	21	9
STORBRITANNIEN					
Fleming European Growth Fund	8 627	466	NORGE		
			Odin	64	27
USA					
Templeton Growth Fund	3 388	466	STORBRITANNIEN		
		12 993	Gartmore	6 874	172
					833
ITALIEN			SKANDIALINK MULTIFOND AB		
SKANDIA VITA S.P.A			SVERIGE		
ITALIEN			<i>Fonder</i>		
<i>Fonder</i>			Alfred Berg	446	55
OICVM/SICAV - Anima America	111 255	3 859	Banco	893	86
OICVM/SICAV - Anima Asia	10 507	357	Carlson	1 021	32
OICVM/SICAV - Anima Europa	226 918	6 373	Catella	189	15
OICVM/SICAV - Anima Fondo Attivo	15 801	1 463	Erik Penser	334	27
			HQ.SE	49	17
IRLAND			SEB	6 284	70
SKANDIA MFS US Large Cap Growth	3 291 439	13 679	Skandia Fonder	1 595	199
SKANDIA America Century International	195 654	13 679	Övriga fondinnehav	1	-90
		39 410			
SPANIEN			IRLAND		
SKANDIA VIDA S.A. DE SEGUROS Y REASEGUROS			Skandia Global Funds	11 695	64
SPANIEN					
<i>Aktier</i>			LUXEMBURG		
Estalvida	1 392 384	43 488	Carnegie	79	26
Inverseguros	58 310	15 334	Credit Agricole	54	14
<i>Fonder</i>			Fidelity	822	50
Part.Urquijo KBL-NOVEUROPE	713	2 387	Invesco	174	19
Part.Urquijo Segurfondo Renta	1 920	1 106	Merrill Lynch	423	64
			Morgan Stanley	404	58
TYSKLAND					
Goldman Sachs European	1 536	1 381	NORGE		
			Odin	39	16
JAPAN					
Part.Urquijo KBL Japan	75	293			

Innehav av aktier och andelar	Antal	Verkligt värde
STORBRITANNIEN		
Gartmore	1 792	45
Goldman Sachs	195	23
JP Morgan Fleming	10	7
		797

STORBRITANNIEN

SKANDIA INVESTMENT SERVICES LTD

STORBRITANNIEN

Fonder

Övriga fondinnehav	1	519
SISL European Equity	25 000	126
SISL Japanese Equity	25 000	126
SISL UK Equity	25 000	182
SISL UK Index	25 000	182
SISL US Equity	23 884	112
		1 247

SKANDIA LIFE ASSURANCE LTD

STORBRITANNIEN

Aktier

EMX	22 253 405	17 801
		17 801

SKANDIA LIFE PEP MANAGERS LTD

STORBRITANNIEN

Fonder

Övriga fondinnehav	1	1 108
		1 108

USA

AMERICAN SKANDIA LIFE ASSURANCE CORP.

USA

Fonder

Asaf Alger All-Cap Growth	93 124	3 790
Asaf Alliance Growth	124 417	10 430
Asaf Alliance Growth Portfolio	151 688	9 619
Asaf Amer Century Intl Growth II	101 311	5 167
Asaf Deam Int'l Equity	23 846	1 638
Asaf Deam Small CAP	32 461	1 002
Asaf Federated High Yield	84 018	4 784
Asaf Gabelli All-Cap Value	266 957	18 542
Asaf Gabelli Small Cap Value	42 588	3 755
Asaf Goldman Sachs Concentrated Growth	111 400	9 062
Asaf Goldman Sachs Mid-Cap Growth	43 486	1 168
Asaf Invesco Equity Income	34 920	3 154
Asaf Invesco Technology	115 020	1 960
Asaf JPM	5 202 958	45 335
Asaf Marsico Capital Growth	197 152	17 313
Asaf MFS Growth W/ Income	41 048	2 431
Asaf Neuberger & Berman Mid-Cap Growth	80 170	9 236
Asaf Neuberger & Berman Mid-Cap Value	40 634	3 633
Asaf PBHG Small Cap Growth	145 776	10 430
Asaf Profunds Managed OTC	158 282	2 196
Asaf Sanford Bernstein	27 045	2 135
Asaf Sanford Bernstein Index 500	152 649	9 219
Asaf Strong Int'l Equity	71 589	3 154
Asaf Total	469 903	43 976
Asaf William Blair Int'l Growth	96 384	6 753
BGI S&P Stock Fund	1 503	1 394
I Shares MSCI Eafe Index	24 796	21 391
I Shares Russel 1000 VA	90 382	36 117
I Shares Russel 2000 GR	19 591	6 805
I Shares Russel 2000 VA	8 473	8 234
I Shares Russel Trust Russel	85 521	27 098
I Shares S&P 500 Index	2 315	1 786
Övriga fondinnehav	1	91 368
Wells Fargo	8 873 349	77 313
Wells Fargo Long	4 217 808	35 969
		537 357

AMERICAN SKANDIA INVESTMENT SERVICES INC.

USA

Fonder

Asaf Deam Small Cap Growth	149 341	4 609
Asaf Profunds Managed OTC	50 000	697
Övriga fondinnehav	1	906
		6 212

Innehav av aktier och andelar	Antal	Verkligt värde
AMERICAN SKANDIA MARKETING INC.		
USA		
Fonder		
NASDAQ Common	300	26
		26

AMERICAN SKANDIA INC.

USA

Fonder

Everbank Class B	1 111 111	2 422
		2 422

Fastigheter

Valutafördelning	MSEK	%
COP	59	27
DKK	1	0
EUR	131	60
Övrigt	27	13
Totalt	218	100

Yta	m ²	%
Kontor	16 459	92
Garage	1 449	8
Totalt	17 908	100

Uthyrningsgrad	%
Kontor	100
Övrigt	100

Hysesintäkter	MSEK
Kontor	15

Innehav av utländska fastigheter

COLOMBIA

Autopista Norte Kilometro 19, Chia
Avenida 19 No 113-30, Bogotá
Calle 35 No 16-24, Bucaramanga
Calle Inquisición No 3-56, Cartagena
Ricuarte Cundinamarca, Girardot

DANMARK

Birkestein 14, Lumsås

MEXIKO

Bosque de Cirueclos 162, Mexico D.F.

SPANIEN

Parador del sol 3, Madrid
Ruiz de Alarcón 11, Madrid

ÖVRIGA PLACERINGSTILLGÅNGAR

Räntebärande placeringar

	Verkligt värde		Bokfört värde		Nominellt värde	
	MSEK	%	MSEK	%	MSEK	%
Korta räntebärande placeringar	981	50	984	50	995	78
Obligationer	296	15	295	15	273	22
Summa ¹⁾	1 277	65	1 279	65	1 268	100
Kassa och bank/ fondlikvid fordringar och skulder	685	35	685	35		
Totalt	1 962	100	1 964	100		

¹⁾ Varav 427 MSEK i onoterade obligationer och korta räntebärande placeringar.

Emittent/rating	Verkligt värde		Bokfört värde	
	MSEK	%	MSEK	%
Svenska bostadsinstitut, rating A	396	31	398	31
Övriga utländska emittenter, rating A	19	1	23	2
Svenska bostadsinstitut, rating AA	46	4	45	4
Övriga utländska emittenter, rating AA	92	7	92	7
Övriga svenska emittenter, ej ratade	13	1	11	1
Svenska staten, rating AAA	689	54	688	54
Utländska stater, rating AAA	22	2	22	1
Totalt	1 277	100	1 279	100

Emittenter	Verkligt värde		Bokfört värde	
	MSEK	%	MSEK	%
Finans inklusive bank och försäkring	417	33	417	33
Hypotek	102	8	103	8
Kommuner	47	4	46	4
Stater	711	55	713	55
Totalt	1 277	100	1 279	100

Förfallostruktur	Verkligt värde		Bokfört värde	
	MSEK	%	MSEK	%
< 1 kvartal	666	52	665	52
> 1 kvartal < 1 år	357	28	358	28
> 1 < 3 år	112	9	115	9
> 3 < 5 år	104	8	102	8
> 5 < 7 år	11	1	12	1
> 7 < 10 år	10	1	11	1
> 10 år	17	1	16	1
Totalt	1 277	100	1 279	100

Valutafördelning	Verkligt värde		Bokfört värde	
	MSEK	%	MSEK	%
CAD	70	5	68	5
EUR	13	1	16	1
GBP	63	5	64	5
SEK	1 131	89	1 131	89
Totalt	1 277	100	1 279	100

Accumulerat belopp att periodisera	MSEK
Bokfört värde < nominellt värde ¹⁾	-11
Bokfört värde > nominellt värde ¹⁾	22
Totalt	11

¹⁾ Upplupen ränta är exkluderad i denna sammanställning.

Lån	Verkligt värde/ Bokfört värde		Nominellt belopp	
	MSEK	%	MSEK	%
Inlåning till kreditinstitut	196	56	196	56
Övriga lån	156	44	156	44
Totalt	352	100	352	100

Övriga lån	MSEK		%	
	MSEK	%	MSEK	%
Utlåning utan säkerhet till allmänheten			2	1
Övrigt			154	99
Totalt	156	100	156	100

Förfallostruktur	MSEK		%	
	MSEK	%	MSEK	%
< 1 år	5	1		
> 1 < 5 år	232	66		
> 5 år	115	33		
Totalt	352	100		

Valutafördelning	MSEK		%	
	MSEK	%	MSEK	%
EUR	115	33		
SEK	198	56		
USD	39	11		
Totalt	352	100		

Aktier	Verkligt värde/ Bokfört värde		Anskaffnings- värde	
	MSEK	%	MSEK	%
Aktier och andra värdepapper relaterade till aktier	3 147		3 962	
Totalt ¹⁾	3 147		3 962	

¹⁾ Varav 3 103 MSEK onoterade aktier.

Valutafördelning	MSEK		%	
	MSEK	%	MSEK	%
GBP	12	0		
NOK	110	3		
SEK	2 995	96		
Övrigt	30	1		
Totalt	3 147	100		

Land	MSEK		%	
	MSEK	%	MSEK	%
Finland	16	1		
Norge	110	3		
Storbritannien	12	0		
Sverige	2 995	96		
Tyskland	12	0		
Övrigt	2	0		
Totalt	3 147	100		

Klassificering av svenska aktier	MSEK		%	
	MSEK	%	MSEK	%
Konsumentvaror	86	3		
Finans	2 968	99		
Vård och hälsa	54	2		
Informationsteknologi	0	0		
Industri	44	1		
Material	79	3		
Övrigt	-236	-8		
Totalt	2 995	100		

Klassificering av alla aktier	MSEK		%	
	MSEK	%	MSEK	%
Konsumentvaror	86	3		
Finans	2 981	95		
Vård och hälsa	75	2		
Industri	44	1		
Informationsteknologi	2	0		
Material	79	3		
Övrigt	-120	-4		
Totalt	3 147	100		

Innehav av aktier och andelar i svenska bolag	Antal	Verkligt värde

FÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAGET SKANDIA (PUBL)

Konsumentvaror	Antal	Verkligt värde
Hilding Anders A	221 776	27 289
Hilding Anders B	424 597	52 245
Primus	98 466	0
Proformia Internet	20 000	7 000
Rekod bol Svenska Re AB & Co	6	30
Swedeponic	16 137	0
Vouge Group Oy	6 900	0
Totalt		86 564

Finans	Antal	Verkligt värde
If Skadeförsäkring Holding AB	26 497 360	2 968 734
Personskadereglering AB	35	4
Totalt		2 968 738

Vård och hälsa	Antal	Verkligt värde
Carema Vård och Omsorg A	663 065	14 587
Carema Vård och Omsorg B	1 496 935	32 933
Carema utställd option	-54 000	-9 500
Fertilitetscentrum B	1 248	5 342
Hemapure B	100	0
Linc A	2 085	408
Linc B	13 965	2 730
Totalt		46 500

Industri	Antal	Verkligt värde
Att Veta	8 308	0
Blue Chip Jet HB	10	35 543
Partex Marking Systems	6 750	8 438
Västervik-Ventipils Färjelinj	30 000	0
Västervik-Ventipils Färjelinj konvertibel	9 000 000	0
Totalt		43 981

Informationsteknologi	Antal	Verkligt värde
Alleato	24 000	0
Readsoft B	48 263	227
RKS B	38 800	217
Unicom Care	20 000	0
Totalt		444

Material	Antal	Verkligt värde
Ekman International	150 000	29 928
Emmaboda Stenindustri	40 100	5 700
Ledstiernan	13 934 587	43 197
Totalt		78 825

Innehav av aktier och andelar i svenska bolag	Antal	Verkligt värde
Övriga		
AdCap KB	10	66 443
Ingroup Holding AB (publ)	80 200	21 500
Opsis	7 149	5 094
Unigraphics	7 200	0
Återköpsavtal		-329 283
		-236 246
LIFELINE AB		
Vård och hälsa	Antal	värde
Sophiahemmet	37 500	7 500
		7 500
Innehav av aktier och andelar i utländska bolag	Antal	Verkligt värde
FÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAGET SKANDIA (PUBL)		
Belgien		
Rinet	200	0
		0
Finland		
Espe Oy	10 044	16 296
Pihakozza B	1 000	0
		16 296
Frankrike		
Sci de l'ass Maritmera et de tra	192	163
		163
Tyskland		
Jostra Medizintechnik AG	88 008	12 070
		12 070
Mexiko		
Nuevo Mundo	1 718	0
		0
Norge		
Nordstjernen Holding B	78 750	110 040
		110 040
Panama		
Cresvale Holdings Int	30 304	0
		0
Storbritannien		
RSA Global Network Ltd	1	2
		2
Venezuela		
Reass Int	460 800	0
		0
SKANDIA UK HOLDINGS LTD		
Storbritannien		
Lighthouse Group	2 248 049	11 839
Octavian Group	449 309	154
Lynx plc	280 000	393
		12 386
SKANDIA INSURANCE UK CONTACT OFFICE LTD		
Storbritannien		
Glenstar Properties	887	14
		14
SKANDIA INNOVATION US INC.		
USA		
Acadient, Inc	122 997	1 072
		1 072

Innehav av svensk fastighet

	Namn	Taxeringsvärde
VAXHOLM		
Askudden	Östra Ekudden 15	4 903
Östra Ekuddsgatan 3	Östra Ekudden 14	2 455

Kapitalandel i koncernföretag

Kapitalandelen är 100% om inte annat anges	Säte
Australien	
Australian Skandia Ltd	Sydney
Bahamas	
Skandia AFS Bahamas Ltd	Nassau
Chile	
Skandia Chile Corredora de Bolsa S.A.	Santiago
Skandia Chile S.A.	Santiago
Colombia	
Inversiones Escandinavas de Colombia S.A.	Bogota
Skandia Administradora de Fondos de Pensiones y Cesantias S.A. (73%)	Bogota
Skandia Consulting Services S.A.	Bogota
Skandia Holding de Colombia S.A.	Bogota
Skandia Compañía de Seguros de Vida S.A.	Bogota
Skandia Sociedad Fiduciaria S.A.	Bogota
Danmark	
Nevi Finans A/S	Köpenhamn
Skandia Branch Denmark (Lifeline)	Köpenhamn
SIIT Branch, Denmark	Köpenhamn
SkandiaBanken Danmark A/S (kreditinstitut)	Köpenhamn
Skandia Link A/S	Köpenhamn
Global Responsibility Holding A/S	Horsholm
Holland (Nederländerna)	
Skandia Holding BV	Amsterdam
MNA International BV	Amsterdam
Skandia Mediterranean Holding BV	Amsterdam
Skandia Development BV	Amsterdam
Skandia Financial Holding BV	Amsterdam
Hongkong	
Skandia Asia Pacific	Hongkong
Skandia Global Funds, Asia Pacific Ltd.	Hongkong
Irland	
Skandia Fund Management Ireland Ltd.	Dublin
Skandia Global Funds Marketing Ltd.	Dublin
Italien	
Skandia Vita S.p.A.	Milano
Japan	
Skandia Life Insurance Co (Japan) Ltd.	Tokyo
Jersey	
YMER Ltd.	Jersey
Liechtenstein	
Skandia Leben AG Liechtenstein	Liechtenstein
Luxemburg	
Skandia and Partners S.A. (51%)	Luxemburg
Skandia Investment Advisory Consultants S.A.	Luxemburg
Skandia Reassurance S.A.	Luxemburg
Mexiko	
Skandia S.A. de CV	Mexiko
Skandia Servicios Mexico S.A. de CV	Mexiko
Skandia Vida S.A. de CV	Mexiko
Norge	
Skandia IT AS	Oslo
SkandiaBanken Bilfinans AS	Bergen
SkandiaBanken Bilfinans Holding AS	Bergen
Polen	
Skandia Insurance Service Company Poland	Warszawa
Skandia Zycie S.A.	Warszawa
Schweiz	
SkandiaBank Switzerland AG	Zürich
Skandia Leben AG	Zürich
Skandia Service AG	Zürich
MNA International SA	Genève

Resultaträkning

Moderbolaget

MSEK	Not	2002	2001
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE			
Premieintäkter, f e r			
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	1	453	414
Premier för avgiven återförsäkring	1	-503	-209
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-19	-12
Återförsäkrarens andel av Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		72	6
		3	199
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	2	0	22
Försäkringsersättningar, f e r			
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring	3	-326	-257
Återförsäkrarens andel	3	-35	123
Förändring i Avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		18	11
Återförsäkrarens andel		343	-7
	4	0	-130
Driftskostnader	5	-3	-61
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		0	30
TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSE			
Premieinkomst, f e r			
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	6	436	4 316
Kapitalavkastning, intäkter		0	0
Försäkringsersättningar, f e r			
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring	7	-1 516	-1 111
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar, f e r			
Livförsäkringsavsättning			
Före avgiven återförsäkring		2 206	-1 727
Driftskostnader	8	-93	-25
Kapitalavkastning, kostnader	9	-1 055	-1 347
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-22	106
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		0	30
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-22	106
Kapitalförvaltningens resultat			
Kapitalavkastning, intäkter	10	2 876	455
Orealiserade vinster på placeringstillgångar		—	0
Kapitalavkastning, kostnader	11	-8 642	-2 325
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	12	-450	-141
		-6 216	-2 011
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		0	-22
Omstruktureringskostnader	42	-273	—
Avskrivning goodwill		-20	-20
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		-6 531	-1 917
Bokslutsdispositioner	13	—	1 774
Resultat före skatt		-6 531	-143
Skatt	14	1 723	-77
Årets resultat		-4 808	-220

Balansräkning

Moderbolaget

MSEK	Not	2002	2001
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar			
Goodwill	15	40	60
Placeringstillgångar			
Placeringar i koncernföretag och intresseföretag	16	20 890	28 653
Andra finansiella placeringstillgångar	16	5 885	2 444
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	16	—	8 683
		26 775	39 780
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	17	35 580	—
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		125	53
Avsättning för oreglerade skador	18	734	367
	19	859	420
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	20	43	66
Fordringar avseende återförsäkring	21	52	0
Övriga fordringar	22	1 680	1 941
Uppskjuten skattefordran	23	1 654	—
		3 429	2 007
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	24	37	19
Kassa och bank		245	435
Fondlikvidfordringar		2	0
		284	454
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter		136	30
Förutbetalda anskaffningskostnader	25	640	324
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	26	156	248
		932	602
SUMMA TILLGÅNGAR		67 899	43 323
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Aktiekapital	27	1 024	1 024
Uppskrivningsfond	27	—	74
Fond för orealiserade vinster	27	615	102
Balanserad vinst eller förlust	27	8 572	9 310
Årets resultat	27	-4 808	-220
		5 403	10 290
Obeskattade reserver	28	2 109	2 109
Efterställda skulder	29	1 058	214
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		125	107
Livförsäkringsavsättning		13	8 533
Avsättning för oreglerade skador	30	1 270	728
	31	1 408	9 368
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	32	35 607	—
Avsättning för andra risker och kostnader	33	118	—
Skatteskuld		135	—
Uppskjuten skatteskuld	34	—	68
Depåer från återförsäkrare		856	415
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	35	165	133
Skulder avseende återförsäkring		7	29
Derivat		43	139
Övriga skulder	36	20 076	20 127
		20 291	20 428
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Återförsäkrars andel av förutbetalda anskaffningskostnader		9	3
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	37	905	428
		914	431
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		67 899	43 323
POSTER INOM LINJEN			
Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder	38	—	8 683
och för såsom avsättningar redovisade förpliktelse	38	36 296	—
Tillgångar som omfattas av försäkringstagarnas förmånsrätt	38	—	—
Ansvarsförbindelser	39	5 538	12 512

Resultatanalys

Moderbolaget

Resultatanalys (per försäkringsgren)

	Totalt	Sjuk och olycksfall	Direkt utländsk	Mottagen livåterförsäkring	Individuell försäkring			Gruppförsäkring		
					Livförsäkring	Fond-livförsäkring PBF ¹⁾	Totalt	Fond-livförsäkring PBF ¹⁾	Totalt	
Premieintäkt f e r	439	-26	29	436	—	—	—	—	—	—
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-1 055	0	0	-1 055	—	—	—	—	—	—
Försäkringsersättningar f e r	690	18	-18	690	—	—	—	—	—	—
Driftskostnader	-96	24	-27	-93	—	—	—	—	—	—
Försäkringsrörelsens resultat	-22	16	-16	-22	—	—	—	—	—	—
Avvecklingsresultat 2002	10	12	-2	—	—	—	—	—	—	—
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker, brutto	138	111	14	—	—	—	1	—	12	12
Avsättning för oreglerade skador, brutto	1 270	695	14	—	—	2 137	139	0	422	422
Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring	1 408	806	28	—	—	2 138	140	0	434	434
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risken (före avgiven återförsäkring)	35 607	—	—	—	32	20 637	—	20 669	14 938	—
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker, återförsäkrarens andel	125	125	—	—	—	—	—	—	—	—
Avsättning för oreglerade skador, återförsäkrarens andel	734	705	4	—	—	—	4	—	21	21
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	859	830	4	—	—	—	4	4	—	21

¹⁾ PBF avser premiebefrielseförsäkring.

Tilläggsuppgifter till resultatanalysen

Premieintäkter f e r

	Totalt	Sjuk och olycksfall	Direkt utländsk	Mottagen livåterförsäkring
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	889	416	37	436
Premier för avgiven återförsäkring	-503	-503	0	—
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-19	-11	-8	—
Återförsäkrarens andel av förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	72	72	—	—
	439	-26	29	436

Försäkringsersättningar f e r

	Totalt	Sjuk och olycksfall	Direkt utländsk	Mottagen livåterförsäkring
Utbetalda försäkringsersättningar ¹⁾				
Före avgiven återförsäkring	-1 842	-316	-10	-1 516
Återförsäkrarens andel	-35	-35	0	—
Förändring i avsättning för oreglerade skador och livförsäkringsersättningar ²⁾				
Före avgiven återförsäkring	2 224	25	-7	2 206
Återförsäkrarens andel	343	344	-1	—
	690	18	-18	690

¹⁾ Inklusive skadeporföljer och skadehanteringskostnader.

²⁾ Inklusive förändring skadebehandlingsreserv.

Nyckeltal svensk direktförsäkring

%	2002	2001
Skadeprocent, brutto	71	64
Driftskostnadsprocent, brutto	40	31
Totalkostnadsprocent, brutto	111	95
Skadeprocent, netto	-71	70
Driftskostnadsprocent, netto	-91	25
Totalkostnadsprocent, netto	-162	95

Noter till teknisk redovisning skadeförsäkringsrörelse

Not 1 Premieinkomst

	2002			2001		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Inbetalda och tillgodoförda premier ¹⁾	453	-453	0	414	-209	205
Portföljpremier	—	-50	-50	—	—	—
Premieinkomst	453	-503	-50	414	-209	205

¹⁾ Varav försäkringsavtal för direkt skadeförsäkring som tecknats i:

Sverige	416	393
Övriga EES	37	21
Övriga länder	0	0
453	414	

Not 2 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Inom skadeförsäkringsrörelsen förs kapitalavkastning över från det icke-tekniska till det tekniska resultatet baserat på genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar efter avdrag för utestående nettofordringar i försäkringsrörelsen. Räntesatserna följer huvudsakligen avkastningen på medellånga statsobligationer med hänsyn tagen till försäkringsrörelsens kontantflöden över tiden.

	2002	2001
I huvudsak har avsättningarna varit i svenska kronor och följande kalkyräntesatser har använts:	4,8	4,8

Not 3 Utbetalda försäkringsersättningar

	2002			2001		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	-311	326	15	-246	123	-123
Skadeporföljer	—	-361	-361	—	—	—
Driftskostnader för skadereglering	-15	—	-15	-11	—	-11
Utbetalda försäkringsersättningar	-326	-35	-361	-257	123	-134

Not 4 Avvecklingsresultat

Av försäkringsersättningar utgör 10 (19) MSEK avvecklingsresultat netto.

Not 5 Driftskostnader

	2002	2001
Interna anskaffningskostnader	-50	-36
Externa anskaffningskostnader ¹⁾	-13	-7
Förändring i förutbetalda anskaffningskostnader, brutto	2	-6
Administrationskostnader	-127	-86
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	191	71
Förändring i förutbetalda anskaffningskostnader, avgiven återförsäkring	-6	3
Driftskostnader	-3	-61

¹⁾ Varav provisioner i direktförsäkring. -13 -7
För fördelning av totala driftskostnader, se not 42.

Noter till teknisk redovisning livförsäkringsrörelse

Not 6 Premieinkomst

	2002			2001		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Inbetalda och tillgodoförda premier ¹⁾	121	—	121	3 842	—	3 842
Portföljpremier	315	—	315	474	—	474
Premieinkomst	436	—	436	4 316	—	4 316

¹⁾ Varav premier i koncernintern livåterförsäkring

Not 7 Utbetalda försäkringsersättningar

	2002			2001		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar, livförsäkring	-1 516	—	-1 516	-1 111	—	-1 111
Utbetalda försäkringsersättningar	-1 516	—	-1 516	-1 111	—	-1 111

Not 8 Driftskostnader

	2002	2001
Interna anskaffningskostnader	—	-1
Externa anskaffningskostnader	-57	-205
Förändring i förutbetalda anskaffningskostnader, brutto	-36	181
Driftskostnader	-93	-25

För fördelning av totala driftskostnader, se not 42.

Not 9 Kapitalavkastning, kostnader

	2002	2001
Depåränta, koncernföretag	-1 055	-1 347
Kapitalavkastning, kostnader	-1 055	-1 347

Noter till icke-teknisk redovisning

Not 10 Kapitalavkastning, intäkter

	2002	2001
<i>Utdelning på aktier och andelar</i>		
Koncernföretag	—	32
Andra aktier och andelar	0	14
Övriga finansiella intäkter	5	6
<i>Ränteintäkter m.m.</i>		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	45	71
Koncernföretag	542	174
Övriga ränteintäkter	223	10
Valutakursvinster netto	2 054	—
<i>Realisationsvinster, netto</i>		
Aktier och andelar	4	71
Aktier i koncernföretag	0	68
Räntebärande värdepapper	3	9
Kapitalavkastning, intäkter	2 876	455

Not 11 Kapitalavkastning, kostnader

	2002	2001
Kapitalförvaltningskostnader	-1 339	-503
Övriga finansiella kostnader	-21	-2
<i>Räntekostnader m.m.</i>		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	—	-2
Koncernföretag	-606	-333
Intresseföretag	—	-3
Övriga räntekostnader	-88	-178
Valutakursförluster, netto	—	-1 212
<i>Av- och nedskrivningar</i>		
Nedskrivning lån till koncernföretag	-23	—
Nedskrivning aktier i koncernföretag	-6 556	-13
Nedskrivning aktier i intresseföretag	-	-79
Övriga värdeförändringar	-9	0
Kapitalavkastning, kostnader	-8 642	-2 325

Not 12 Realiserade förluster på placeringstillgångar, netto

	2002	2001
Aktier och andelar, netto	-450	-141
Realiserade förluster på placeringstillgångar, netto	-450	-141

Not 13 Bokslutsdispositioner¹⁾

	2002	2001
Lämnade koncernbidrag	—	-4 779
Upplösning säkerhetsreserv	—	6 553
Bokslutsdispositioner	—	1 774

¹⁾ Koncernbidrag redovisas enligt Redovisningsrådets Akutgrupp efter deras ekonomiska innebörd.

Not 14 Skatt

	2002	2001
Aktuell skatt avseende innevarande år	-35	-60
Aktuell skatt avseende tidigare år	37	-13
Uppskjuten skatt	1 721	-4
Skatt	1 723	-77
Resultat före skatt	-6 531	-143
Skatt enligt gällande skattesats, 28%	1 829	40
Skatt avseende tidigare år	37	-37
Ej avdragsgilla kostnader	-147	-103
Ej skattepliktiga intäkter	4	23
Redovisad skattekostnad	1 723	-77

Noter till balansräkningen

Not 15 Goodwill

	Anskaffningsvärde	Ackumulerade avskrivningar	Bokfört värde
Goodwill vid utgången av 2001	100	-40	60
Årets avskrivning	—	-20	-20
Goodwill vid utgången av 2002	100	-60	40

Not 16 Placeringstillgångar

	Anskaffningsvärde ¹⁾		Verkligt värde		Bokfört värde	
	2002	2001	2002	2001	2002	2001
Aktier i koncernföretag ²⁾	20 041	20 964	21 837	32 602	20 041	20 964
Aktier i intresseföretag ³⁾	4	4 469	4	4 469	4	4 469
Lån till koncernföretag	845	3 220	845	3 220	845	3 220
Aktier och andelar	3 306	765	3 467	765	3 467	765
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 574	1 447	1 585	1 447	1 574	1 447
Övriga lån	117	2	117	2	117	2
Derivat	34	88	727	230	727	230
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	—	8 683	—	8 683	—	8 683
Placeringstillgångar⁴⁾	25 921	39 638	28 582	51 418	26 775	39 780

¹⁾ = värdering med utgångspunkt i anskaffningsvärdet, dvs. efter erforderliga nedskrivningar.

²⁾ Se detaljerade upplysningar nedan.

³⁾ Se detaljerade upplysningar nedan.

⁴⁾ För specifikation enligt Finansinspektionens anvisningar, se koncernnot 49.

⁵⁾ Aktier i koncernföretag

	Org.nr	Säte	Antal aktier	Andel %	Valuta	Nominellt värde	Bokfört värde	Bokfört värde
							2002	2001
Australien								
Australian Skandia Ltd		Sydney	29 000 000	100	MAUD	29	152	95
Bahamas								
Skandia AFS Bahamas Ltd		Nassau	100	100	MUSD	0	0	5
Colombia								
Skandia Holding de Colombia SA ¹⁾		Bogotá	2 271	5	MCOP	227	2	2
Danmark								
A/S Nevi Danmark		Köpenhamn	1 780 000	100	MDKK	1 780	2 098	2 098
Hongkong								
Skandia Asia Pacific Ltd		Hongkong	2	100	MHKD	0	18	—
Skandia Global Funds (Asia) Pacific Ltd		Hongkong	5 000 000	100	MHKD	0	8	—
Irland								
Skandia Global Funds Marketing Ltd		Dublin	2	100	MEUR	0	2	—
Japan								
Skandia Life Insurance Co (Japan) Ltd		Tokyo	300 000	100	MJPY	12 000	1 012	861
Nederländerna								
Skandia Holding BV		Amsterdam	—	—	—	—	—	53
Skandia Development BV		Amsterdam	40	100	MEUR	0	0	0
Norge								
Skandia IT A/S		Oslo	1 000	100	MNOK	12	15	15
Spanien								
Skandia S A Servicios Financieros		Madrid	500	5	MEUR	0	0	0
Consultores de Pensiones ²⁾		Madrid	500	5	MEUR	0	0	0
Storbritannien								
Skandia (UK) Holding Ltd		London	376 870 000	100	MGBP	377	4 530	2 526
Skandia Insurance UK Contact Office		London	1 000	100	MGBP	0	0	0
Sverige								
Dial Försäkring AB	516401-8300	Stockholm	100 000	100	MSEK	10	3 924	3 924
SkandiaBanken Aktiebolag (publ)	516401-9738	Stockholm	4 000 000	100	MSEK	400	1 658	1 464
Skandia Capital Aktiebolag (publ)	556306-3881	Stockholm	5 000	100	MSEK	0	100	100
Skandia Informations-teknologi Aktiebolag	556023-5797	Stockholm	10 000	100	MSEK	1	6	2
IA Assurans Aktiebolag	556062-4719	Stockholm	10 000	100	MSEK	1	1	1
Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ)	502019-6365	Stockholm	3 000	100	MSEK	1	0	0
Global Responsibility International (Europe) AB	556579-1802	Stockholm	66 312	54	MSEK	0	0	34
Skandia Global Investments AB	556589-5694	Stockholm	1 000	100	MSEK	0	1 853	1 716
Skandia Europe AB	556598-0322	Stockholm	1 000	100	MSEK	0	1 099	1 041
Acuratess AB	556284-4414	Stockholm	1 000	100	MSEK	0	0	0
Carlson Lärarfonder AB	556328-2358	Stockholm	—	—	—	—	—	6
Skandia Hedgefonder AB	556318-8118	Stockholm	—	—	—	—	—	2
Skandia Fonder AB	556317-2310	Stockholm	—	—	—	—	—	12
SkandiaLink Livförsäkringsaktiebolag (publ)	516401-8276	Stockholm	800 000	100	MSEK	80	899	1 109
SkandiaLink Multifond Aktiebolag	556132-9284	Stockholm	80 000	100	MSEK	8	18	—
Shrug Aktiebolag	556628-6612	Stockholm	30 000	100	MSEK	3	3	—
Tyskland								
Skandia Leben Holding GmbH		Berlin	50	100	MEUR	0	1 499	1 443
USA								
Skandia US Inc.		New York	340	100	MUSD	0	1 144	4 455
Österrike								
MERY Beteiligungs GmbH		Wien	35	100	MEUR	0	0	0
Aktier i koncernföretag							20 041	20 964

¹⁾ Skandia Holding Aktiebolag innehar övriga 95% (95%).

²⁾ Skandia Vida S A de Seguros y Reaseguros innehar övriga 95% (95%).

Förändringar av aktier i koncernföretag

	2002	2001
Ingående balans	20 964	17 426
<i>Tillkommande</i>		
Köp	21	1 677
Tillskott	5 685	5 014
<i>Avgående</i>		
Försäljning	-73	-3 140
Nedskrivning	-6 556	-13
Utgående balans	20 041	20 964

³⁾ Aktier i intresseföretag

	Org.nr	Säte	Antal aktier	Andel %	Valuta	Nominellt värde	Bokfört värde	Bokfört värde
							2002	2001
If Skadeförsäkring Holding AB	556241-7559	Stockholm	—	—	—	—	—	4 415
Skandia Réassurance ¹⁾ S.A. Luxembourg		Luxemburg	2 500	50	MEUR	1	4	4
Alleato AB	556599-2269	Stockholm	—	—	—	—	—	50
Kvickman AB	556045-0917	Stockholm	—	—	—	—	—	0
Aktier i intresseföretag							4	4 469

¹⁾ Resterande 50% ägs av Skandia Holding BV.

Not 17 Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken

Avser tillgångar överförda i samband med övertagande av fondförsäkringsbestånd från SkandiaLink.

Not 18 Återförsäkrars andel av avsättning för oreglerade skador

	2002	2001
<i>Skadeförsäkring</i>		
Inträffade och rapporterade skador	222	115
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	487	252
	709	367
<i>Livförsäkring</i>		
Fastställda skador	25	—
	25	—
Återförsäkrars andel av avsättning för oreglerade skador	734	367

Not 19 Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar

	2002	2001
Ingående balans	420	421
Valutaomräkning	0	0
Förändring i avsättning	414	-1
Övertaget försäkringsbestånd från SkandiaLink	25	—
Utgående balans	859	420

Not 20 Fordringar avseende direkt försäkring

	2002	2001
Fordringar på försäkringstagare	11	43
Fordringar på försäkringsföretag	32	23
Fordringar avseende direkt försäkring	43	66

Not 21 Fordringar avseende återförsäkring

	2002	2001
Fordringar på koncernföretag	52	0
Fordringar avseende återförsäkring	52	0

Not 22 Övriga fordringar

	2002	2001
Övriga fordringar ¹⁾	126	179
Fordringar på koncernföretag	1 554	1 410
Skattefordran	—	352
Övriga fordringar	1 680	1 941

¹⁾ Varav fordringar på företag inom Skandia Liv-koncernen

Not 23 Uppskjuten skattefordran, netto

	2002	2001
Uppskjuten skatteskuld, brutto	194	—
Placeringstillgångar	—	—
Uppskjuten skattefordran, brutto	1 626	—
Placeringstillgångar	—	—
Övrigt	222	—
Uppskjuten skattefordran	1 848	—
Summa uppskjuten skattefordran, netto	1 654	—

För jämförelsetal 2001 se not 34.

Not 24 Materiella tillgångar

	2002	2001
Anskaffningsvärde	74	40
Akkumulerade avskrivningar	-37	-21
Materiella tillgångar, bokfört värde	37	19

Not 25 Förutbetalda anskaffningskostnader

	2002	2001
Avskrivningstid kortare än två år, skadeförsäkring	9	7
Avskrivningstid längre än två år, liv- och fondförsäkring	631	317
Förutbetalda anskaffningskostnader	640	324

Not 26 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2002	2001
Upplupna intäkter	81	85
Förutbetalda kostnader ¹⁾	75	163
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	156	248

¹⁾ Varav kostnader till företag inom Skandia Liv-koncernen 20 152

Not 27 Eget kapital

	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital	
	Aktie-kapital ¹⁾	Upp-skriv-nings-fond	Fond för orealliserade vinster ¹⁾	Balan-serad vinst/för-lust	Summa eget kapital
Eget kapital vid utgången av 2000	1 024	74	164	9 967	11 229
Utdelning				-614	-614
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital			-62	62	0
Koncernbidrag				-105	-105
Årets resultat				-220	-220
Eget kapital vid utgången av 2001	1 024	74	102	9 090	10 290
Utdelning				-307	-307
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital			513	-513	0
Upplösning av uppskrivningsfond		-74		74	0
Koncernbidrag				228	228
Årets resultat				-4 808	-4 808
Eget kapital vid utgången av 2002	1 024	—	615	3 764	5 403

¹⁾Fond för orealiserade vinster 2002 2001

Fond för realiserade vinster före uppskjuten skatt:		2002	2001
Aktier och andelar		161	—
Valutaderivat		693	142
Totalt		854	142
Avgår: uppskjuten skatt		-239	-40
Fond för realiserade vinster efter uppskjuten skatt		615	102

²⁾Antal aktier uppgår till 1 023 542 520.

Not 28 Obeskattade reserver

	Periodise-ringsfond	Utjäm-ningsfond	Totalt
Obeskattade reserver vid utgången av 2001	18	2 091	2 109
Avsättning	—	—	—
Obeskattade reserver vid utgången av 2002	18	2 091	2 109

Not 29 Efterställda skulder

	2002	2001
Tidsbundna ¹⁾	1 058	214

¹⁾ Avser 23 MEUR, motsvarande 210 (214) MSEK, emitterat 1998. Förlagslånet förfaller år 2013. Under år 2002 har ytterligare 150+698 MSEK emitterats, vilka förfaller år 2017. Förlagslånen i Försäkringsaktiebolaget Skandia räknas i enlighet med gällande regler in i koncernens kapitalbas.

Not 30 Avsättning för oreglerade skador (före avgiven återförsäkring)

	2002	2001
Skadeförsäkring		
Inträffade och rapporterade skador	183	185
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	487	499
Avsättning för skaderegleringskostnader	39	44
	709	728
Livförsäkring		
Fastställda skador	433	—
Icke fastställda skador	128	—
	561	—
Avsättning för oreglerade skador (före avgiven återförsäkring)	1 270	728

Not 31 Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)

	2002	2001
Ingående balans	9 368	6 948
Valutaomräkning	-1 275	692
Förändring i avsättning	-2 206	1 728
Överfört försäkringsbestånd till Dial Försäkring	-5 053	—
Övertaget försäkringsbestånd från SkandiaLink	574	—
Utgående balans	1 408	9 368

Not 32 Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken

	2002	2001
Ingående balans	—	—
Övertaget försäkringsbestånd från Skandia Link	35 607	—
Utgående balans	35 607	—

Not 33 Avsättning för andra risker och kostnader

	2002	2001
Avsättning för omstrukturering	118	—
Avsättning för andra risker och kostnader	118	—

Not 34 Uppskjuten skatteskuld, netto

	2002	2001
Uppskjuten skatteskuld, brutto		
Placeringsstillgångar	—	88
Uppskjuten skattefordran, brutto		
Övrigt	—	20
Summa uppskjuten skatteskuld, netto	—	68

Ej redovisad uppskjuten skatteskuld avseende obeskattade reserver uppgår till 591 (591) MSEK.

För jämförelsetal 2002, se not 23.

Not 35 Skulder avseende direkt försäkring

	2002	2001
Skulder till försäkringstagare	150	133
Skulder till försäkringsmäklare	15	—
Skulder avseende direkt försäkring	165	133

Not 36 Övriga skulder

	2002	2001
Övriga skulder ¹⁾	2 615	2 267
Skulder till koncernföretag	17 461	17 860
Övriga skulder	20 076	20 127

¹⁾Varav:

skulder till företag inom Skandia Liv-koncernen	410	1 294
skulder till intresseföretag	—	942

Not 37 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2002	2001
Upplupna räntekostnader	418	239
Avsättning vinstandelssystem	230	—
Övriga upplupna kostnader	256	184
Förutbetalda intäkter	1	5
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	905	428

Not 38 Ställda panter

	2002	2001
Ställda panter och därmed jämförliga säkerheter		
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	—	8 683
Summa	—	8 683
Tillgångar som omfattas av försäkringstagarnas förmånsrätt ¹⁾	36 296	—
Ställda panter	36 296	8 683

¹⁾ Motsvaras av Avsättningar i balansräkningen på 36 182 MSEK.

Not 39 Ansvarsförbindelser

	2002	2001
Borgens- och garantiförbindelser ¹⁾	5 538	12 512
Varav till förmån för koncernbolag	4 985	11 881

¹⁾ Av det redovisade beloppet avser 189 (276) MSEK åtaganden för vilka If Skadeförsäkring Holding Aktieföretag och If Skadeförsäkring AB (publ) övertagit ansvaret enligt avtal med Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ).

Not 40 Medeltal anställda samt löner och ersättningar ¹⁾

Medeltal anställda och ombud			2002	2001
	Män	Kvinnor	Totalt	Totalt
Verksamhet i Sverige kontorsanställda	89	117	206	141
Utanför Sverige kontorsanställda	15	19	34	13
			240	154
Löner och ersättningar i MSEK för anställda och ombud i Sverige				
Ledande befattningshavare			34	34
Kontorsanställda			258	122
			292	156
Varav utanför Sverige kontorsanställda ²⁾			24	9
Pensioner och andra sociala avgifter för anställda i Sverige			370	253
Varav pensionskostnader			286	288

¹⁾ För ytterligare information om ledande befattningshavare, se koncernnot 43.

²⁾ Totalt tre länder.

Not 41 Resultat per försäkringsklass skadeförsäkring

2002	Olycksfall och sjukdom	Allmänansvarighet	Totalt skade- och återförsäkring
Premieinkomst, brutto	453		453
Premieintäkt, brutto	435		435
Försäkringsersättningar, brutto	-309	1	-308
Driftskostnader, brutto	-188		-188
Resultat avgiven återförsäkring	62	-1	61
Tekniskt resultat före kapitalavkastning	0	0	0

2001	Olycksfall och sjukdom	Allmänansvarighet	Totalt skade- och återförsäkring
Premieinkomst, brutto	414		414
Premieintäkt, brutto	401		401
Försäkringsersättningar, brutto	-248	2	-246
Driftskostnader, brutto	-135		-135
Resultat avgiven återförsäkring	-9	-2	-11
Tekniskt resultat före kapitalavkastning	9	0	9

Not 42 Administrativa kostnader

	2002	2001
Löner och ersättningar ¹⁾	-292	-156
Sociala kostnader	-84	-65
Pensionskostnader	-346	-345
Gottgörelse från pensionsstiftelse	60	57
Koncernbidrag motsvarande gottgörelse från pensionsstiftelse	—	161
Övriga personalkostnader ²⁾	-387	-48
Personalkostnader ³⁾	-1 049	-396
Lokalkostnader	-194	-146
Avskrivningar	-13	-6
Omstruktureringsreserv ⁴⁾	-118	—
Ersättning omstruktureringskostnad SkandiaBanken	-155	—
Övrigt ⁵⁾	-276	-88
Administrativa kostnader	-1 805	-636

Administrativa kostnader fördelar sig i resultaträkningen enligt följande:

Kapitalavkastning (ingår i not 11)	-1 339	-503
Försäkringsersättningar (ingår i not 3)	-15	-11
Omstruktureringsavsättningar ⁴⁾	-273	—
Driftskostnader i det tekniska resultatet (ingår i not 5)	-178	-122
Totalt utfördelade administrativa kostnader	-1 805	-636

Pensionsförpliktelser täcks i huvudsak genom avtalsförsäkring

¹⁾ Varav kostnadsförda avsättningar/utbetalningar vinstandelsystem -69 -87

²⁾ Varav kostnadsförda avsättningar/utbetalningar vinstandelsystem till anställda i övriga koncernbolag -260 -40

³⁾ Ökningen av löner och andra personalrelaterade kostnader är hänförliga till att koncernens incentive-program under 1997-2000 slutligen fördelats mellan koncernens enheter. Moderbolaget har därvid burit kostnader för anställda i andra svenska Skandiabolag. I koncernen har kostnaderna redovisats tidigare år.

⁴⁾ Varav:

Löner och ersättningar	-23	—
Sociala kostnader	-19	—
Pensionskostnader	-56	—
Övriga personalkostnader	-6	—
Övriga kostnader	-14	—
Totalt	-118	—

⁵⁾ Revisionsuppdrag och andra uppdrag fördelar sig enligt följande:

	2002	2001
Revisionsuppdrag Ernst & Young	-7	-5
Andra uppdrag Ernst & Young	-23	-19
Revisionsuppdrag KPMG	-1	-1
Andra uppdrag KPMG	-4	-2
Revisionsuppdrag Arthur Andersen	-1	-1
Andra uppdrag Arthur Andersen	-21	-38
Revisionsuppdrag övriga	-1	-2
Totalt	-58	-68

Skandias helägda svenska dotterbolag Skandia Liv drivs enligt ömsesidiga principer och konsolideras därför inte i koncernen. Det betyder att moderbolaget Skandia inte står någon ekonomisk risk för Skandia Livs åtaganden, men inte heller har rätt till någon vinstutdelning. Hela resultatet återförs till försäkringstagarna i Skandia Liv som återbäring. Den ömsesidiga principen i Skandia Liv hindrar inte att mervärde uppstår genom samarbete och gemensamma satsningar i koncernen. Skandia Liv får tillgång till ett produktsortiment utanför det traditionella livförsäkringsområdet och hela Skandiakoncernens kompetens och nätverk. För Skandia är det en fördel att på den svenska marknaden kunna erbjuda traditionella försäkringar med garanterad avkastning på långsiktigt sparande och därmed ett komplett utbud av försäkringslösningar och tjänster till företag och privatpersoner.

Skandia Liv är Sveriges största och ett av Sveriges äldsta traditionella livförsäkringsbolag och har sedan starten 1855 i alla tider uppfyllt sina garanterade åtaganden. Det stora beståndet av försäkringar, uppbyggt under lång tid, gör att det finns goda möjligheter att placera kapitalet på ett sätt som långsiktigt är bäst.

Skandia Livs långsiktigt gynnsamma position framgick när Carnegie i november 2002 presenterade en ranking av svenska traditionella livförsäkringsbolag öppna för nyteckning av pensionssparande. Skandia Liv intog förstaplatsen vid samtliga beräknade placeringshorisonter: 5, 10 och 20 år.

Vid utgången av 2002 hade Skandia Liv en solvensgrad på 142 procent. Det betyder att det finns 142 kronor

sparade för varje hundralapp som Skandia Liv garanterat i utbetalning till sina kunder.

Den kollektiva konsolideringen är ett mått på marknadsvärdet på Skandia Livs tillgångar jämfört med det totala kapital som är fördelat på försäkringstagarna, såväl värdet på garanterat sparande som preliminärt fördelat över skott. Den kollektiva konsolideringsgraden uppgick vid utgången av 2002 till 87 procent. Skandia Livs målsättning är att konsolideringsgraden långsiktigt skall ligga kring 110 procent.

Nyckeln till framgång för traditionell livförsäkring ligger i en långsiktig kapitalförvaltning som kan ge högsta avkastning samtidigt som hänsyn tas till att garantierna alltid måste kunna uppfyllas. Skandia Liv arbetar som en professionell beställare av kapitalförvaltningstjänster i syfte att uppnå bästa avkastning till lägsta förvaltningskostnad. De senaste femton åren har Skandia Liv lämnat i genomsnitt 12 procent i ränta på försäkringskapitalet till sina kunder.

Skandia Liv har cirka 1 200 000 kunder och är marknadsledande på den svenska marknaden för traditionell livförsäkring. Marknadsandelen uppgick till 26 procent för nytecknad livförsäkring under 2002. Totalt förvaltar Skandia Liv Sverige 221 miljarder SEK.

Skandia Livs styrelse består av totalt 10 ledamöter inklusive personalrepresentanter. För att tillvarata spararnas intresse i Livförsäkringsbolaget är styrelsens ordförande och 4 av styrelsemedlemmarna externa och oberoende Skandia.

STYRELSE, SKANDIA LIV

Lars Eric Ericsson, *ordförande*

Annika Åhnberg, *vice ordförande*

Jan Blomberg

Jan-Mikael Bexhed

Ola Ramstedt, *verkställande direktör*

Ulf Spång

Utsedd av Finansinspektionen

Gunnar Holmgren

Utsedd av Stockholms Handelskammare

Katja Elväng

Utsedda av personalen

Jac Gavatin

Sonja Wikström

Styrelsens sekreterare

Helena Nelson

NYCKELTAL SKANDIA LIV SVERIGE

Nyckeltal januari – december	2002	2001
Totalavkastning, %	-11,7	-3,0
Direktavkastning, %	4,0	3,8
Förvaltningskostnadsprocent, FKO %	0,89	0,79
FKO% inkl kapitalförvaltningskostnader, FKOK %	1,05	0,95

Nyckeltal:	2002	2001
Kollektiv konsolideringsgrad, %	87	103
Solvensgrad, %	142	176

SAMMANFATTANDE RESULTATRÄKNING SKANDIA LIV-KONCERNEN

MSEK	2002	2001
Premieinkomst f e r	14 863	15 545
Kapitalavkastning, netto	-2 024	11 548
Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	-28 007	-19 838
Försäkringsersättningar f e r	-8 311	-8 516
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar f e r	-10 477	-16 585
Återbäring	-196	-220
Driftskostnader	-2 165	-2 102
Övriga tekniska intäkter och kostnader	-481	63
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-36 798	-20 105
Resultat övriga rörelsedrivande enheter	-25	—
Resultat före skatt	-36 823	-20 105
Skatt	-1 714	-2 650
Minoritetens andel av årets resultat	264	-21
Årets resultat	-38 273	-22 776

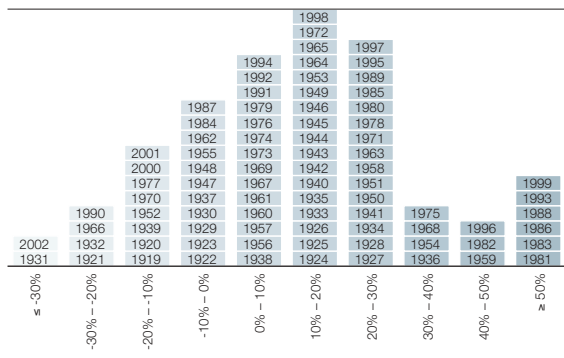
SAMMANFATTANDE BALANSRÄKNING SKANDIA LIV-KONCERNEN

MSEK	2002	2001
Tillgångar		
Placeringstillgångar	229 308	261 951
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	32	113
Övriga tillgångar	10 500	12 312
Summa tillgångar	239 840	274 376

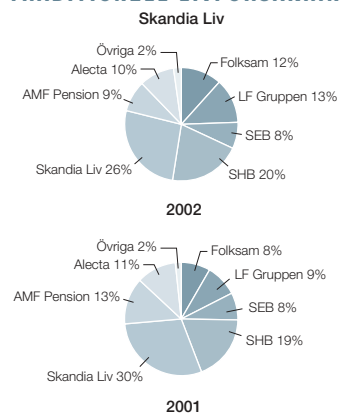
Eget kapital, avsättningar och skulder

Eget kapital	62 494	107 488
Försäkringstekniska avsättningar	162 965	151 445
Villkorad återbäring	386	568
Övriga skulder	13 995	14 875
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	239 840	274 376

ÅRLIG FÖRDELNING AV AKTIEAVKASTNINGEN PÅ STOCKHOLMS FONDBÖRS 1919-2002

MARKNADSANDELAR TRADITIONELL LIVFÖRSÄKRING

Ordlista och nyckeltal

ORDLISTA

Annulationsrisk Risk för uppsägning under avtalets löptid.

Avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken Avsättningar avseende livförsäkring med fondanknytning. Avsättningarna värderas till verkligt värde i balansräkningen.

Avsättning för oreglerade skador Skuldpost i balansräkningen som utgör det beräknade värdet av ännu inte utbetalda försäkringsersättningar för redan inträffade försäkringsfall.

Avsättning för skaderegleringskostnader Utgör avsättning för förväntade driftskostnader för reglering av inträffade försäkringsfall som inte blivit slutreglerade före årsskiftet; jämför Avsättning för oreglerade skador.

Avvecklingsresultat Vinst eller förlust som vid bokslutstillfället normalt uppkommer på i närmast föregående bokslut gjord avsättning för oreglerade skador och som beror på att vissa i avsättningen ingående skador under räkenskapsåret antingen slutreglerats med annat belopp än det avsatta eller också omvärderats i avvaktan på slutlig reglering.

Clearinginstitut Institut som går in som motpart i standardiserade termins- och optionsavtal.

Derivat Ett finansiellt instrument vars värdeutveckling beror på värdeutvecklingen på underliggande värdepapper eller vara.

Direktavkastning Ränteintäkter, utdelning på aktier och andelar samt överskott (underskott) på egna fastigheter.

Diskretionär förvaltning Kapitalförvaltning enligt uppdrag från kunden.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen Omfattar kostnader för marknadsföring och förvaltning, provisioner till säljare och mäklare samt vinstandelar i mottagen återförsäkring.

Embedded value Summan av redovisat eget kapital inom fondförsäkring och övervärden i försäkringsbestånd, se även sid. 16-19.

Finansiella effekter Effekten på nuvärdet av framtida intäkter till följd av att förändringen på de finansiella marknaderna skiljer sig från antaganden om fondtillväxt och ränteläge.

Fonder under förvaltning Kundens placerade medel i fondförsäkring, fondsparande och direkt distribuerade fonder.

Fondförsäkring Livförsäkringsform där försäkringstagaren kan välja mellan ett antal av försäkringsbolaget erbjudna placeringsalternativ för spardelen av de premier som inbetalas. Kallas ibland unit linked-försäkring.

Försäkringsrörelsens kapitalavkastning Avkastning på de kontantflöden som genereras i en försäkringsrörelse. På dessa belopp beräknas en kapitalavkastning som tillförs försäkringsrörelsen och som varierar med den riskfria räntan.

Försäkringstekniska avsättningar Avsättningar för ej intjänad premie, livförsäkringsavsättning och oreglerade skador.

IFA ("Independent Financial Adviser") Distributörer av finansiella produkter som är fristående från bolag som levererar finansiella tjänster och produkter.

Intresseföretag Företag som till 20-50% ägs av koncernen men ej till så stor del att det är ett dotterföretag. Innehavet av aktierna eller andelarna i företaget representerar en varaktig förbindelse.

Justerat konsolideringskapital Konsolideringskapital efter avdrag för uppskjuten skatt netto.

Kapitalavkastning Nettot av följande intäkter och kostnader: ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar, överskott (underskott) på egna fastigheter, förändring av verkligt värde på fastigheter samt aktier och andelar, förändring av upplupet anskaffningsvärde på räntebärande värdepapper, vinst (förlust) vid försäljning av placeringstillgångar jämfört med anskaffningsvärdet samt kursvinster (kursförluster) på valutor.

Konsolideringskapital Eget kapital enligt balansräkningen, netto uppskjuten skatteskuld, övervärden i fondförsäkringsbestånd efter avdrag för uppskjuten skatt samt orealiserade värdeförändringar i räntebärande värdepapper.

Lägsta värdets princip (LVP) Värderingsprincip som innebär att tillgångar skall tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkliga värdet på balansdagen.

Mervärde från verksamheten (fondförsäkring) Operativt resultat för fondförsäkringsverksamheten exklusive finansieringskostnader, kostnader för etableringar, övriga omkostnader och finansiella effekter.

Mutual funds Fondsparande utan försäkringsmoment.

Nuvärdet av årets nytecknade affär Nuvärdesberäknat värde av avgifter och kostnader inom fondförsäkring under försäkringens löptid för avtal tecknade under perioden.

Nyför säljning (inom liv- och fondförsäkringsverksamhet) Engångspremier samt löpande premier från avtal tecknade under året omräknade till helårstal. Nyför säljning definieras enligt branschpraxis som löpande premier omräknade till helårstal plus 1/10 av periodens engångspremier.

Operativt resultat Rörelseresultat för kärnverksamheterna exklusive finansiella effekter i fondförsäkring och jämförelsestörande poster.

Optioner Ett finansiellt instrument som ger innehavaren rättigheten men ej skyldigheten att köpa (köpoption) eller sälja (säljoption) en viss tillgång till ett fixerat pris vid viss framtida tidpunkt. Optionen ger utfärdaren motsvarande skyldighet att sälja eller köpa ifrågavarande egendom.

Placeringstillgång Tillgång som har karaktär av kapitalplacering. Hit räknas i försäkringsbolag fastigheter och värdepapper. Omfattar i balansräkningen även samtliga placeringar i koncern- och intresseföretag.

Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken Placeringstillgångar avseende livförsäkring med fondanknytning. Tillgångarna som förvaltas för försäkringstagarnas räkning och för vilka de står placeringsrisken värderas till verkligt värde i balansräkningen.

Premieinkomst Summa premier influtna under perioden eller upptagna som fordran vid dess slut.

Premieintäkt Den del av premieinkomsten som hänförs till perioden, dvs. premieinkomst med avdrag för avgivna återförsäkringspremier justerat för den del av premien som ännu ej är intjänad.

Riskbärande kapital Konsolideringskapital samt moderbolagets förlagslån.

Riskbärande premie Bruttopremie minus avgiven återförsäkringspremie och sparandel i livförsäkringspremie.

Ränteswap Avtal om byte av räntebetalningar från fast till rörlig ränta eller vice versa.

Räntetermin Se Termin.

Rörelseresultat Resultat före skatt enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag, med tillägg för förändring i övervärden i fondförsäkringsbestånd. Rörelseresultatet för 2001 inkluderar ej Skandias andel av lfs resultat.

SIX Scandinavian Information Exchange, ett företag inom Bonnier Affärsinformation som levererar finansiell information till aktörer på de nordiska kapitalmarknaderna.

Skuldsättningsgrad Upplåning för investering i dotterbolag i förhållande till summan av konsolideringskapital (efter avdrag för övervärden i fondförsäkringsbestånd och goodwill), förlagslån och upplåning för investering i dotterbolag.

Sparpremie Den del av premien för en sparbetonat livförsäkring som inte beräknas vara erforderlig för att täcka själva försäkringsrisken och med försäkringen förenade driftskostnader; jämför Riskbärande premie.

Sysselsatt kapital Konsolideringskapital, upplåning för investeringar i dotterbolag samt minoritetsintressen.

Solvenskapital Kapitalkravet för att bedriva försäkringsverksamhet enligt gällande regler i respektive land.

Tekniskt resultat livförsäkring Resultat livförsäkring, inklusive direkt kapitalavkastning och värdeförändringar på placeringstillgångar tillhörande försäkringsrörelsen.

Tekniskt resultat skadeförsäkring Premieintäkt minus skade- och driftskostnader, med tillägg för den kapitalavkastning som tillförs från det icke-tekniska resultatet.

Termin Avtal om framtida köp eller försäljning av vara, finansiellt instrument eller valuta till ett fixerat pris med likvid per avtalad leveransdag.

Tillgångar under förvaltning Summan av kundernas placerade medel samt koncernens egna placeringstillgångar inklusive placeringstillgångar i Skandia Liv.

Täckningsbidrag Fondförsäkringsavgifter efter avdrag för erforderliga avsättningar för aktuariella risker.

Unit linked Se Fondförsäkring.

Valutaterminer Se Termin.

Variable Annuity En fondförsäkringsprodukt vars avkastning under vissa förutsättningar är skattebefriad.

Återförsäkring Riskfördelningsmetod som innebär att ett försäkringsbolag hos andra försäkringsbolag avtäckar en större eller mindre del av sitt ansvar på grund av ingångna försäkrings- eller återförsäkringsavtal.

Årlig nyförsäljning Löpande premier omräknade till helårstal plus 1/10 av periodens engångspremier.

Ömsesidiga principer Skandia Liv drivs enligt ömsesidiga principer. Det betyder att bolaget inte delar ut vinster till sina ägare, utan överskott som uppstår i rörelsen går tillbaka till försäkringstagarna.

Övervärde Positiv skillnad mellan en tillgångs verkliga värde och dess anskaffningsvärde.

Övervärden fondförsäkringsbestånd (VBIF) Nuvärdet av beräknade framtida överskott från de avgifter nuvarande försäkringstagare betalar årligen enligt ingångna avtal. Koncernens rörelseresultat inkluderar årets förändring av dessa övervärden.

NYCKELTAL

Avkastning på eget kapital Årets resultat i förhållande till genomsnittligt eget kapital.

Avkastning på justerat konsolideringskapital Rörelseresultat med tillägg för övriga övervärdesförändringar, med avdrag för aktuell och uppskjuten skatt samt minoritetens andel i förhållande till justerat genomsnittligt konsolideringskapital.

Avkastning på konsolideringskapital Rörelseresultat med avdrag för aktuell skatt och minoritetsandelar i förhållande till genomsnittligt konsolideringskapital.

Avkastning på sysselsatt kapital Rörelseresultat före skatt och räntekostnader i förhållande till genomsnittligt sysselsatt kapital.

Direktavkastningsprocent Direktavkastningen (före avdrag för förvaltningskostnader) i procent av ett vägt genomsnitt av placeringstillgångarnas verkliga värde.

Justerad soliditet Justerat konsolideringskapital i förhållande till balansomslutning till marknadsvärden, exklusive placeringstillgångar och återförsäkringstillgångar inom fondförsäkring.

Konsolideringsgrad Mätetal som anger den relativa storleken av konsolideringskapitalet. Konsolideringsgraden beräknas som riskbärande kapital (dvs. konsolideringskapital inklusive förlagslån) i förhållande till riskbärande premie.

Operativ avkastning på konsolideringskapital Operativt resultat i förhållande till genomsnittligt konsolideringskapital.

Operativ avkastning på justerat konsolideringskapital Operativt resultat med avdrag för schablonskatt (30%) i förhållande till genomsnittligt justerat konsolideringskapital.

Soliditet Beräknas som eget kapital i förhållande till balansomslutningen till bokförda värden exklusive placeringstillgångar och återförsäkringstillgångar inom fondförsäkring.

Totalavkastningsprocent Summan av direktavkastning (före avdrag för förvaltningskostnader) samt realiserade och orealiserade värdeförändringar, i procent av ett vägt genomsnitt av placeringstillgångarnas verkliga värde.

Vinstmarginal Nuvärdet av årets nytecknade affär i förhållande till total årlig nyförsäljning.

Vinst per aktie Årets resultat dividerat med genomsnittligt antal aktier under året.

SVERIGE

FÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAGET SKANDIA (publ)

Sveavägen 44
SE-103 50 STOCKHOLM
Telefon +46-8-788 10 00
Fax +46-8-788 28 38
www.skandia.com
www.skandia.se

Lars-Eric Petersson, VD och koncernchef

SKANDIABANKEN AB (publ)

Hamngatan 15
SE-106 55 STOCKHOLM
Telefon +46-8-463 60 00
Fax +46-8-463 60 05
www.skandiabanken.se

Göran Lenkel, VD

SKANDIALINK LIVFÖRSÄKRINGS- AKTIEBOLAG (publ)

Sveavägen 44
SE-103 50 STOCKHOLM
Telefon +46-8-788 10 00
Fax +46-8-788 20 87
www.skandia.se/link

Cecilia Daun Wennborg, VD

SKANDIALINK MULTIFOND AB

Sveavägen 44
SE-103 50 STOCKHOLM
Telefon +46-8-788 10 00
Fax +46-8-788 28 25

Robert Nilsson, VD

LIVFÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAGET SKANDIA (publ)

Sveavägen 44
SE-103 50 STOCKHOLM
Telefon +46-8-788 10 00
Fax +46-8-788 38 20
www.skandia.se/liv

Ola Ramstedt, VD

SKANDIANETLINE AB

Biblioteksgatan 29
SE-103 50 STOCKHOLM
Telefon +46-8-788 10 00
Fax +46-8-788 45 70
www.skandia.se

Karin Lindblad, VD

FPK KONSULT AB

Kungsgatan 19
SE-105 61 STOCKHOLM
Telefon +46-8-506 475 00
Fax +46-8-506 475 49

Dan Åkesson, VD

SKANDIKON ADMINISTRATION AB

Förstadsgatan 58
SE-211 43 MALMÖ
Telefon +46-40-660 22 80
Fax +46-40-97 74 35

Dan Åkesson, VD

DILIGENTIA AB (publ)

Regeringsgatan 48
SE-103 50 STOCKHOLM
Telefon +46-8-788 10 00
Fax +46-8-788 36 40

Torbjörn Wiberg, VD

SKANDIA INVESTMENT KB

Box 5295
Riddargatan 16
SE-102 46 STOCKHOLM
Telefon +46-8-459 67 60
Fax +46-8-20 35 66

Christer Dahlström, VD

SKANDIA CAPITAL AB

Sveavägen 38
SE-103 50 STOCKHOLM
Telefon +46-8-788 10 00
Fax +46-8-10 86 94

Kjetil Kjelvik, VD

SKANDIA MARKNADSSTÖD AB

Sveavägen 44
SE-103 50 STOCKHOLM
Telefon +46-8-788 10 00
Fax +46-8-788 45 88

Bo Ågren, VD

SKANDIA LIFELINE AB

Sveavägen 44
SE-103 50 STOCKHOLM
Telefon +46-8-788 10 00
Fax +46-8-788 29 70
www.skandia.se/lifeline

Sven-Erik Milton, VD

AUSTRALIEN

AUSTRALIAN SKANDIA LTD.

Level 18, 1 Castlereagh Street
SYDNEY 2000 NSW
Telefon +61-2-8226 8900
Fax +61-2-9232 1433
www.australianskandia.com

Ross Laidlaw, Chief Executive Officer

CHILE

SKANDIA CHILE S.A.

SKANDIA CHILE S.A. CORREDORA DE BOLSA

Magdalena 121
Las Condes
SANTIAGO
Telefon +56-2-428 7000
Fax +56-2-374 2137
www.skandia.cl

Skandia Chile S.A.

Sergio Fuensalida, Chief Operating Officer

Skandia Chile S.A. Corredora de Bolsa

Guido Silva, Chief Operating Officer

COLOMBIA

SKANDIA HOLDING DE COLOMBIA S.A.

SKANDIA PENSIONES Y CESANTÍAS S.A.

SKANDIA SOCIEDAD FIDUCIARIA S.A.

SKANDIA SEGUROS DE VIDA S.A.

SKANDIA CONSULTING SERVICES S.A.

INVERSIONES ESCANDINAVAS DE COLOMBIA S.A.

Centro Skandia Avenida 19 No. 113-30 Bogota D.C.
Apartado Aéreo 103 970 BOGOTA D.C.
Telefon +57-1-620 55 66
Fax +57-1-612 91 05
www.skandia.com.co

Jaime F. Paredes, Chief Executive Officer

Camilo Wills, Chief Operating Officer

CYPERN

ROYAL SKANDIA

P.O. Box 23430
Office 102
Alastor Building
23 Armenias Avenue
NICOSIA
Telefon +357-22-315 380
Fax +357-22-315 254
www.royalskandia.com

Greg Molyneux, Regional Director, Cyprus & Middle East

DANMARK

SKANDIALINK LIVFORSIKRING A/S

Stamholmen 151
DK-2950 HVIDOVRE
Telefon +45-70 12 12 44
Fax +45-36 88 63 99
www.skandalink.dk
www.skandia.dk

Søren Schock Petersen, Chief Executive Officer

SKANDIA LIVFORSIKRING A/S

Stamholmen 151
DK-2950 HVIDOVRE
Telefon +45-70 12 12 13
Fax +45-36 87 48 88
www.skandaliv.dk
www.skandia.dk

Hanne Christensen, Chief Operating Officer

SKANDIABANKEN A/S

Postboks 802
Oslo Plads 2
DK-2100 KÖPENHAMN
Telefon +45-70 20 23 02
Fax +45-70 22 44 19

Henrik Vad, Chief Executive Officer

FINLAND

SKANDIA LIFE ASSURANCE COMPANY LTD.

– SUOMEN SIVULIIKE

SKANDIA MULTIFUNDS LTD.

– SUOMEN SIVULIIKE

PL 1129, FIN-00101 HELSINGFORS
Bulevardi 2-4A
FIN-00120 HELSINGFORS
Telefon +358-9-680 3260
Fax +358-9-644 194 (Skandia Life)
Fax +358-9-260 9303 (Skandia MultiFUNDS)
www.skandia-life.fi
www.skandia-multifunds.com
Timo Vuokila, Head Agent

SKANDIA LIV

Kaserngatan 44
FIN-00130 HELSINGFORS
Telefon +358-10 238 11
Fax +358-9-260 9346

Tiina Hellgrén, Chief Executive Officer

FRANKRIKE

SKANDIA LINK, SOCIEDAD ANONIMA DE

SEGUROS Y REASEGUROS – FILIAL

1, rue de la Pépinière
FR-75008 PARIS
Telefon +33-1-58 222 707
Fax +33-1-58 222 709

Hein Donders, Branch Manager

FÖRENADE ARABEMIRATEN

ROYAL SKANDIA

P.O. Box 54257
Office 11
2nd Floor
West Wing 2
Dubai Airport Freezone
DUBAI U.A.E.
Telefon +971-4-299 6656
Fax +971-4-299 6657
www.royalskandia.com
Andrew Tennant, International Sales Manager

ITALIEN

SKANDIA VITA S.P.A.

Via Fatebenefratelli 3
I-20121 MILANO
Telefon +39-02-623 11 61
Fax +39-02-655 45 76
www.skandia.it

Stefano Badii, Managing Director

JAPAN

SKANDIA LIFE INSURANCE COMPANY (JAPAN) LTD.

Hiroo Plaza
5-6-6 Hiroo
Minato-ku
TOKYO 150-0012
Telefon +81-3-5488 1500
Fax +81-3-5488 1501
www.skandia.co.jp
Iain Messenger, President & Chief Operating Officer

KINA

SKANDIA SHANGHAI REPRESENTATIVE OFFICE

Flat C-1, Floor 24, JiuShi FuXing Mansion
No. 918, Huai Hai Road (M)
SHANGHAI 200020
Telefon +86-21-6415 8145
Fax +86-21-6415 8146
Dora Dong Lu Zeng, Chief Representative

SKANDIA ASIA PACIFIC LTD.

SKANDIA GLOBAL FUNDS (ASIA PACIFIC) LTD.

Suite 1711-1714 Jardine House
1 Connaught Place
Central HONG KONG
Telefon +852-2810 8669
Fax +852-2810 8055
Skandia Asia Pacific Ltd.
Gunnar Moberg, Chief Executive Officer
Skandia Global Funds
Simon Powell, Managing Director

ROYAL SKANDIA

Suite 1718-1719 Jardine House
1 Connaught Place
Central HONG KONG
Telefon +852-2861 2788
Fax +852-2861 2977
www.royalskandia.com
Francine Kwong, Regional Director, Asia

MEXIKO

SKANDIA, VIDA S.A. DE C.V.

SKANDIA SERVICIOS MEXICO, S.A. DE C.V.

SKANDIA, S.A. DE C.V.

Bosque de Ciruelos 162
1er piso
Col. Bosques de las Lomas
C.P. 11700 MEXICO, D.F.
Telefon +52-55-5093 0200
Fax +52-55-5245 1272
Mårten Andersson, Chief Operating Officer

NORGE

SKANDIA LIFE – NORGE

SKANDIA MULTIFUNDS LTD.

Postboks 731 Sentrum
Stenersgt. 2
N-0105 OSLO
Telefon +47-23-15 98 00
Fax +47-23-15 98 01 (Skandia Life)
www.skandia-life.no
www.skandia-multifunds.no
Finn Hungerholdt, Regional Director Norway

SKANDIABANKEN – FILIAL

Folke Bernadottes vei 38
N-5020 BERGEN
Telefon +47-55 26 00 00
Fax +47-55 600 100
Øyvind Thomassen, Branch Manager

POLEN

SKANDIA ZYCIE S.A.

Migdalowa 4
PL-02-796 WARSZAWA
Telefon +48-22-545 1700
Fax +48-22-545 1701
www.skandia.pl
Boguslaw Skuza, Chief Operating Officer

PORTUGAL

SKANDIA LINK – FILIAL

Praça Nuno Rodrigues dos Santos, 7
P-1600-171 LISSABON
Telefon +351-21-721 7502
Fax +351-21-721 7509
José Pereira Dias, Branch Manager

SCHWEIZ

SKANDIA LEBEN AG

Postfach 1021
Bellerivestrasse 30
CH-8034 ZÜRICH
Telefon +41-1-388 28 28
Fax +41-1-388 28 38
www.skandia.ch
Toni Künzli, Managing Director

SKANDIA BANK (SWITZERLAND) AG

Postfach 1036
Bellerivestrasse 30
CH-8034 ZÜRICH
Telefon +41-1-389 26 26
Fax +41-1-389 26 27
www.skandiabank.ch
Mats Göransson, Managing Director

SPANIEN

SKANDIA VIDA

SKANDIA LINK

C/. Ruiz de Alarcón 11
E-28014 MADRID
Telefon +34-91-524 34 00
Fax +34-91-524 34 01
www.skandia.es
Rafael Galdon, Chief Executive Officer

STORBRIITANNIEN/ BRITTISSKA ÖARNA

SKANDIA LIFE ASSURANCE (HOLDINGS) LTD.

SKANDIA LIFE ASSURANCE COMPANY LTD.

Skandia House
Portland Terrace
SOUTHAMPTON SO14 7EJ
Telefon +44-23-8033 4411
Fax +44-23-8022 0464
www.skandia.co.uk
Skandia Life Assurance (Holdings) Ltd.
Alan A. Wilson, Managing Director
Skandia Life Assurance Company Ltd.
Nick Poyntz-Wright, Managing Director

SKANDIA MULTIFUNDS LTD.

Skandia House
Portland Terrace
SOUTHAMPTON SO14 7EJ
Telefon +44-23-8033 4411
Fax +44-23-8072 6648
www.skandia.co.uk
Nick Poyntz-Wright, Managing Director

SKANDIA INVESTMENT MANAGEMENT LTD.

Skandia House
Portland Terrace
SOUTHAMPTON SO14 7EJ
Telefon +44-23-8033 4411
Fax +44-23-8022 0464
www.skandia.co.uk
Jamie MacLeod, Managing Director

ROYAL SKANDIA LIFE ASSURANCE LTD.

ROYAL SKANDIA TRUST COMPANY LTD.

P.O. Box 159
Skandia House
King Edward Road
ONCHAN
Isle of Man IM99 1NU
Telefon +44-1624-655 555
Fax +44-1624-611 715
www.royalskandia.com
Kathy Kilmurry, Managing Director

SKANDIA INSURANCE COMPANY LTD.

Corporate Office
Skandia House
23 College Hill
LONDON EC4R 2SE
Telefon +44-20-7220 3700
Fax +44-20-7220 3737
www.skandia.com
Claes Oscarson, Office Manager

TYSKLAND

SKANDIA LEBEN HOLDING GMBH

SKANDIA FONDSERVICE GMBH

SKANDIA LEBENSVERSICHERUNG AG

SKANDIA PORTFOLIO MANAGEMENT GMBH

SKANDIA VERSICHERUNG MANAGEMENT & SERVICE GMBH

Postfach 210150
G-10501 BERLIN
Kaiserin-Augusta-Allee 108
G-10553 BERLIN
Telefon +49-30-31 0070
Fax +49-30-31 0072 888
Christopher J. Luise, Chief Operating Officer

USA

SKANDIA AMERICA CORPORATION

52 Vanderbilt Avenue, 12th floor
NEW YORK, NY., 10017-3808
Telefon +1-212-551-9860
Fax +1-212-551-9841
www.skandia.com
Jan Skogh, President & Chief Executive Officer

ÖSTERRIKE

SKANDIA LEBEN AG,

LEBENSVERSICHERUNGSAKTIENGESELLSCHAFT

SKANDIA INVEST SERVICE GMBH

Postfach 10
Wildpretmarkt 2-4
A-1013 WIEN
Telefon +43-1-536 640
Fax +43-1-535 1662
www.skandia.at
Christoph Gelbmann, Chief Operating Officer

Bolagsstämma 2003

Ordinarie bolagsstämma i Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) äger rum tisdagen den 15 april 2003 kl. 16.00 i Globen, Annexet, Arenatorget, entré 2, Stockholm.

Anmälan

Aktieägare som önskar delta i stämman skall

- vara införd som ägare i den utskrift av aktieboken som VPC AB gör per fredagen den 4 april 2003, och
- ha anmält sin avsikt att delta i stämman till Skandia, Corporate law, "Bolagsstämman", 103 50 Stockholm, telefon 08-788 29 63, 08-788 30 68 eller 08-788 25 99, telefax 08-788 15 50, senast torsdagen den 10 april 2003 kl. 16.30. Anmälan kan även göras via Internet. Vidare instruktioner finns på <http://www.skandia.com/stamma>.

Förvaltarregistrerade aktier

Aktieägare som låtit förvaltarregistrera sina aktier måste för att få delta i bolagsstämman senast fredagen den 4 april 2003 vara tillfälligt inregistrerad för aktierna i eget namn i aktieboken. Sådan omregistrering bör begäras i god tid före den 4 april.

Ärenden och beslutsförslag

Fullständig kallelse med föredragningslista och beslutsförslag kan rekvireras från Skandia, Corporate law, telefon 08-788 29 63, 08-788 30 68 eller 08-788 25 99, telefax 08-788 15 50. Information finns även på internet-adressen <http://www.skandia.com/stamma>.

Utdelning

Styrelsen föreslår en oförändrad utdelning för verksamhetsåret 2002 på 0,30 SEK per aktie och att den 22 april 2003 skall vara avstämningsdag för utdelningen. Beslutar bolagsstämman enligt förslaget, beräknas utdelningen komma att utsändas från VPC AB den 25 april 2003.

Produktion Muhola Kommunikation

Foto Labe Allwin (VD, ledning och styrelse)

Tryck Larsherberts Offset Rebro Rapidax Rebro

Papper Omslag Invercote Creato 260 g Inlaga Gothic Silk 130g • Printed in Sweden 2003

Några av de utmärkelser Skandia erhållit under 2002

Norge

Rankad som nummer 1 av alla Norges banker av *Nettavisen*

Vinnare av det norska Nöjd Kundindex 2002

Sverige

Utmärkelsen Bästa Kunskapsföretagen, "Most Admired Knowledge Enterprise", av *The Knowledge Network*

SkandiaLink utnämndes till Årets fondförsäkringsbolag av *Svenska Försäkringsmäklares förening*

Polen

Årets bästa finansiella företag av *Pieniadz (Pengar)*

Tyskland

Utmärkelsen Innovationspris 2002 för Försäkringsprodukter av affärstidningen *Capital*

Ett av Tysklands fem bästa företag att arbeta för av *Handelsblatt*

Colombia

Rankad som nummer 1 inom värdeutveckling enligt EVA®-konceptet av *Stern Stewart & Co*

Storbritannien

Skandia Life har totalt fått 18 "5-star Awards" ifrån de prestigefyllda "Financial Adviser LIA Service Awards". Under 2002 erhöles två förstaplats och en andraplats.

Skandia tog hem 28 förstaplats hos *Standard&Poor's Fund Awards*

Ett av de 100 bästa företagen att arbeta för i Storbritannien av *The Sunday Times*

Australien

Utmärkelsen "The top 10 portfolio platforms" av *Asset Magazine*

Kontaktpersoner

Investor Relations

Chef för Investor Relations

Harry Vos, telefon +46-8-788 36 43

Ekonomisk information och aktieägarfrågor

Monica Karlsson, telefon +46-8-788 27 24

Telefax +46-8-788 33 96

Strategi & Kommunikation

Odd Eiken, vVD, telefon +46-8-788 28 80

Telefax +46-8-788 30 80

Ekonomisk information och rapportering

Skandia publicerar följande ekonomiska rapporter:

21 maj 2003

Delårsrapport januari-mars 2003

15 augusti 2003

Delårsrapport januari-juni 2003

17 november 2003

Delårsrapport januari-september 2003

17 februari 2004

Bokslutskommuniké 2003

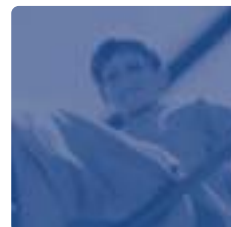
Beställning av information

Följande information kan beställas från Skandia, telefon +46-8-788 10 00, telefax +46-8-788 30 80, eller via Internet <http://www.skandia.com>:

Årsredovisning 2002

Skandia Livs årsredovisning 2002

Financial Supplement 2002

Försäkringsaktiebolaget Skandia

Sveavägen 44 SE-103 50 STOCKHOLM Telefon +46-8-788 10 00 Telefax +46-8-788 30 80

Internet www.skandia.com

Publikt bolag (publ) Svenskt organisationsnummer 502017-3083